Szarvasi
vadgazdálkodási tájegység
(104)

A vadgazdálkodási tájegység tervének elkészítéséhez felhasznált vadgazdálkodási alapadatok, az azokat bemutató grafikonok és térképek, valamint azok szöveges értékelése egységes szerkezetben.

Vadgazdálkodási tájegységi terv tartalomjegyzék

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

- A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása
- A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői
- A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

- A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- Az őz állománya, hasznosítása és minősége
- A muflon állománya, hasznosítása és minősége
- A vaddisznó állománya és hasznosítása
- A mezei nyúl állománya és hasznosítása
- A fácán állománya és hasznosítása
- A hasznos apróvad hasznosítása
- Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

3.1. Nagyvadgazdálkodás

- A gímszarvas gazdálkodás alapvonalai
- A dámszarvas gazdálkodás alapvonalai
- Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A muflongazdálkodás alapvonalai
- A vaddisznó gazdálkodás alapvonalai

3.2. Apróvadgazdálkodás

- A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
- A fácángazdálkodás alapvonalai
- A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
- A ragadozó-gazdálkodás alapvonalai

4. Mellékletek

- A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe
- A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke
- A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján
- A különleges rendeltetésű vadászterületek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között
- A vadaskertek vadgazdálkodási tájegységek közötti megoszlása
- A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei
- Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység leíró adatai

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

VGTE kódszáma:	**104**
VGTE neve:	**Szarvasi**

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása

A Szarvasi vadgazdálkodási tájegység túlnyomó része Békés megyében helyezkedik el. Területének mintegy 96%-a vadgazdálkodásra alkalmas. A vadgazdálkodási tájegység területén meghatározóak a szántó és gyepterületek (91.7%), az erdő aránya 3%. Jellegzetes alföldi, mezőgazdasági területeken fekvő, kifejezetten apróvadas és őzes tájnak tekinthető. Az erdőterület aránya csekély, ezért az őzön kívül más nagyvad betelepülésének feltételei nincsenek meg.

A vadgazdálkodási tájegység megyék közötti megoszlása:

- Békés: **232,970 ha** (98.9%)
- Jász-Nagykun-Szolnok: **2,559 ha** (1.1%)

A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői

A művelési ágak megoszlása a Corine Landcover adatbázis alapján (ha)

erdő	szántó	rét	szőlő	nádas	tó	alkalmatlan	összesen
7,018	194,231	21,865	424	158	1,732	10,102	235,529
3.0%	82.5%	9.3%	0.2%	0.1%	0.7%	4.3%	100.0%

A mezőgazdasági területek jellemzője jelenleg is az intenzív, nagy táblákon folyó növénytermesztés. A fő termesztett növények az őszi gabonák, búza, kukorica és repce. A modern gépesítés és vegyszerhasználat következtében a mezei nyúl és a fácán számára álló feltételek folyamatosan romlottak, ami a termesztéstechnológia miatt bekövetkező térbeli és a biológiai diverzitás csökkenésével magyarázható.

A megfelelő erdőterületek hiányában az őzön kívül más nagyvad betelepülésének feltételei hiányoznak.

A vadgazdálkodási tájegységben elhelyezkedő erdőterület nagyságát és fafajok szerinti megoszlását a csatolt táblázat sorolja fel és a térkép szemlélteti.

A vadgazdálkodási tájegységben térített mezőgazdasági és erdei kár alakulása a megelőző időszakban (1998-2014)

A vadgazdálkodási tájegység leíró adatai	
	• A térített mezőgazdasági vadkár nagysága a vadgazdálkodási tájegységben a tájegységi rangsort figyelembe véve nem jelentős. Az 1998-2014 közötti időszakban a folyóértéken tekintett károk jelentős időközi ingadozással, 2003-ban kiugróan magas értékkel (8.2 millió Ft) összességében növekedtek, 0.5-1 millió Ft-ról 2.5-3 millió Ft-ra. • A térített erdei károk nagysága elhanyagolható, de növekvő trendet mutat.
	A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése
	A vadgazdálkodási tájegység Nemzeti Park Igazgatóságok (NPI) közötti megoszlása: • Hortobágyi NPI: **2,175 ha** (0.9%) • Körös-Maros NPI: **233,324 ha** (99.1%) A vadgazdálkodási tájegység nemzeti parki igazgatóságok közötti megoszlását és a vadgazdálkodási tájegységben található Natura 2000 területeket a csatolt táblázatok sorolják fel és térképek mutatják.
	A vadgazdálkodási tájegységben található Ramsari vizes élőhelyek területe és a tájegység részesedése az adott élőhelyből: • A tájegységben nem található Ramsari vizes élőhely

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

104 - Szarvasi tájegység

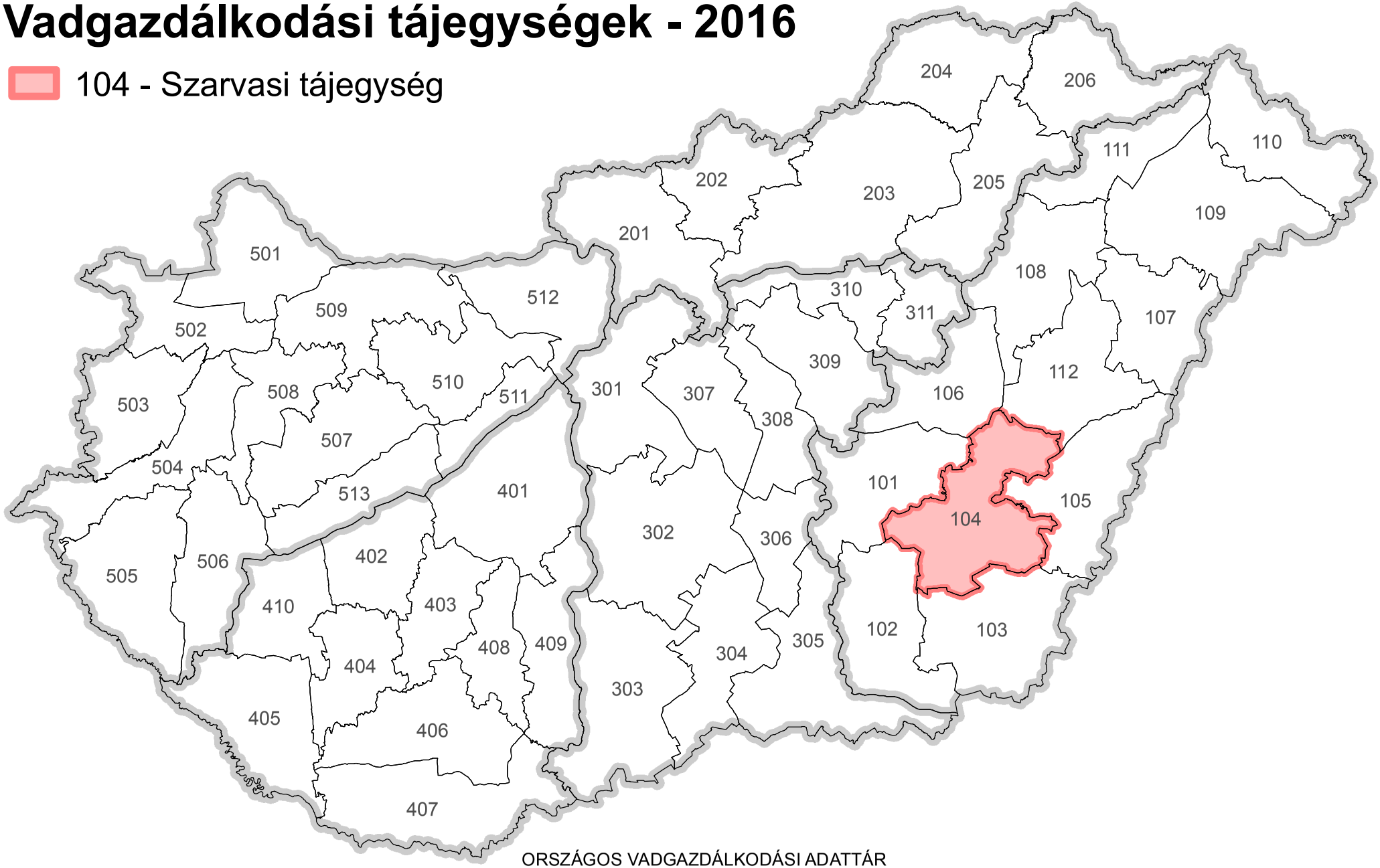

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.05.12.

A 104. számú vadgazdálkodási tájegység felszínborítása

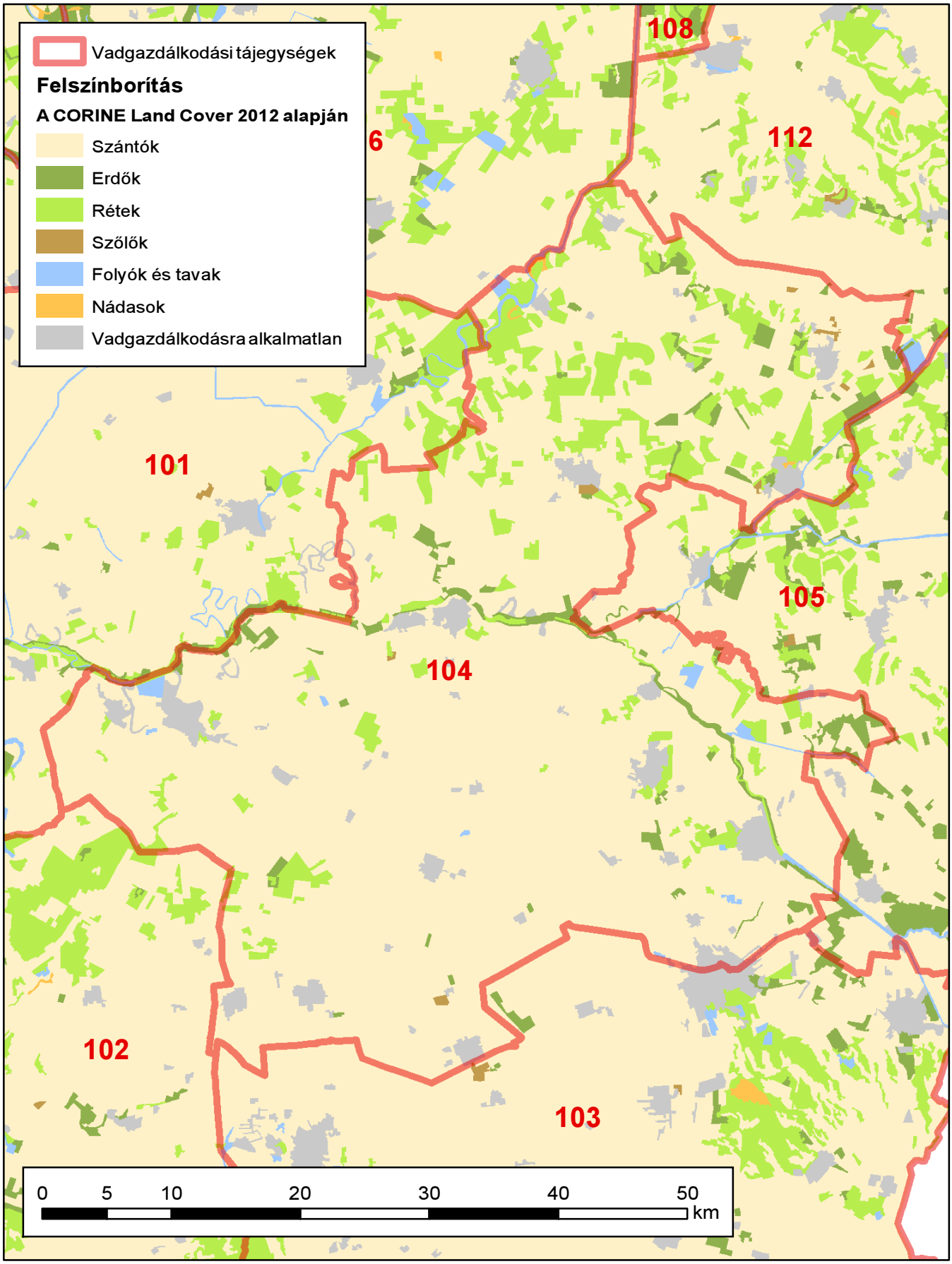

Készült: 2016.06.08.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az erdő- és vadgazdálkodás összehangolásának alapelvei

V. 6. Fenntartható vadgazdálkodás[1]

Az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás harmonizálásának problémái évszázados múltra tekintenek vissza. A problémák zömét a magas vadlétszámból következő vadkár és annak kezelése okozza. Alapvető célja a két rokon ágazatnak a gazdaságos működés. Ehhez elengedhetetlen a fenntartható erdő- és vadgazdálkodás harmonizációja, melyet komoly szakmai viták öveznek, azonban a tudatos, olykor kapcsolt gazdálkodási modell körültekintő, átgondolt munkával kidolgozható. Az elmúlt 60 év európai és a magyar statisztikai adatait vizsgálva kapcsolatot lehet felfedezni az erdőterület és a nagyvadállomány növekedése között. A nagyvadállomány 1960 óta, - mintegy évtizedes késéssel - erőteljes növekedéssel reagált itthon és külföldön egyaránt az erdőterület folyamatos növekedésére. Természetesen a nagyvadlétszám növekedésében más tényezők is közrejátszanak, mint a mezőgazdasági élőhely szerkezeti átalakulása.
A vad az erdei életközösség elvitathatatlan része. Az erdei életközösség védelme érdekében ugyanakkor az élőhely tűréshatárán túli vadsűrűséget szabályozni szükséges.. Az élőhely forráskészletét meghaladó sűrűségű nagyvadállomány káros hatása elleni fellépés elsősorban a vadászati szakterület feladata, amit a vadászati igazgatásnak, a gazdasági szereplőknek és a vadászati érdekképviseletnek közösen kell megalapozni.

V. 6.1. Általános célok

1. A nagyvadlétszám nemkívánatos további növekedésének megállítása, illetve a létszám csökkentése valamennyi nagyvadfajunk esetében elérendő cél, a vadállomány genetikai változatosságának és élőhelyének megóvása mellett. A hazai nagyvadállomány csökkentése a nőivarú egyedek fokozott állományhasznosítása útján vezethet a megoldáshoz, azaz a környezetével egyensúlyi helyzetben lévő nagyvad egyedsűrűség eléréséhez. Ebben a feladatban az ország erdőterületének felén, mintegy 1 millió hektár erdőterületen gazdálkodó állami erdőgazdasági társaságok lehetnek a kezdeményezők, ahol a szakmai hozzáértés és szakszemélyzet rendelkezésre áll.

2. Az erdőművelési és vadkár megelőzési gyakorlat (pl. az erdőfelújítást védő kerítések alkalmazása és időben történő lebontása) felülvizsgálata szükséges.

V. 6.2. Stratégiai célok

Az állománykezelési probléma fokozottan jelentkezik. Stratégiai célként fogalmazható meg a hazai nagyvadállomány hasznosításnak további fokozása.
A nagyvad állomány európai szinten tapasztalható dinamikus szaporodása Magyaror-

1 FM EVF 2016. **Nemzeti erdőstratégia 2016-2030**. Földművelésügyi Minisztérium, Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály, Budapest (36-38. oldal)

szágon is jelentős problémákat okoz. Ennek megoldásához egy olyan mechanizmusra lenne szükség, amely a vadállomány erdőkre és más természeti területekre gyakorolt hatását előre meghatározott keretek között lenne képes tartani. A nagyvad állomány létszámának csökkentése rövidtávon növelheti a vadgazdálkodási ágazat bevételeit és hozzáadott értékét, emellett pedig rövid és hosszú távon is növelné az erdőgazdálkodás hozzáadott érétkét a vadkárok és a vadkár elleni védekezésre fordított költségek csökkenésén keresztül.

V. 6.3. Javaslatok a stratégiai célok megvalósításához

a) Az új vadgazdálkodási törvény más aspektusba helyezi a vadkár kezelését, éppen ezért megjelennek a jogszabályban olyan új elemek, amelyek rögzítik a vadkár problémák kezelését a megelőzéstől a kifizetésig. A törvény hatályba léptetését követően ki kell dolgozni a vadkár kezelésének és becslésének protokollját, mely egységes szemszögből közelíti meg a kérdést. Figyelembe véve a folyamatos erdőborítottsági gyakorlatot és a 2050-ig terjedő erdőtelepítési programot is, teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy a nagyvad további térhódítása várható, mivel újabb források (élőhely, táplálék) jelennek meg számára még az alacsonyabb erdősültségűalföldi megyékben is. Ez újabb konfliktushelyzetet teremthet az erdei vadkárok területén, mivel bizonyos vadfajok (pl. szarvas) plasztikusan alkalmazkodik a környezete táplálékkínálatához.

b) Az állományhasznosítási terveknél a pontos módszertan az európai összehasonlításban is alapos Erdővédelmi Mérő- és Megfigyelő Rendszeren belül kaphatna helyet az átfogó, mintapontokon alapuló erdővédelmi hálózathoz kapcsolódva, melynél az évente végzett felvételekkel értékelik az erdő állapotát, illetve annak változását, felhívva a figyelmet az esetlegesen kedvezőtlen tendenciákra.

c) Az állományhasznosítás jelen mértékét feltétlen növelni kell, annak érdekében, hogy a későbbi konfliktusok kezelhetővé váljanak. Ha szükséges hatósági eszközökkel kell a nagyobb állományhasznosítást a vadászatra jogosultaktól kikényszeríteni és annak megvalósulását ellenőrizni. Ennek megoldására tesz az utóbbi tíz évben kísérletet a nagyvad lelövési kvóták megyei vadászati hatósági megállapítása, amelynek eredményeképpen az országos nagyvadállomány hasznosítás 15 év alatt megduplázódott, 150 ezerről 300 ezer fölé emelkedett.

d) Ösztönözni kell a hazai vadhúsfogyasztást és támogatni kell a belföldi vadhús értékesítést. A megnövelt vadhús kereslet pozitív ösztönző hatással lehet a vadgazdákra állományaik hasznosítása terén. A folyamatos vadhús kereslet a lőtt-vad kínálat növelését ösztönzi.

e) Elő kell segíteni a hazai vadállomány genetikai állományának és élőhelyének megóvását.

104 vadgazdálkodási tájegység fafaj és korosztály szerinti viszonyai

Fafaj név	Korsztályok												Összes
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-	
Kocsányos tölgy	845.9	300.6	294.5	287.7	219.5	681.7	332.3	39.4	17.4	4.0	0.2	0.5	**3,023.6**
Kocsánytalan tölgy	0.2								1.0				**1.2**
Vörös tölgy	0.4	14.2	40.0	9.7	20.5	3.3	1.1	1.4	0.2				**90.8**
Egyéb tölgy fafaj		0.8											**0.8**
Csertölgy	69.3	101.5	43.5	141.9	26.4	34.5	20.6	11.7	6.0				**455.3**
Akác	122.6	234.2	348.6	142.7	68.1	100.5	40.0	2.0	0.3				**1,059.1**
Appalachia akác						0.0							**0.0**
Hegyi juhar		0.3	3.6	1.2	0.5	4.5	6.7						**16.7**
Korai juhar			0.3		1.7	4.7							**6.7**
Mezei juhar	5.9	2.2		0.7	0.2	6.7	1.0						**16.7**
Zöld juhar		2.3	3.3	10.6	4.0	2.7	0.3		0.2				**23.4**
Ezüst juhar				2.4	0.5		4.8						**7.7**
Tatár (feketegyűrű) juhar						1.2							**1.2**
Mezei szil	0.9	3.5	11.3	3.9	2.8	12.1	4.1	0.7					**39.3**
Vénic szil			1.6		1.6	3.0	0.6						**6.8**
Turkesztáni szil	0.3	9.2	19.4										**28.9**
Magas kőris	53.5	57.5	68.0	33.9	35.5	66.4	88.2	13.7	6.6				**423.1**
Magyar kőris	17.4	20.5	15.5	14.8	7.4	17.1	23.1	5.7	1.1	0.0			**122.6**
Amerikai (vörös) kőris	0.5	22.8	28.8	52.1	28.3	65.2	23.5	0.6	0.1				**221.9**
Fekete dió	2.9	15.5	11.6	12.6	26.6	1.9	3.2			0.4			**74.7**
Közönséges dió		0.9	1.1	0.9		0.6							**3.6**
Vadalma						1.6							**1.6**
Vadkörte	0.4	0.3	0.1	0.6		6.3	1.3	1.4					**10.3**
Fehér eperfa			0.1	0.4			0.3						**0.8**
Juharlevelű platán	1.3			0.4			0.4						**2.1**
Nyugati ostorfa		0.5	0.7	1.0	0.4	7.8	0.4	1.0		0.6			**12.4**
Lepényfa		0.9		0.1	0.2	1.8	0.6						**3.6**
Japán akác						0.5	0.2						**0.7**
Ezüstfa		4.0	12.2	3.8	3.7	16.0	0.7						**40.3**
Fel nem sorolt egyéb kemény lombos fafaj	2.4	4.9	6.9	7.2	1.5	2.0	17.4	4.0					**46.3**
Korai nyár			0.5	5.4	9.9	12.8	0.1						**28.6**
Kései nyár					0.3								**0.3**
Óriás nyár		4.1	4.3	23.0	36.6	24.6	5.5						**98.1**
Olasz nyár		70.2	166.7	15.1	12.9	0.1							**264.9**
Francia nyár			14.9										**14.9**
Koltay (H-528-8) nyár	1.0												**1.0**
Blanc du Poitou nyár			3.4										**3.4**
BL nyár			2.8										**2.8**
Pannónia (H-490/3) nyár	20.8	193.9	239.1	0.2									**454.0**
OP-229 nyár (Agathe-F)		16.7	6.7										**23.4**
I-45/51 nyár		1.8											**1.8**
I-273 nyár				2.8									**2.8**
Tripló nyár	19.9	3.3											**23.2**
Kopecky (H-490/4) nyár	3.5	27.3	2.8										**33.6**
I 58/57 nyár		0.9	31.7										**32.6**
Fehér nyár		0.1		7.4									**7.5**
Szürke nyár	33.1	89.1	133.4	117.2	39.5	86.6	10.7	1.3		0.3			**511.2**
Fekete nyár	14.0	12.3	13.0	15.3	28.6	69.4	8.0	1.2					**161.8**
Adonis (S-299-3) nyár													**0.0**
Egyéb nemes nyár		25.8	41.5	4.0									**71.4**
Bédai egyenes fűz			1.3										**1.3**
Fehér fűz	2.8	6.2	41.7	109.6	159.0	158.9	3.2	1.9					**483.2**
Szomorú fűz		0.8		0.5		0.4							**1.7**
Kecskefűz			1.4										**1.4**
Egyéb fűzek			1.6	0.7									**2.3**
Kislevelű hárs					0.6								**0.6**
Nagylevelű hárs						1.1							**1.1**
Közönséges nyír			0.2										**0.2**
Vadgesztenye			0.1	1.1						0.5			**1.6**
Bálványfa			0.2	0.3									**0.4**
Fel nem sorolt egyéb lágy lombos fafaj					0.6	1.7							**2.3**
Erdeifenyő				0.3			0.3						**0.6**
Feketefenyő		0.2	0.6	0.1					0.2	0.2			**1.3**
Lucfenyő		0.1	2.1										**2.2**
Egyéb fenyő					0.6								**0.6**
Összesen	**1,218.8**	**1,249.4**	**1,620.7**	**1,031.4**	**737.8**	**1,397.8**	**598.3**	**86.2**	**33.0**	**6.0**	**0.2**	**0.5**	**7,980.0**

A vadgazdálkodásra alkalmas terület, a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **104**

Év	Vadgazdálkodásra alkalmas terület	Alkalmas terület aránya	Térített mezőgazdasági kár	Térített erdei kár
	km2	%	E Ft	E Ft
1998	2 215	95,8%	738	0
1999	2 330	95,8%	633	0
2000	2 330	95,8%	852	2 527
2001	2 445	95,9%	2 699	0
2002	2 330	95,8%	3 074	760
2003	2 330	95,8%	8 247	123
2004	2 330	95,8%	2 383	273
2005	2 330	95,8%	2 426	0
2006	2 330	95,8%	1 485	0
2007	2 425	95,7%	1 149	297
2008	2 282	95,8%	1 820	0
2009	2 311	95,9%	3 170	3 791
2010	2 311	95,9%	2 544	0
2011	2 311	95,9%	905	1 879
2012	2 309	95,8%	1 457	1 744
2013	2 309	95,8%	2 744	1 976
2014	2 309	95,8%	2 394	0
Változás	4,3%	0,0%	224,4%	-
Minimum	2 215	95,7%	633	0
Maximum	2 445	95,9%	8 247	3 791

Térített mezőgazdasági és erdei károk változásai

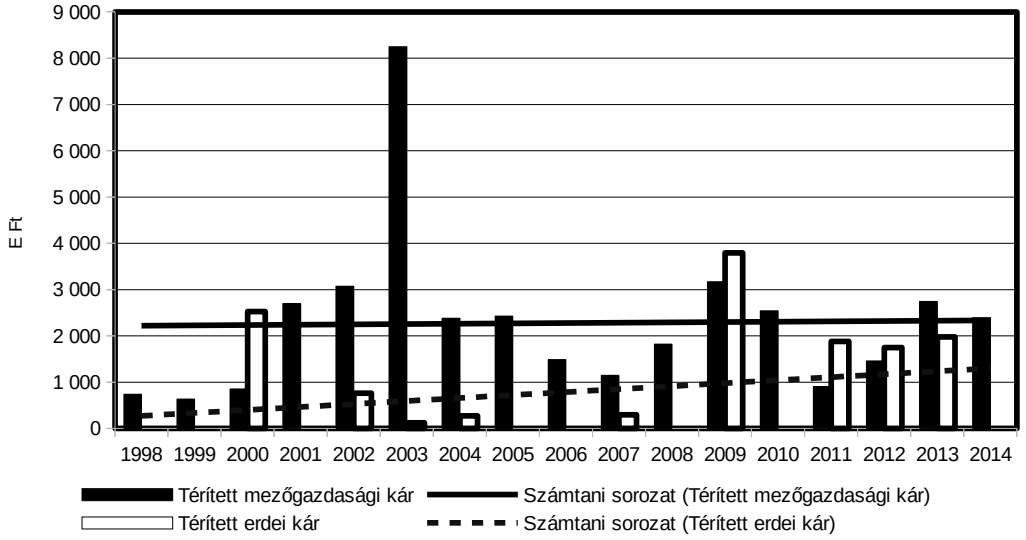

Az agrárminiszter

13/2018. (VII.3.)) AM rendelete

a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

5. melléklet a 13/2018 (VII.3) AM rendelethez

A védett természeti területek természet-, és tájvédelmi előírásai

A védett természeti területek természet- és tájvédelmi előírásait a természetvédelmi kezelési tervek tartalmazzák. Az alábbi természet- és tájvédelmi előírásokat kell figyelembe venni, amennyiben a vadgazdálkodási tájegységben található védett természeti terület vonatkozásában nincsen kihirdetett kezelési terv, vagy annak vadgazdálkodásra vonatkozó előírásai nem rendelkeznek eltérően.

1. Vadászati és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést is) nem járhat a védett természeti értékek és területek jelentős zavarásával, veszélyeztetésével, vagy károsításával.

2. Fokozottan védett madárfaj szaporodó, költő, táplálkozó, telelő területén vadgazdálkodási tevékenység csak úgy folytatható, hogy az ne zavarja jelentős mértékben annak élettevékenységét.

Nagyvad

3. A nagyvadállomány csökkentése során kiemelt figyelmet kell fordítani a nőivarú nagyvad egyedek, különösen a muflon és dámszarvas, valamint a vaddisznó állomány fokozott hasznosítására.

4. A nagyvadfajok takarmányozása, etetése – a vaddisznó intenzív vadászatát biztosító szórók üzemeltetésének kivételével – a vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést el nem érő védett természeti területeken tilos. A vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést elérő védett természeti területeken takarmányozás csak abban az esetben végezhető, ha a vadlétszám az élőhelyet még nem veszélyeztető legmagasabb vadlétszám alá csökken.

Vadgazdálkodási tevékenység

5. A vadászati, vadgazdálkodási tevékenység során különös figyelmet kell fordítani a gyepek megóvására, a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

6. A vadászat, vadgazdálkodás során keletkező hulladékokat a vadászatra jogosultnak a vadászterületről haladéktalanul el kell távolítani.

7. Februári hajtó és terelő vadászatok helyét és időpontját a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

8. Hattyúnyakkal való csapdázási tevékenység csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve kezdhető meg.

Vadgazdálkodási létesítmények, vadföld

9. Fokozottan védett természeti területen kizárólag hordozható les, szóró, épített vadbefogó létesíthető. Erdőrezervátum magterületén semmilyen vadgazdálkodási létesítmény nem létesíthető, kivéve hordozható (mobil) magaslesek, amik csak augusztus 15. – február 28. között használhatók.

10. A természet védelméről szóló törvényben meghatározott lápok és források, mint minden esetben országosan védett természeti területek vonatkozásában az alábbi előírás érvényesítendő: a lápok területén és a források 100 méteres környezetében szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

11. Állandó gyepterületeken (művelési ágtól függetlenül) vadászati, vadgazdálkodási létesítmények közül dagonya, takarmánytároló, vaditató, apróvad tenyésztésére szolgáló létesítmény nem létesíthető.

12. Szórón kombájntiszta szemes takarmány, csöves kukorica, valamint répafélék és almatörköly használhatók.

13. Vad etetést, takarmányozást csak mesterségesen létesített vadetetőből lehet végezni. Lédús és erjesztett takarmányt csak tálcáról lehet etetni.

14. A szórók környezetében az esetlegesen megjelenő gyomnövényeket (parlagfű, stb.) rendszeres kaszálással, vagy nyűvéssel még magérlelés előtt el kell távolítani.

15. Sózók csak tuskósózó, sózóláda, oszlopsózó vagy sózóvályú formájában üzemeltethetők. A talajra sót szétszórni tilos.

16. A használaton kívüli, leromlott állapotú vadgazdálkodási-vadászati létesítmények elbontásáról és elszállításáról a vadászatra jogosult köteles folyamatosan gondoskodni a vegetációs időn kívül.

17. A téli etetési időszak után a nagyvadetetők környékén szétszórt szénát össze kell gyűjteni, illetve év közben legalább egy alkalommal az etetőhely körül felverődő gyomokat magérlelés előtt le kell kaszálni.

18. Fokozottan védett területen új vadföld nem létesíthető.

19. Művelt vadföldeken a művelés során fokozott figyelmet kell fordítani a gyom- és inváziós növények terjedésének megelőzésére.

Zárttéri vadtartás, kibocsátás, telepítés

20. Kizárólag őshonos fajok repatriációs célú kibocsátása lehetséges. Egyéb vadfajok, illetve nagyvadtartásból származó vad szabad vadászterületre történő kibocsátása tilos.

21. Idegenhonos fajok betelepítése tilos. A spontán betelepülő idegenhonos fajok (mosómedve, nyestkutya) állományának felszámolására kell törekedni.

Apróvad

22. Azonos területrészen évente legfeljebb két alkalommal kerülhet sor apróvad hajtó vadászatra.

Vízivad vadászat

23. Vizes élőhelyeken a vadászható ragadozó fajok gyérítése március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történjen.

Túzokvédelem

24. Túzok dürgő- és költőhelyen vadgazdálkodási- és vadászati tevékenység (beleértve az őzbak vadászatát és a megelőző felméréseket is) csak a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetett módon történhet március 15. és július 1. között.

25. Túzok dürgő- és költőhelyen a vadászható ragadozó fajok gyérítésére vonatkozó előírások:
    - A gyérítés március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történhet.
    - A gyérítést nyílt területen (pl. gyepeken, szántókon, stb.) április 15-ig kell elvégezni, ezt követően vonalas létesítmények (utak, csatornák, stb.) mentén, nádasok, erdők, facsoportok, stb. környezetében, a nyílt területrészek kíméletével történhet.

26. Túzok dürgő- és költőhelyen a vaddisznó tartós megtelepedését meg kell akadályozni.

27. Túzokok tartózkodási helyén végzett éjszakai vadállomány-becslést és reflektoros vadászatot a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

28. Téli időszakban vadászati- és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést, társas vadászatokat, stb.) a túzokok tartózkodási helyeinek figyelembe vételével történhet különös tekintettel a ködös időszakokban.

29. Túzokok tartózkodási helyét érintő társas vadászatok helyszíneit az idény megkezdése előtt a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

30. Túzok telelőhelyeken tarvad vadászat a természetvédelmi kezelővel egyeztetett módon történhet. Az adott évi telelőhelyek pontosítását minden évben a tájegységi fővadász

bevonásával egyeztetni kell a természetvédelmi kezelővel, melyet jegyzőkönyvben rögzítenek legkésőbb december 1-ig.

6. melléklet a 13/2018 (VII.3) AM rendelethez

Hosszú távú természetvédelmi célok

1. A természetvédelem hosszú távú, a vadgazdálkodást is érintő célja az ország teljes területén a biológiai sokféleség, valamint a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzése, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítása, az élőhely vesztésből, az élőhelyek minőségének romlásából, illetve a fajok túlhasznosításából származó veszélyek csökkentése. Ennek érdekében a vadállomány igénybevételével és terhelésével járó gazdasági, gazdálkodási és kereskedelmi tevékenységet a természeti értékek és rendszerek működőképességét és a biológiai sokféleséget fenntartva kell végezni.

2. A vadgazdálkodás, vadászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, ami a vadfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. Az őshonos vadfajok vadászata csak olyan mértékű lehet, amely a faj természetes állományának sokféleségét, fennmaradását nem veszélyezteti.

3. A védett természeti, illetve a Natura 2000 területek általános és egységes természetvédelmi célkitűzése az azokon található védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve amennyiben a természeti értéket az extenzív területhasználat tartja fenn, az azt fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

4. Kiemelt természetvédelmi cél azon vadászható fajok állományszabályozása, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerekre, a védett, illetve veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre túlzott terhelést jelentenek.

5. A vadászattal összefüggő jogellenes természetkárosító cselekmények megelőzése, felszámolása. A védett és fokozottan védett fajok egyedei elejtésének megakadályozása.

6. A vadgazdálkodás során fokozott figyelmet kell fordítani a nagyvad populáció-sűrűségének szabályozására. Akkora létszámú nagyvad fenntartása a cél, amely:
   6.1. nem veszélyezteti a taposásra, bolygatásra érzékeny természetes és természetszerű élőhelyeket, különös tekintettel a forrásokra, patakvölgyekre, lápokra, magassásosokra, mocsárrétekre, zsombékosokra, erdőssztyeprétekre, a domb- és hegyvidéki sziklagyepekre, valamint karsztbokorerdőkre,
   6.2. lehetővé teszi a védett és fokozottan védett, illetve veszélyeztetett fajok hosszú távú fennmaradását,
   6.3. nem veszélyezteti élőhelyének természetes folyamatait és biológiai sokféleségét,
   6.4. mellett az erdőgazdálkodás során a folyamatos erdőborítást megteremtő gazdálkodási módszerek hatékonyan alkalmazhatóak

7. Olyan nagyvadgazdálkodást kell folytatni, amely elsősorban az őshonos, magas genetikai értékű állományok (gímszarvas, őz) minőségi és nem mennyiségi megőrzését tűzi ki célul.

8. Nagyvad-gazdálkodási célú berendezés csak a nagyvadállomány sűrűsége megfelelő szinten tartásának elérése érdekében létesüljön, minimalizálva a zavarást, a berendezés környezetének degradálódását és a tájesztétikai problémákat.

9. Törekedni kell az ólomsörét használatának teljes körű kiváltására más, nem környezetszennyező technológiákkal.

10. . Törekedni kell a nagyvad intenzív takarmányozásának megszüntetésére. Hosszú távon jelentősen csökkenteni kell a kijuttatott takarmány mennyiségét. Az ökológiai vadeltartó képességnél magasabb nagyvadlétszám intenzív takarmányozással való mesterséges fenntartását mindenhol meg kell szüntetni.

11. Javítani kell az őshonos, veszélyeztetett apróvadfajok, így különösen a mezei nyúl és a fogoly életfeltételein. A vadgazdálkodás során előtérbe kell helyezni az e fajoknak kedvező élőhely-fejlesztéseket és az e fajok számára kedvező vadföldgazdálkodást. Mindenképpen kerülni kell a túlhasznosítást. A szárnyasvadfajok esetében is a védelmet döntően a természetes állomány védelmével, és nem pedig tenyésztett madarak kibocsátásával kell biztosítani. Szárnyasvad kibocsátás esetén biztosítani kell, hogy a tenyésztett madarak ne jelentsenek állategészségügyi kockázatot a vadon élő állomány számára, illetve a kibocsátás technológiája ne okozza a ragadozók adott területen való túlzott csoportosulását.

12. A vízivad hasznosítása olyan mértékű legyen, amely minimalizálja a védett és fokozottan védett fajok egyedeinek akár szándékos, akár véletlenül történő elejtését, illetve kellő nyugalmat biztosít mind a vadászható, mind a védett, fokozottan védett vízimadárfajok állományainak. A vadászat szabályozásának biztosítania kell a kései, elnyúló költési időszakkal rendelkező fajok költésének biztonságát, a vízivad költése és vonulása szempontjából fontos vizes élőhelyek nyugalmát (különös tekintettel a globálisan veszélyeztetett fajok előfordulási helyeire), valamint a zord időjárású téli időszakban szükséges zavartalanságot. El kell érni, hogy valamennyi vizes élőhelyen már rövid távon is megszűnjön az ólomsörét használata.

13. Hazánkban az elmúlt évszázadokban már meghonosodott, azonban nem őshonos vadfajok állományait csak olyan területeken indokolt fenntartani, ahol azok nem jelentenek veszélyt a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzésére, a veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre. Azon vadászható nem őshonos fajok állományait, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán túlzott terhelést jelentenek az adott természetes és természetszerű élőhelyekre, ki kell szorítani ezekről az területekről. Különösen igaz ez az olyan sérülékeny élőhelyekre, mint a domb- és hegyvidéki sziklagyepek, ahol el kell érni a muflonállomány nagymértékű csökkenését, illetve teljes kiszorítását. Az elmúlt években újonnan megtelepedett fajok, így különösen a nyestkutya és a mosómedve esetében törekedni kell az állományok teljes felszámolására. Vadászati célból új faj szaporodásra képes vadon élő állományának kialakítása nem engedhető meg, az újonnan megjelenő inváziós fajok egyedeit, amennyiben azok eltávolítása vadászati eszközzel oldható meg, el kell távolítani.

14. A ragadozógazdálkodást úgy kell folytatni, hogy az segítse a biológiai sokféleség megőrzését, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek zavartalanságát, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítását, így különösen:

    14.1. A földön fészkelő védett, fokozottan védett madárfajok, valamint a fogoly és a hazánkban költő erdei szalonkák és vízivad védelme érdekében szükséges egyes túlszaporodott, generalista ragadozófajok fokozott gyérítése, állományának tartósan alacsony szintes tartása. E munka során különös figyelmet kell országos szinten fordítani a vaddisznó, a róka és a dolmányos varjú állományának visszaszorítására.
    14.2. Egyes fokozottan védett madárfajok, így különösen a túzok, a haris, a császármadár, a nádasokban költő íbisz- és gémfélék, valamint a partimadarak, sirályok, csérek, szerkők fészkelésére szolgáló területeken indokolt a vadászható ragadozófajok, különösen az emlősök állományának a legalacsonyabb szinten történő tartása.
    14.3. Egyes fokozottan védett hüllő- és kétéltűfajok élőhelyein, így különösen a rákosi vipera élőhelyein a vaddisznóállományt fel kell számolni.
    14.4. A vadászható varjúfélék gyérítése során figyelemmel kell lenni arra, hogy kellő mennyiségű fészkelőhely legyen a varjúfélék fészkeit használó fajoknak (pl. erdei fülesbagoly, kabasólyom, vércsék).
    14.5. A ragadozók gyérítése során, különösen csapdák használatakor, az állatvédelmi szempontokat a lehetőségek szerint figyelembe kell venni.

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Nemzeti Park Igazgatóságok működési területei

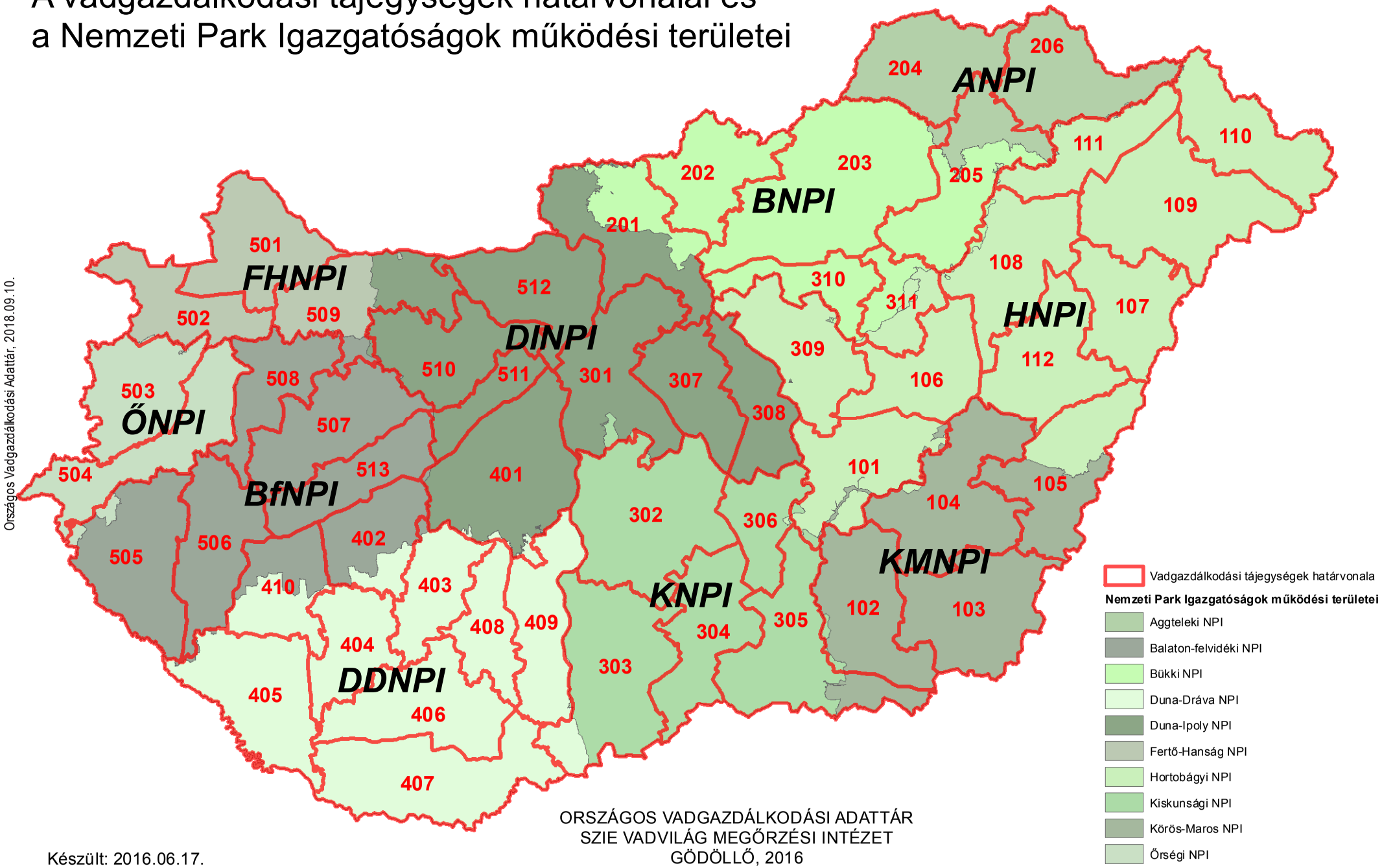

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, tájegységek szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Bükki NPI	5,213.6
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Aggteleki NPI	285.6
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Aggteleki NPI	840.3
111	Bükki NPI	148.8
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
112	Körös-Maros NPI	378.1
201	Bükki NPI	84,697.5
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Aggteleki NPI	5,869.6
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Aggteleki NPI	177,320.8
204	Bükki NPI	5.6
205	Aggteleki NPI	70,898.0
205	Bükki NPI	137,924.2
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Aggteleki NPI	178,382.0
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Duna-Dráva NPI	41.0
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Hortobágyi NPI	5.9
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
308	Kiskunsági NPI	7.0
309	Bükki NPI	657.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
309	Hortobágyi NPI	177,151.0

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
310	Bükki NPI	97,139.9
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Bükki NPI	42,076.9
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
401	Kiskunsági NPI	82.5
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
409	Duna-Ipoly NPI	7.9
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
505	Őrségi NPI	10,992.5
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
506	Duna-Dráva NPI	355.0
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
508	Őrségi NPI	396.8
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
513	Duna-Ipoly NPI	11.4

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, igazgatóságok szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
110	Aggteleki NPI	285.6
111	Aggteleki NPI	840.3
203	Aggteleki NPI	5,869.6
204	Aggteleki NPI	177,320.8
205	Aggteleki NPI	70,898.0
206	Aggteleki NPI	178,382.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
108	Bükki NPI	5,213.6
111	Bükki NPI	148.8
201	Bükki NPI	84,697.5
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Bükki NPI	5.6
205	Bükki NPI	137,924.2
309	Bükki NPI	657.9
310	Bükki NPI	97,139.9
311	Bükki NPI	42,076.9
302	Duna-Dráva NPI	41.0
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
506	Duna-Dráva NPI	355.0
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
409	Duna-Ipoly NPI	7.9

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Duna-Ipoly NPI	11.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
305	Hortobágyi NPI	5.9
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
309	Hortobágyi NPI	177,151.0
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
308	Kiskunsági NPI	7.0
401	Kiskunsági NPI	82.5
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
112	Körös-Maros NPI	378.1
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Őrségi NPI	10,992.5
508	Őrségi NPI	396.8

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Ramsari Egyezményhez tartozó területek

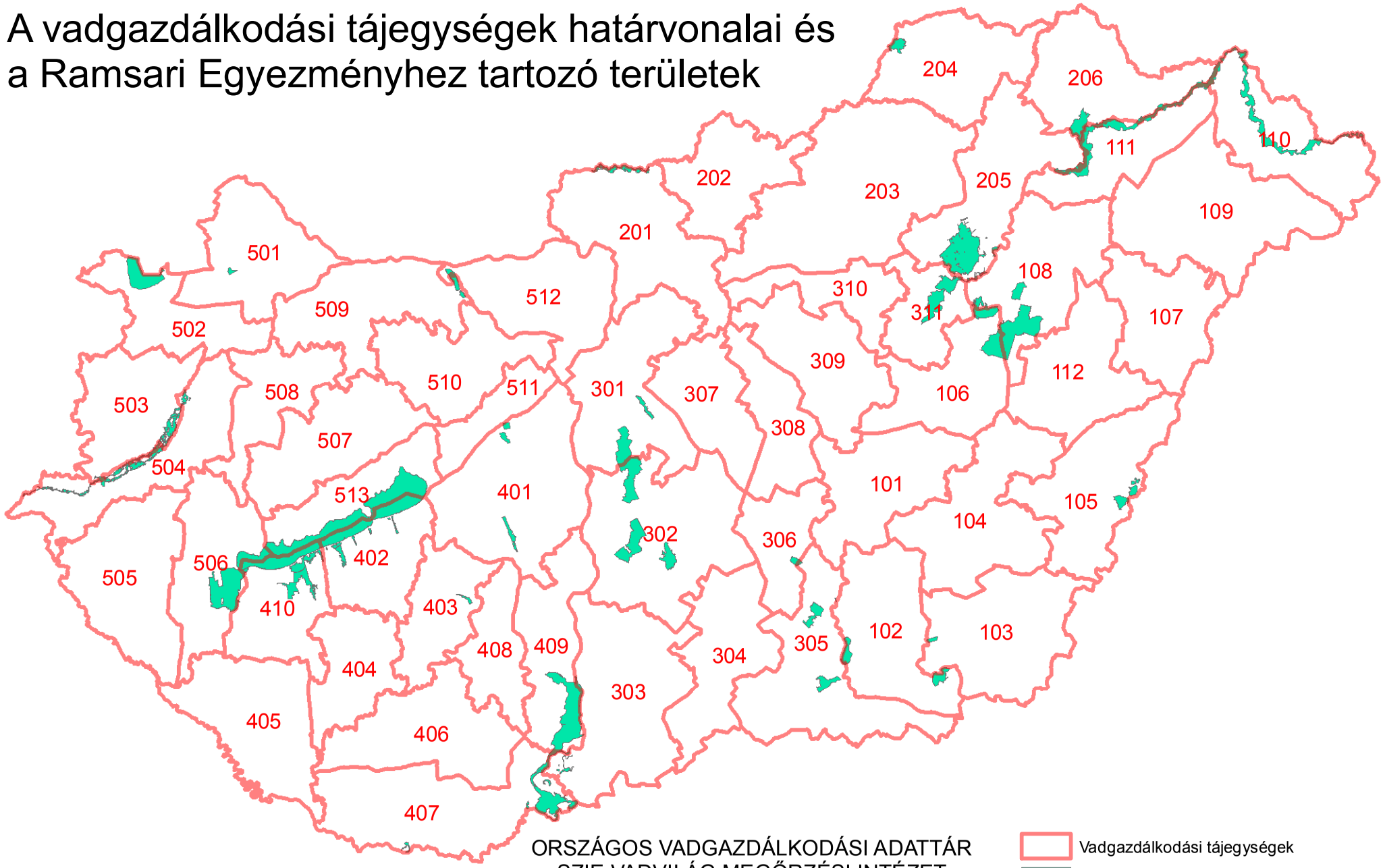

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, tájegységek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, ramsari területek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7

Natura 2000 területek a 104. számú tájegységben

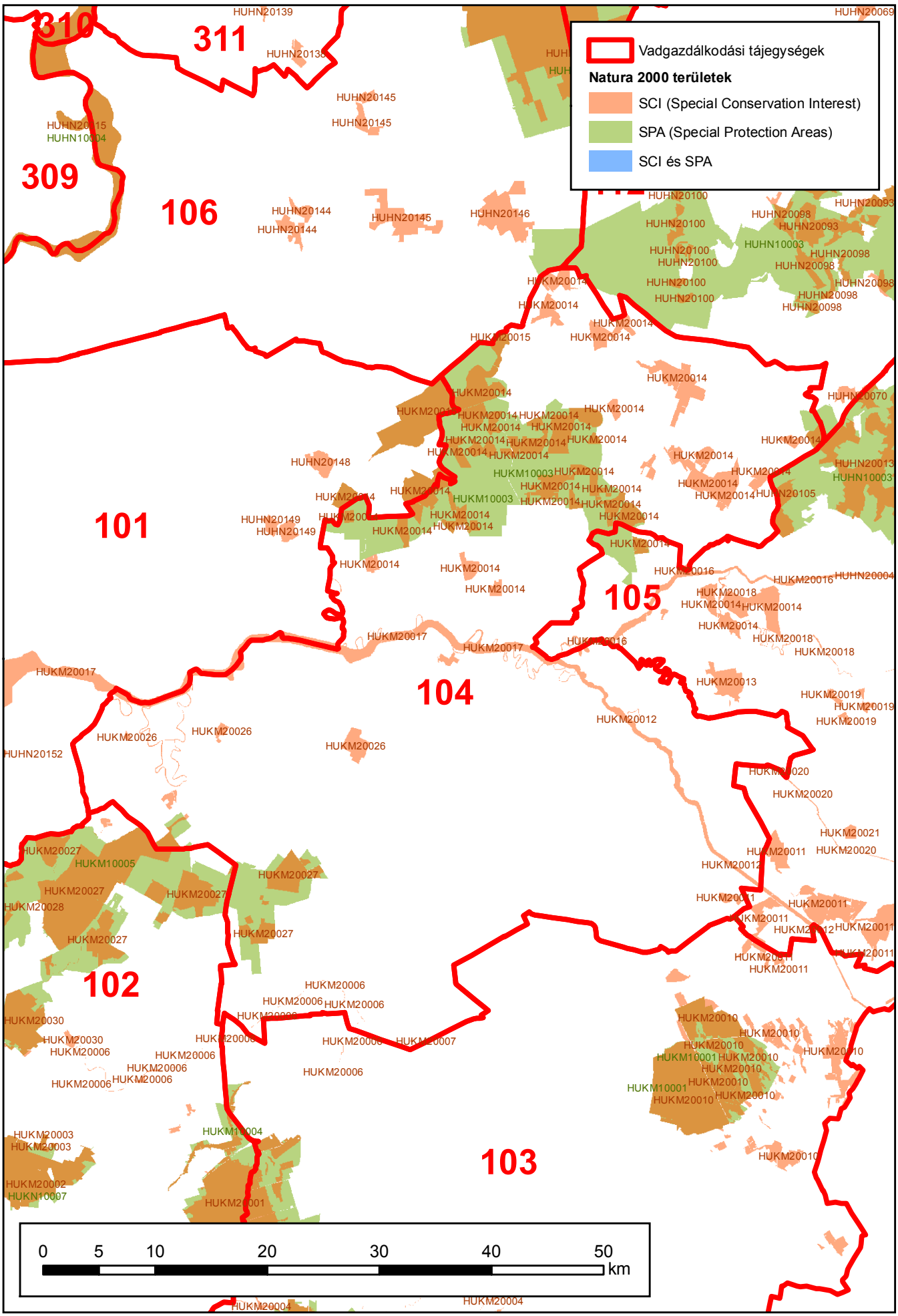

Készült: 2016.07.27.

Natura 2000 területek a vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	N2000 terület típusa	N2000 Kód	N2000 Terület név	VGTE-be eső terület (ha)	VGTE részesedése (%)
104	SCI	HUHN20013	Közép-Bihar	220.8	1.8%
104	SCI	HUHN20105	Csökmői gyepek	26.7	4.4%
104	SCI	HUKM20006	Mágocs-ér	31.6	25.1%
104	SCI	HUKM20007	Csorvási löszgyep	12.0	92.9%
104	SCI	HUKM20011	Körösközi erdők	130.3	2.3%
104	SCI	HUKM20012	Fekete-, Fehér- és Kettős-Körös	1,270.8	64.2%
104	SCI	HUKM20014	Dévaványa környéki gyepek	11,291.4	80.5%
104	SCI	HUKM20015	Hortobágy-Berettyó	756.4	24.6%
104	SCI	HUKM20016	Sebes-Körös	192.0	13.2%
104	SCI	HUKM20017	Hármas-Körös	2,875.8	36.8%
104	SCI	HUKM20026	Tóniszállás-szarvasi gyepek	586.7	100.0%
104	SCI	HUKM20027	Cserebökény	1,870.9	18.7%
104	SPA	HUHN10003	Bihar	619.0	0.9%
104	SPA	HUKM10003	Dévaványai-sík	20,569.1	81.6%
104	SPA	HUKM10005	Cserebökényi-puszták	4,941.7	17.6%

Védett területek a 104 számú vadgazdálkodási tájegységben

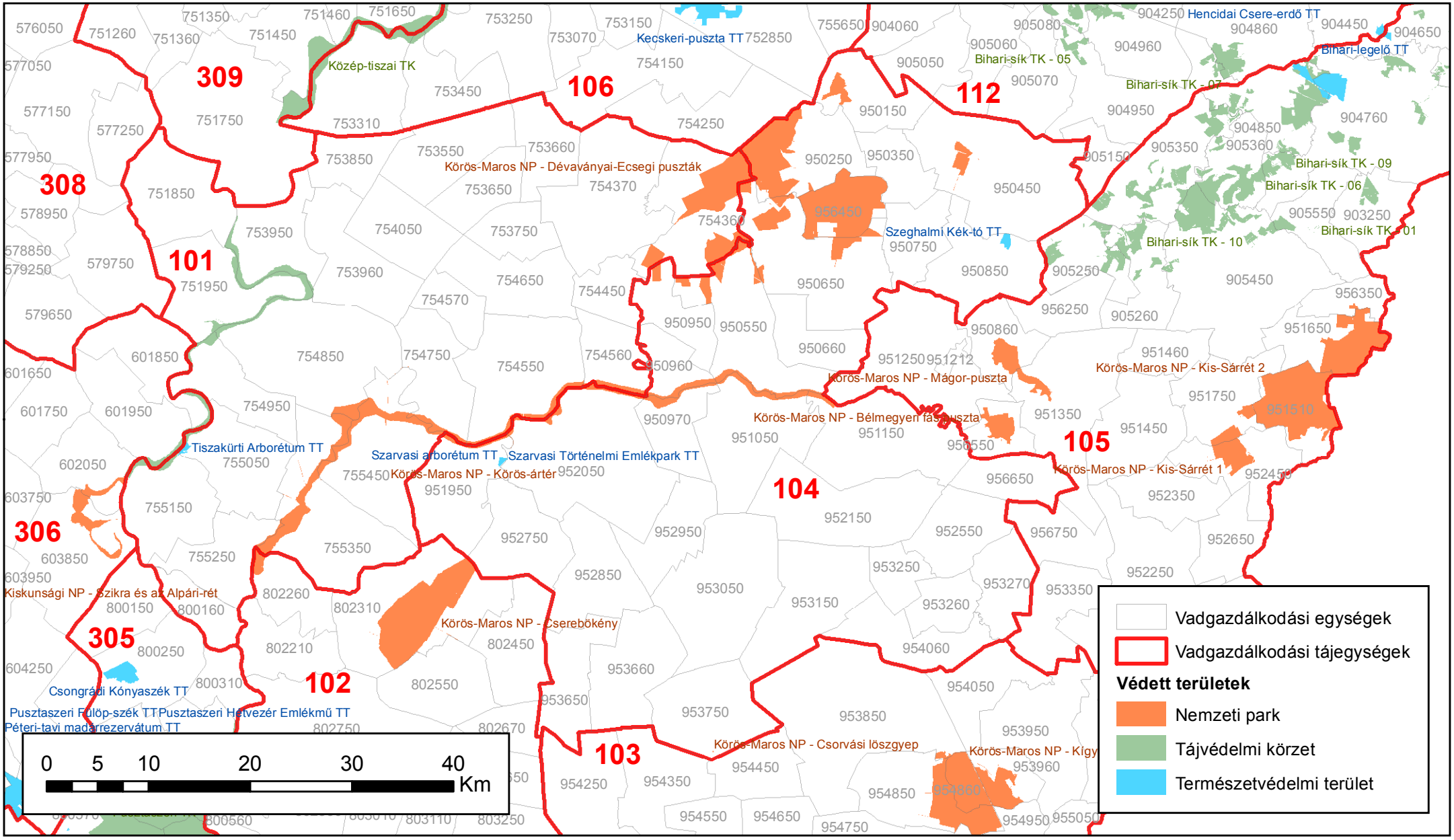

Készült: 2018.02.28.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Védett területek a 104 számú vadgazdálkodási tájegységben						
Tájegység kód	**VGE kód**	**Védett terület kategória**	**Védett terület neve**	**Terület a VGE-n belül (ha)**	**Védett terület teljes mérete (ha)**	**Arány**
104	950150	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	374,1	13 024,8	2,87%
104	950250	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	2 922,4	13 024,8	22,44%
104	950350	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	1,5	13 024,8	0,01%
104	950450	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	361,0	13 024,8	2,77%
104	950450	TT	Szeghalmi Kék-tó természetvédelmi terület	0,0	111,0	0,00%
104	950550	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	1 151,6	13 024,8	8,84%
104	950650	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	1 381,2	13 024,8	10,60%
104	950850	TK	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	0,0	6 420,6	0,00%
104	950850	TT	Szeghalmi Kék-tó természetvédelmi terület	111,0	111,0	100,00%
104	950950	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	149,2	13 024,8	1,15%
104	950960	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	301,3	6 633,1	4,54%
104	950970	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	325,6	6 633,1	4,91%
104	951050	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	417,0	6 633,1	6,29%
104	951150	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	144,5	6 633,1	2,18%
104	951950	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	236,1	6 633,1	3,56%
104	951950	TT	Szarvasi arborétum természetvédelmi terület	43,4	43,4	100,00%
104	952050	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	545,5	6 633,1	8,22%
104	952050	TT	Szarvasi Történelmi Emlékpark Természetvédelmi Terület	0,7	0,7	100,00%
104	953750	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	1,5	1,5	100,00%
104	956450	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	3 786,4	13 024,8	29,07%

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

A szabad területi és az összes jelentett nagyvadállomány tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **104**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány
1998	4	4	100,0%	7	91	7,7%	7 321	7 321	100,0%	0	0	-	22	82	26,8%
1999	3	3	100,0%	24	106	22,6%	7 849	7 849	100,0%	0	0	-	42	96	43,8%
2000	12	12	100,0%	31	105	29,5%	9 013	9 013	100,0%	0	0	-	43	89	48,3%
2001	6	7	85,7%	33	110	30,0%	9 756	9 756	100,0%	0	0	-	42	140	30,0%
2002	11	85	12,9%	46	124	37,1%	10 420	10 420	100,0%	0	0	-	45	133	33,8%
2003	15	15	100,0%	56	142	39,4%	10 455	10 455	100,0%	0	0	-	40	149	26,8%
2004	13	13	100,0%	58	139	41,7%	10 417	10 417	100,0%	0	0	-	47	162	29,0%
2005	13	13	100,0%	72	153	47,1%	9 855	9 855	100,0%	0	0	-	49	162	30,2%
2006	8	8	100,0%	103	184	56,0%	10 514	10 514	100,0%	0	0	-	47	162	29,0%
2007	17	17	100,0%	265	346	76,6%	11 107	11 107	100,0%	0	0	-	78	174	44,8%
2008	18	18	100,0%	117	237	49,4%	11 795	11 795	100,0%	0	0	-	53	72	73,6%
2009	19	19	100,0%	165	272	60,7%	12 325	12 325	100,0%	0	0	-	78	107	72,9%
2010	26	26	100,0%	593	593	100,0%	14 010	14 010	100,0%	0	0	-	233	366	63,7%
2011	43	43	100,0%	943	943	100,0%	14 608	14 608	100,0%	0	0	-	241	463	52,1%
2012	40	40	100,0%	992	992	100,0%	15 339	15 339	100,0%	0	0	-	324	476	68,1%
2013	43	43	100,0%	927	927	100,0%	16 426	16 426	100,0%	0	0	-	369	509	72,5%
2014	8	8	100,0%	791	791	100,0%	17 014	17 014	100,0%	0	0	-	178	308	57,8%
Változás	100,0%	100,0%	0,0%	11200,0%	769,2%	1200,0%	132,4%	132,4%	0,0%	-	-	-	709,1%	275,6%	115,4%
Minimum	3	3	12,9%	7	91	7,7%	7 321	7 321	100,0%	0	0	0,0%	22	72	26,8%
Maximum	43	85	100,0%	992	992	100,0%	17 014	17 014	100,0%	0	0	0,0%	369	509	73,6%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **104**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	4	0	0,0%	7	0	0,0%	7 321	862	11,8%	0	0	-	22	11	50,0%
1999	3	0	0,0%	24	1	4,2%	7 849	1 045	13,3%	0	0	-	42	15	35,7%
2000	12	0	0,0%	31	1	3,2%	9 013	1 197	13,3%	0	0	-	43	25	58,1%
2001	6	0	0,0%	33	2	6,1%	9 756	1 639	16,8%	0	0	-	42	19	45,2%
2002	11	3	27,3%	46	0	0,0%	10 420	1 867	17,9%	0	0	-	45	23	51,1%
2003	15	1	6,7%	56	3	5,4%	10 455	2 207	21,1%	0	0	-	40	30	75,0%
2004	13	0	0,0%	58	4	6,9%	10 417	2 342	22,5%	0	0	-	47	24	51,1%
2005	13	0	0,0%	72	7	9,7%	9 855	2 381	24,2%	0	0	-	49	13	26,5%
2006	8	1	12,5%	103	4	3,9%	10 514	2 376	22,6%	0	0	-	47	36	76,6%
2007	17	1	5,9%	265	11	4,2%	11 107	2 238	20,1%	0	0	-	78	28	35,9%
2008	18	2	11,1%	117	16	13,7%	11 795	2 347	19,9%	0	0	-	53	70	132,1%
2009	19	3	15,8%	165	106	64,2%	12 325	2 757	22,4%	0	0	-	78	80	102,6%
2010	26	1	3,8%	593	122	20,6%	14 010	2 567	18,3%	0	0	-	233	83	35,6%
2011	43	1	2,3%	943	173	18,3%	14 608	3 024	20,7%	0	0	-	241	147	61,0%
2012	40	1	2,5%	992	217	21,9%	15 339	3 274	21,3%	0	0	-	324	228	70,4%
2013	43	1	2,3%	927	255	27,5%	16 426	3 733	22,7%	0	0	-	369	234	63,4%
2014	8	0	0,0%	791	153	19,3%	17 014	4 244	24,9%	0	0	-	178	227	127,5%
Változás	100,0%	-100,0%	-100,0%	11200,0%	15200,0%	364,2%	132,4%	392,3%	111,9%	-	-	-	709,1%	1963,6%	155,1%
Minimum	3	0	0,0%	7	0	0,0%	7 321	862	11,8%	0	0	0,0%	22	11	26,5%
Maximum	43	3	27,3%	992	255	64,2%	17 014	4 244	24,9%	0	0	0,0%	369	234	132,1%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **104**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	4	0	0,0%	7	0	0,0%	7 321	862	11,8%	0	0	-	22	11	50,0%
1999	3	0	0,0%	24	1	4,2%	7 849	1 045	13,3%	0	0	-	42	15	35,7%
2000	12	0	0,0%	31	1	3,2%	9 013	1 197	13,3%	0	0	-	43	25	58,1%
2001	6	0	0,0%	33	2	6,1%	9 756	1 639	16,8%	0	0	-	42	19	45,2%
2002	11	3	27,3%	46	0	0,0%	10 420	1 867	17,9%	0	0	-	45	23	51,1%
2003	15	1	6,7%	56	3	5,4%	10 455	2 207	21,1%	0	0	-	40	30	75,0%
2004	13	0	0,0%	58	4	6,9%	10 417	2 342	22,5%	0	0	-	47	24	51,1%
2005	13	0	0,0%	72	7	9,7%	9 855	2 381	24,2%	0	0	-	49	13	26,5%
2006	8	1	12,5%	103	4	3,9%	10 514	2 376	22,6%	0	0	-	47	36	76,6%
2007	17	1	5,9%	265	11	4,2%	11 107	2 238	20,1%	0	0	-	78	28	35,9%
2008	18	2	11,1%	117	16	13,7%	11 795	2 347	19,9%	0	0	-	53	70	132,1%
2009	19	3	15,8%	165	106	64,2%	12 325	2 757	22,4%	0	0	-	78	80	102,6%
2010	26	1	3,8%	593	122	20,6%	14 010	2 567	18,3%	0	0	-	233	83	35,6%
2011	43	1	2,3%	943	173	18,3%	14 608	3 024	20,7%	0	0	-	241	147	61,0%
2012	40	1	2,5%	992	217	21,9%	15 339	3 274	21,3%	0	0	-	324	228	70,4%
2013	43	1	2,3%	927	255	27,5%	16 426	3 733	22,7%	0	0	-	369	234	63,4%
2014	8	0	0,0%	791	153	19,3%	17 014	4 244	24,9%	0	0	-	178	227	127,5%
Változás	100,0%	-100,0%	-100,0%	11200,0%	15200,0%	364,2%	132,4%	392,3%	111,9%	-	-	-	709,1%	1963,6%	155,1%
Minimum	3	0	0,0%	7	0	0,0%	7 321	862	11,8%	0	0	0,0%	22	11	26,5%
Maximum	43	3	27,3%	992	255	64,2%	17 014	4 244	24,9%	0	0	0,0%	369	234	132,1%

Gímszarvas

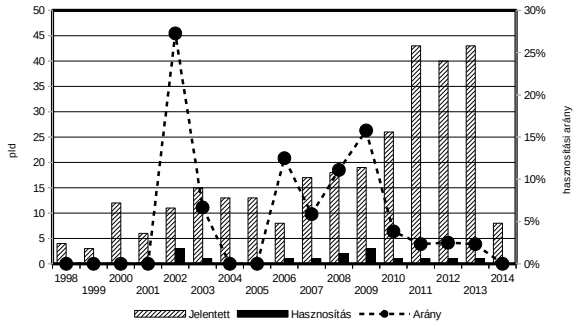

Dámszarvas

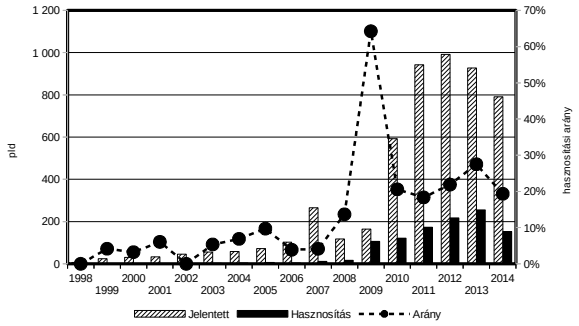

Őz

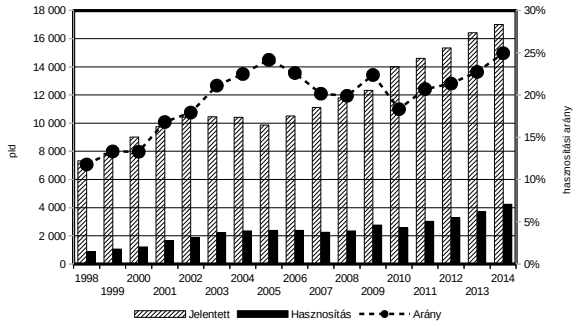

Muflon

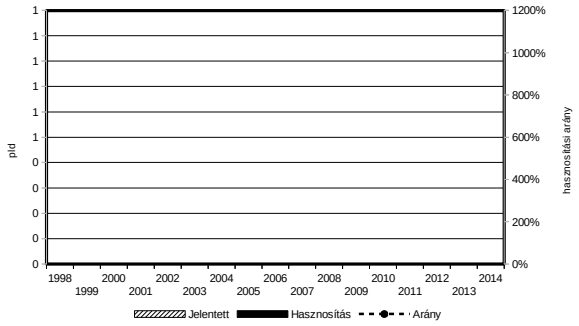

Vaddisznó

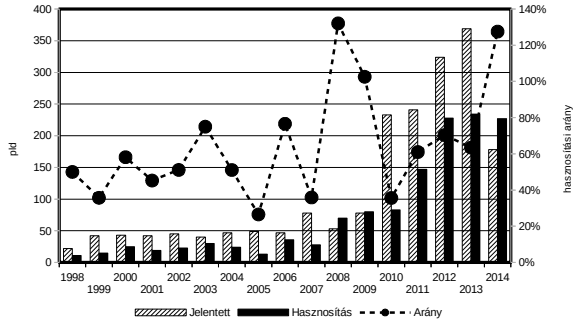

A vadgazdálkodás fontosabb bevételi és kiadási tényezői a vadgazdálkodási tájegységben (1998-2014)

VGTE: **104**

Év	Külföldi bérlelövés		Belföldi bérlelövés		Belföldi / külföldi	Élővad		Lőttvad		Mezőgazdasági kár		Erdei kár	
	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás		E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás
1998	41,110	100,0%	7,006	100,0%	17,0%	30,369	100,0%	13,091	100,0%	0,320	100,0%	0,000	-
1999	50,669	123,3%	1,019	14,5%	2,0%	31,034	102,2%	12,930	98,8%	0,249	77,9%	0,000	-
2000	42,254	102,8%	3,149	44,9%	7,5%	46,263	152,3%	10,597	80,9%	0,331	103,5%	0,909	-
2001	58,359	142,0%	3,677	52,5%	6,3%	62,273	205,1%	19,277	147,3%	0,827	258,3%	0,000	-
2002	49,589	120,6%	5,153	73,6%	10,4%	39,692	130,7%	17,045	130,2%	0,957	298,9%	0,284	-
2003	41,740	101,5%	7,733	110,4%	18,5%	19,622	64,6%	11,444	87,4%	2,940	918,1%	0,028	-
2004	33,299	81,0%	24,981	356,6%	75,0%	36,146	119,0%	15,077	115,2%	0,623	194,7%	0,178	-
2005	38,813	94,4%	19,509	278,5%	50,3%	40,628	133,8%	11,109	84,9%	0,764	238,6%	0,000	-
2006	24,918	60,6%	16,226	231,6%	65,1%	21,603	71,1%	11,906	90,9%	0,558	174,4%	0,000	-
2007	37,817	92,0%	11,591	165,4%	30,7%	20,800	68,5%	14,750	112,7%	0,508	158,8%	0,072	-
2008	42,481	103,3%	9,347	133,4%	22,0%	29,197	96,1%	17,927	136,9%	0,749	234,1%	0,000	-
2009	32,220	78,4%	13,394	191,2%	41,6%	30,218	99,5%	8,650	66,1%	1,848	577,3%	1,708	-
2010	31,876	77,5%	11,573	165,2%	36,3%	17,689	58,2%	10,833	82,8%	1,451	453,1%	0,000	-
2011	33,526	81,6%	10,003	142,8%	29,8%	55,449	182,6%	20,456	156,3%	0,550	171,7%	0,881	-
2012	27,655	67,3%	9,525	136,0%	34,4%	55,878	184,0%	19,569	149,5%	0,594	185,4%	0,659	-
2013	28,570	69,5%	13,589	194,0%	47,6%	70,837	233,3%	24,841	189,8%	1,252	391,1%	0,975	-
2014	39,118	95,2%	20,671	295,1%	52,8%	76,404	251,6%	21,551	164,6%	1,336	417,3%	0,000	-

Az őz hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

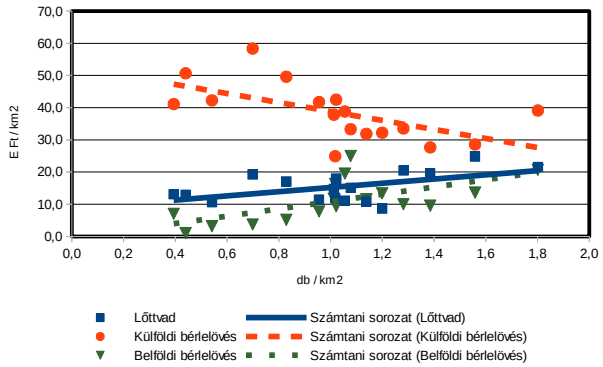

A gímszarvas hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

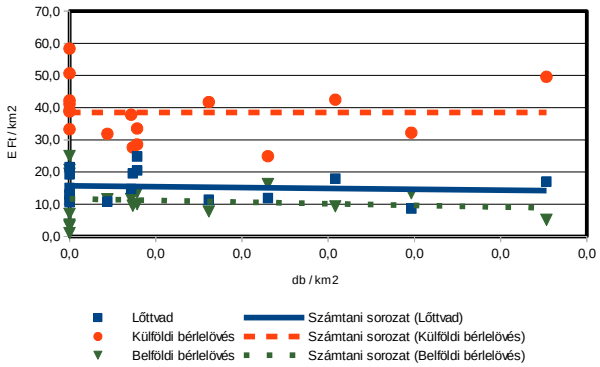

A vaddisznó hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

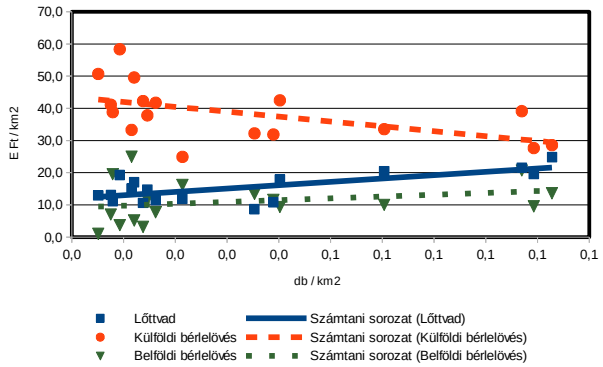

A térített mezőgazdasági kár és a 3 fő nagyvad terítéke közötti kapcsolat

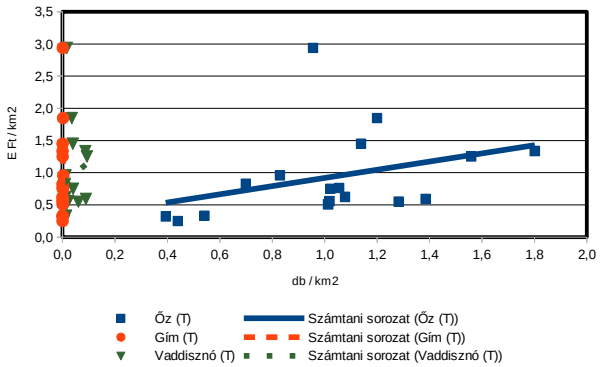

A fácán hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

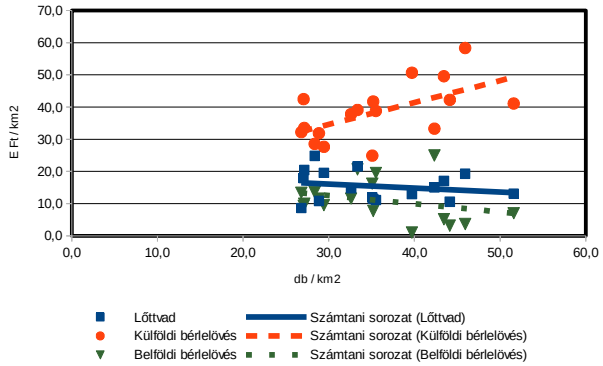

A mezei nyúl hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

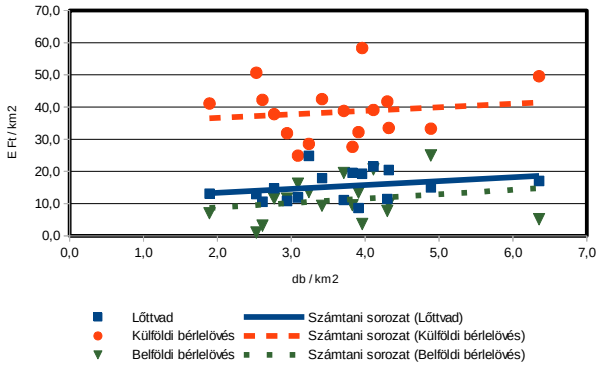

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben
• A Szarvasi vadgazdálkodási tájegység területén a gímszarvas jelentett állománynagysága 1998-2014 között emelkedett (4 → 8 pld.; +100%), ezzel párhuzamosan a hasznosítás azonban nem (0 → 0 pld.; +0%). Meg kell jegyezni azonban, hogy a 2007-2014-es időszakban átlagosan 26 pld./év volt az átlagos állománynagyság és ehhez képest ugyanezen időszakra vonatkozóan csak 1,25 pld/év átlagos terítéknagyság tapasztalható. • A 2007-2014 közötti terítéktérképek alapján az látható, hogy a gímszarvas a tájegység északi nyúlványában fordul elő. Az 1-3 példányból álló teríték évről-évre 1-2 vadgazdálkodási egység között oszlik meg, jellemzően szórványosan. • A tájegység jellegéből adódóan (erdősültsége: 7018ha; 3,0%) a gímszarvas tájegységen belüli terjeszkedése és megtelepedése nem kívánatos.
A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele
• Az 1998-2014 közötti időszak átlagos 5,3%-os, rendkívül alacsonynak számító hasznosítási aránya, illetve ennek összetétele (a teljes vizsgált időszakban csupán egyetlen tehén került elejtésre) egyértelműen a gímszarvas kíméletéről tanúskodik.
A gímszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A gímszarvas egyáltalán nem meghatározó bevételi forrás a Szarvasi táj-egységben, azonban ennek reális értékelése csak vadgazdálkodási egység szinten teljesíthető, hiszen mindössze két egység érintett a gímszarvas hasznosítása kapcsán. • A mezőgazdasági és erdei vadkárokból való részesedés értékelésére is a fentiek érvényesek.
A gímszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• A vadgazdálkodási tájegység területén 1998 és 2014 között elejtett 8 gímbika közül egy példány volt bronz érmes trófeájú. • A bírált trófeák korosztályi besorolásuk alapján döntően (7 pld.) 3 éves vagy annál fiatalabb egyedektől származtak. 2003-ban került terítékre az egyetlen érmes trófeájú, 7 évesre becsült korú egyed. • A trófeabírálati eredmények alapján is megerősíthető, hogy a gímszarvas újonnan megjelenő faj a tájegység egyes területein, és az értékelt időszakban a vadászatra jogosultak az állomány létszámának növelésére, valamint a bikák korosbítására törekedhettek. Kérdéses, hogy egy nagyon alacsony erdősültséggel rendelkező, kifejezetten agrár jellegű térségben a gímszarvas esetében a trófea-centrikus gazdálkodás elvei alkalmazhatók-e.

A szabad területi gímszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **104**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	2	1	1	**4**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
1999	1	1	1	**3**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2000	6	4	2	**12**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2001	2	1	3	**6**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2002	5	3	3	**11**	2	0	1	**3**	40,0%	0,0%	33,3%	**27,3%**
2003	5	4	6	**15**	1	0	0	**1**	20,0%	0,0%	0,0%	**6,7%**
2004	7	3	3	**13**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2005	5	4	4	**13**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2006	4	2	2	**8**	1	0	0	**1**	25,0%	0,0%	0,0%	**12,5%**
2007	7	5	5	**17**	1	0	0	**1**	14,3%	0,0%	0,0%	**5,9%**
2008	7	6	5	**18**	2	0	0	**2**	28,6%	0,0%	0,0%	**11,1%**
2009	8	7	4	**19**	2	0	1	**3**	25,0%	0,0%	25,0%	**15,8%**
2010	11	7	8	**26**	0	1	0	**1**	0,0%	14,3%	0,0%	**3,8%**
2011	15	13	15	**43**	1	0	0	**1**	6,7%	0,0%	0,0%	**2,3%**
2012	15	14	11	**40**	1	0	0	**1**	6,7%	0,0%	0,0%	**2,5%**
2013	15	16	12	**43**	0	0	1	**1**	0,0%	0,0%	8,3%	**2,3%**
2014	3	3	2	**8**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
Változás	50,0%	200,0%	100,0%	100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	0,50	0,50	***1,00***	-	-	-	**-**
1999	1	1,00	1,00	***1,00***	-	-	-	**-**
2000	1	0,67	0,33	***0,50***	-	-	-	**-**
2001	1	0,50	1,50	***3,00***	-	-	-	**-**
2002	1	0,60	0,60	***1,00***	1	0,00	0,50	**-**
2003	1	0,80	1,20	***1,50***	1	0,00	0,00	**-**
2004	1	0,43	0,43	***1,00***	-	-	-	**-**
2005	1	0,80	0,80	***1,00***	-	-	-	**-**
2006	1	0,50	0,50	***1,00***	1	0,00	0,00	**-**
2007	1	0,71	0,71	***1,00***	1	0,00	0,00	**-**
2008	1	0,86	0,71	***0,83***	1	0,00	0,00	**-**
2009	1	0,88	0,50	***0,57***	1	0,00	0,50	**-**
2010	1	0,64	0,73	***1,14***	-	-	-	***0,00***
2011	1	0,87	1,00	***1,15***	1	0,00	0,00	**-**
2012	1	0,93	0,73	***0,79***	1	0,00	0,00	**-**
2013	1	1,07	0,80	***0,75***	-	-	-	**-**
2014	1	1,00	0,67	***0,67***	-	-	-	**-**

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	50,0%	25,0%	25,0%	100%	-	-	-	-
1999	33,3%	33,3%	33,3%	100%	-	-	-	-
2000	50,0%	33,3%	16,7%	100%	-	-	-	-
2001	33,3%	16,7%	50,0%	100%	-	-	-	-
2002	45,5%	27,3%	27,3%	100%	66,7%	0,0%	33,3%	100%
2003	33,3%	26,7%	40,0%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2004	53,8%	23,1%	23,1%	100%	-	-	-	-
2005	38,5%	30,8%	30,8%	100%	-	-	-	-
2006	50,0%	25,0%	25,0%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2007	41,2%	29,4%	29,4%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2008	38,9%	33,3%	27,8%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2009	42,1%	36,8%	21,1%	100%	66,7%	0,0%	33,3%	100%
2010	42,3%	26,9%	30,8%	100%	0,0%	100,0%	0,0%	100%
2011	34,9%	30,2%	34,9%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2012	37,5%	35,0%	27,5%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2013	34,9%	37,2%	27,9%	100%	0,0%	0,0%	100,0%	100%
2014	37,5%	37,5%	25,0%	100%	-	-	-	-

A gímszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **104**

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

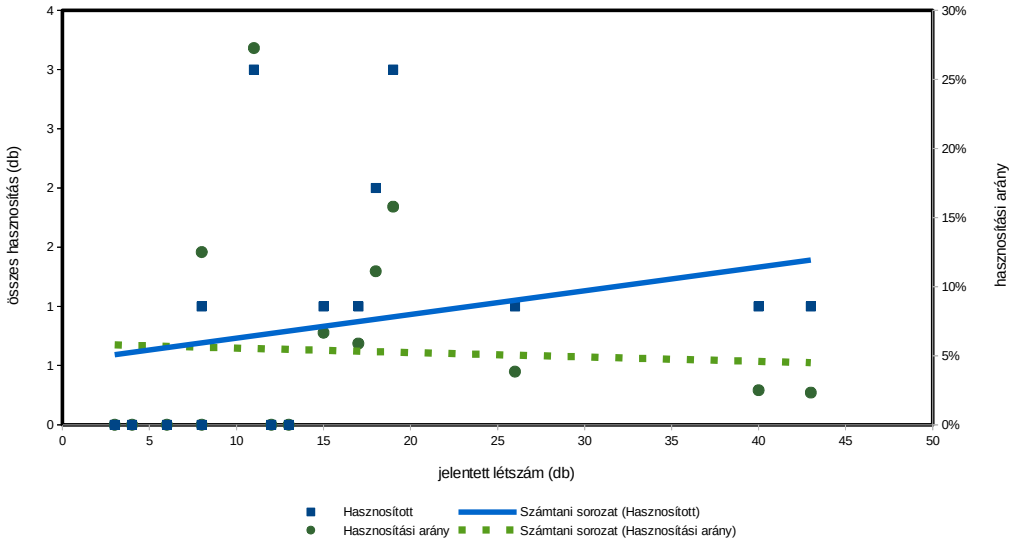

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

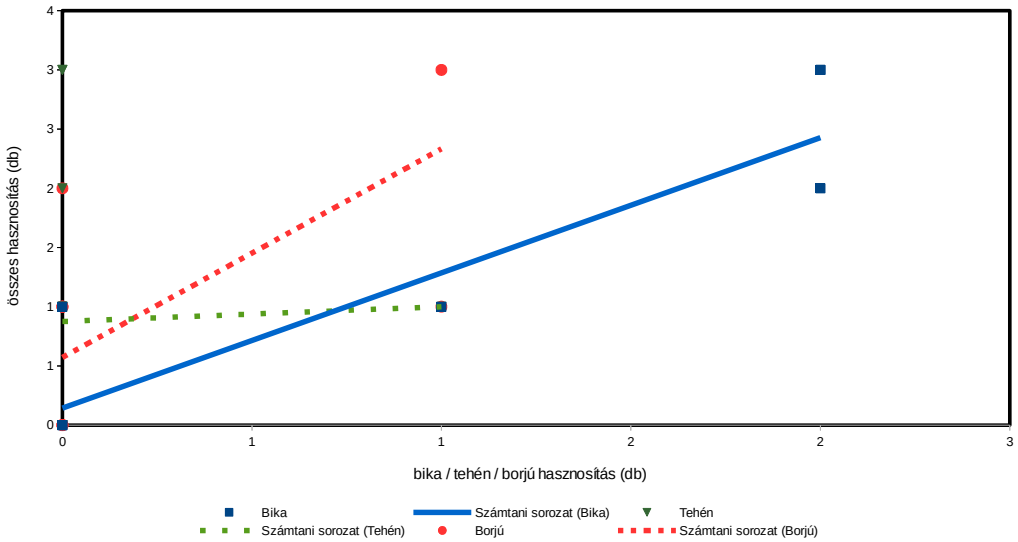

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

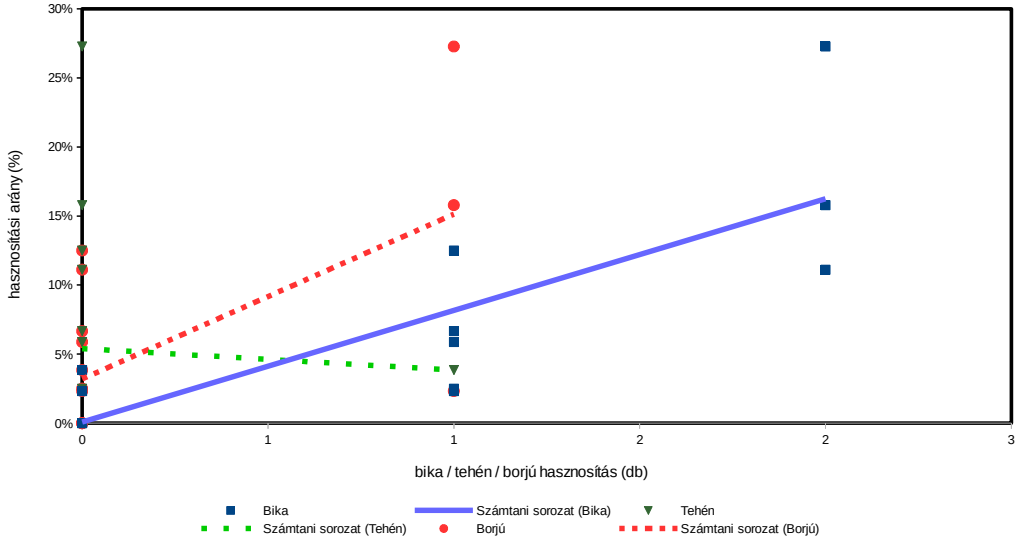

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2007

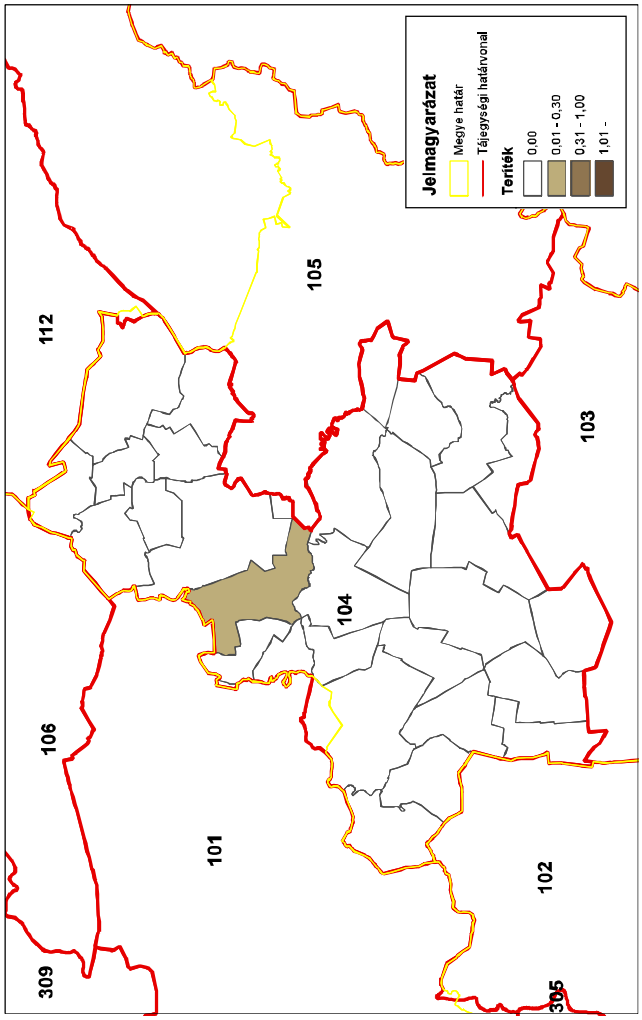

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2008

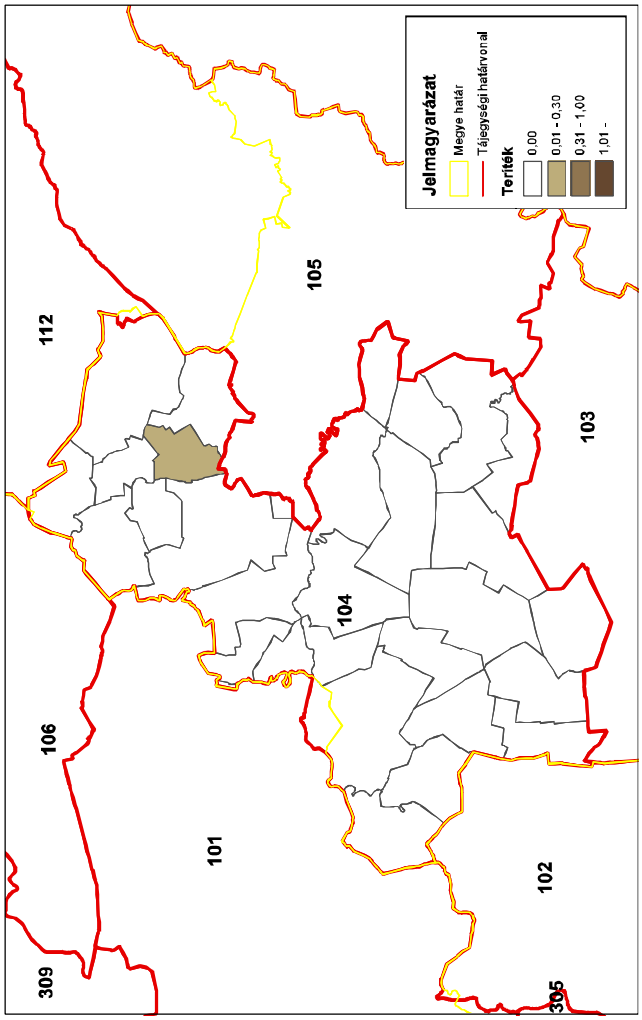

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2009

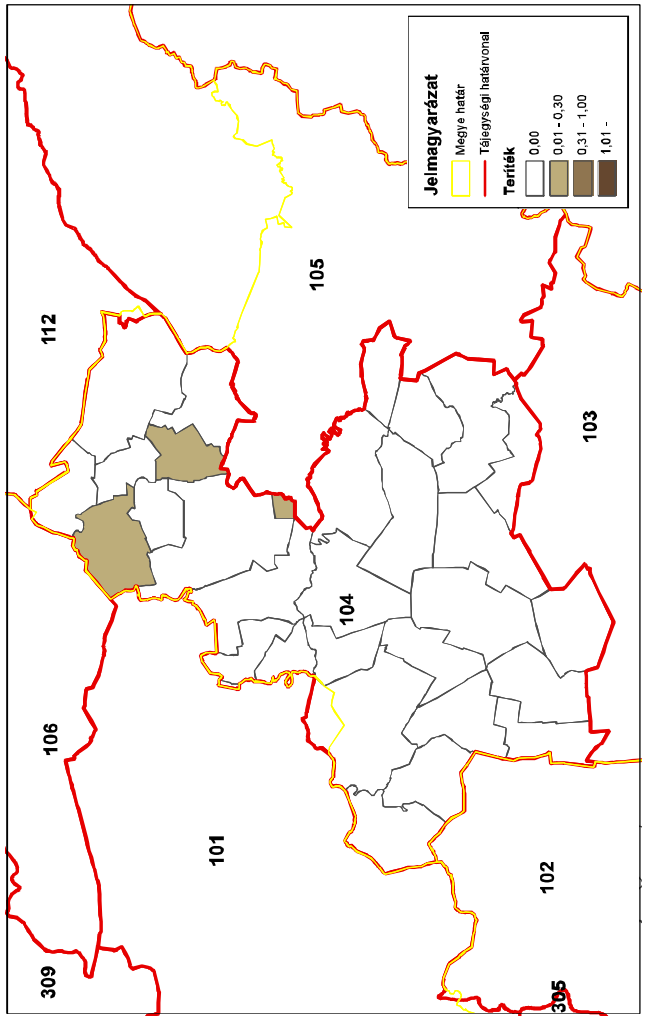

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2010

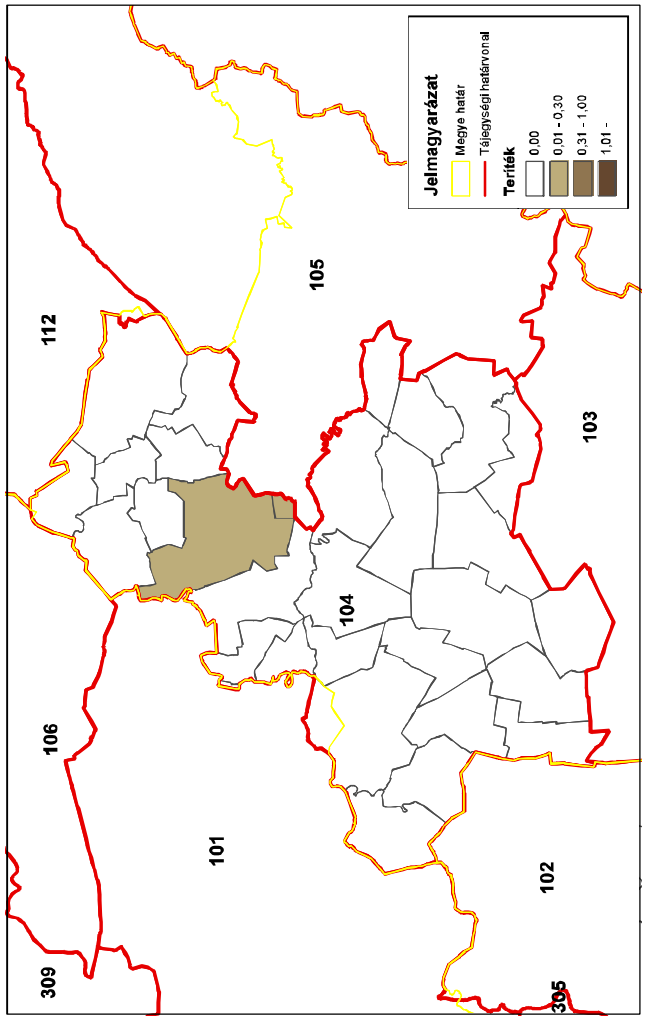

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2011

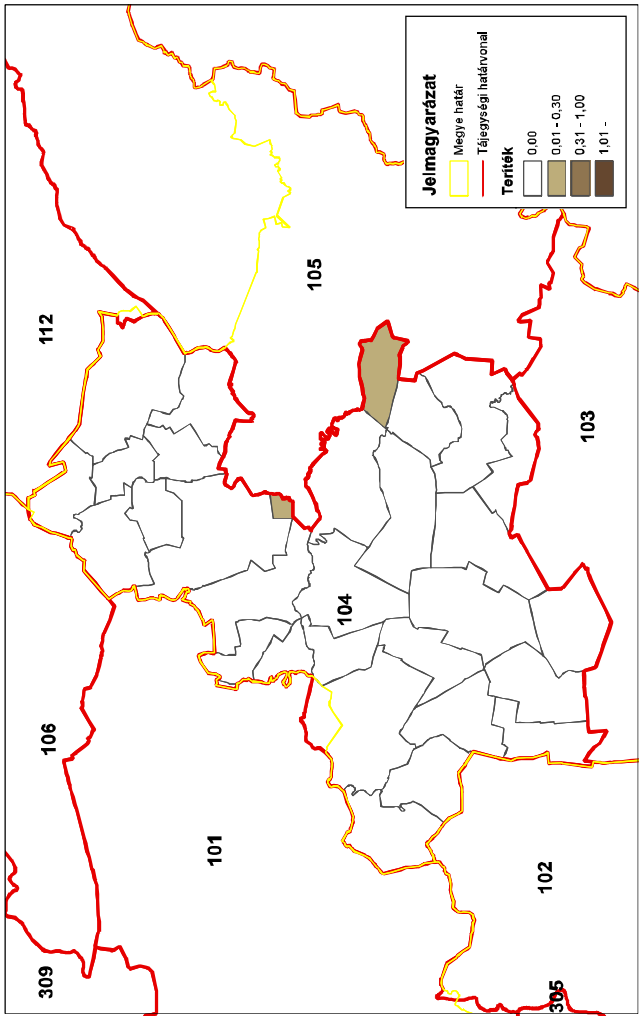

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2012

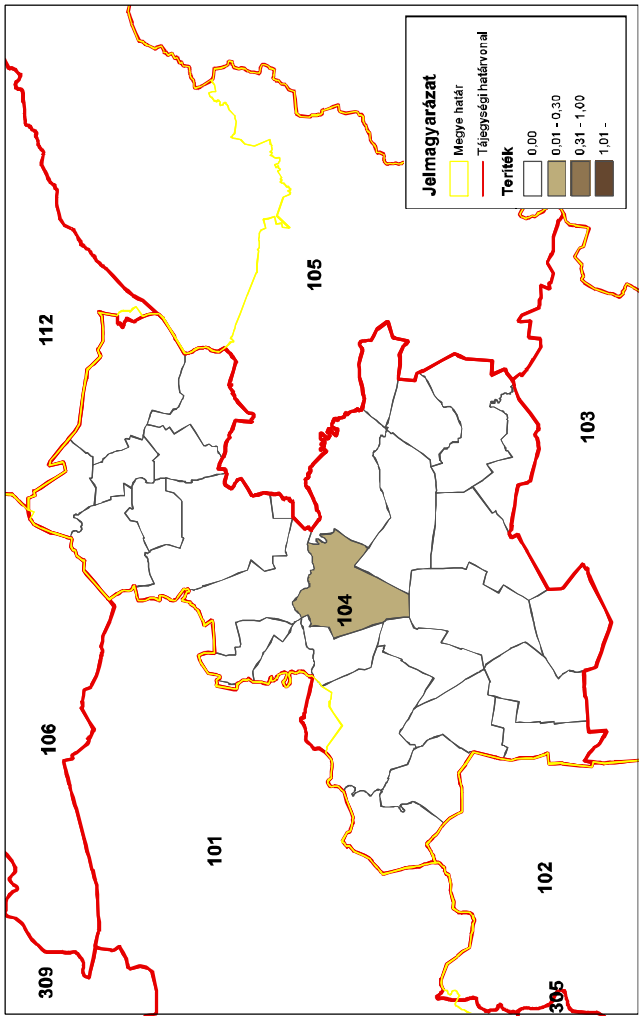

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2013

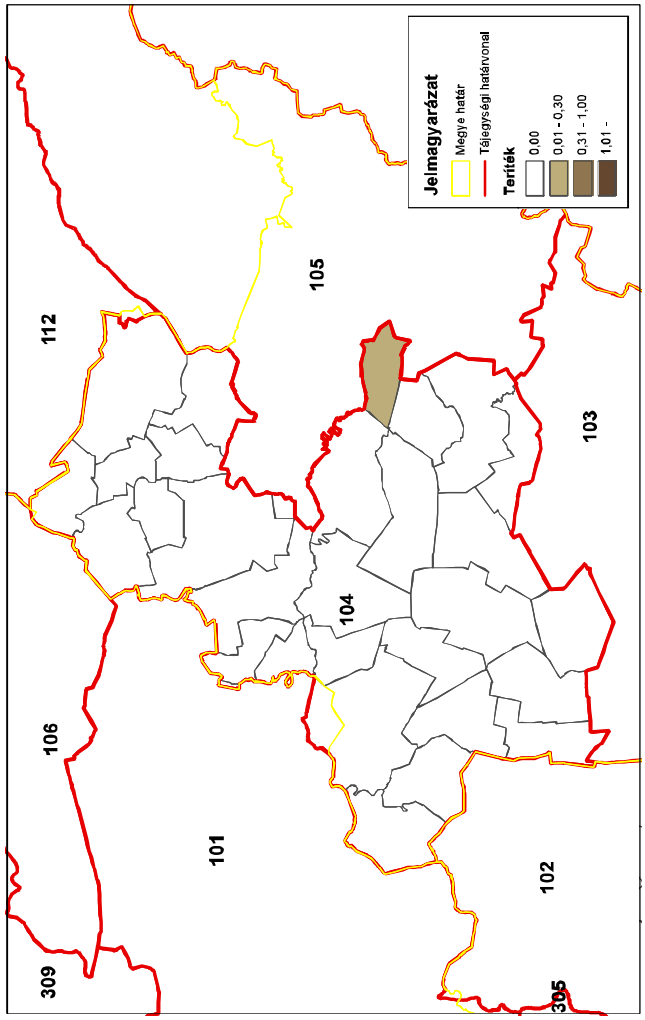

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2014

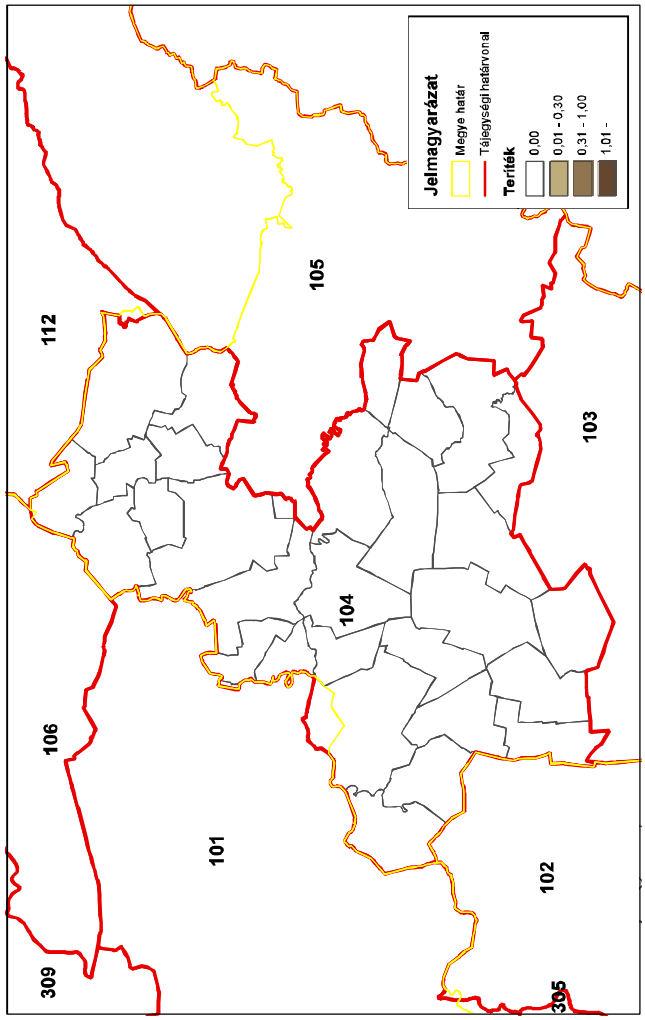

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
1999	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2000	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2001	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2002	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2003	1	1	100,0%			1	0,0%	0,0%	100,0%
2004	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2005	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2006	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2007	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2008	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2009	2	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2010	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2011	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2012	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2013	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2014	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

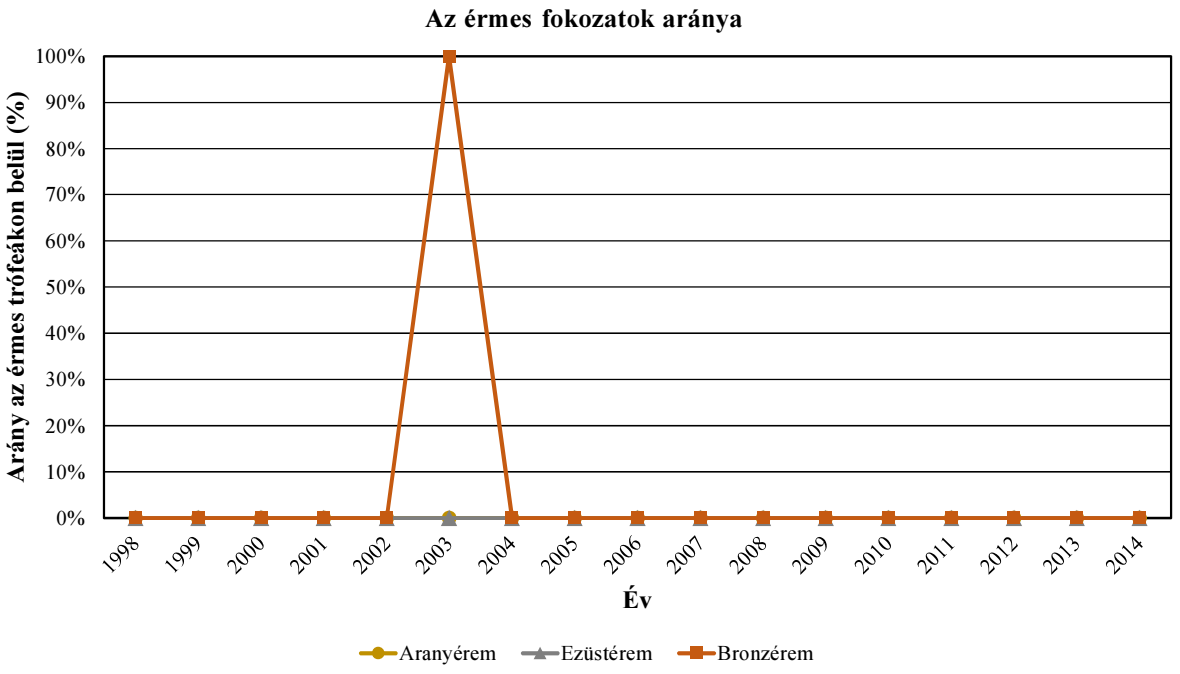

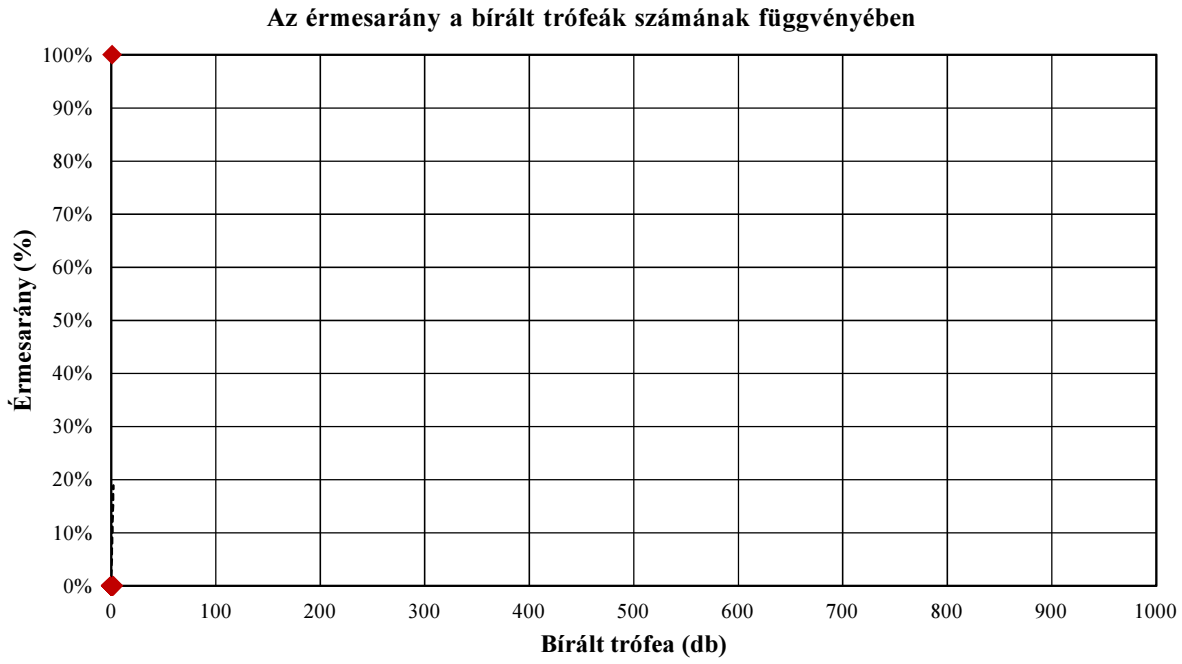

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1															1		
2					1												
3									1	1		2		1			
4																	
5																	
6																	
7						1											
8																	
9																	
10																	
11																	
12																	
13																	
13<																	
Összesen	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**1**	**0**	**0**	**1**	**1**	**0**	**2**	**0**	**1**	**1**	**0**	**0**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1															100,0%		
2					100,0%												
3									100,0%	100,0%		100,0%		100,0%			
4																	
5																	
6																	
7						100,0%											
8																	
9																	
10																	
11																	
12																	
13																	
13<																	
Összesen	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**0,0%**	**0,0%**

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

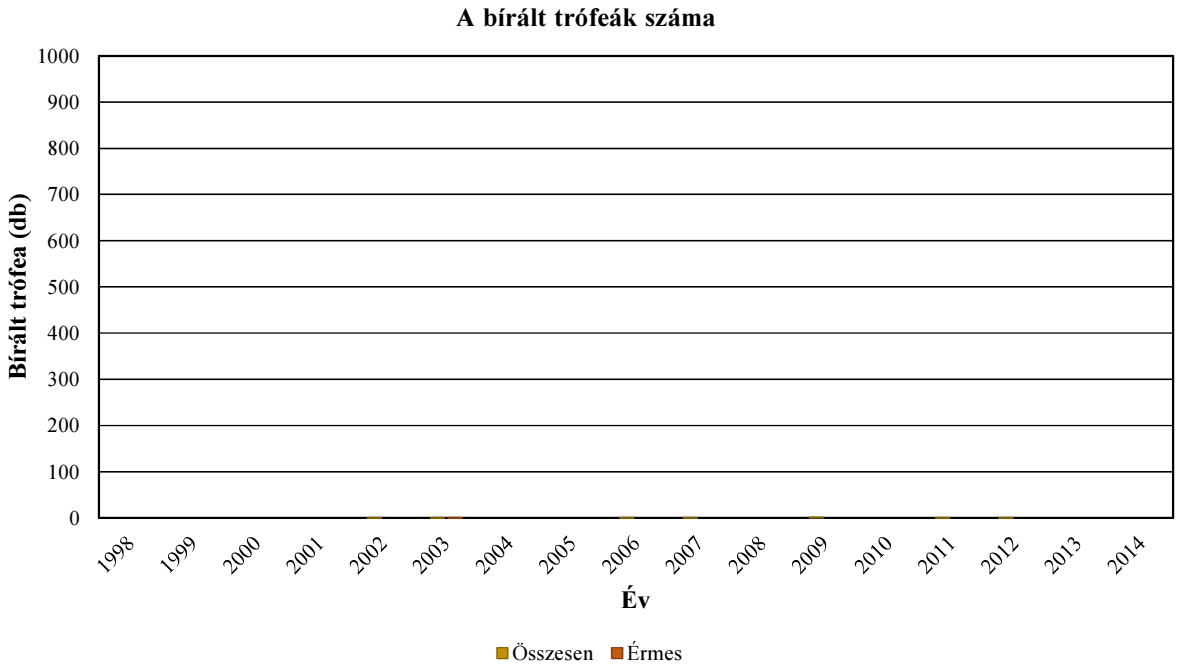

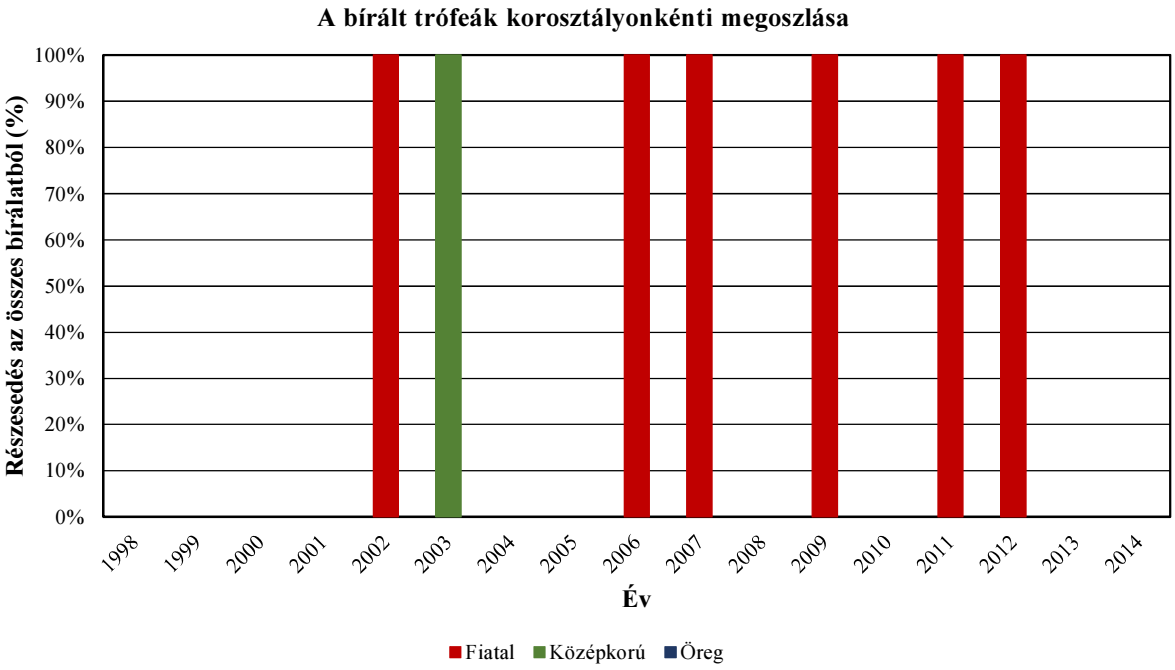

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	40,95			1,00				
2	1	69,70			2,43	6,00			
3	5	76,68			3,92				
4									
5									
6									
7	1	111,10	33,70	43,20	6,30	13,00	21,90	13,15	12,15
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	40,95			1,00				
2	1	69,70			2,43	6,00			
3	5	74,30			3,69				
4									
5									
6									
7	1	111,10	33,70	43,20	6,30	13,00	21,90	13,15	12,15
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	40,95			1,00				
2	1	69,70			2,43	6,00			
3	5	82,20			4,39				
4									
5									
6									
7	1	111,10	33,70	43,20	6,30	13,00	21,90	13,15	12,15
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	0,00			0,00				
2	1	0,00			0,00	0,00			
3	5	7,90			0,70				
4									
5									
6									
7	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	0,0%			0,0%				
2	1	0,0%			0,0%	0,0%			
3	5	10,3%			17,9%				
4									
5									
6									
7	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	40,95			1,00				
2	1	69,70			2,43	6,00			
3	5	74,30			3,69				
4									
5									
6									
7	1	111,10	33,70	43,20	6,30	13,00	21,90	13,15	12,15
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	2012			2012				
2	1	2002			2002	2002			
3	5	2011			2007				
4									
5									
6									
7	1	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	40,95			1,00				
2	1	69,70			2,43	6,00			
3	5	82,20			4,39				
4									
5									
6									
7	1	111,10	33,70	43,20	6,30	13,00	21,90	13,15	12,15
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	1	2012			2012				
2	1	2002			2002	2002			
3	5	2006			2006				
4									
5									
6									
7	1	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
8									
9									
10									
11									
12									
13									
13<									

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

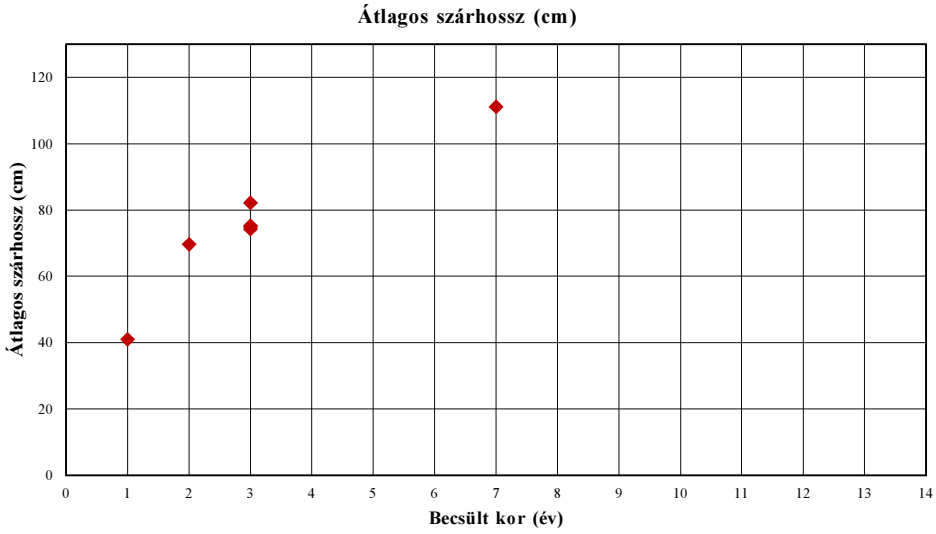

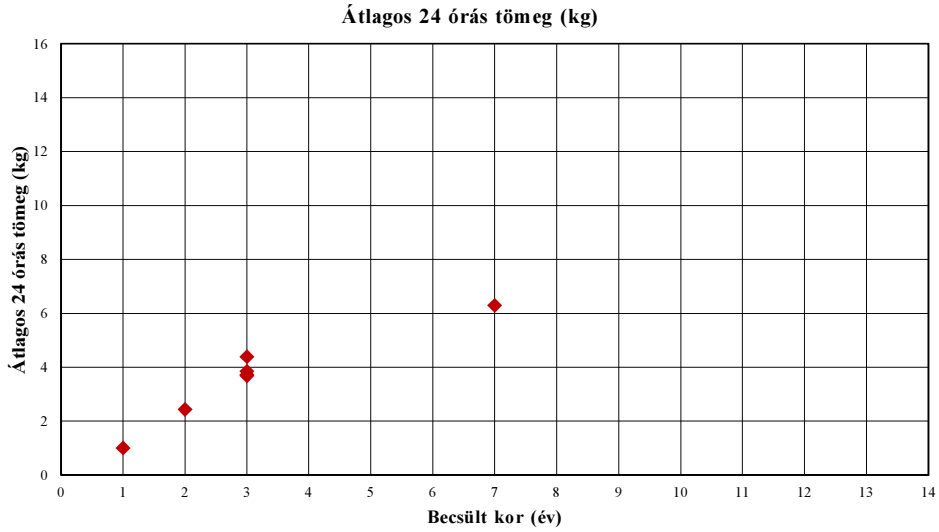

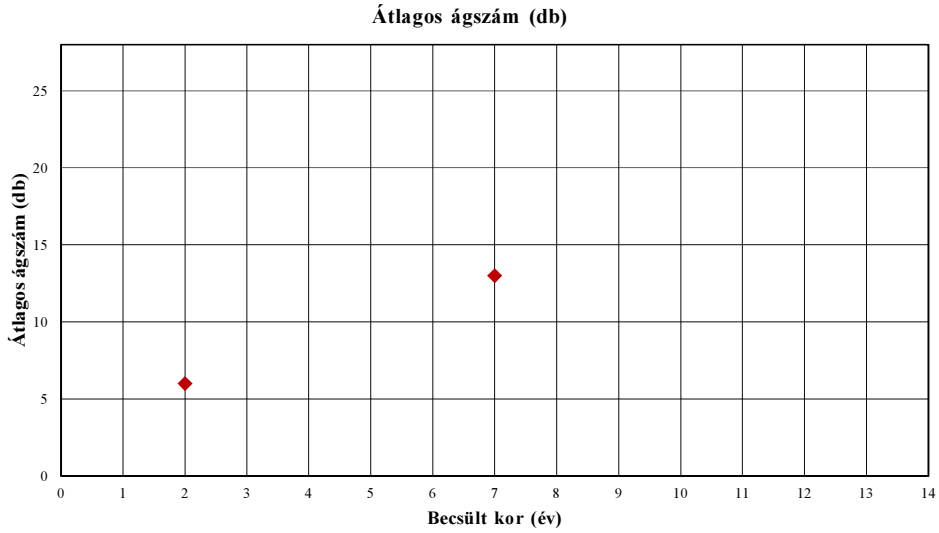

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

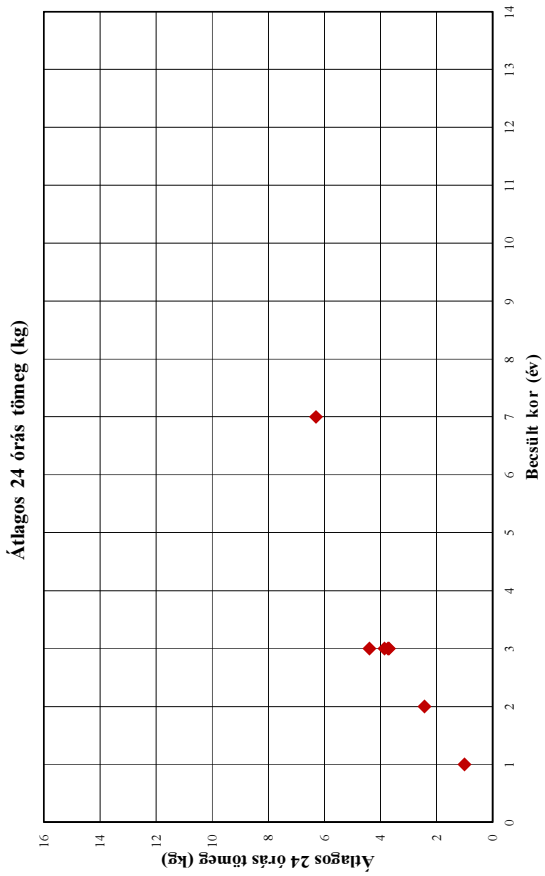

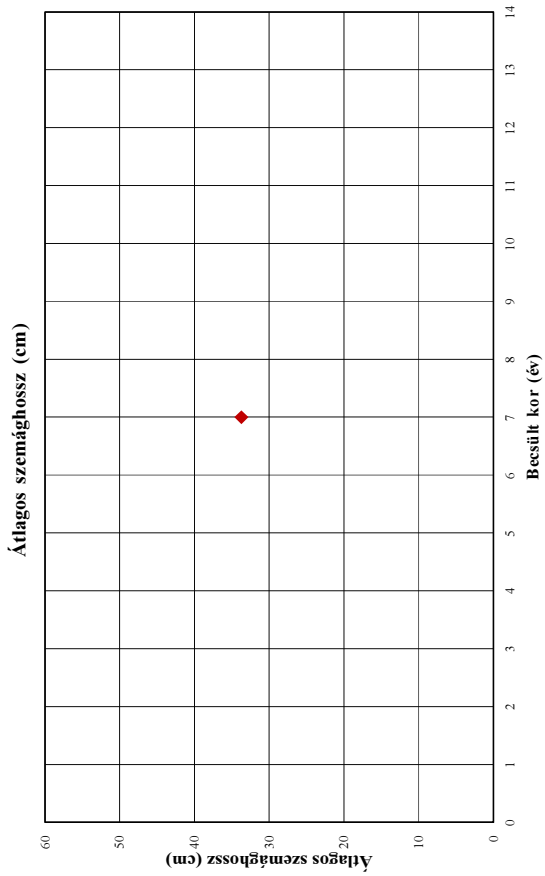

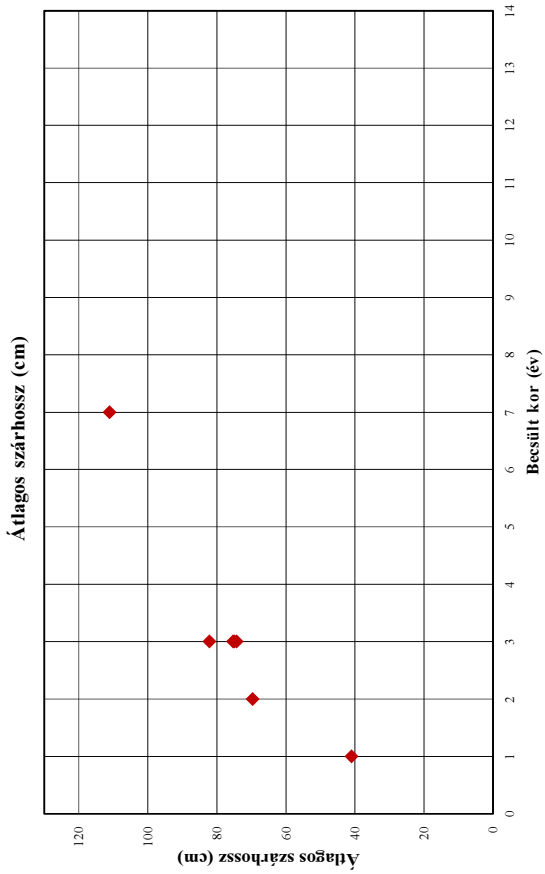

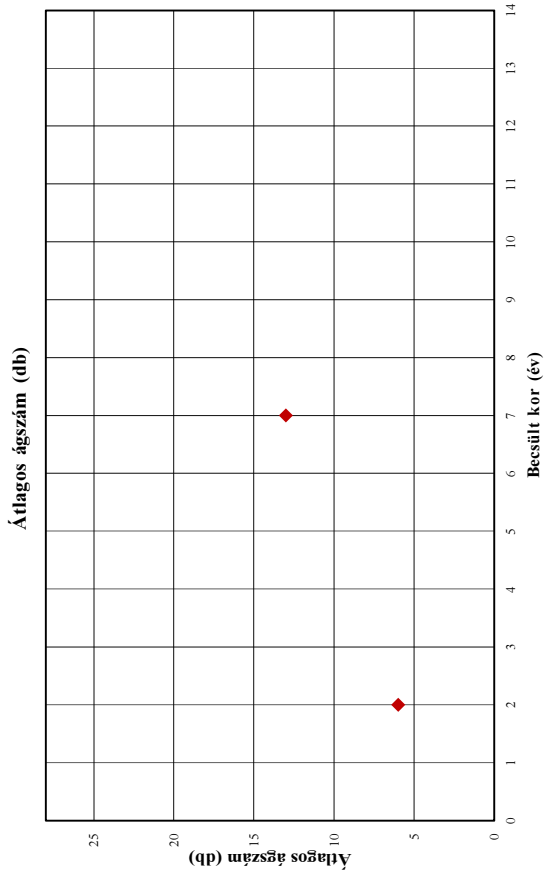

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

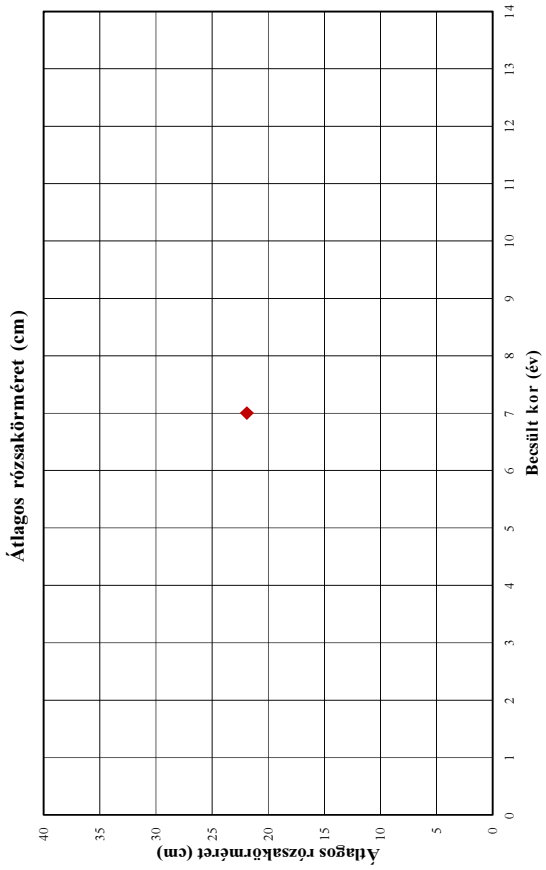

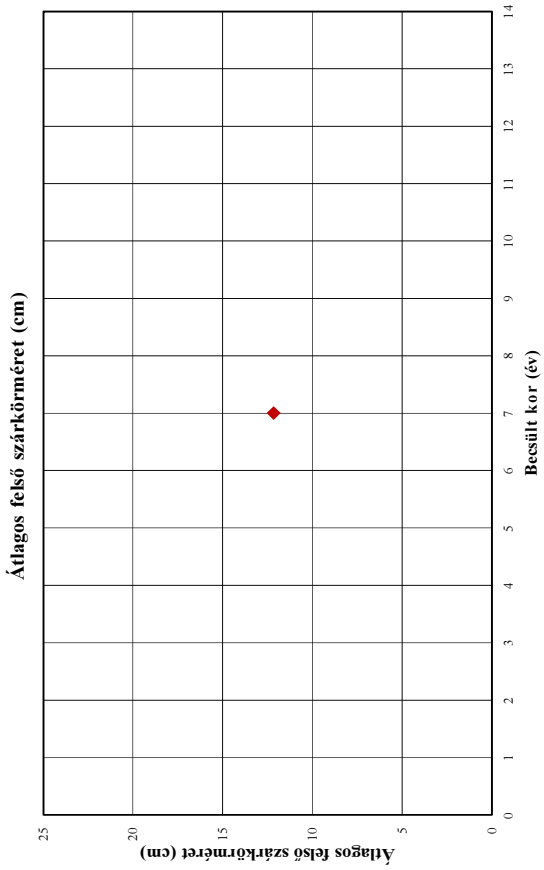

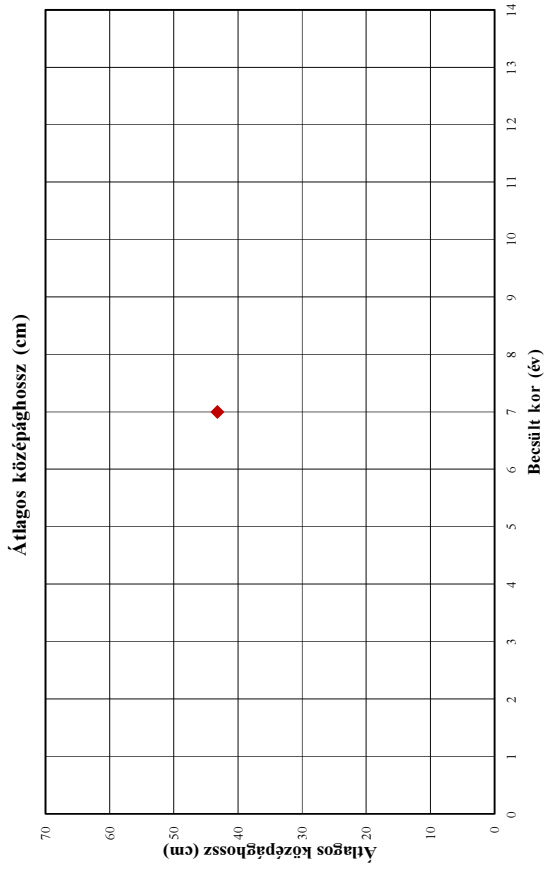

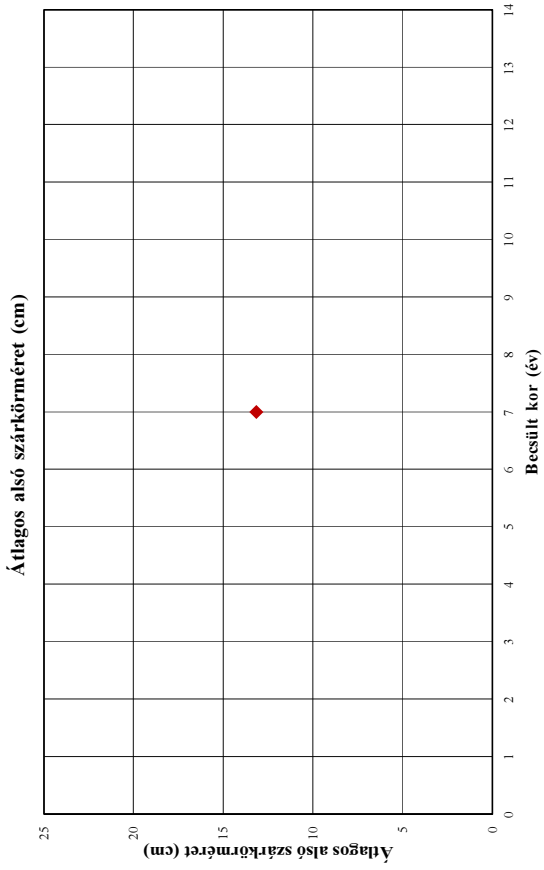

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1									
1998	2									
1998	3									
1998	4									
1998	5									
1998	6									
1998	7									
1998	8									
1998	9									
1998	10									
1998	11									
1998	12									
1998	13									
1998	13<									
1999	1									
1999	2									
1999	3									
1999	4									
1999	5									
1999	6									
1999	7									
1999	8									
1999	9									
1999	10									
1999	11									
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1									
2000	2									
2000	3									
2000	4									
2000	5									
2000	6									
2000	7									
2000	8									
2000	9									
2000	10									
2000	11									
2000	12									
2000	13									
2000	13<									
2001	1									
2001	2									
2001	3									
2001	4									
2001	5									
2001	6									
2001	7									
2001	8									
2001	9									
2001	10									
2001	11									
2001	12									
2001	13									
2001	13<									
2002	1									
2002	2	1	69,70			2,43	6,00			
2002	3									
2002	4									
2002	5									
2002	6									
2002	7									
2002	8									
2002	9									
2002	10									
2002	11									
2002	12									
2002	13									
2002	13<									

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1									
2003	2									
2003	3									
2003	4									
2003	5									
2003	6									
2003	7	1	111,10	33,70	43,20	6,30	13,00	21,90	13,15	12,15
2003	8									
2003	9									
2003	10									
2003	11									
2003	12									
2003	13									
2003	13<									
2004	1									
2004	2									
2004	3									
2004	4									
2004	5									
2004	6									
2004	7									
2004	8									
2004	9									
2004	10									
2004	11									
2004	12									
2004	13									
2004	13<									
2005	1									
2005	2									
2005	3									
2005	4									
2005	5									
2005	6									
2005	7									
2005	8									
2005	9									
2005	10									
2005	11									
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1									
2006	2									
2006	3	1	82,20			4,39				
2006	4									
2006	5									
2006	6									
2006	7									
2006	8									
2006	9									
2006	10									
2006	11									
2006	12									
2006	13									
2006	13<									
2007	1									
2007	2									
2007	3	1	75,30			3,69				
2007	4									
2007	5									
2007	6									
2007	7									
2007	8									
2007	9									
2007	10									
2007	11									
2007	12									
2007	13									
2007	13<									

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1									
2008	2									
2008	3									
2008	4									
2008	5									
2008	6									
2008	7									
2008	8									
2008	9									
2008	10									
2008	11									
2008	12									
2008	13									
2008	13<									
2009	1									
2009	2									
2009	3	2	74,93			3,85				
2009	4									
2009	5									
2009	6									
2009	7									
2009	8									
2009	9									
2009	10									
2009	11									
2009	12									
2009	13									
2009	13<									
2010	1									
2010	2									
2010	3									
2010	4									
2010	5									
2010	6									
2010	7									
2010	8									
2010	9									
2010	10									
2010	11									
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1									
2011	2									
2011	3	1	74,30			3,73				
2011	4									
2011	5									
2011	6									
2011	7									
2011	8									
2011	9									
2011	10									
2011	11									
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1	1	40,95			1,00				
2012	2									
2012	3									
2012	4									
2012	5									
2012	6									
2012	7									
2012	8									
2012	9									
2012	10									
2012	11									
2012	12									
2012	13									
2012	13<									

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1									
2013	2									
2013	3									
2013	4									
2013	5									
2013	6									
2013	7									
2013	8									
2013	9									
2013	10									
2013	11									
2013	12									
2013	13									
2013	13<									
2014	1									
2014	2									
2014	3									
2014	4									
2014	5									
2014	6									
2014	7									
2014	8									
2014	9									
2014	10									
2014	11									
2014	12									
2014	13									
2014	13<									

Gímszarvas érmesarány (%) 1998

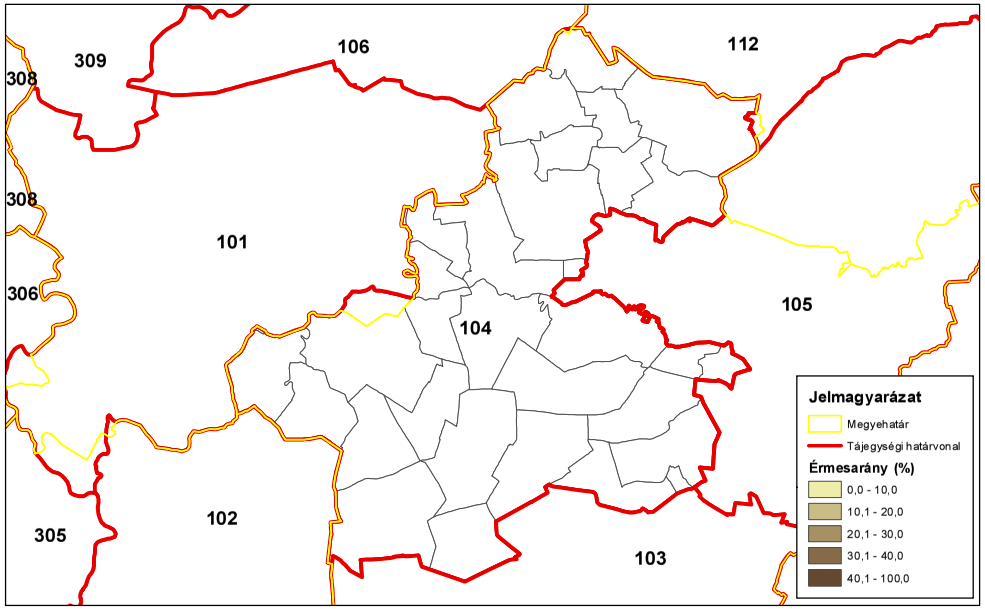

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2003

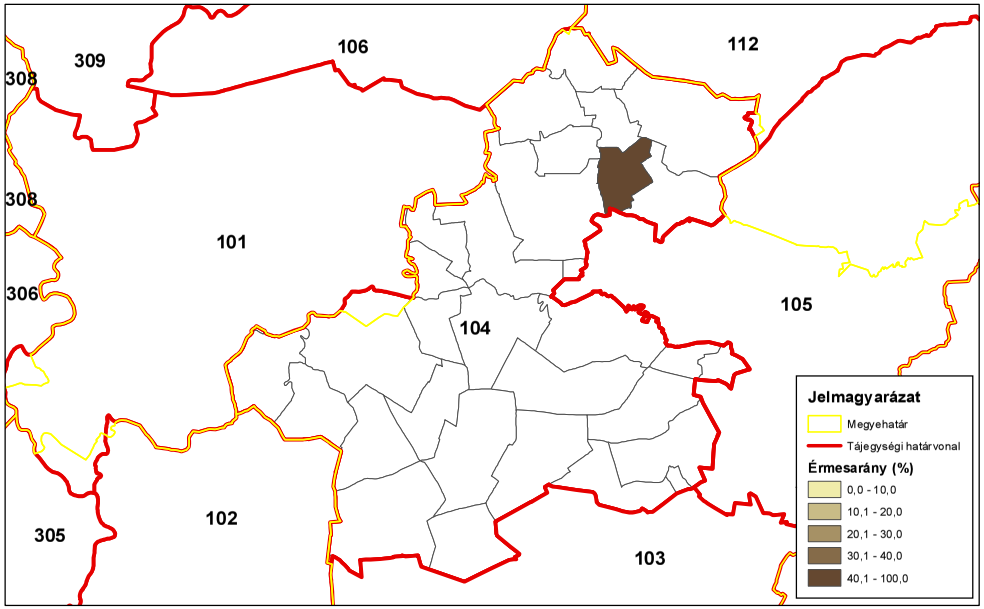

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2008

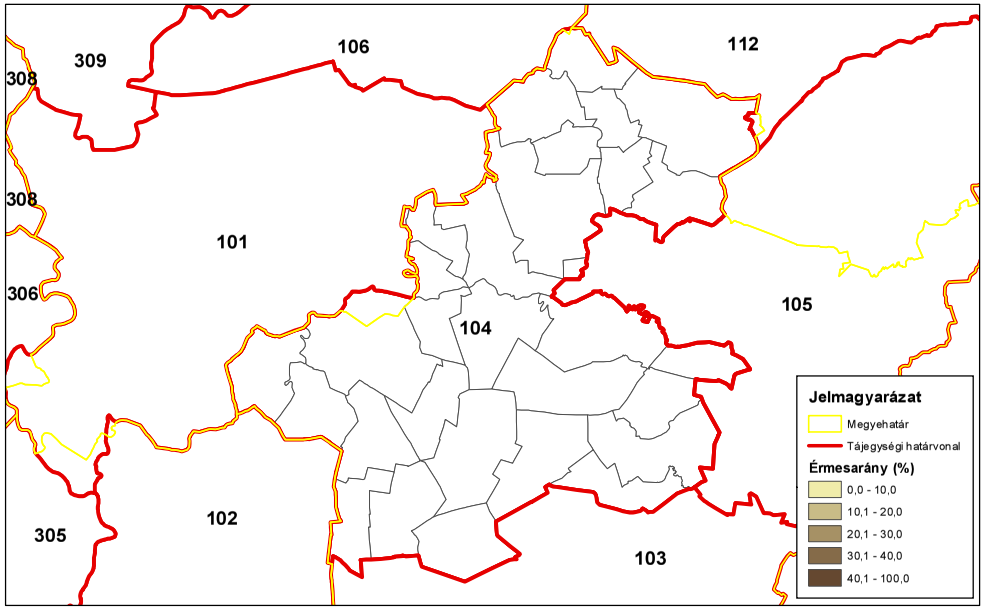

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2014

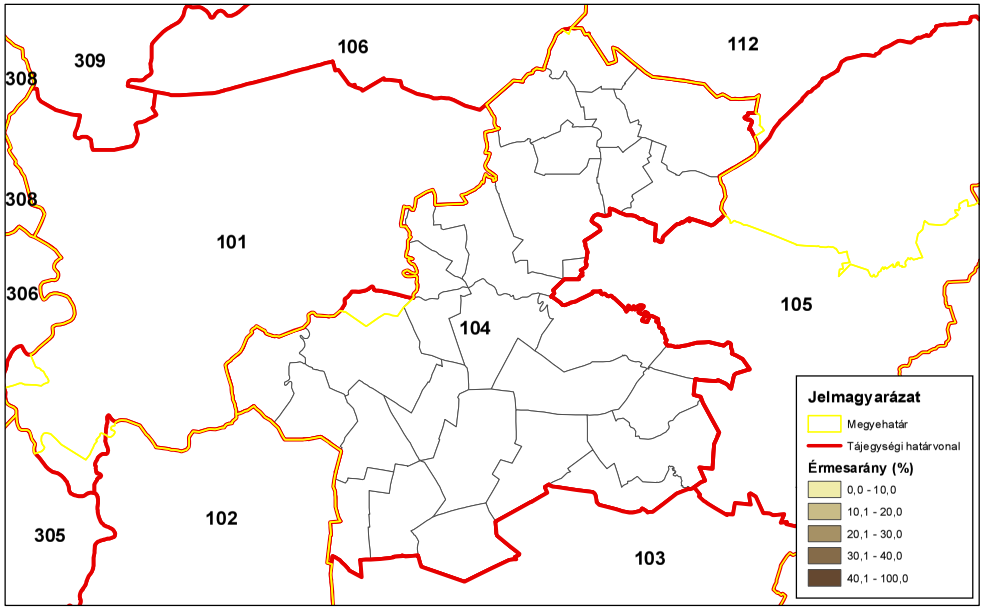

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvas a **Szarvasi vadgazdálkodási tájegység** területén 2007-2008-ig csaknem kizárólag kertben fordult elő. A szabad területi állomány hirtelen nőtt meg, egy vagy több kerti állomány „átminősítése" következtében. Ennek eredménye, hogy a szabad területi állomány (7→791 pld; +**113X** – maximum: **992** pld) és a teríték (1-153; **153X** – maximum: **255** pld) is több, mint százszorosára nőtt.
- Előfordulása kezdetben 2-4 vadgazdálkodási egységet érintett, ami 2010-2014-re 10-12 vadgazdálkodási egységre emelkedett.
- Kérdéses, hogy a dámszarvas megjelenése és ilyen mértékű terjeszkedése a vadgazdálkodási tájegységben indokolt-e és a további növekedés kezelhető lesz-e.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arányok alacsonyak voltak, a 0→27% közötti sávban emelkedtek. Ez a mérték a szinten-tartást sem teszi lehetővé, de inkább a növekedés továbbfolytatódását engedi meg.
- A hasznosítás összetétele ingadozó, kezdetben sok bikát lőttek (100%→15%) a nőivar (0-36%) és hasznosítása nem elegendő. A borjúként jelentett lelövés (40-50%) tartósan nem reális arány. A tehenek aránya terítékben mindenképpen elégtelen az állomány növekedés megakadályozása szempontjából.

A dámszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvasnak a Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben kérdéses a vadgazdálkodási jelentősége.
- Vitatható, hogy a tájegységben indokolt-e a dámszarvas megtelepítése vagy megtelepedése, továbbá és nagyobb létszámú állomány számára az élőhelyi feltételek adottak-e? Ezt tovább feszíti a gímszarvas terjeszkedése és a vaddisznó rohamos növekedése a tájegységben. A három új csülkösvad összeadódó hatásai robbanásszerűen növekvő mezőgazdasági károkat okozhatnak.
- **A vadgazdálkodási tájegységben országosan kiemelkedő a szántó és rét-legelő terület aránya (92%), miközben az erdő aránya elenyésző (3%).**

A dámszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- Az innen kikerült trófeák száma még csak néhány évben érte el a 30 db/év küszöböt (1→64 db), ezért nem értékelhető érdemben. Az utolsó néhány évben már nagyobb számú érmest mutattak be.

A szabad területi dámszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **104**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	2	3	2	**7**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
1999	9	8	7	**24**	1	0	0	**1**	11,1%	0,0%	0,0%	**4,2%**
2000	14	13	4	**31**	1	0	0	**1**	7,1%	0,0%	0,0%	**3,2%**
2001	14	9	10	**33**	2	0	0	**2**	14,3%	0,0%	0,0%	**6,1%**
2002	16	16	14	**46**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2003	16	19	21	**56**	2	0	1	**3**	12,5%	0,0%	4,8%	**5,4%**
2004	18	20	20	**58**	4	0	0	**4**	22,2%	0,0%	0,0%	**6,9%**
2005	23	26	23	**72**	4	0	3	**7**	17,4%	0,0%	13,0%	**9,7%**
2006	33	37	33	**103**	3	0	1	**4**	9,1%	0,0%	3,0%	**3,9%**
2007	80	95	90	**265**	5	0	6	**11**	6,3%	0,0%	6,7%	**4,2%**
2008	38	52	27	**117**	7	0	9	**16**	18,4%	0,0%	33,3%	**13,7%**
2009	56	65	44	**165**	28	34	44	**106**	50,0%	52,3%	100,0%	**64,2%**
2010	165	242	186	**593**	24	46	52	**122**	14,5%	19,0%	28,0%	**20,6%**
2011	249	320	374	**943**	37	66	70	**173**	14,9%	20,6%	18,7%	**18,3%**
2012	280	348	364	**992**	47	72	98	**217**	16,8%	20,7%	26,9%	**21,9%**
2013	268	336	323	**927**	60	92	103	**255**	22,4%	27,4%	31,9%	**27,5%**
2014	219	289	283	**791**	24	43	86	**153**	11,0%	14,9%	30,4%	**19,3%**
Változás	10850,0%	9533,3%	14050,0%	11200,0%	2300,0%	26,5%	8500,0%	15200,0%	-1,4%	-71,6%	538,2%	364,2%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	1,50	1,00	***0,67***	-	-	-	**-**
1999	1	0,89	0,78	***0,88***	1	0,00	0,00	**-**
2000	1	0,93	0,29	***0,31***	1	0,00	0,00	**-**
2001	1	0,64	0,71	***1,11***	1	0,00	0,00	**-**
2002	1	1,00	0,88	***0,88***	-	-	-	**-**
2003	1	1,19	1,31	***1,11***	1	0,00	0,50	**-**
2004	1	1,11	1,11	***1,00***	1	0,00	0,00	**-**
2005	1	1,13	1,00	***0,88***	1	0,00	0,75	**-**
2006	1	1,12	1,00	***0,89***	1	0,00	0,33	**-**
2007	1	1,19	1,13	***0,95***	1	0,00	1,20	**-**
2008	1	1,37	0,71	***0,52***	1	0,00	1,29	**-**
2009	1	1,16	0,79	***0,68***	1	1,21	1,57	***1,29***
2010	1	1,47	1,13	***0,77***	1	1,92	2,17	***1,13***
2011	1	1,29	1,50	***1,17***	1	1,78	1,89	***1,06***
2012	1	1,24	1,30	***1,05***	1	1,53	2,09	***1,36***
2013	1	1,25	1,21	***0,96***	1	1,53	1,72	***1,12***
2014	1	1,32	1,29	***0,98***	1	1,79	3,58	***2,00***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	28,6%	42,9%	28,6%	100%	-	-	-	-
1999	37,5%	33,3%	29,2%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2000	45,2%	41,9%	12,9%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2001	42,4%	27,3%	30,3%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2002	34,8%	34,8%	30,4%	100%	-	-	-	-
2003	28,6%	33,9%	37,5%	100%	66,7%	0,0%	33,3%	100%
2004	31,0%	34,5%	34,5%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2005	31,9%	36,1%	31,9%	100%	57,1%	0,0%	42,9%	100%
2006	32,0%	35,9%	32,0%	100%	75,0%	0,0%	25,0%	100%
2007	30,2%	35,8%	34,0%	100%	45,5%	0,0%	54,5%	100%
2008	32,5%	44,4%	23,1%	100%	43,8%	0,0%	56,3%	100%
2009	33,9%	39,4%	26,7%	100%	26,4%	32,1%	41,5%	100%
2010	27,8%	40,8%	31,4%	100%	19,7%	37,7%	42,6%	100%
2011	26,4%	33,9%	39,7%	100%	21,4%	38,2%	40,5%	100%
2012	28,2%	35,1%	36,7%	100%	21,7%	33,2%	45,2%	100%
2013	28,9%	36,2%	34,8%	100%	23,5%	36,1%	40,4%	100%
2014	27,7%	36,5%	35,8%	100%	15,7%	28,1%	56,2%	100%

A dámszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **104**

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

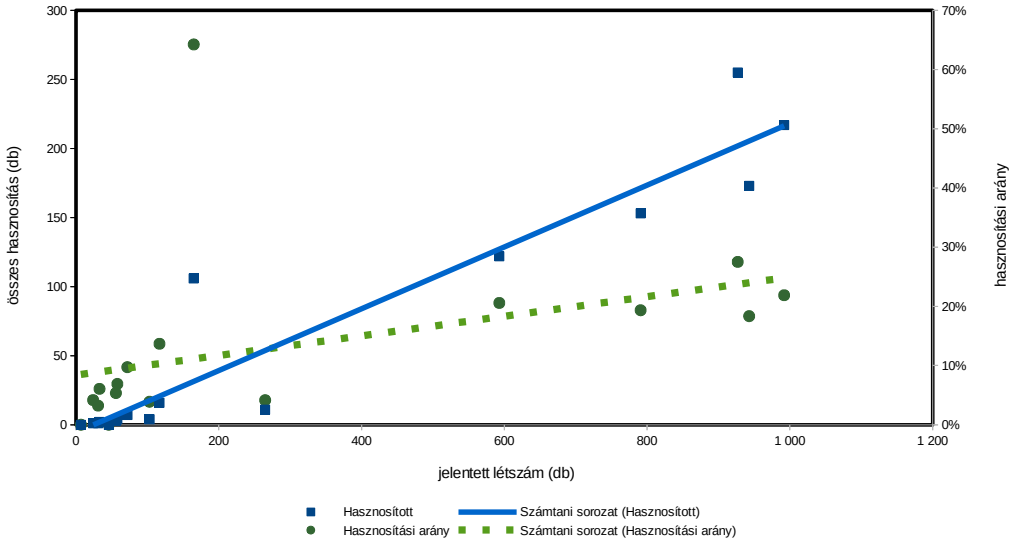

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

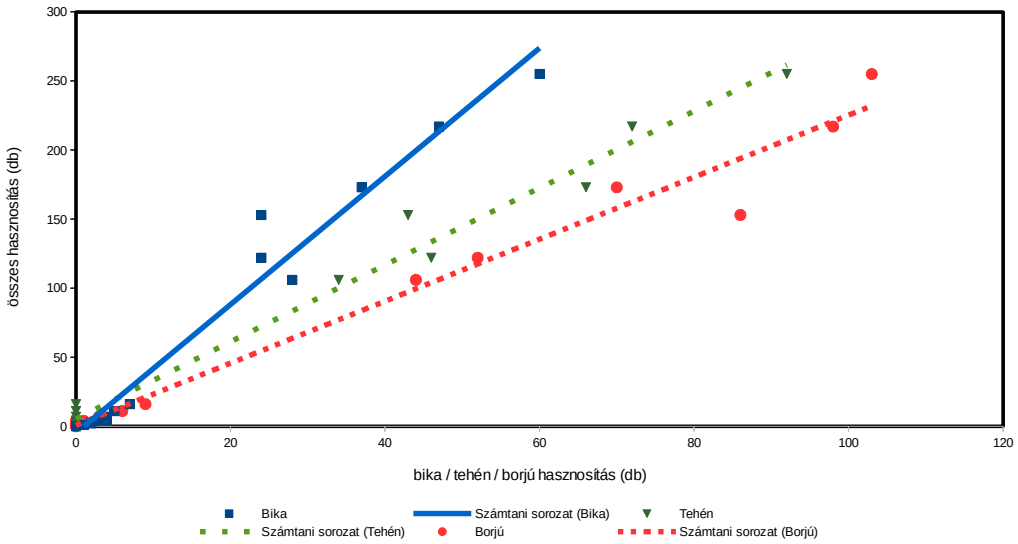

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

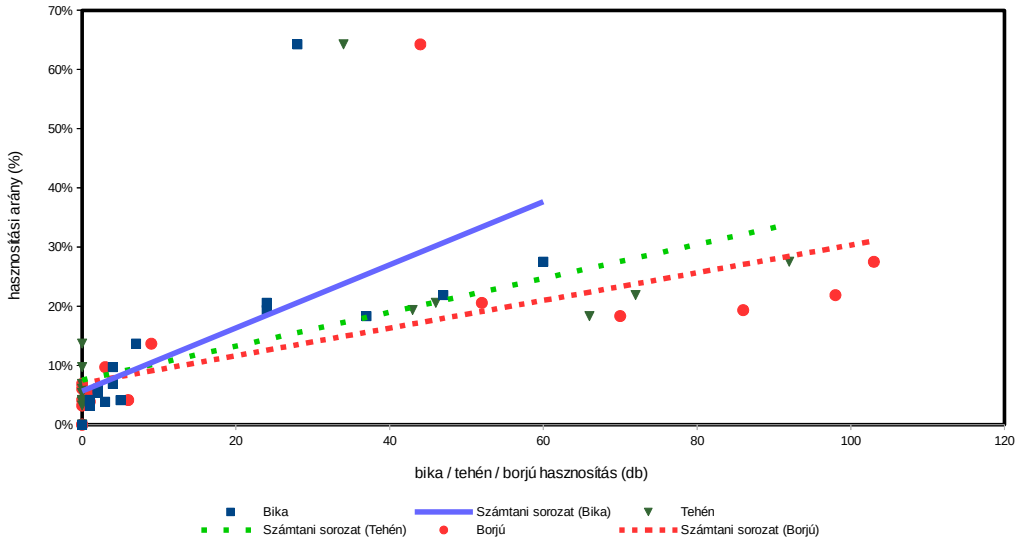

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2007

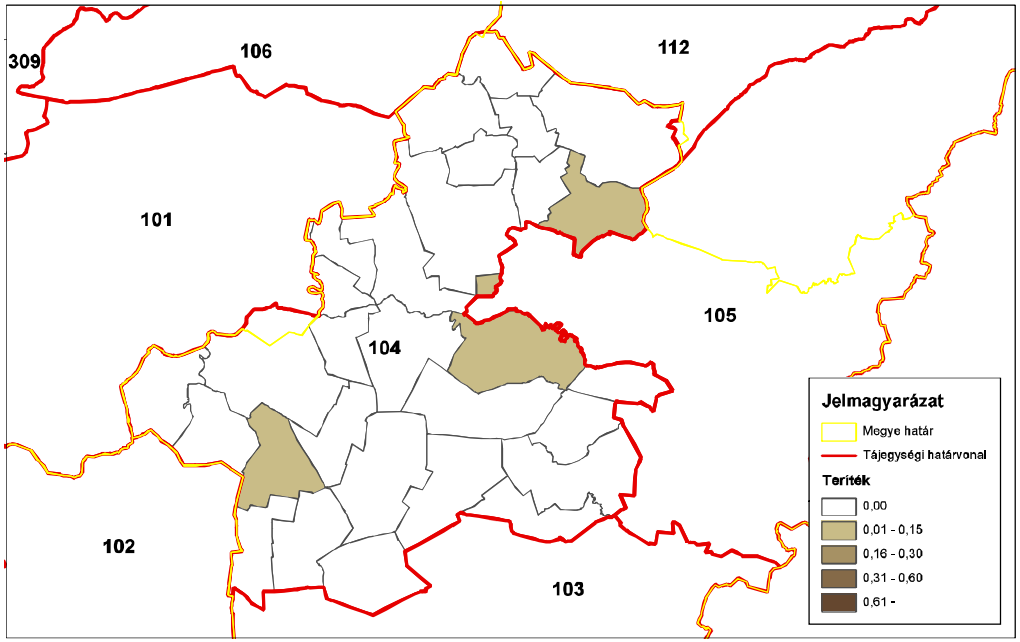

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2008

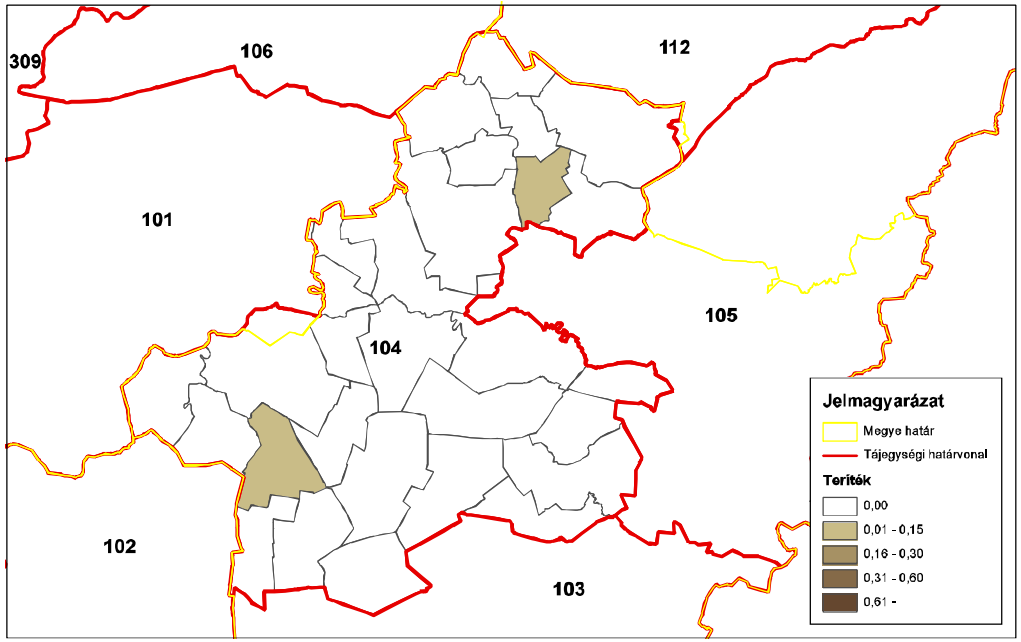

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2009

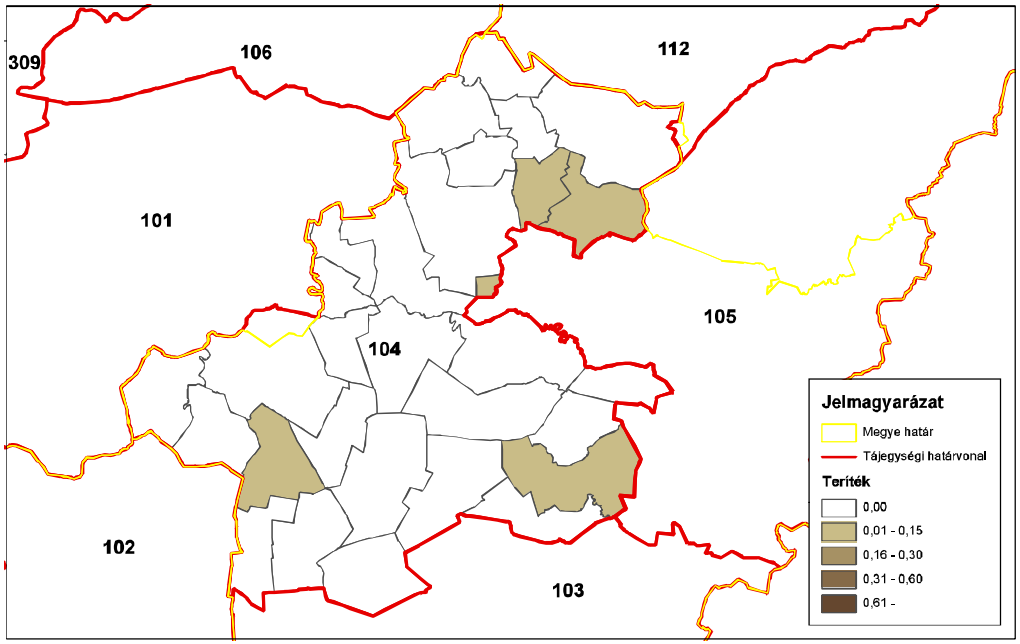

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2010

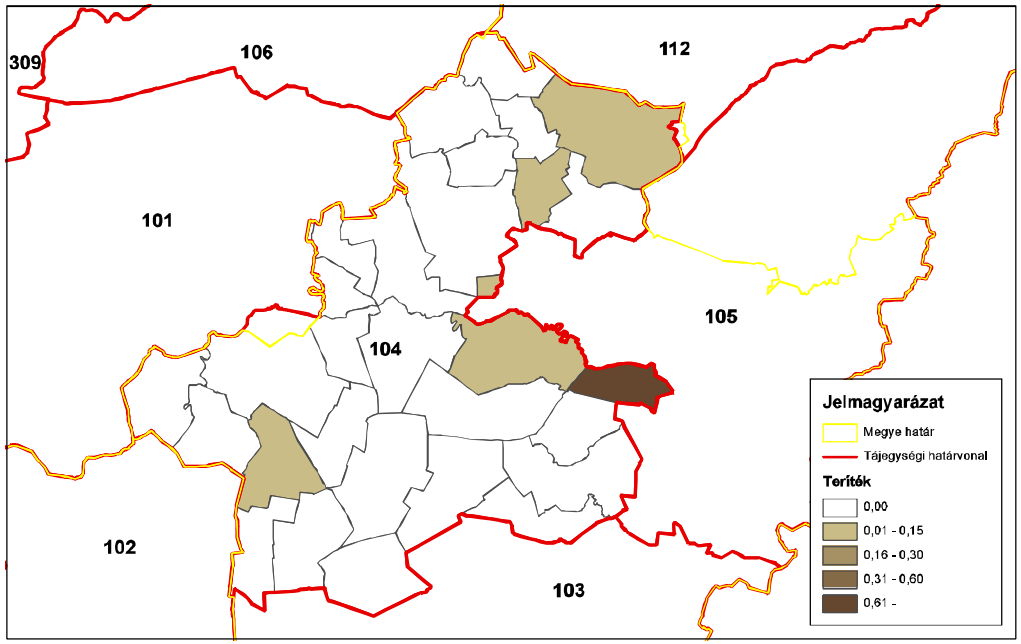

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

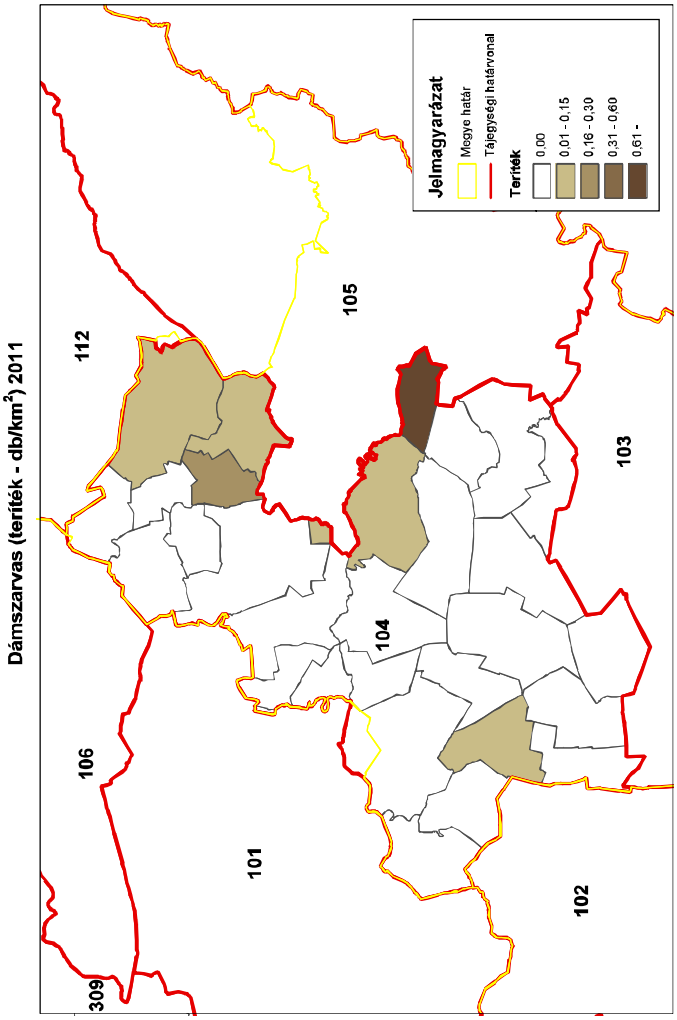
Dámszarvas (teríték - db/km²) 2011
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,15
0,16 - 0,30
0,31 - 0,60
0,61 -
309
106
101
102
103
104
105
112
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

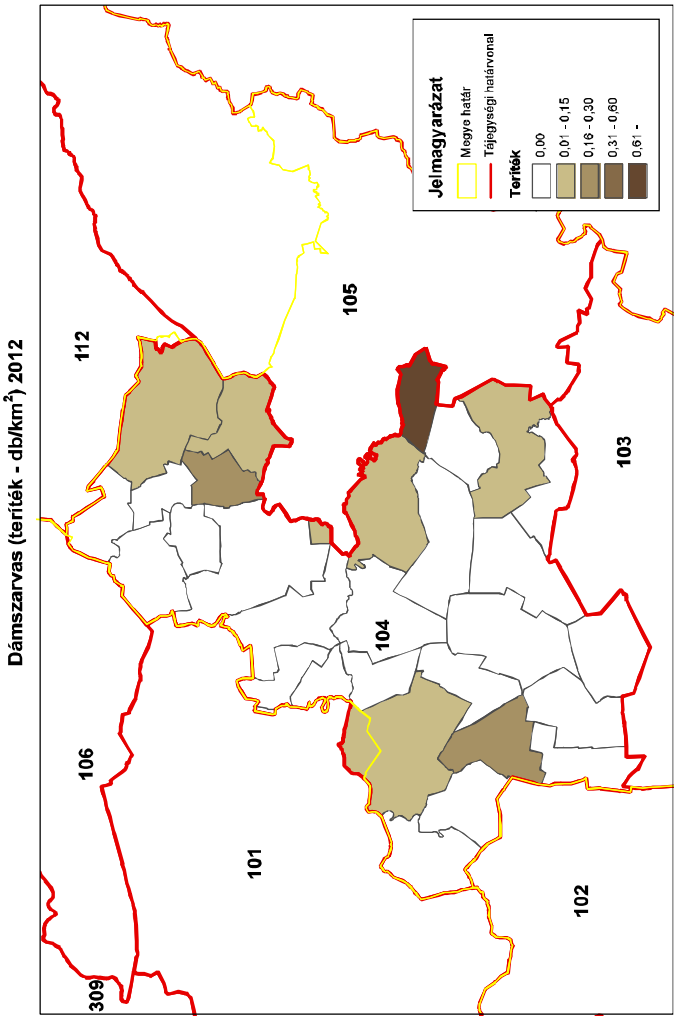
Dámszarvas (teríték - db/km²) 2012
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,15
0,16 - 0,30
0,31 - 0,60
0,61 -
309
106
101
102
103
104
105
112
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

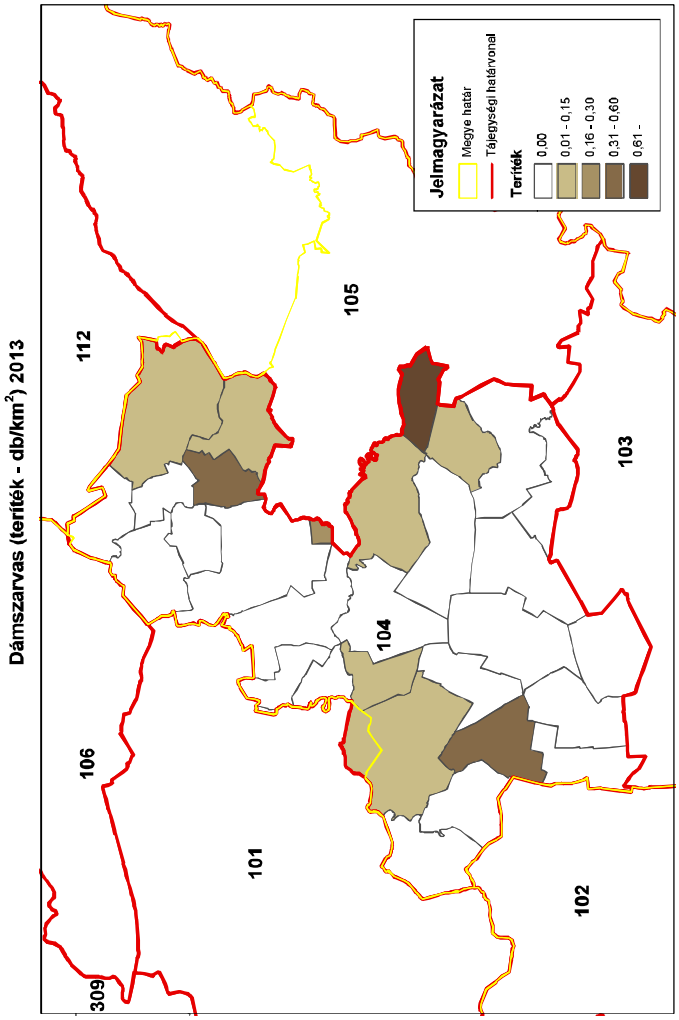
Dámszarvas (teríték - db/km²) 2013
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,15
0,16 - 0,30
0,31 - 0,60
0,61 -
309
106
101
102
103
104
105
112
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

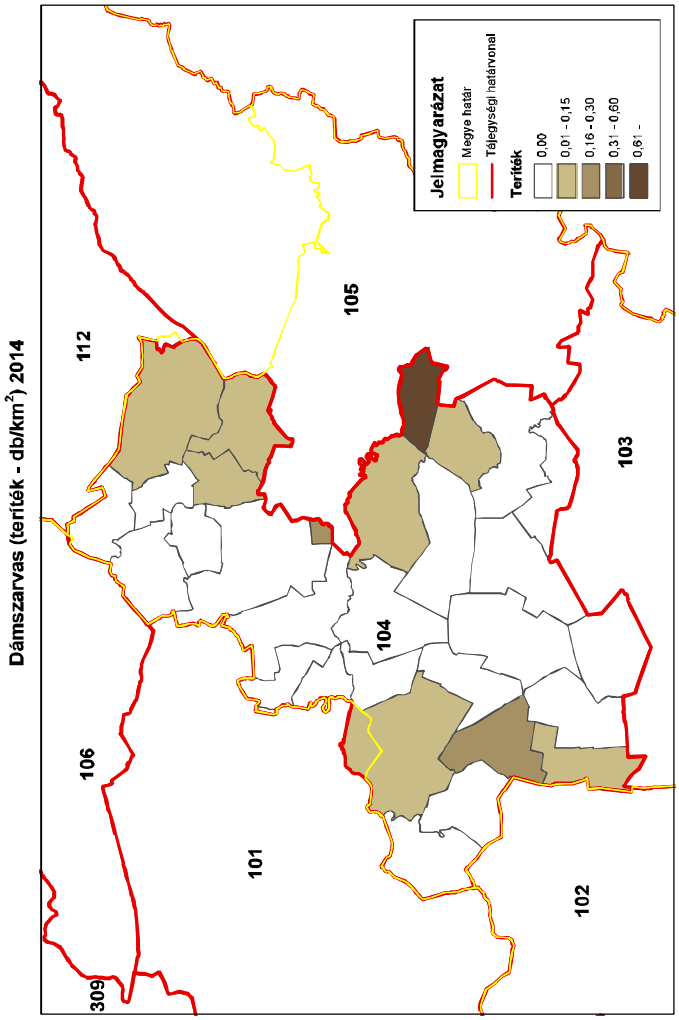
Dámszarvas (teríték - db/km²) 2014
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,15
0,16 - 0,30
0,31 - 0,60
0,61 -
309
106
101
102
103
104
105
112
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	1	1	100,0%			1	0,0%	0,0%	100,0%
1999	5	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2000	2	2	100,0%	1		1	50,0%	0,0%	50,0%
2001	5	3	60,0%	1	2		33,3%	66,7%	0,0%
2002	3	1	33,3%	1			100,0%	0,0%	0,0%
2003	6	4	66,7%	1	2	1	25,0%	50,0%	25,0%
2004	11	4	36,4%	1	1	2	25,0%	25,0%	50,0%
2005	8	6	75,0%	5		1	83,3%	0,0%	16,7%
2006	9	4	44,4%	1		3	25,0%	0,0%	75,0%
2007	10	6	60,0%		1	5	0,0%	16,7%	83,3%
2008	7	7	100,0%	3	3	1	42,9%	42,9%	14,3%
2009	31	10	32,3%	6	1	3	60,0%	10,0%	30,0%
2010	25	16	64,0%	5	6	5	31,3%	37,5%	31,3%
2011	34	21	61,8%	6	6	9	28,6%	28,6%	42,9%
2012	47	18	38,3%	4	7	7	22,2%	38,9%	38,9%
2013	64	24	37,5%	7	5	12	29,2%	20,8%	50,0%
2014	28	12	42,9%	4	3	5	33,3%	25,0%	41,7%

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

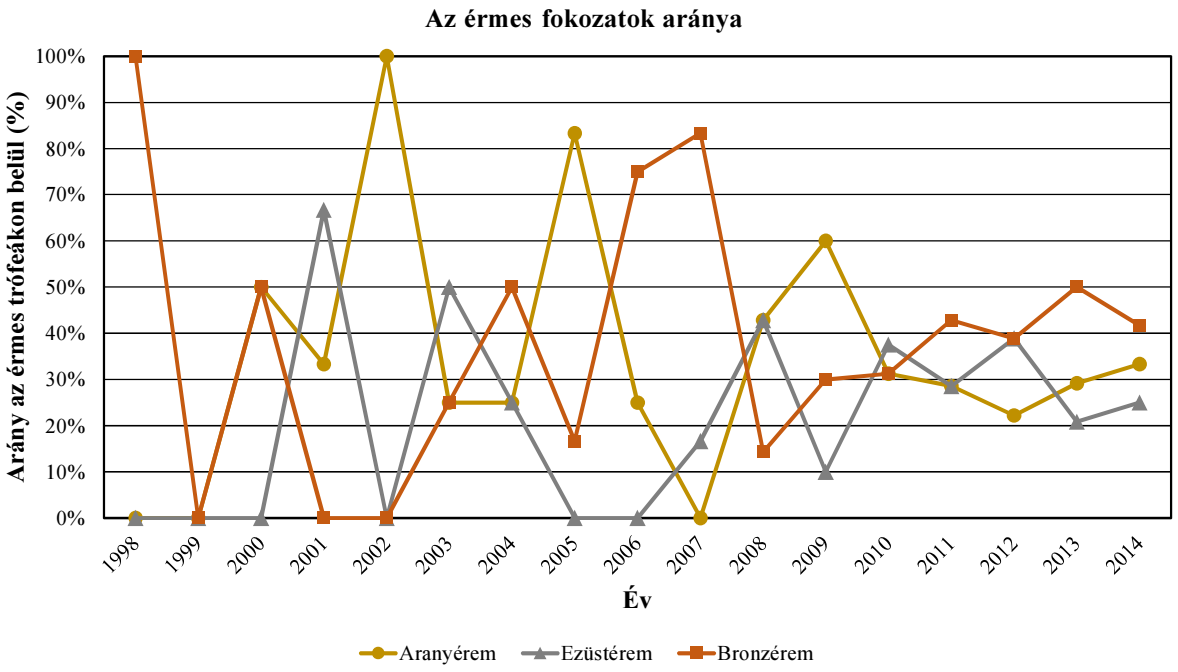

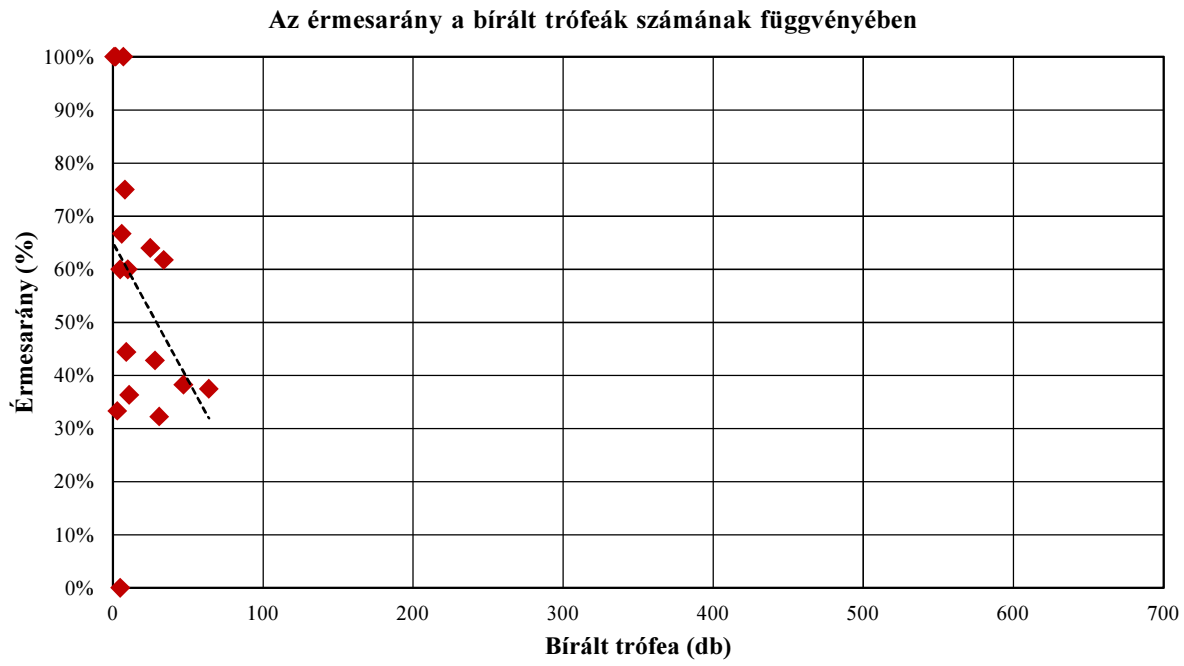

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1					1		3					5		3	5	11	3
2		1						1	3	2			3	2	7	13	5
3						1	1		1	1		10	3		5	7	3
4		3		3	1	1	1	1			1	3	2	2	9	2	5
5		1					1	1	2	3	1	2	3	6	4	6	1
6								2	1	1		1	1	6	8	2	1
7						1	4		1	1	2	4	5	5	3	10	6
8						2		1	1	1	3	4	3	3	4	6	1
9			1	1	1	1		2		1		1	3	5		1	2
10			1	1			1					1	2	2	2	5	1
11	1															1	
12																	
13																	
13<																	
Összesen	**1**	**5**	**2**	**5**	**3**	**6**	**11**	**8**	**9**	**10**	**7**	**31**	**25**	**34**	**47**	**64**	**28**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1					33,3%		27,3%					16,1%		8,8%	10,6%	17,2%	10,7%
2		20,0%						12,5%	33,3%	20,0%			12,0%	5,9%	14,9%	20,3%	17,9%
3						16,7%	9,1%		11,1%	10,0%		32,3%	12,0%		10,6%	10,9%	10,7%
4		60,0%		60,0%	33,3%	16,7%	9,1%	12,5%			14,3%	9,7%	8,0%	5,9%	19,1%	3,1%	17,9%
5		20,0%					9,1%	12,5%	22,2%	30,0%	14,3%	6,5%	12,0%	17,6%	8,5%	9,4%	3,6%
6								25,0%	11,1%	10,0%		3,2%	4,0%	17,6%	17,0%	3,1%	3,6%
7						16,7%	36,4%		11,1%	10,0%	28,6%	12,9%	20,0%	14,7%	6,4%	15,6%	21,4%
8						33,3%		12,5%	11,1%	10,0%	42,9%	12,9%	12,0%	8,8%	8,5%	9,4%	3,6%
9			50,0%	20,0%	33,3%	16,7%		25,0%		10,0%		3,2%	12,0%	14,7%		1,6%	7,1%
10			50,0%	20,0%			9,1%					3,2%	8,0%	5,9%	4,3%	7,8%	3,6%
11	100,0%															1,6%	
12																	
13																	
13<																	
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

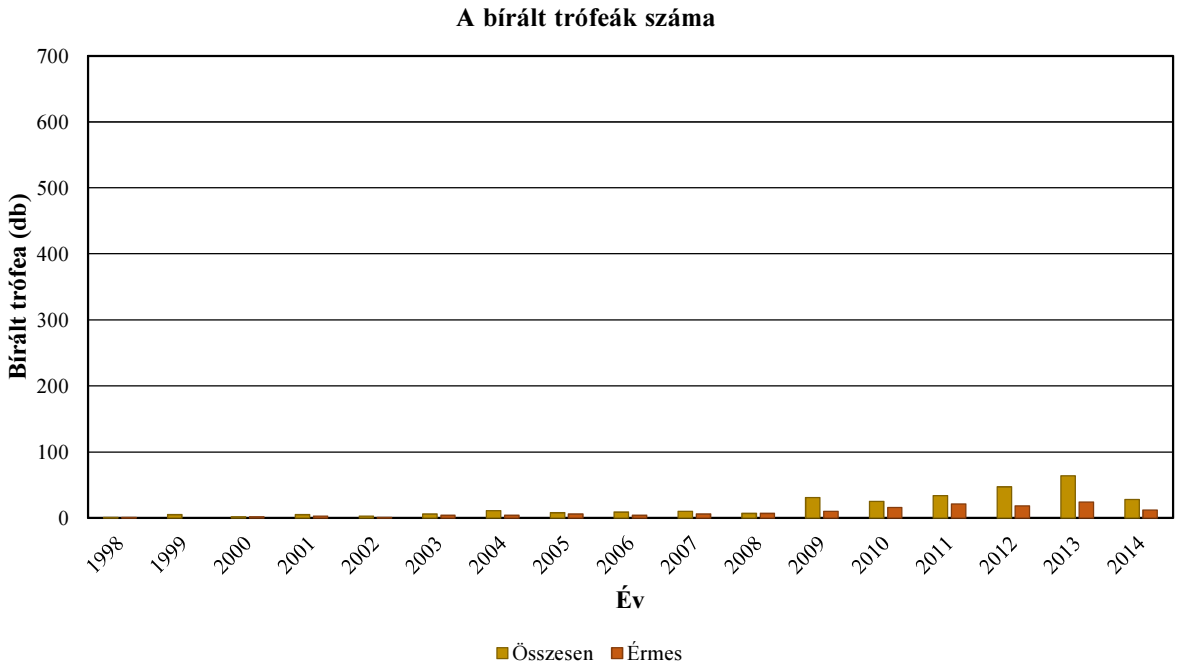

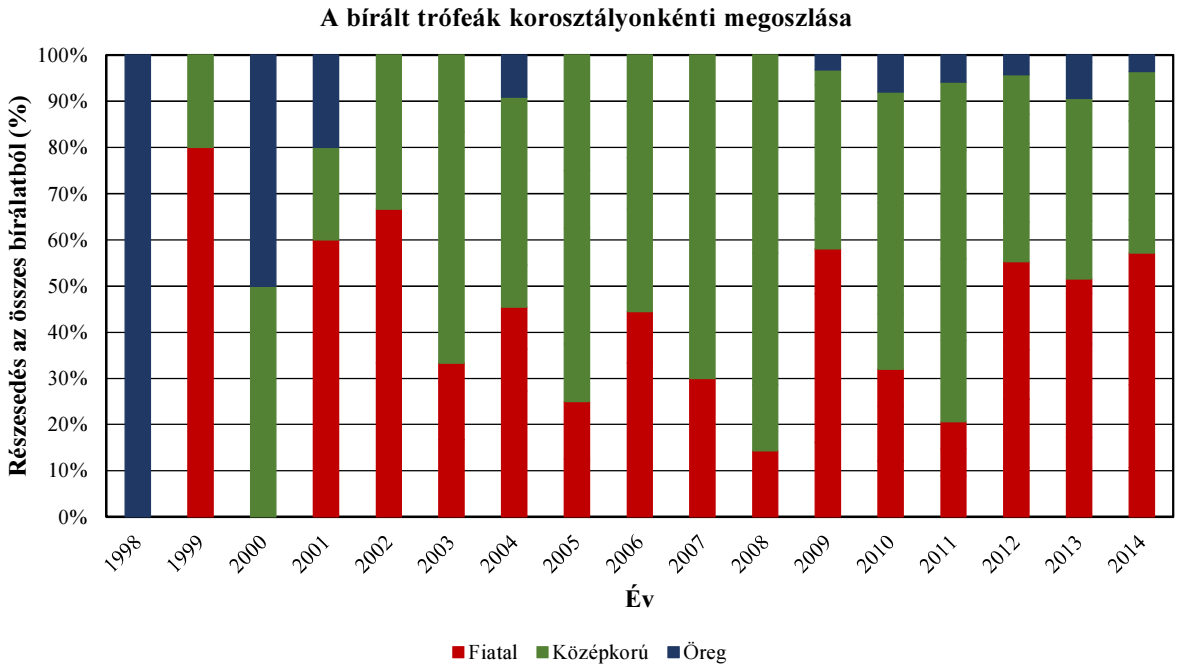

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	18,44				0,74			
2	37	45,32	14,35	19,85	9,05	1,51	14,30	7,25	7,65
3	32	52,02	19,60	36,60	13,60	2,08	19,25	10,05	10,60
4	34	55,75	19,78	34,71	13,47	2,46	18,62	10,45	10,59
5	31	61,20	20,62	36,20	14,05	3,00	18,58	10,09	11,13
6	23	63,13	20,02	35,49	14,60	3,29	18,96	10,42	11,08
7	42	66,02	20,64	38,02	15,08	3,56	19,73	10,85	12,00
8	29	66,06	21,16	38,16	15,19	3,76	19,89	11,07	12,25
9	19	69,42	22,12	40,44	15,94	3,87	19,93	10,96	12,14
10	16	67,59	21,55	39,37	15,79	4,03	20,49	11,27	13,46
11	2	66,80	22,43	38,30	14,63	3,67	19,63	10,53	11,93
12									
13									
13<									

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	6,77				0,52			
2	37	38,88	14,35	19,85	9,05	1,28	14,30	7,25	7,65
3	32	45,10	19,60	36,60	13,60	1,60	19,25	10,05	10,60
4	34	41,50	16,25	28,65	13,05	1,54	18,20	9,55	9,60
5	31	54,42	18,63	33,05	12,60	2,22	16,70	9,50	9,93
6	23	58,80	13,30	32,35	13,10	3,01	16,75	9,30	9,55
7	42	60,15	17,70	29,05	13,58	3,14	18,52	9,80	11,19
8	29	58,65	17,25	31,55	13,30	3,16	18,85	10,00	10,68
9	19	63,25	18,60	35,40	12,50	3,30	18,50	9,55	10,55
10	16	62,25	18,45	35,73	13,68	3,28	19,50	10,00	11,95
11	2	64,75	19,85	33,75	14,00	3,23	18,75	10,00	11,00
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	44,00				1,47			
2	37	52,00	14,35	19,85	9,05	1,77	14,30	7,25	7,65
3	32	58,19	19,60	36,60	13,60	2,57	19,25	10,05	10,60
4	34	65,40	25,70	39,95	13,90	3,18	19,35	11,45	11,50
5	31	68,80	25,10	41,05	15,40	3,88	19,98	10,58	12,10
6	23	65,90	23,48	38,28	15,70	3,44	19,68	11,10	13,25
7	42	71,33	24,05	43,28	18,03	4,11	20,65	12,20	12,95
8	29	72,65	23,70	45,55	17,15	4,42	20,86	12,50	13,25
9	19	78,10	27,95	50,90	19,10	4,94	22,00	12,10	14,75
10	16	73,90	25,20	48,35	19,25	5,31	22,25	12,40	16,35
11	2	68,85	25,00	42,85	15,25	4,10	20,50	11,05	12,85
12									
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	37,23				0,95			
2	37	13,12	0,00	0,00	0,00	0,49	0,00	0,00	0,00
3	32	13,09	0,00	0,00	0,00	0,97	0,00	0,00	0,00
4	34	23,90	9,45	11,30	0,85	1,64	1,15	1,90	1,90
5	31	14,38	6,48	8,00	2,80	1,66	3,28	1,08	2,18
6	23	7,10	10,18	5,93	2,60	0,43	2,93	1,80	3,70
7	42	11,18	6,35	14,23	4,45	0,97	2,13	2,40	1,76
8	29	14,00	6,45	14,00	3,85	1,27	2,01	2,50	2,58
9	19	14,85	9,35	15,50	6,60	1,64	3,50	2,55	4,20
10	16	11,65	6,75	12,63	5,58	2,03	2,75	2,40	4,40
11	2	4,10	5,15	9,10	1,25	0,87	1,75	1,05	1,85
12									
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	201,9%				127,9%			
2	37	29,0%	0,0%	0,0%	0,0%	32,2%	0,0%	0,0%	0,0%
3	32	25,2%	0,0%	0,0%	0,0%	46,9%	0,0%	0,0%	0,0%
4	34	42,9%	47,8%	32,6%	6,3%	66,7%	6,2%	18,2%	17,9%
5	31	23,5%	31,4%	22,1%	19,9%	55,4%	17,6%	10,7%	19,5%
6	23	11,2%	50,8%	16,7%	17,8%	12,9%	15,4%	17,3%	33,4%
7	42	16,9%	30,8%	37,4%	29,5%	27,2%	10,8%	22,1%	14,6%
8	29	21,2%	30,5%	36,7%	25,4%	33,6%	10,1%	22,6%	21,0%
9	19	21,4%	42,3%	38,3%	41,4%	42,3%	17,6%	23,3%	34,6%
10	16	17,2%	31,3%	32,1%	35,3%	50,3%	13,4%	21,3%	32,7%
11	2	6,1%	23,0%	23,8%	8,5%	23,7%	8,9%	10,0%	15,5%
12									
13									
13<									

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	6,77				0,52			
2	37	38,88	14,35	19,85	9,05	1,28	14,30	7,25	7,65
3	32	45,10	19,60	36,60	13,60	1,60	19,25	10,05	10,60
4	34	41,50	16,25	28,65	13,05	1,54	18,20	9,55	9,60
5	31	54,42	18,63	33,05	12,60	2,22	16,70	9,50	9,93
6	23	58,80	13,30	32,35	13,10	3,01	16,75	9,30	9,55
7	42	60,15	17,70	29,05	13,58	3,14	18,52	9,80	11,19
8	29	58,65	17,25	31,55	13,30	3,16	18,85	10,00	10,68
9	19	63,25	18,60	35,40	12,50	3,30	18,50	9,55	10,55
10	16	62,25	18,45	35,73	13,68	3,28	19,50	10,00	11,95
11	2	64,75	19,85	33,75	14,00	3,23	18,75	10,00	11,00
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	2009				2009			
2	37	2014	1999	1999	1999	2014	1999	1999	1999
3	32	2003	2013	2013	2013	2003	2013	2013	2013
4	34	2003	2014	2014	2001	2003	2014	2014	2014
5	31	2013	2010	2014	2010	1999	2014	2007	2007
6	23	2014	2014	2014	2013	2007	2007	2006	2007
7	42	2012	2003	2006	2004	2006	2004	2006	2013
8	29	2007	2007	2014	2003	2003	2003	2011	2011
9	19	2007	2001	2001	2007	2002	2000	2000	2000
10	16	2013	2013	2012	2013	2013	2000	2000	2010
11	2	1998	2013	1998	1998	1998	1998	1998	1998
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	44,00				1,47			
2	37	52,00	14,35	19,85	9,05	1,77	14,30	7,25	7,65
3	32	58,19	19,60	36,60	13,60	2,57	19,25	10,05	10,60
4	34	65,40	25,70	39,95	13,90	3,18	19,35	11,45	11,50
5	31	68,80	25,10	41,05	15,40	3,88	19,98	10,58	12,10
6	23	65,90	23,48	38,28	15,70	3,44	19,68	11,10	13,25
7	42	71,33	24,05	43,28	18,03	4,11	20,65	12,20	12,95
8	29	72,65	23,70	45,55	17,15	4,42	20,86	12,50	13,25
9	19	78,10	27,95	50,90	19,10	4,94	22,00	12,10	14,75
10	16	73,90	25,20	48,35	19,25	5,31	22,25	12,40	16,35
11	2	68,85	25,00	42,85	15,25	4,10	20,50	11,05	12,85
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	2002				2002			
2	37	2005	1999	1999	1999	2007	1999	1999	1999
3	32	2012	2013	2013	2013	2010	2013	2013	2013
4	34	2008	2001	2001	2014	2008	2008	2001	2008
5	31	2005	2005	2005	2005	2005	2010	2010	2005
6	23	2013	2013	2005	2007	2005	2005	2010	2005
7	42	2008	2006	2008	2009	2009	2009	2012	2008
8	29	2005	2005	2005	2005	2008	2009	2006	2006
9	19	2009	2002	2009	2014	2009	2009	2013	2009
10	16	2009	2014	2009	2009	2009	2009	2001	2014
11	2	2013	1998	2013	2013	2013	2013	2013	2013
12									
13									
13<									

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

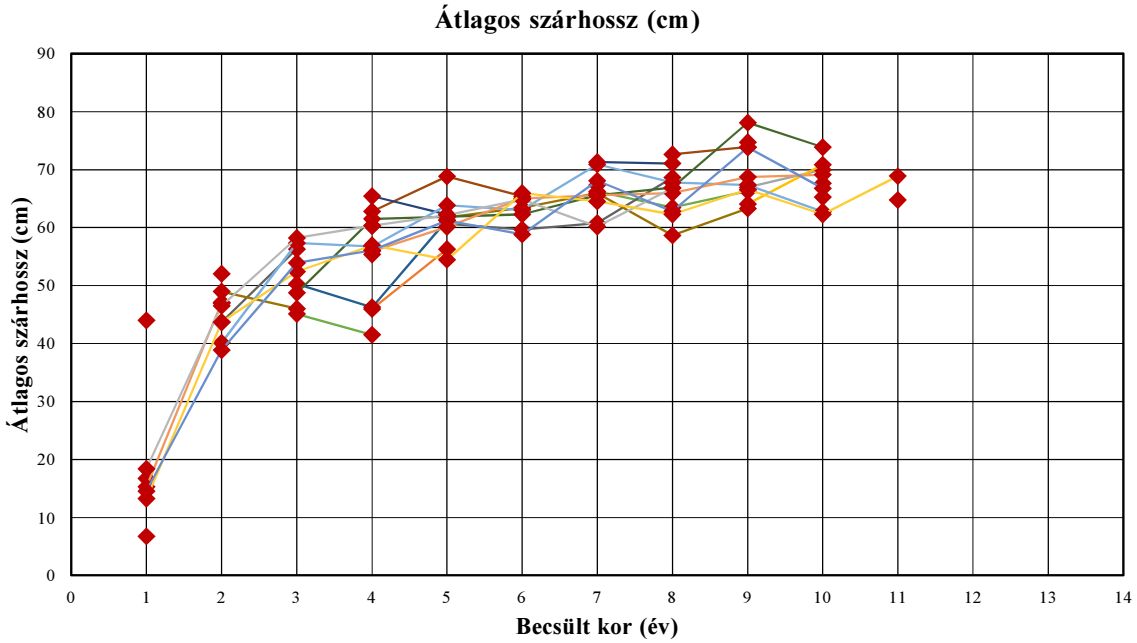

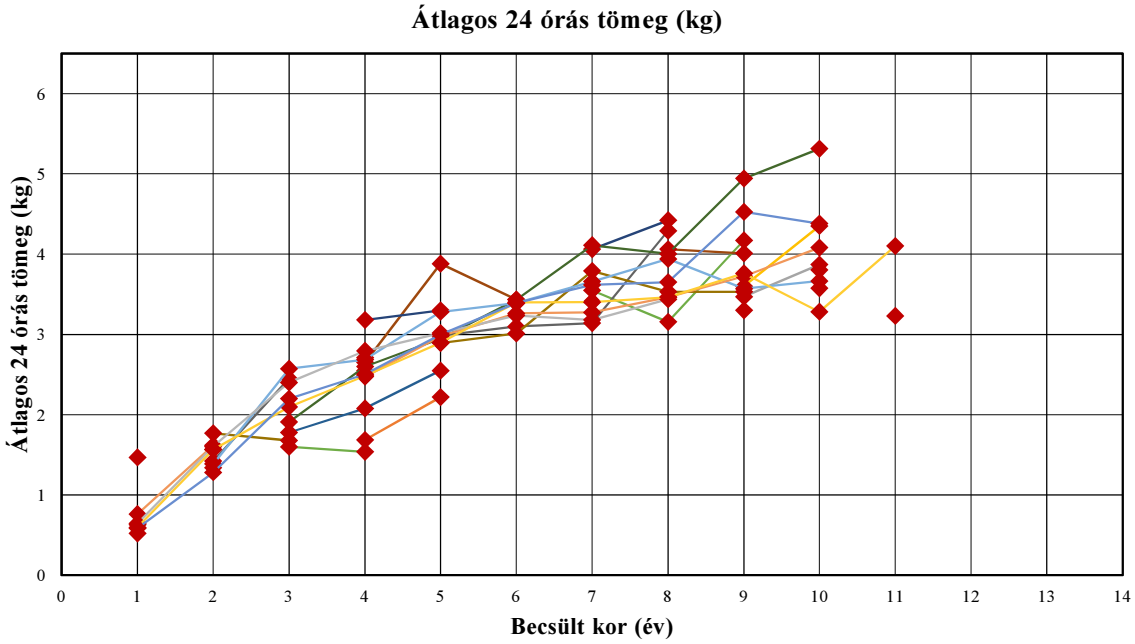

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

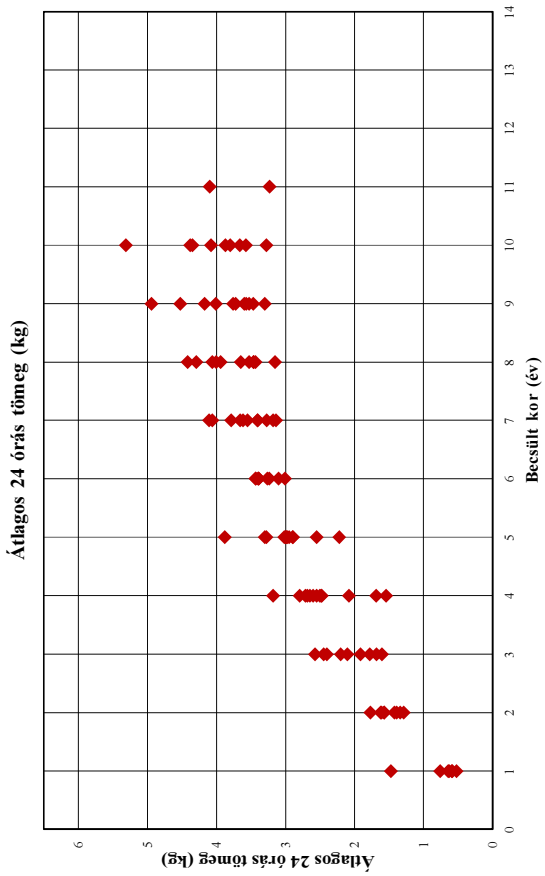

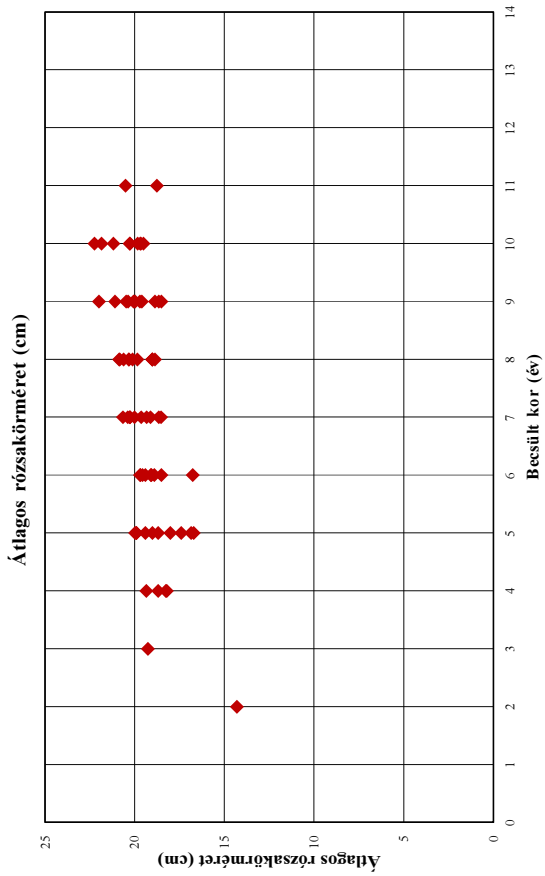

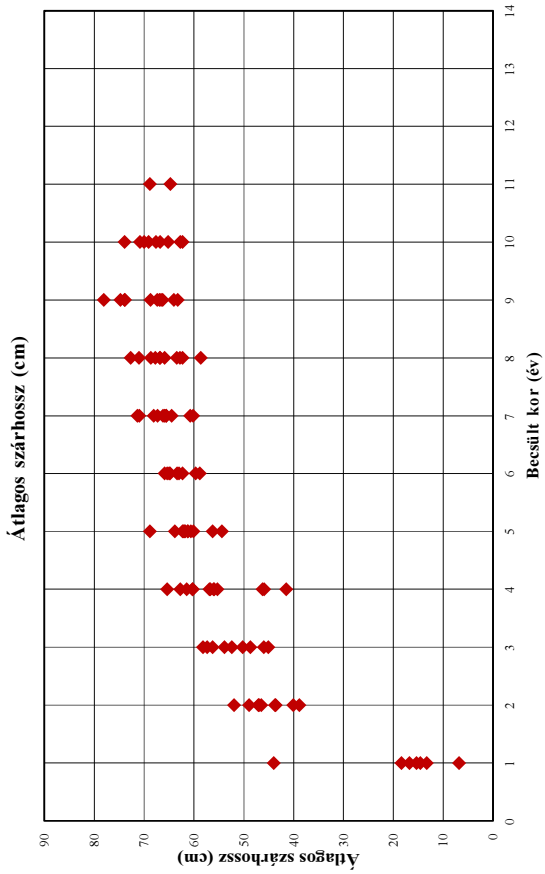

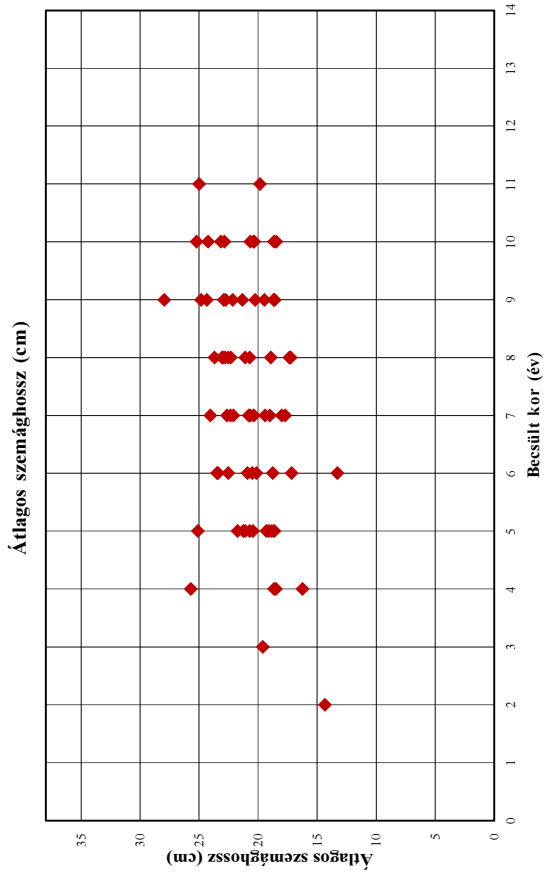

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

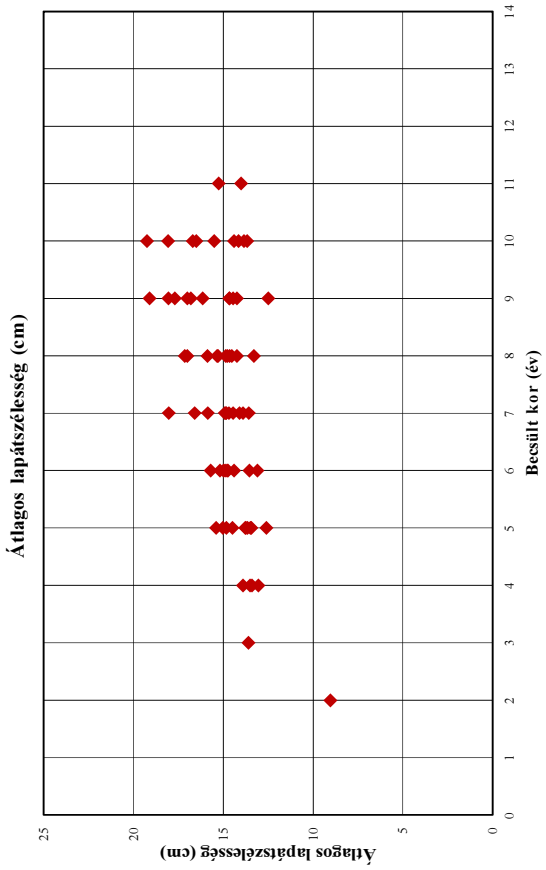

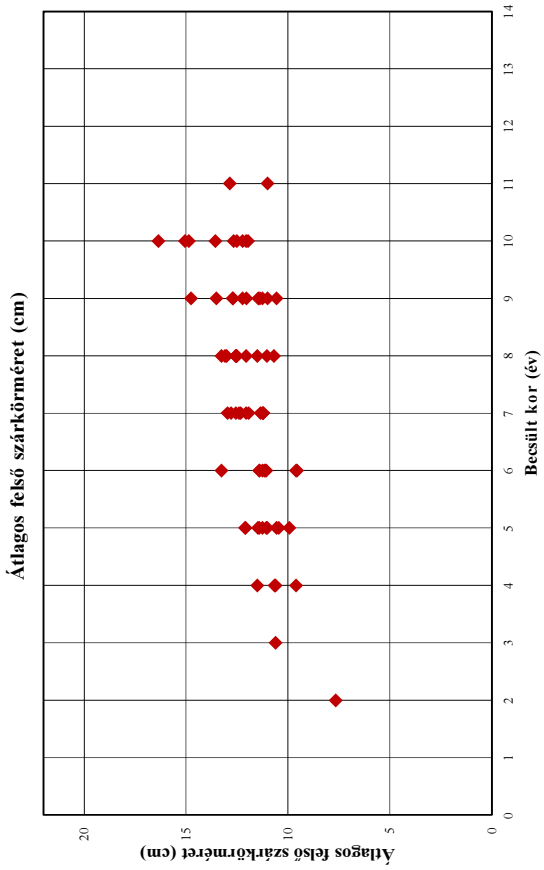

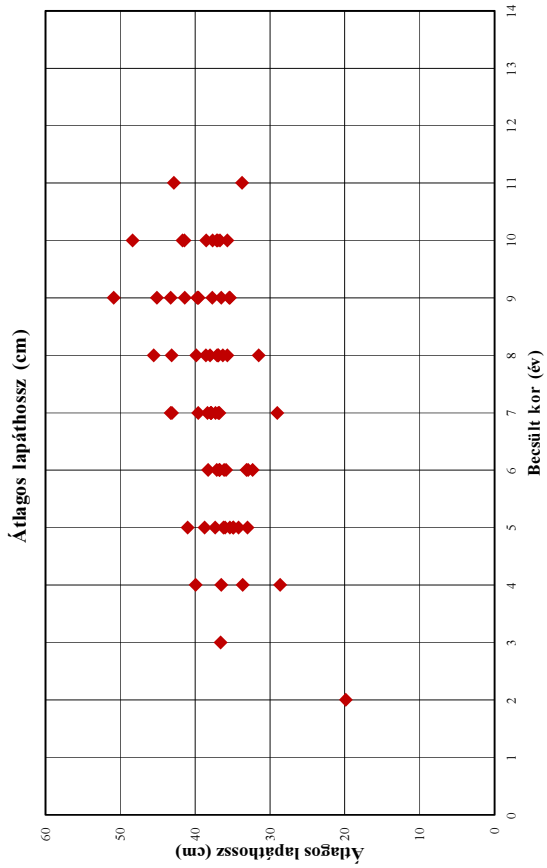

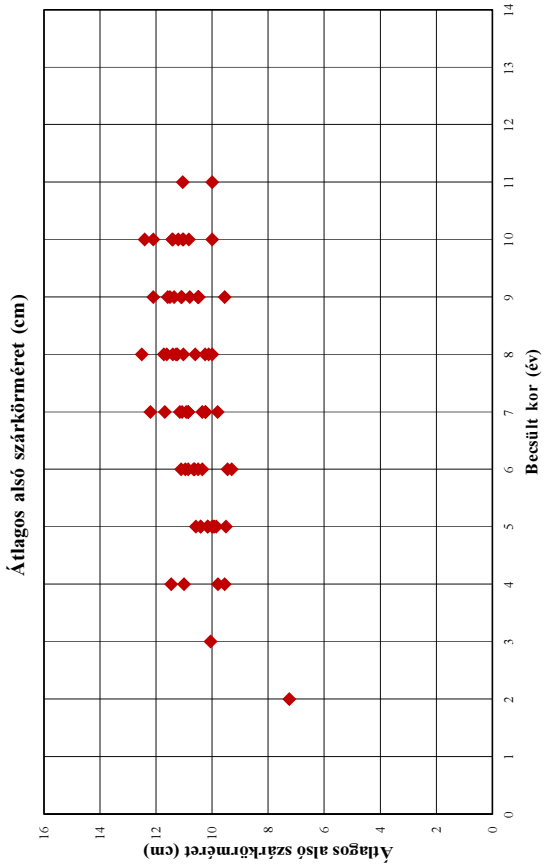

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1									
1998	2									
1998	3									
1998	4									
1998	5									
1998	6									
1998	7									
1998	8									
1998	9									
1998	10									
1998	11	1	64,75	25,00	33,75	14,00	3,23	18,75	10,00	11,00
1998	12									
1998	13									
1998	13<									
1999	1									
1999	2	1	46,95	14,35	19,85	9,05	1,57	14,30	7,25	7,65
1999	3									
1999	4	3	45,93				1,69			
1999	5	1	56,25				2,22			
1999	6									
1999	7									
1999	8									
1999	9									
1999	10									
1999	11									
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1									
2000	2									
2000	3									
2000	4									
2000	5									
2000	6									
2000	7									
2000	8									
2000	9	1	66,90	20,25	36,55	14,25	3,47	18,50	9,55	10,55
2000	10	1	70,00	23,15	41,70	13,85	3,87	19,50	10,00	12,65
2000	11									
2000	12									
2000	13									
2000	13<									
2001	1									
2001	2									
2001	3									
2001	4	3	55,33	25,70	39,95	13,05	2,55	18,25	11,45	10,65
2001	5									
2001	6									
2001	7									
2001	8									
2001	9	1	64,05	18,60	35,40	16,80	3,60	18,85	11,10	11,00
2001	10	1	70,85	20,65	36,70	15,50	4,35	20,25	12,40	13,55
2001	11									
2001	12									
2001	13									
2001	13<									
2002	1	1	44,00				1,47			
2002	2									
2002	3									
2002	4	1	60,25				2,71			
2002	5									
2002	6									
2002	7									
2002	8									
2002	9	1	74,75	27,95	45,15	14,45	3,30	18,65	10,50	11,25
2002	10									
2002	11									
2002	12									
2002	13									
2002	13<									

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1									
2003	2									
2003	3	1	45,10				1,60			
2003	4	1	41,50				1,54			
2003	5									
2003	6									
2003	7	1	66,20	17,70	37,95	13,90	3,55	20,25	10,85	12,05
2003	8	2	63,43	17,35	38,03	13,30	3,16	18,85	10,13	11,03
2003	9	1	66,25	22,15	39,75	17,00	4,17	20,05	10,50	13,50
2003	10									
2003	11									
2003	12									
2003	13									
2003	13<									
2004	1	3	16,75				0,63			
2004	2									
2004	3	1	50,25				1,78			
2004	4	1	46,25				2,08			
2004	5	1	61,25				2,55			
2004	6									
2004	7	4	67,30	20,37	36,93	13,58	3,41	18,52	10,23	11,22
2004	8									
2004	9									
2004	10	1	67,60	22,85	37,70	14,15	3,80	19,65	11,20	12,50
2004	11									
2004	12									
2004	13									
2004	13<									
2005	1									
2005	2	1	52,00				1,34			
2005	3									
2005	4	1	62,75				2,65			
2005	5	1	68,80	25,10	41,05	15,40	3,88	19,90	10,40	12,10
2005	6	2	65,38	22,53	38,28	14,80	3,44	19,68	10,65	13,25
2005	7									
2005	8	1	72,65	23,70	45,55	17,15	4,06	20,10	10,60	12,55
2005	9	2	73,90	24,35	43,30	17,70	4,01	19,98	10,48	12,03
2005	10									
2005	11									
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1									
2006	2	3	43,72				1,42			
2006	3	1	56,25				2,45			
2006	4									
2006	5	2	60,63	21,25	37,35	13,65	2,99	19,40	10,00	11,25
2006	6	1	59,65	20,90	36,15	14,40	3,10	18,50	9,30	9,60
2006	7	1	60,75	24,05	29,05	16,60	3,14	18,65	9,80	11,35
2006	8	1	68,60	23,00	37,10	17,00	4,29	19,00	12,50	13,25
2006	9									
2006	10									
2006	11									
2006	12									
2006	13									
2006	13<									
2007	1									
2007	2	2	48,98				1,77			
2007	3	1	46,00				1,68			
2007	4									
2007	5	3	61,75	19,30	36,25	15,03	2,89	17,40	9,50	9,93
2007	6	1	63,40	23,40	36,75	15,70	3,01	16,75	9,45	9,55
2007	7	1	65,90	19,00	37,85	14,10	3,79	20,25	11,15	12,55
2007	8	1	58,65	17,25	35,75	14,25	3,53	19,00	11,40	11,50
2007	9	1	63,25	22,90	35,45	12,50	3,53	21,10	10,80	11,45
2007	10									
2007	11									
2007	12									
2007	13									
2007	13<									

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1									
2008	2									
2008	3									
2008	4	1	65,40	18,50	36,55	13,40	3,18	19,35	11,00	11,50
2008	5	1	62,25	21,10	34,90	13,45	3,30	19,90	10,15	11,05
2008	6									
2008	7	2	71,33	22,10	43,28	14,83	4,06	20,00	10,85	12,95
2008	8	3	71,05	22,53	43,17	15,88	4,42	20,83	11,28	13,08
2008	9									
2008	10									
2008	11									
2008	12									
2008	13									
2008	13<									
2009	1	5	6,77				0,52			
2009	2									
2009	3	10	48,73				1,91			
2009	4	3	61,48				2,60			
2009	5	2	61,85	21,75	35,40	14,50	2,95	16,85	9,85	10,55
2009	6	1	62,25	18,75	32,95	13,55	3,43	18,90	10,95	11,40
2009	7	4	65,56	22,65	38,38	18,03	4,11	20,65	11,68	12,78
2009	8	4	66,84	22,31	36,35	15,35	4,00	20,86	11,61	13,01
2009	9	1	78,10	24,85	50,90	16,15	4,94	22,00	11,35	14,75
2009	10	1	73,90	24,25	48,35	19,25	5,31	22,25	12,10	15,05
2009	11									
2009	12									
2009	13									
2009	13<									
2010	1									
2010	2	3	40,12				1,39			
2010	3	3	57,33				2,57			
2010	4	2	56,70				2,69			
2010	5	3	63,82	18,63	38,75	12,60	3,28	19,98	10,58	12,08
2010	6	1	63,00	17,15	33,15	14,90	3,39	19,40	11,10	11,05
2010	7	5	70,92	20,65	43,13	14,86	3,66	19,33	10,92	12,32
2010	8	3	67,73	23,03	39,85	14,65	3,94	20,60	11,72	12,53
2010	9	3	67,33	19,48	39,65	14,65	3,57	19,60	11,08	11,37
2010	10	2	62,73	20,40	37,00	14,40	3,67	19,83	11,05	11,95
2010	11									
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1	3	15,32				0,76			
2011	2	2	47,08				1,62			
2011	3									
2011	4	2	55,90				2,48			
2011	5	6	60,09	19,10	36,03	13,78	2,98	19,00	10,40	11,02
2011	6	6	64,98	20,51	37,13	15,18	3,26	19,10	10,35	11,39
2011	7	5	65,54	19,41	37,90	14,45	3,27	20,38	11,07	11,92
2011	8	3	65,92	22,80	38,58	14,78	3,46	19,03	10,00	10,68
2011	9	5	68,69	18,68	39,55	14,68	3,72	20,46	11,58	12,69
2011	10	2	69,08	20,33	41,45	18,08	4,08	21,18	11,43	14,85
2011	11									
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1	5	18,39				0,64			
2012	2	7	46,51				1,60			
2012	3	5	58,19				2,40			
2012	4	9	60,31	18,65	33,70	13,52	2,80	18,68	9,78	10,60
2012	5	4	62,13	18,84	34,95	14,84	3,02	18,00	9,91	11,41
2012	6	8	64,80	20,15	36,79	14,99	3,24	19,06	10,50	11,25
2012	7	3	60,15	18,00	39,63	14,93	3,18	20,28	12,20	12,40
2012	8	4	66,78	20,73	36,94	14,54	3,44	20,33	11,24	12,05
2012	9									
2012	10	2	65,20	18,65	35,73	16,70	3,58	19,68	10,83	12,05
2012	11									
2012	12									
2012	13									
2012	13<									

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	11	13,28				0,59			
2013	2	13	43,63				1,57			
2013	3	7	52,40	19,60	36,60	13,60	2,10	19,25	10,05	10,60
2013	4	2	56,90				2,49			
2013	5	6	54,42	20,72	34,23	13,75	2,90	18,68	9,97	11,47
2013	6	2	65,90	23,48	35,90	13,10	3,40	19,68	10,63	11,15
2013	7	10	64,48	20,79	36,79	15,87	3,40	19,11	10,23	11,19
2013	8	6	62,25	18,92	36,92	14,86	3,46	19,84	11,02	12,51
2013	9	1	66,55	22,75	37,75	18,05	3,76	19,70	12,10	12,70
2013	10	5	62,25	18,45	37,15	13,68	3,28	20,28	11,03	12,23
2013	11	1	68,85	19,85	42,85	15,25	4,10	20,50	11,05	12,85
2013	12									
2013	13									
2013	13<									
2014	1	3	14,57				0,58			
2014	2	5	38,88				1,28			
2014	3	3	53,90				2,20			
2014	4	5	56,07	16,25	28,65	13,90	2,50	18,20	9,55	9,60
2014	5	1	61,20	20,45	33,05	13,50	3,00	16,70	10,15	10,45
2014	6	1	58,80	13,30	32,35	14,75	3,39	19,55	10,85	11,10
2014	7	6	68,04	22,34	37,33	14,68	3,62	19,63	10,35	11,24
2014	8	1	62,80	21,10	31,55	15,30	3,65	20,30	10,25	12,55
2014	9	2	73,85	21,35	41,43	19,10	4,53	20,35	11,50	12,23
2014	10	1	66,75	25,20	38,55	16,50	4,38	21,85	11,40	16,35
2014	11									
2014	12									
2014	13									
2014	13<									

Dámszarvas érmesarány (%) 2003

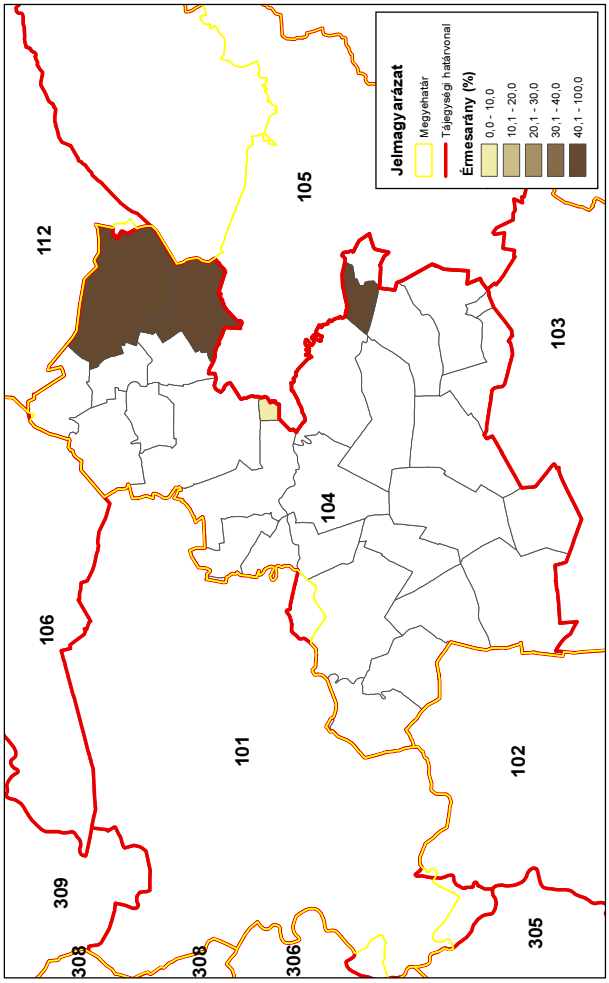

Dámszarvas érmesarány (%) 2014

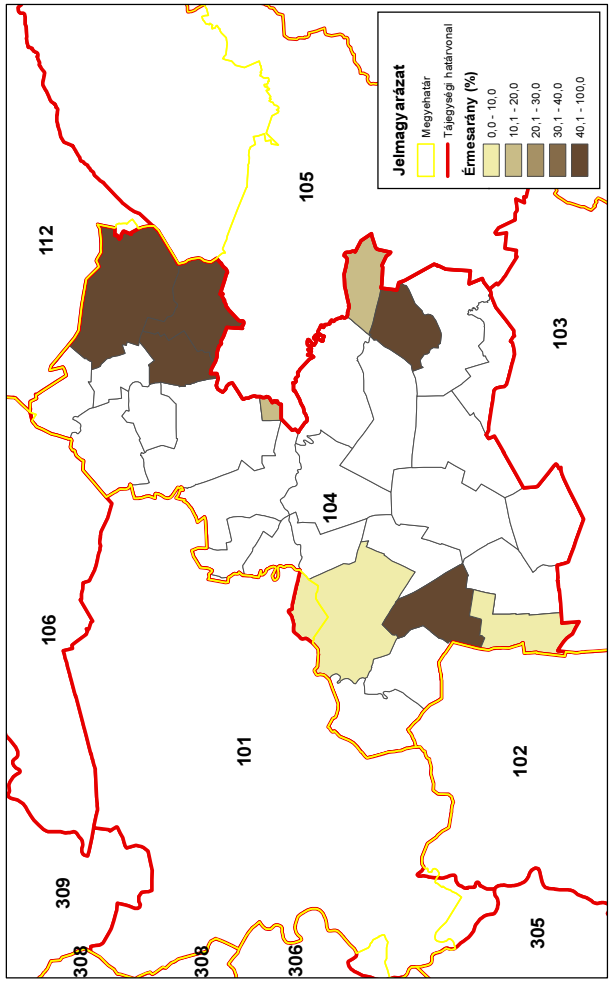

Dámszarvas érmesarány (%) 1998

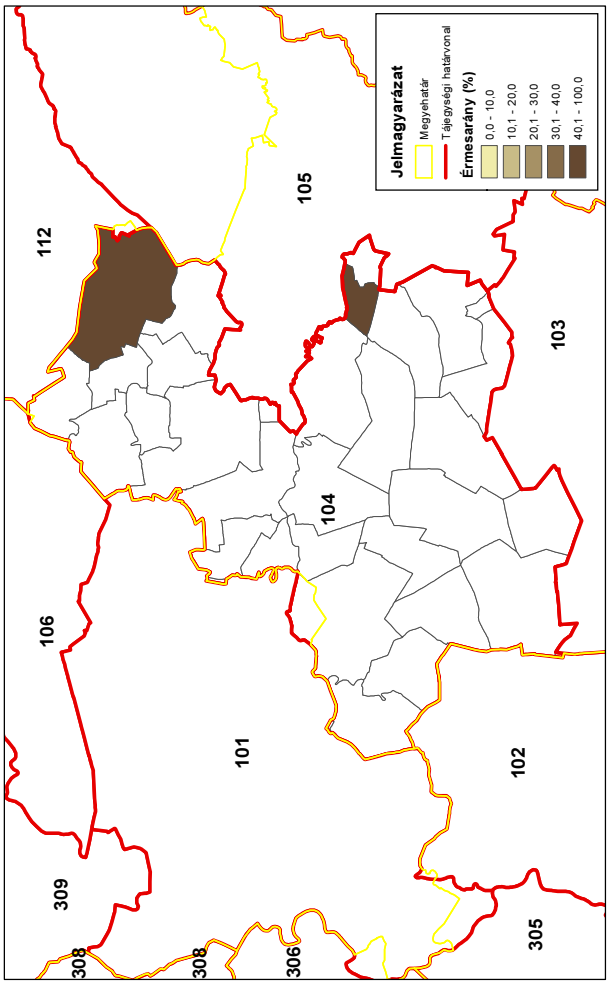

Dámszarvas érmesarány (%) 2008

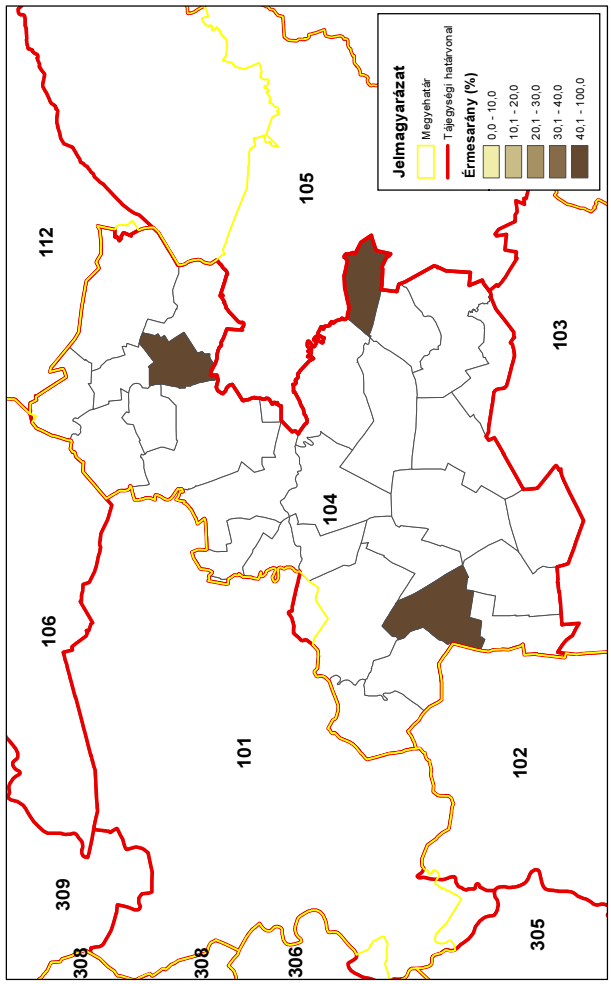

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Szarvasi vadgazdálkodási tájegység területén az őz jelentett létszáma 1998 és 2013 között közel 2.5-szörösére nőtt (7300 → 17000; 132% növekedés), a gyarapodás egy kisebb visszaeséstől eltekintve folyamatos volt. Ugyanebben az időszakban az őz hasznosítása ötszörösére nőtt (862 → +392% emelkedés).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken jól követhető, ahogy a lelövések vadgazdálkodási tájegységen belül fokozatosan növekedtek és az egész tájra kiterjedtek.
- A vadgazdálkodási tájegységben a jelentett őzállomány annak ellenére emelkedett folyamatosan és erősen, hogy a lelövések ötszörösére emelkedtek. Az adatok alapján tartamosan a 4500-5500 őz lelövés lehet a fenntartható hasznosítás. Erre alapot ad, hogy a hasznosítási arány igen alacsony volt és a teríték hatalmas növekedése ellenére is alacsony (11.8% → 24.9%).

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az őz hasznosítási aránya alacsony pontról emelkedett egy szinten-tartónak tekinthető értékre (11.8% → 24.9%). Figyelembe véve az őz biológiai adottságait a 30-35% körüli hasznosítási szint is biztonságos, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban van.
- Az őz lelövések összetétele az utolsó 3-4 évet leszámítva, a hazánkban jellegzetes állomány-növelő összetételt mutatta: főleg az első tervezési ciklus elején jóval kevesebb sutát lőttek, mint bakot (1 : 0.5-0.8 bak:suta) és a suták hasznosítási aránya is kisebb volt. A sutákhoz viszonyítva a gidalelövés 1 : 1 arány körül alakult. Az állomány hasznosítása szempontjából kedvező, hogy míg kezdetben a bakok tették ki a teríték felét, ez fokozatosan az 1 : 1 : 1 felé haladt és csak enyhe baktöbbletet mutat a lelövési statisztika. A suta- és gidalelövés fontosságát az ábrák is alátámasztják, amiken kiválóan látszik a hasznosítás egészére és a hasznosítási arányra gyakorolt hatásuk. A számszerű hasznosítás és a hasznosítási arány növekedése is közvetlenül függ a suta- és a gidalelövés növekedésétől.
- A tájegységi őzadatok alapján úgy tűnik, hogy a vadgazdálkodási tájegységben a fokozatos teríték növekedés és a teríték összetételének következetes kiegyensúlyozása ellenére a lelövések még valamelyest tovább növelhetők. Ennek révén el lehet érni egy olyan állapotot, ahol az őzállomány hasznosítása a biológiai adottságokkal (szaporodóképesség) összhangban áll, és a hasznosítási arány eléri a 30%-os szintet.

Az őz jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- Az őz meghatározó bevételi forrás a Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben (minőségi bakvadászat). A külföldi bérlelövés bevétele azonban erősen csökkent és ezért külföldi bérlelövés és az őzteríték kapcsolata csökkenő trendet mutat (de az adatok erősen szóródnak). A belföldi bérlelövés és az őzteríték kapcsolata, valamint a lőtt vad értékesítés bevétele és az őzteríték erősebb kapcsolata is pozitív irányú. A szórt pontok miatt inkább a trendek érzékelhetők az ábrákból. A vadgazdálkodási tájegységben sem a vaddisznó, sem a szarvas jelenléte nem akkora, hogy a bevételi oldalon mérhető kapcsolat lenne kimutatható.
- Az őz teríték és a térített mezőgazdasági károk között gyenge pozitív trend mutatkozik. Alapvetően az őz által okozott károk elhanyagolhatóak, de helyi konfliktu-

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

sokban fel is értékelődhet (főleg, ha a vaddisznó okozta károk az őzön „csapódnak” csapódnak le).

Az őz trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A Szarvasi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok arányát tekintve a VGTE a trófeák minősége alapján a felső negyed első felében található (3. hely), azaz országosan a legjobb területek közé tartozik. Az érmesek aránya 12.9-29.6% között ingadozott, jellemzőnek a 19-22% tekinthető. A 2005-2008 közötti időszak kiemelkedik az adatsorból, előtte és utána is az érmes arányok alacsonyabbak voltak. A bírált agancsok száma és az érmes arány között nagyon gyenge csökkenő trend mutatkozik, ezért az, hogy nőtt a bírált bakok száma és ezért csökkent az érmes arány nem elegendő magyarázat. Az érmeseken belül átlagosan 20% az arany-, 30-40% az ezüst- és 40-60% bronzérmes (jelentős évek közti ingadozásokkal).
- A tájegységen belül az érmesek arányának területi eloszlása és időbeni alakulása a térképeken követhető. Az 1998. évi induláshoz képest az érmesek aránya általában növekedett, a legmagasabb arányokat 2008-ban érték el. A tájegység déli és középső részén határozottan magasabbak az egyes vadgazdálkodási egységek érmes arányai, itt számos területen minden értékelt évben >20% érmes arány látható.
- A bírált trófeák korosztályi összetétele fokozatosan átalakult. Az idő előre haladtával közel megduplázódott a fiatal korcsoport aránya (20 → 35%). Erős hullámzással, de csökkent az öreg bakok aránya. A kezdeti 50%-ról 35%-ra csökkent az öreg bakok aránya. A középkorú bakok aránya mindig a két másik csoport alakulásától függ (30-50%).
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit nézve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 22.07 cm (7 év), a 24 órás agancssúly legnagyobb értéke 366.71 gramm (7 év). Az átlaghoz képest a legrosszabb év (20.68 cm (7 év) / 325,74 gramm (7év)) és a legjobb év (23.51 cm (6 év) / 407.19 gramm (7év)). Az egyes éveknek az agancsépítésre gyakorolt hatása, a legkisebb és legnagyobb átlagok különbségei alapján, a legnagyobb a legfiatalabb és a legidősebb korcsoportban (20-50% a szárhosszban és 26-48% az agancssúlyban), míg viszonylag kisebb a középkorú csoportokban (9-15% szárhossz és 20-25% agancssúly). Ez az évek közötti változékonyság tükröződik a szárhosszok és az átlagos agancssúlyok kor függvényében való alakulását szemléltető diagramokon is.
- A Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben kiváló képességű őzállomány él, amely országos rangsorban a felső negyed első felébe tartozik. A 17 év átlagait tekintve, az őzbakok agancsainak szárhossza már a 4 éves korban többnyire megközelíti a legnagyobb értékeket, és ez a szint 5-9 éves korban már alig változik. Az átlagos 24 órás agancssúly 5 éves korra a maximum sávjába kerül és 6-7 év közé esnek a legnagyobb átlagok. Az agancssúly később is ebben a tartományban marad, de a kevés >8 éves kort megérő bak esetében ezek a jellemzők erősen szóródnak, de zömmel az előző szinten vannak az átlagos értékek. Az előbbiek miatt, az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagos értékei között igen nagyok a különbségek, azaz a „jó" és a „rossz" évek hatása a felrakásra nagy. A szárhossz kevésbé változik a maximum közelében, míg az agancsok súlya erősen függhet a táplálkozási és más környezeti hatásoktól. A leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között legalább 10-20% eltérés mutatható ki (pl. a korcsoportok átlagai 5 év felett 330-366 gramm között szóródnak). Az agancsok súlya változékonyabb és ilyen szempontból kevésbé megbízható jellemző, mint a szárhosszak, melyek növekedési képe szabályosabb.

A szabad területi őzállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **104**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	2 584	2 938	1 799	**7 321**	412	219	231	**862**	15,9%	7,5%	12,8%	**11,8%**
1999	2 731	3 146	1 972	**7 849**	456	306	283	**1 045**	16,7%	9,7%	14,4%	**13,3%**
2000	3 129	3 576	2 308	**9 013**	488	339	370	**1 197**	15,6%	9,5%	16,0%	**13,3%**
2001	3 446	4 056	2 254	**9 756**	585	488	566	**1 639**	17,0%	12,0%	25,1%	**16,8%**
2002	3 701	4 152	2 567	**10 420**	653	610	604	**1 867**	17,6%	14,7%	23,5%	**17,9%**
2003	3 815	4 290	2 350	**10 455**	709	769	729	**2 207**	18,6%	17,9%	31,0%	**21,1%**
2004	3 698	4 352	2 367	**10 417**	694	759	889	**2 342**	18,8%	17,4%	37,6%	**22,5%**
2005	3 508	3 993	2 354	**9 855**	752	807	822	**2 381**	21,4%	20,2%	34,9%	**24,2%**
2006	3 773	4 227	2 514	**10 514**	797	768	811	**2 376**	21,1%	18,2%	32,3%	**22,6%**
2007	3 879	4 386	2 842	**11 107**	796	669	773	**2 238**	20,5%	15,3%	27,2%	**20,1%**
2008	4 122	4 623	3 050	**11 795**	841	703	803	**2 347**	20,4%	15,2%	26,3%	**19,9%**
2009	4 402	4 786	3 137	**12 325**	1 011	845	901	**2 757**	23,0%	17,7%	28,7%	**22,4%**
2010	4 998	5 432	3 580	**14 010**	993	758	816	**2 567**	19,9%	14,0%	22,8%	**18,3%**
2011	5 075	5 755	3 778	**14 608**	1 089	978	957	**3 024**	21,5%	17,0%	25,3%	**20,7%**
2012	5 356	6 200	3 783	**15 339**	1 185	1 008	1 081	**3 274**	22,1%	16,3%	28,6%	**21,3%**
2013	5 666	6 671	4 089	**16 426**	1 210	1 265	1 258	**3 733**	21,4%	19,0%	30,8%	**22,7%**
2014	5 992	6 642	4 380	**17 014**	1 508	1 343	1 393	**4 244**	25,2%	20,2%	31,8%	**24,9%**
Változás	131,9%	126,1%	143,5%	132,4%	266,0%	513,2%	503,0%	392,3%	57,8%	171,3%	147,7%	111,9%

Ivararány (1 bakra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*
1998	1	1,14	0,70	***0,61***	1	0,53	0,56	***1,05***
1999	1	1,15	0,72	***0,63***	1	0,67	0,62	***0,92***
2000	1	1,14	0,74	***0,65***	1	0,69	0,76	***1,09***
2001	1	1,18	0,65	***0,56***	1	0,83	0,97	***1,16***
2002	1	1,12	0,69	***0,62***	1	0,93	0,92	***0,99***
2003	1	1,12	0,62	***0,55***	1	1,08	1,03	***0,95***
2004	1	1,18	0,64	***0,54***	1	1,09	1,28	***1,17***
2005	1	1,14	0,67	***0,59***	1	1,07	1,09	***1,02***
2006	1	1,12	0,67	***0,59***	1	0,96	1,02	***1,06***
2007	1	1,13	0,73	***0,65***	1	0,84	0,97	***1,16***
2008	1	1,12	0,74	***0,66***	1	0,84	0,95	***1,14***
2009	1	1,09	0,71	***0,66***	1	0,84	0,89	***1,07***
2010	1	1,09	0,72	***0,66***	1	0,76	0,82	***1,08***
2011	1	1,13	0,74	***0,66***	1	0,90	0,88	***0,98***
2012	1	1,16	0,71	***0,61***	1	0,85	0,91	***1,07***
2013	1	1,18	0,72	***0,61***	1	1,05	1,04	***0,99***
2014	1	1,11	0,73	***0,66***	1	0,89	0,92	***1,04***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	35,3%	40,1%	24,6%	100%	47,8%	25,4%	26,8%	100%
1999	34,8%	40,1%	25,1%	100%	43,6%	29,3%	27,1%	100%
2000	34,7%	39,7%	25,6%	100%	40,8%	28,3%	30,9%	100%
2001	35,3%	41,6%	23,1%	100%	35,7%	29,8%	34,5%	100%
2002	35,5%	39,8%	24,6%	100%	35,0%	32,7%	32,4%	100%
2003	36,5%	41,0%	22,5%	100%	32,1%	34,8%	33,0%	100%
2004	35,5%	41,8%	22,7%	100%	29,6%	32,4%	38,0%	100%
2005	35,6%	40,5%	23,9%	100%	31,6%	33,9%	34,5%	100%
2006	35,9%	40,2%	23,9%	100%	33,5%	32,3%	34,1%	100%
2007	34,9%	39,5%	25,6%	100%	35,6%	29,9%	34,5%	100%
2008	34,9%	39,2%	25,9%	100%	35,8%	30,0%	34,2%	100%
2009	35,7%	38,8%	25,5%	100%	36,7%	30,6%	32,7%	100%
2010	35,7%	38,8%	25,6%	100%	38,7%	29,5%	31,8%	100%
2011	34,7%	39,4%	25,9%	100%	36,0%	32,3%	31,6%	100%
2012	34,9%	40,4%	24,7%	100%	36,2%	30,8%	33,0%	100%
2013	34,5%	40,6%	24,9%	100%	32,4%	33,9%	33,7%	100%
2014	35,2%	39,0%	25,7%	100%	35,5%	31,6%	32,8%	100%

Az őz hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **104**

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései I.

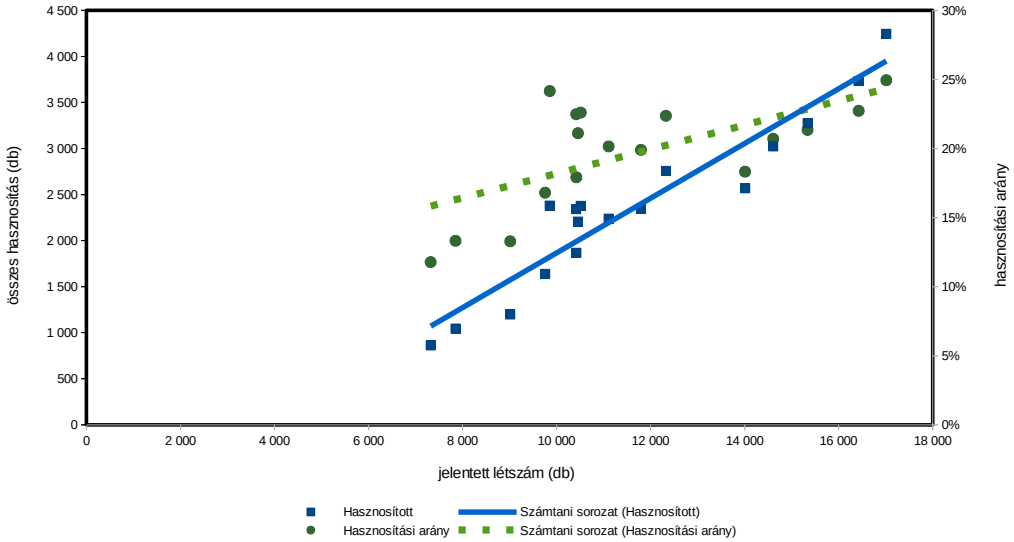

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései II.

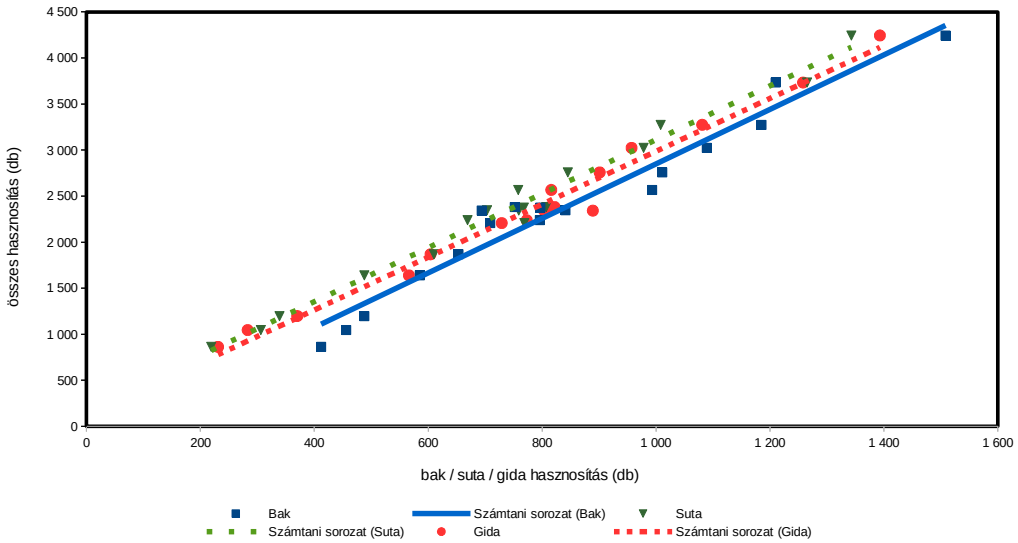

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései III.

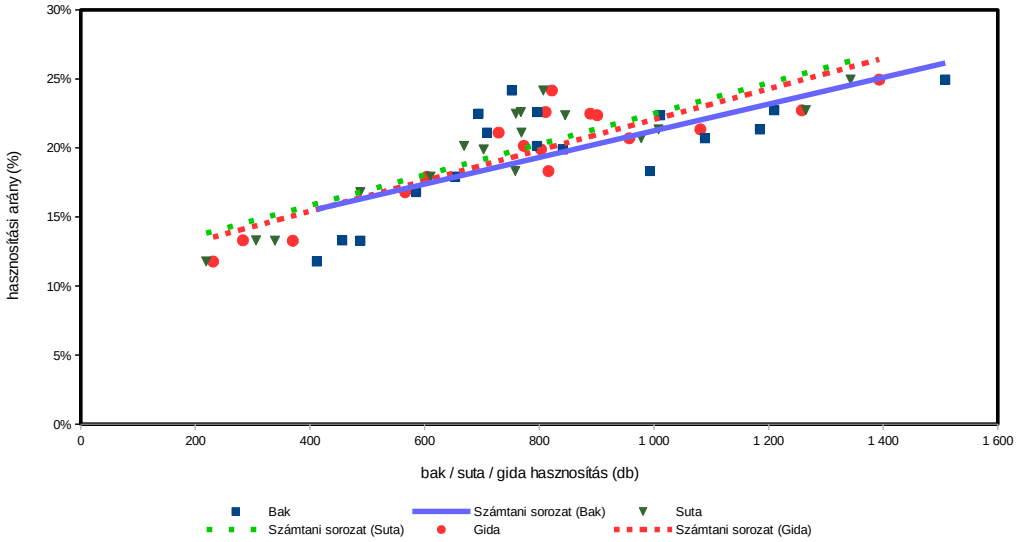

Őz (teríték - db/km^2) 2007

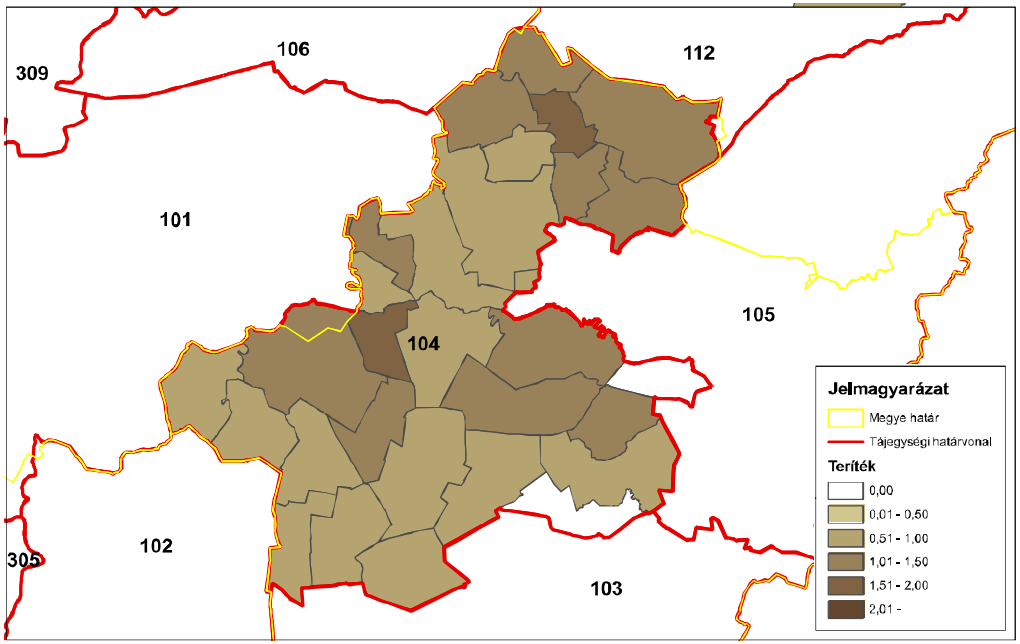

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2008

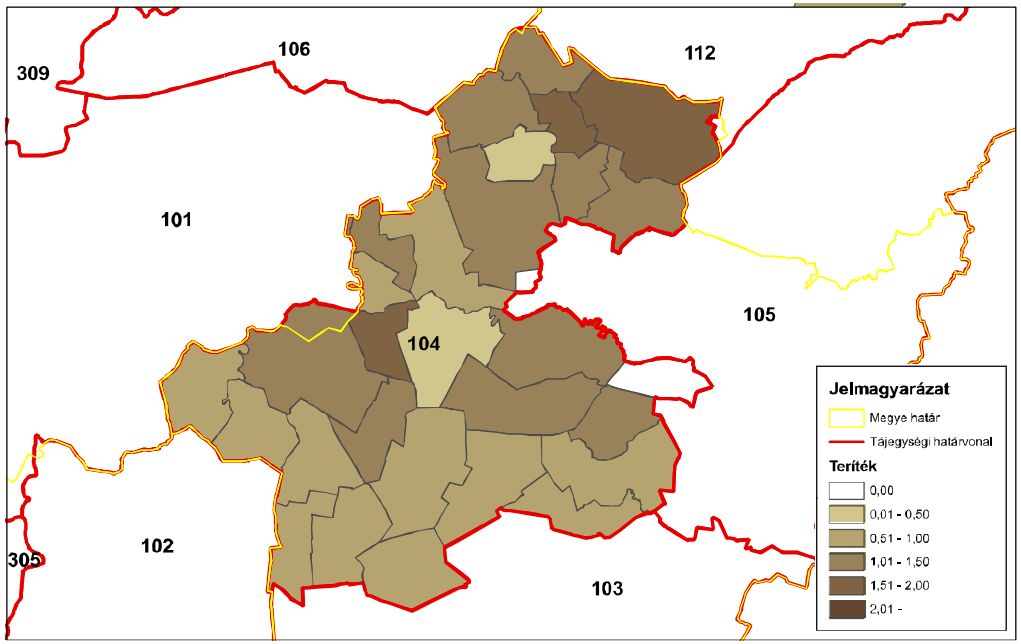

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2009

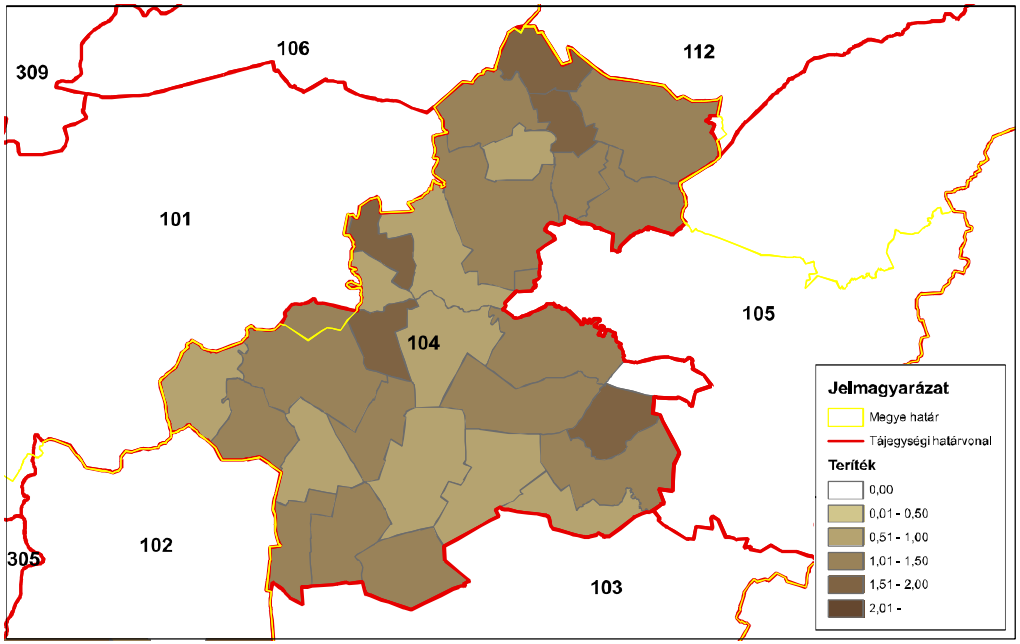

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2010

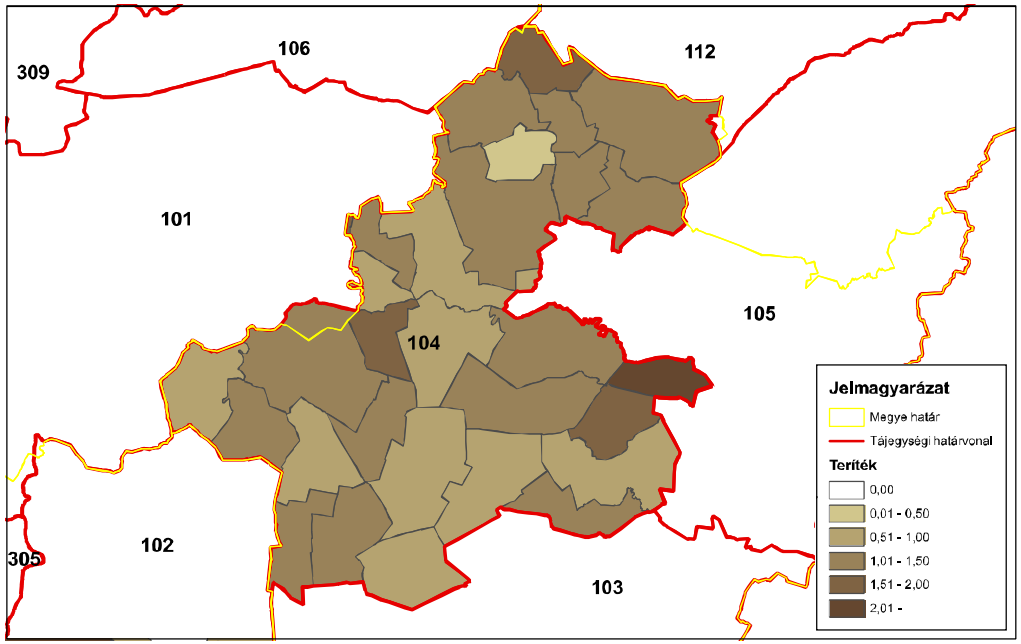

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (terítéк - db/km^2) 2011

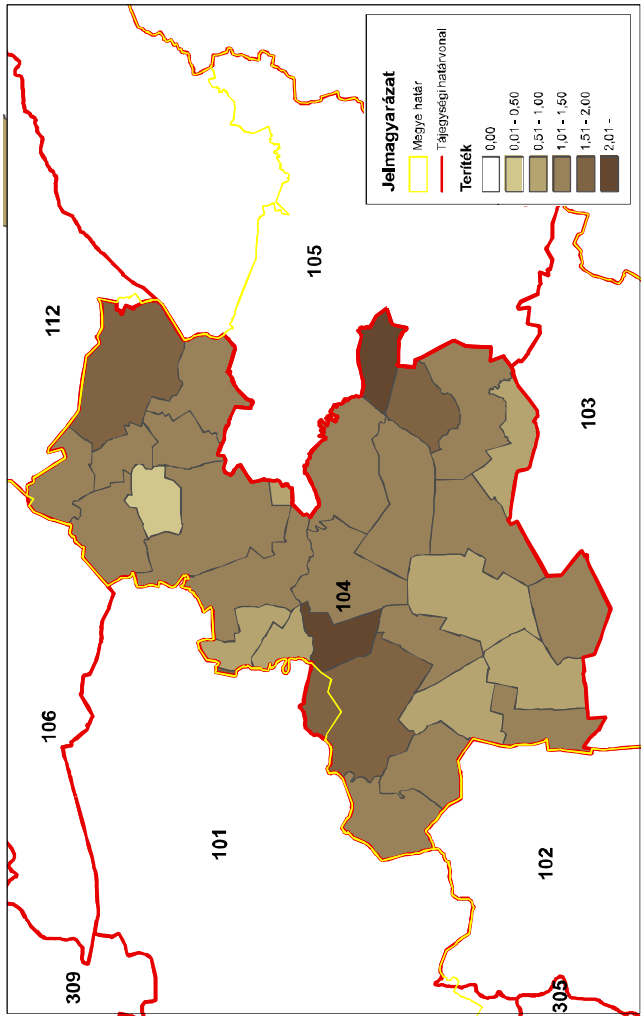

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (terítéк - db/km^2) 2012

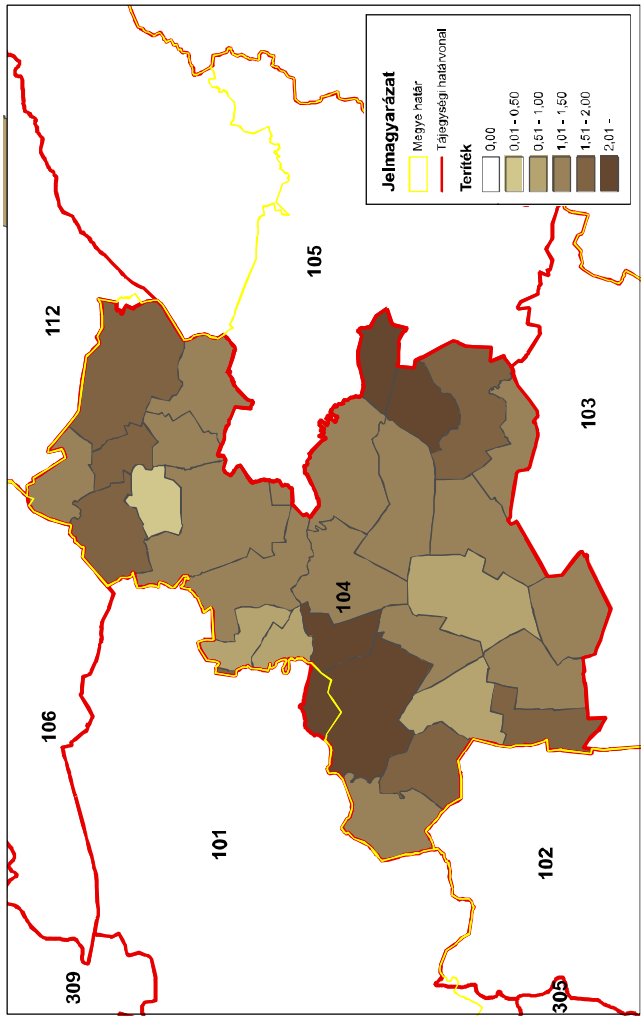

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (terítéк - db/km^2) 2013

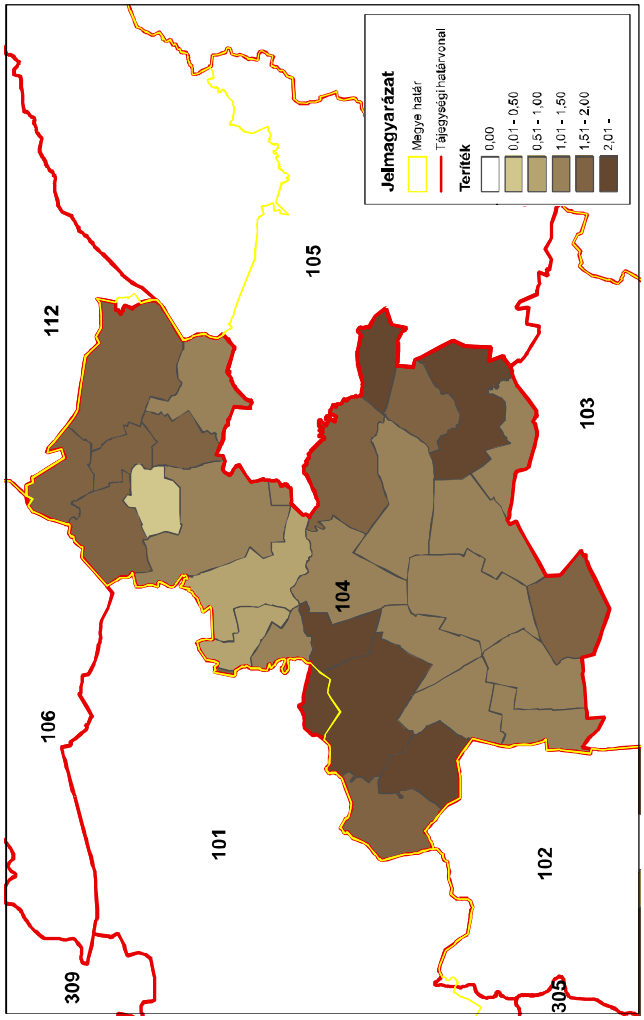

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (terítéк - db/km^2) 2014

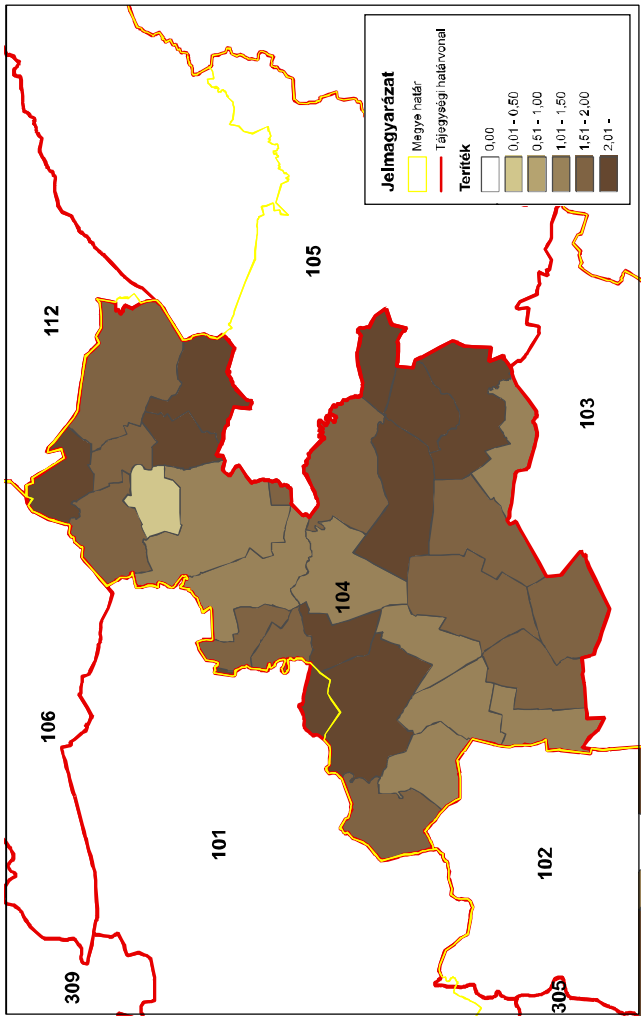

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	397	77	19,4%	15	26	36	19,5%	33,8%	46,8%
1999	449	104	23,2%	20	45	39	19,2%	43,3%	37,5%
2000	513	116	22,6%	29	47	40	25,0%	40,5%	34,5%
2001	577	126	21,8%	38	47	41	30,2%	37,3%	32,5%
2002	659	130	19,7%	30	40	60	23,1%	30,8%	46,2%
2003	704	104	14,8%	15	41	48	14,4%	39,4%	46,2%
2004	697	166	23,8%	31	61	74	18,7%	36,7%	44,6%
2005	751	222	29,6%	47	91	84	21,2%	41,0%	37,8%
2006	800	198	24,8%	46	79	73	23,2%	39,9%	36,9%
2007	799	173	21,7%	30	47	96	17,3%	27,2%	55,5%
2008	850	246	28,9%	52	84	110	21,1%	34,1%	44,7%
2009	1019	196	19,2%	34	69	93	17,3%	35,2%	47,4%
2010	989	189	19,1%	38	64	87	20,1%	33,9%	46,0%
2011	1095	181	16,5%	28	61	92	15,5%	33,7%	50,8%
2012	1197	155	12,9%	24	44	87	15,5%	28,4%	56,1%
2013	1234	244	19,8%	51	77	116	20,9%	31,6%	47,5%
2014	1524	309	20,3%	65	107	137	21,0%	34,6%	44,3%

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

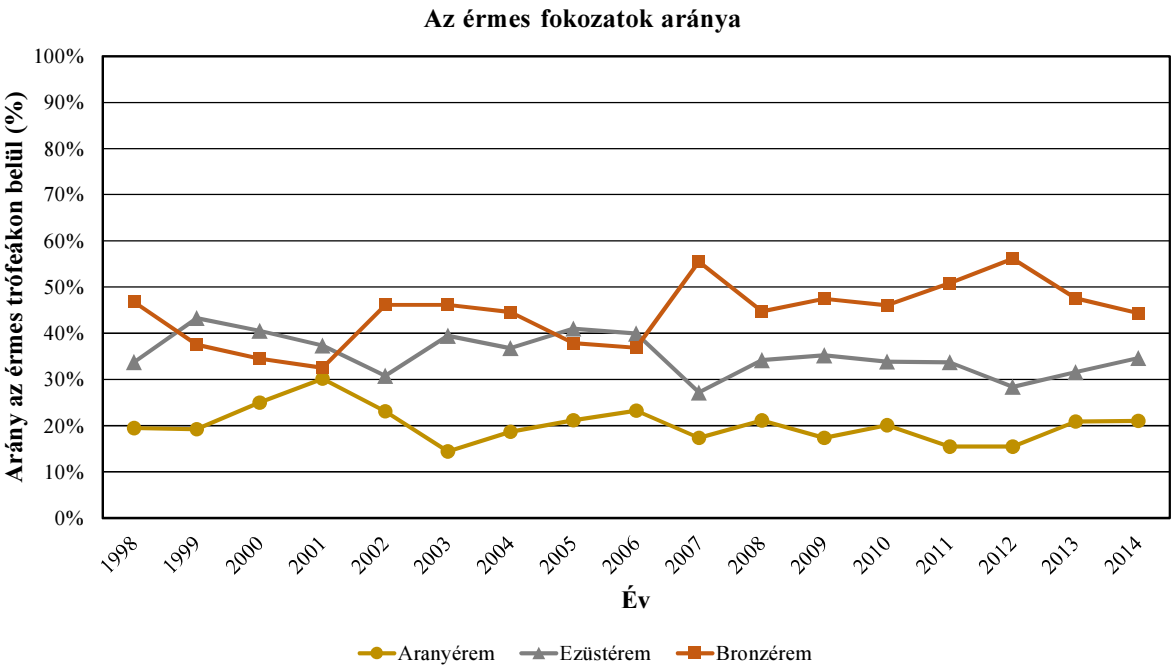

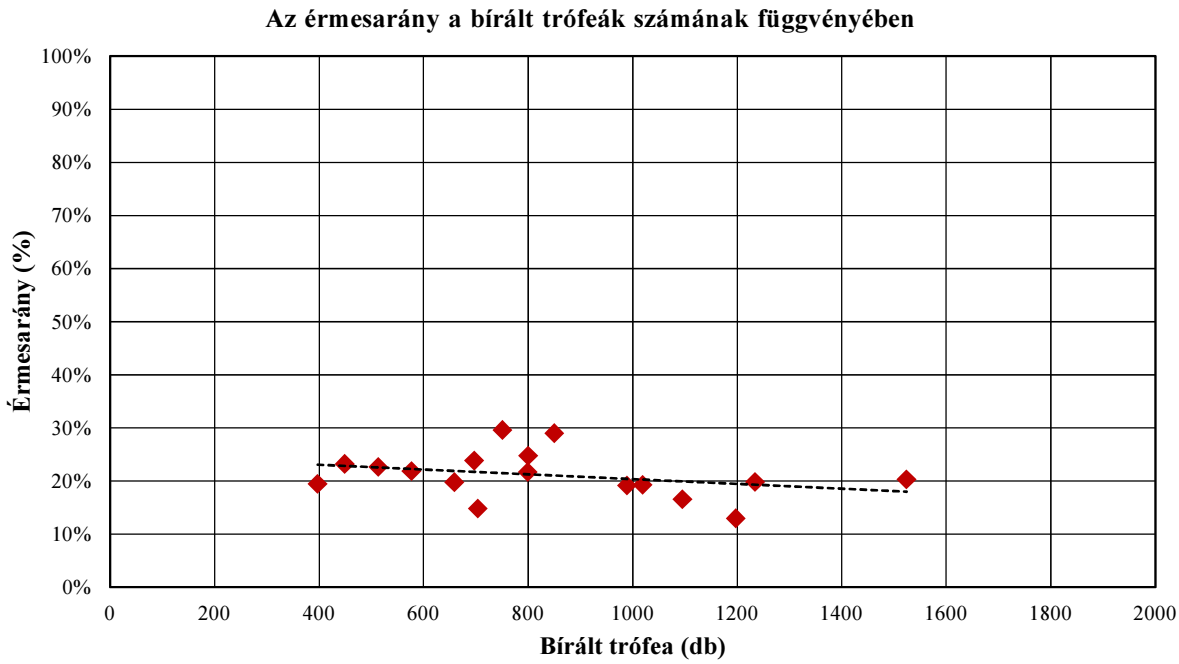

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	6	28	19	28	50	60	33	21	17	24	52	97	99	80	165	180	298
2	23	27	14	35	40	59	31	20	28	34	43	56	67	83	96	98	109
3	45	44	40	56	85	98	59	69	73	74	139	127	125	117	133	155	152
4	60	82	73	67	73	87	115	118	141	176	189	197	157	159	192	178	209
5	69	73	92	95	106	105	114	180	176	185	164	185	150	165	154	168	208
6	40	52	79	79	91	100	135	142	160	112	85	112	101	149	125	128	168
7	78	64	98	103	87	60	67	74	81	64	41	78	68	88	95	82	110
8	45	32	55	57	60	65	62	59	61	70	55	68	88	79	68	81	92
9	17	28	18	25	22	26	38	23	19	26	28	45	55	72	59	73	84
9<	14	19	25	32	45	44	43	45	44	34	54	54	79	103	110	91	94
Összesen	**397**	**449**	**513**	**577**	**659**	**704**	**697**	**751**	**800**	**799**	**850**	**1019**	**989**	**1095**	**1197**	**1234**	**1524**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	1,5%	6,2%	3,7%	4,9%	7,6%	8,5%	4,7%	2,8%	2,1%	3,0%	6,1%	9,5%	10,0%	7,3%	13,8%	14,6%	19,6%
2	5,8%	6,0%	2,7%	6,1%	6,1%	8,4%	4,4%	2,7%	3,5%	4,3%	5,1%	5,5%	6,8%	7,6%	8,0%	7,9%	7,2%
3	11,3%	9,8%	7,8%	9,7%	12,9%	13,9%	8,5%	9,2%	9,1%	9,3%	16,4%	12,5%	12,6%	10,7%	11,1%	12,6%	10,0%
4	15,1%	18,3%	14,2%	11,6%	11,1%	12,4%	16,5%	15,7%	17,6%	22,0%	22,2%	19,3%	15,9%	14,5%	16,0%	14,4%	13,7%
5	17,4%	16,3%	17,9%	16,5%	16,1%	14,9%	16,4%	24,0%	22,0%	23,2%	19,3%	18,2%	15,2%	15,1%	12,9%	13,6%	13,6%
6	10,1%	11,6%	15,4%	13,7%	13,8%	14,2%	19,4%	18,9%	20,0%	14,0%	10,0%	11,0%	10,2%	13,6%	10,4%	10,4%	11,0%
7	19,6%	14,3%	19,1%	17,9%	13,2%	8,5%	9,6%	9,9%	10,1%	8,0%	4,8%	7,7%	6,9%	8,0%	7,9%	6,6%	7,2%
8	11,3%	7,1%	10,7%	9,9%	9,1%	9,2%	8,9%	7,9%	7,6%	8,8%	6,5%	6,7%	8,9%	7,2%	5,7%	6,6%	6,0%
9	4,3%	6,2%	3,5%	4,3%	3,3%	3,7%	5,5%	3,1%	2,4%	3,3%	3,3%	4,4%	5,6%	6,6%	4,9%	5,9%	5,5%
9<	3,5%	4,2%	4,9%	5,5%	6,8%	6,3%	6,2%	6,0%	5,5%	4,3%	6,4%	5,3%	8,0%	9,4%	9,2%	7,4%	6,2%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

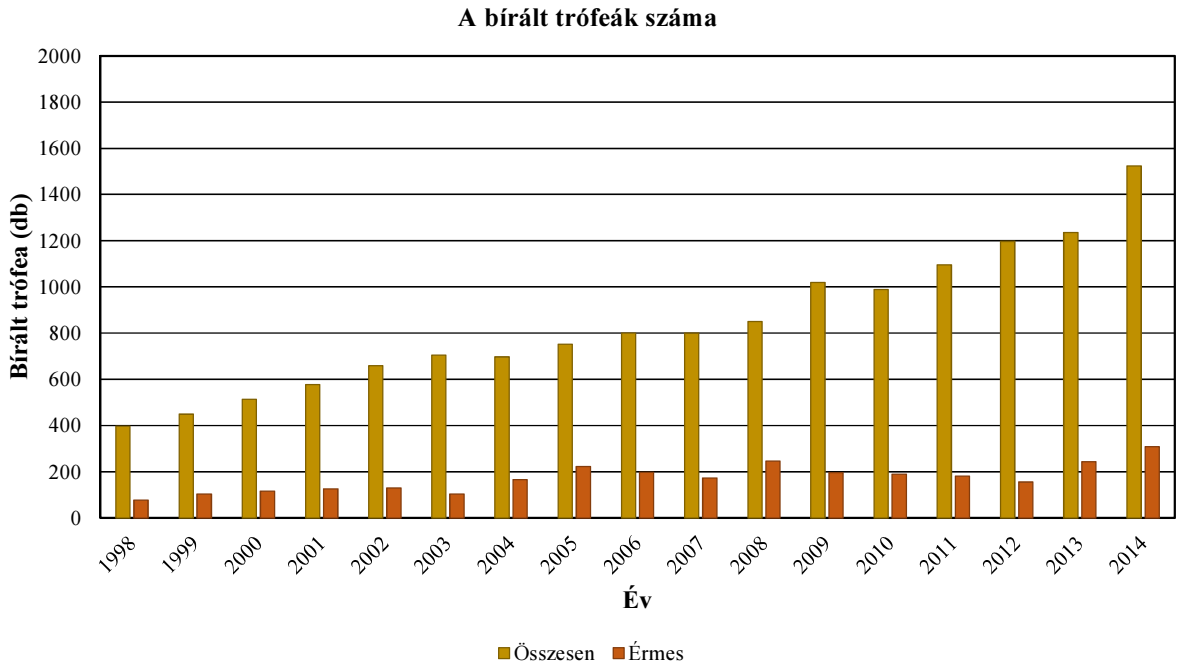

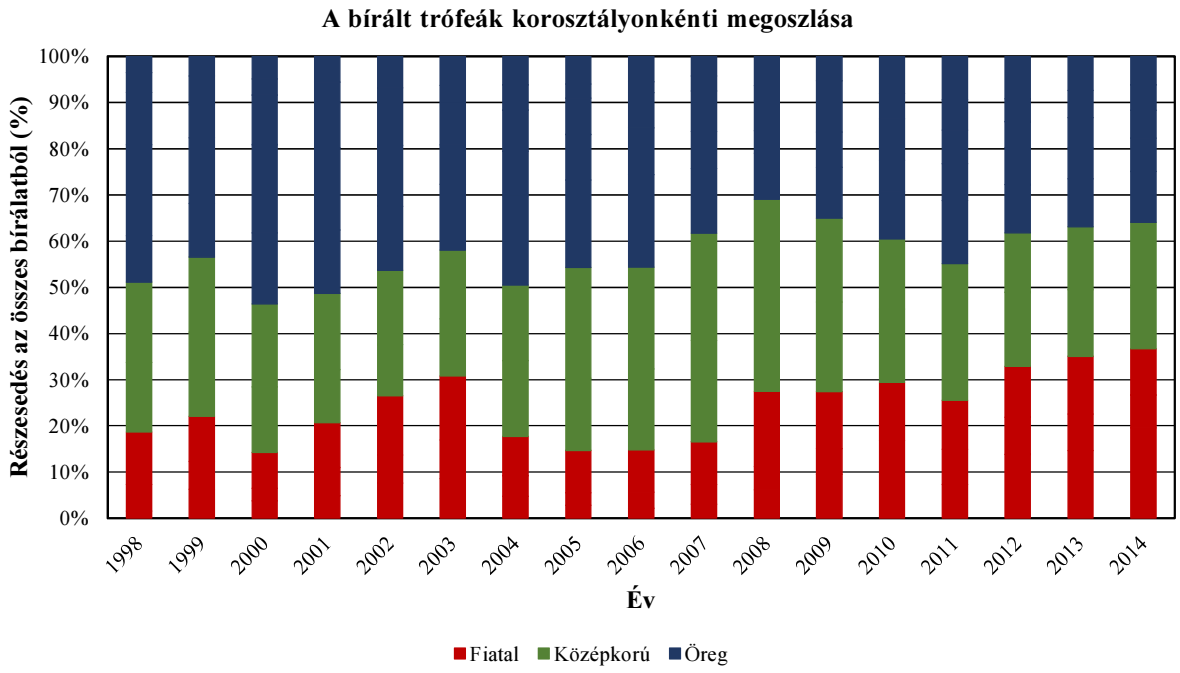

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1257	9,00	100,34
2	863	16,34	198,77
3	1591	19,61	261,22
4	2273	20,73	303,13
5	2389	21,46	333,42
6	1858	21,91	355,80
7	1338	22,07	366,71
8	1097	21,58	353,14
9	658	21,23	345,98
9<	930	20,21	322,60

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1257	7,26	78,28
2	863	13,48	159,13
3	1591	18,19	223,16
4	2273	19,35	279,02
5	2389	20,56	294,86
6	1858	20,11	318,28
7	1338	20,68	325,74
8	1097	19,87	311,01
9	658	19,56	297,89
9<	930	18,25	279,40

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1257	11,71	126,17
2	863	18,48	240,82
3	1591	20,50	300,98
4	2273	21,87	355,61
5	2389	22,50	375,40
6	1858	23,51	396,11
7	1338	23,26	407,19
8	1097	23,28	387,35
9	658	23,63	391,07
9<	930	21,55	370,60

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1257	7,26	78,28
2	863	13,48	159,13
3	1591	18,19	223,16
4	2273	19,35	279,02
5	2389	20,56	294,86
6	1858	20,11	318,28
7	1338	20,68	325,74
8	1097	19,87	311,01
9	658	19,56	297,89
9<	930	18,25	279,40

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1257	2010	2003
2	863	1998	1998
3	1591	2014	1998
4	2273	2014	1998
5	2389	2014	1998
6	1858	2014	1998
7	1338	2014	2012
8	1097	2014	2012
9	658	2014	2011
9<	930	2007	2012

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1257	11,71	126,17
2	863	18,48	240,82
3	1591	20,50	300,98
4	2273	21,87	355,61
5	2389	22,50	375,40
6	1858	23,51	396,11
7	1338	23,26	407,19
8	1097	23,28	387,35
9	658	23,63	391,07
9<	930	21,55	370,60

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1257	1998	1998
2	863	2010	2014
3	1591	2010	2008
4	2273	2005	2008
5	2389	2005	2008
6	1858	2005	2008
7	1338	2005	1999
8	1097	2005	2002
9	658	1999	1999
9<	930	2005	2005

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1257	4,45	47,88
2	863	5,00	81,69
3	1591	2,32	77,82
4	2273	2,52	76,60
5	2389	1,94	80,55
6	1858	3,40	77,83
7	1338	2,58	81,45
8	1097	3,41	76,34
9	658	4,07	93,18
9<	930	3,31	91,20

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1257	49,5%	47,7%
2	863	30,6%	41,1%
3	1591	11,8%	29,8%
4	2273	12,2%	25,3%
5	2389	9,1%	24,2%
6	1858	15,5%	21,9%
7	1338	11,7%	22,2%
8	1097	15,8%	21,6%
9	658	19,2%	26,9%
9<	930	16,4%	28,3%

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

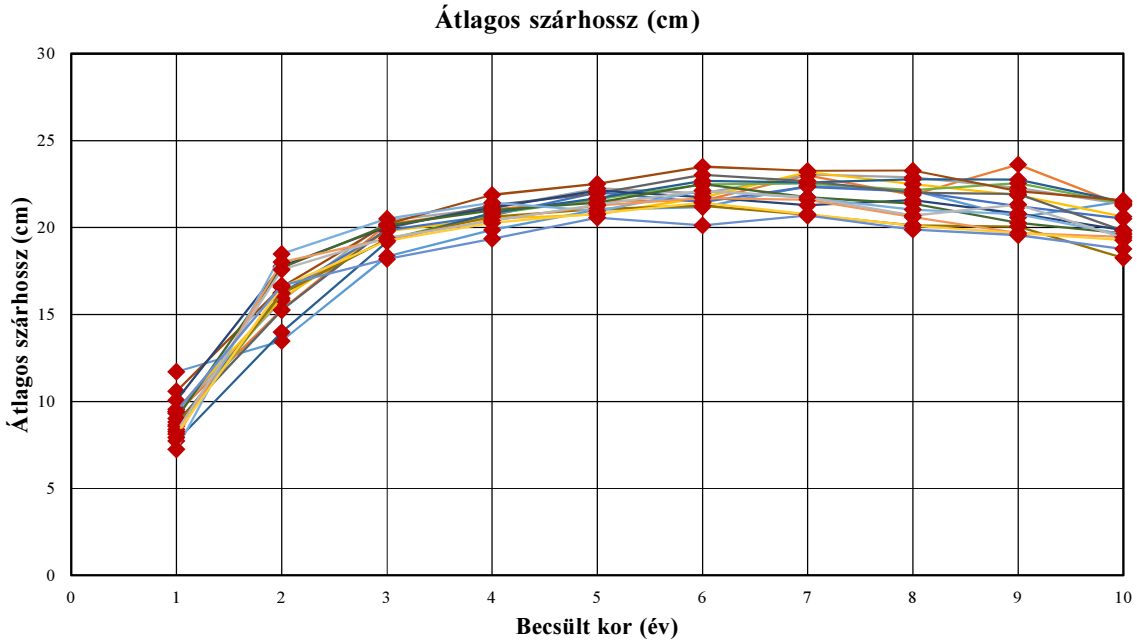

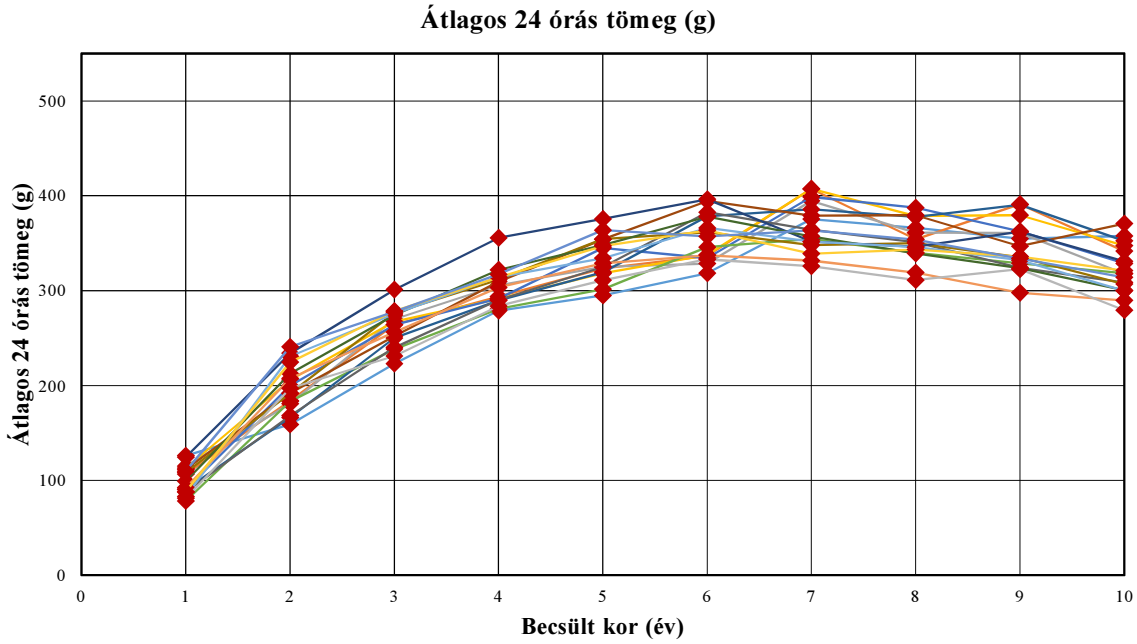

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

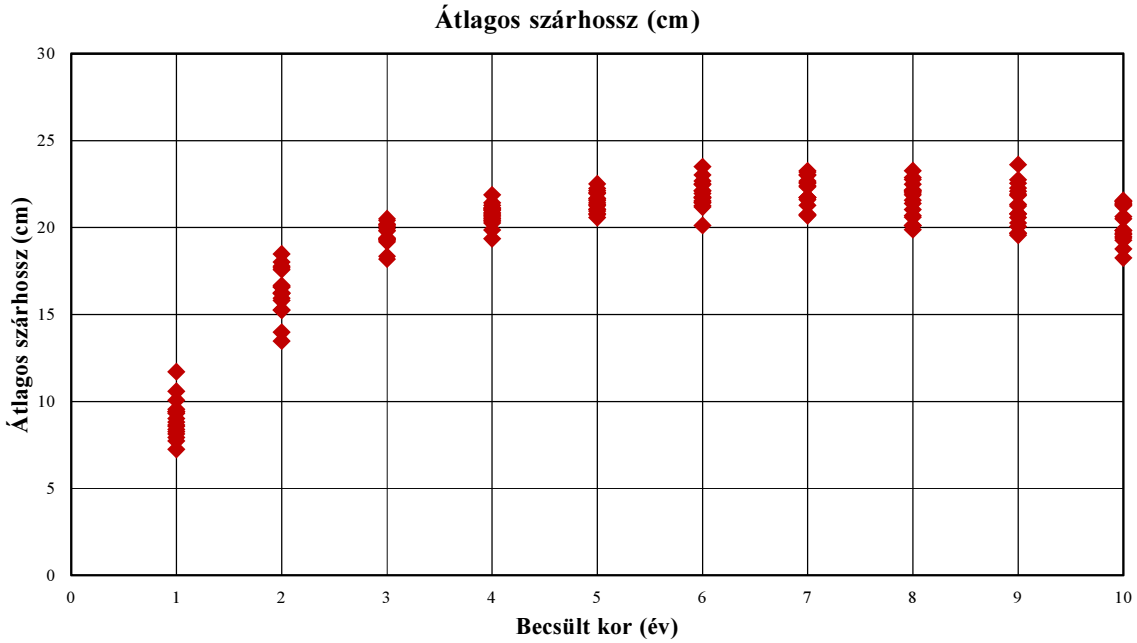

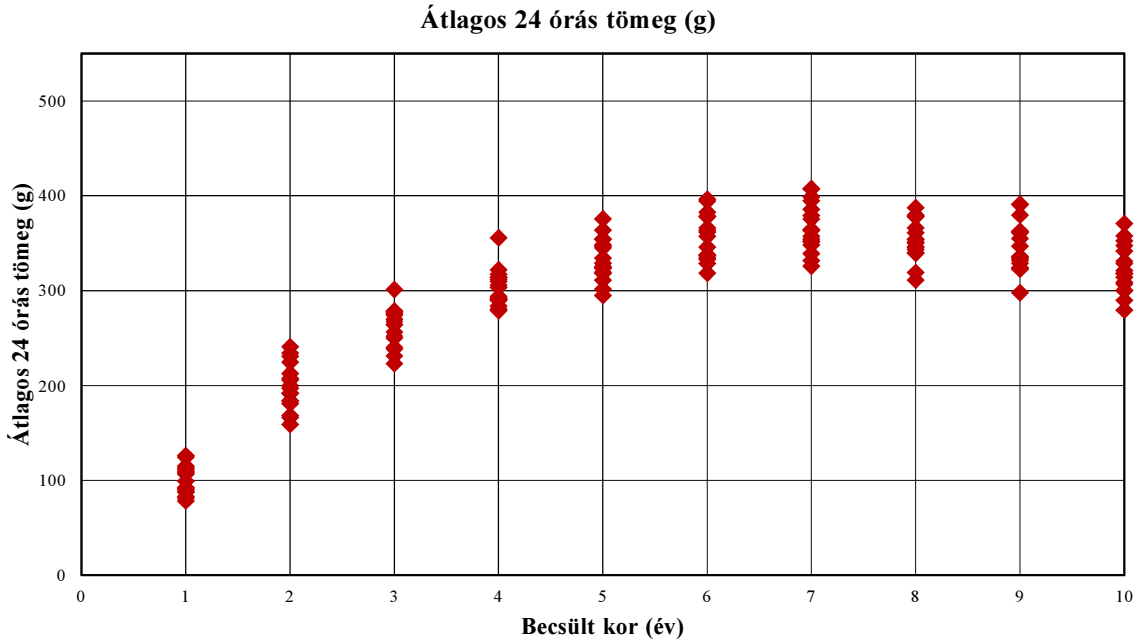

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1998	1	6	11,71	126,17
1998	2	23	13,48	159,13
1998	3	45	18,34	223,16
1998	4	60	19,86	279,02
1998	5	69	21,03	294,86
1998	6	40	21,17	318,28
1998	7	78	22,39	375,22
1998	8	45	22,12	366,00
1998	9	17	20,57	354,59
1998	9<	14	21,50	357,57
1999	1	28	9,32	106,71
1999	2	27	15,27	184,11
1999	3	44	20,18	264,23
1999	4	82	21,03	293,80
1999	5	73	21,54	323,36
1999	6	52	21,52	336,52
1999	7	64	23,00	407,19
1999	8	32	21,88	354,09
1999	9	28	23,63	391,07
1999	9<	19	21,25	341,58
2000	1	19	9,41	115,21
2000	2	14	15,81	181,00
2000	3	40	20,40	269,90
2000	4	73	21,11	305,67
2000	5	92	22,24	325,12
2000	6	79	21,96	328,48
2000	7	98	23,04	394,47
2000	8	55	22,87	360,96
2000	9	18	22,27	360,78
2000	9<	25	21,33	317,84
2001	1	28	9,56	112,96
2001	2	35	15,94	205,83
2001	3	56	19,79	267,41
2001	4	67	20,52	291,37
2001	5	95	20,74	318,16
2001	6	79	21,73	337,51
2001	7	103	23,18	407,12
2001	8	57	22,48	378,58
2001	9	25	21,84	379,52
2001	9<	32	20,62	347,44
2002	1	50	8,64	90,40
2002	2	40	16,25	199,73
2002	3	85	19,84	263,93
2002	4	73	20,69	291,70
2002	5	106	22,01	344,92
2002	6	91	21,46	334,38
2002	7	87	22,33	398,68
2002	8	60	22,08	387,35
2002	9	22	21,22	362,59
2002	9<	45	20,50	328,49

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2003	1	60	8,41	78,28
2003	2	59	16,20	183,46
2003	3	98	19,32	238,38
2003	4	87	20,77	280,69
2003	5	105	21,64	301,45
2003	6	100	22,47	345,80
2003	7	60	22,53	354,33
2003	8	65	22,15	339,92
2003	9	26	22,54	328,77
2003	9<	44	21,36	318,07
2004	1	33	7,74	90,30
2004	2	31	13,98	166,39
2004	3	59	19,18	250,10
2004	4	115	20,84	289,80
2004	5	114	21,67	319,32
2004	6	135	22,67	378,29
2004	7	67	22,59	385,67
2004	8	62	22,76	377,63
2004	9	38	22,74	390,45
2004	9<	43	21,47	352,33
2005	1	21	10,59	111,71
2005	2	20	16,59	192,00
2005	3	69	20,18	252,14
2005	4	118	21,87	309,53
2005	5	180	22,50	354,04
2005	6	142	23,51	394,32
2005	7	74	23,26	378,99
2005	8	59	23,28	379,46
2005	9	23	22,09	346,70
2005	9<	45	21,55	370,60
2006	1	17	8,82	87,65
2006	2	28	15,25	168,25
2006	3	73	19,95	240,16
2006	4	141	21,28	290,21
2006	5	176	21,96	324,82
2006	6	160	23,02	382,56
2006	7	81	22,66	364,32
2006	8	61	21,99	350,97
2006	9	19	21,92	324,11
2006	9<	44	19,81	308,50
2007	1	24	8,59	108,54
2007	2	34	16,21	191,79
2007	3	74	19,33	276,69
2007	4	176	20,60	311,73
2007	5	185	21,05	354,31
2007	6	112	21,25	361,47
2007	7	64	20,72	347,98
2007	8	70	20,11	350,13
2007	9	26	20,05	335,27
2007	9<	34	18,25	306,88

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2008	1	52	10,07	124,75
2008	2	43	17,77	233,93
2008	3	139	20,05	300,98
2008	4	189	21,13	355,61
2008	5	164	22,12	375,40
2008	6	85	21,74	396,11
2008	7	41	21,28	351,78
2008	8	55	21,58	346,13
2008	9	28	20,79	362,00
2008	9<	54	19,85	330,81
2009	1	97	9,03	99,09
2009	2	56	17,69	212,63
2009	3	127	20,13	274,16
2009	4	197	20,98	321,73
2009	5	185	21,42	347,91
2009	6	112	22,49	377,79
2009	7	78	21,73	357,09
2009	8	68	21,37	339,21
2009	9	45	20,26	323,49
2009	9<	54	19,66	300,30
2010	1	99	7,26	82,84
2010	2	67	18,48	230,81
2010	3	125	20,50	275,77
2010	4	157	21,42	314,06
2010	5	150	20,94	334,06
2010	6	101	22,10	365,99
2010	7	68	21,71	351,66
2010	8	88	21,02	345,89
2010	9	55	20,76	332,05
2010	9<	79	19,59	299,76
2011	1	80	7,94	92,20
2011	2	83	18,00	207,51
2011	3	117	19,36	256,21
2011	4	159	20,41	303,40
2011	5	165	21,26	328,73
2011	6	149	21,69	337,30
2011	7	88	21,59	331,56
2011	8	79	20,59	318,99
2011	9	72	19,67	297,89
2011	9<	103	19,46	289,65
2012	1	165	8,28	81,05
2012	2	96	17,58	197,09
2012	3	133	19,40	231,19
2012	4	192	20,37	283,82
2012	5	154	21,32	310,87
2012	6	125	22,12	332,96
2012	7	95	21,73	325,74
2012	8	68	20,68	311,01
2012	9	59	21,32	322,66
2012	9<	110	19,41	279,40

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2013	1	180	8,14	88,02
2013	2	98	16,57	224,59
2013	3	155	19,25	278,61
2013	4	178	20,26	313,92
2013	5	168	20,79	346,97
2013	6	128	21,42	363,57
2013	7	82	20,75	339,00
2013	8	81	20,10	343,40
2013	9	73	19,67	335,82
2013	9<	91	19,27	320,96
2014	1	298	9,44	109,92
2014	2	109	16,67	240,82
2014	3	152	18,19	277,80
2014	4	209	19,35	317,22
2014	5	208	20,56	363,78
2014	6	168	20,11	357,22
2014	7	110	20,68	363,25
2014	8	92	19,87	353,70
2014	9	84	19,56	333,86
2014	9<	94	18,76	313,96

Őz érmesarány (%) 1998

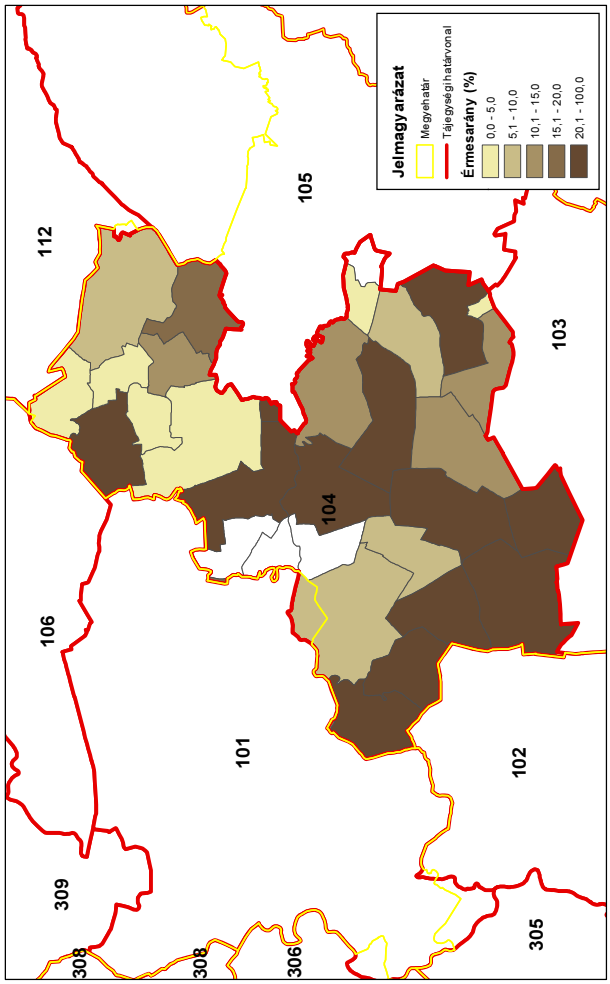

Őz érmesarány (%) 2003

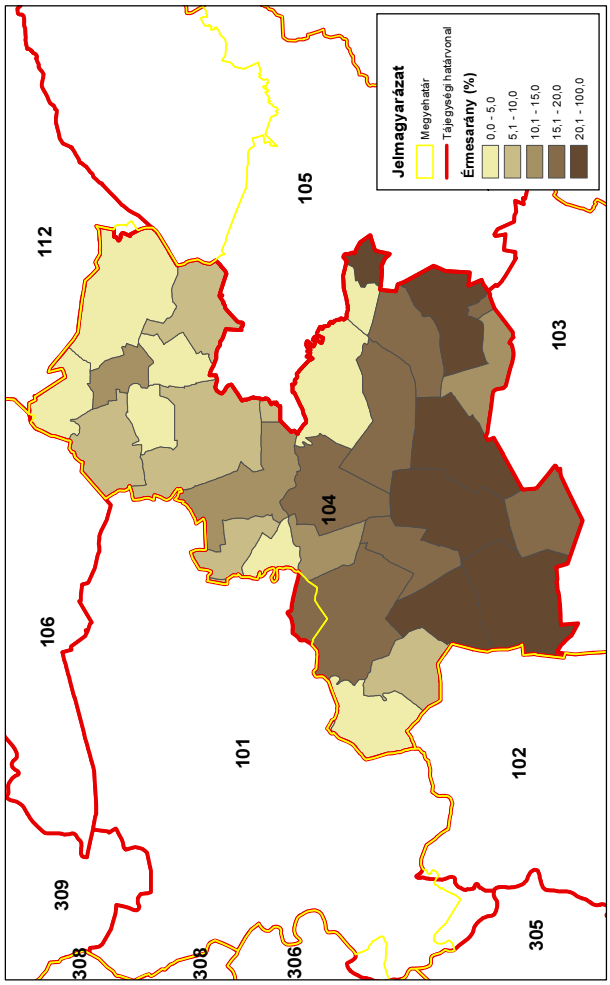

Őz érmesarány (%) 2008

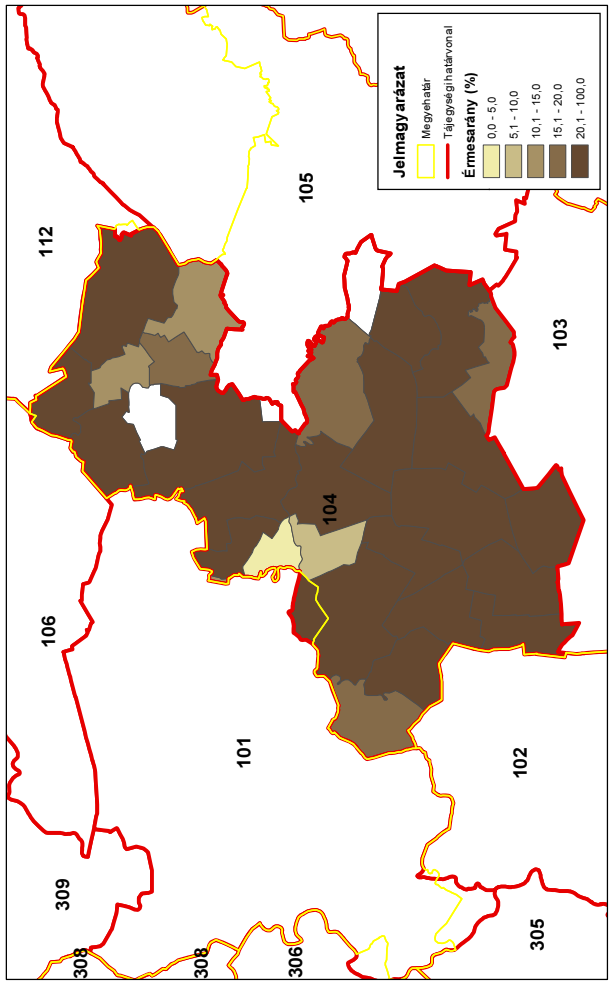

Őz érmesarány (%) 2014

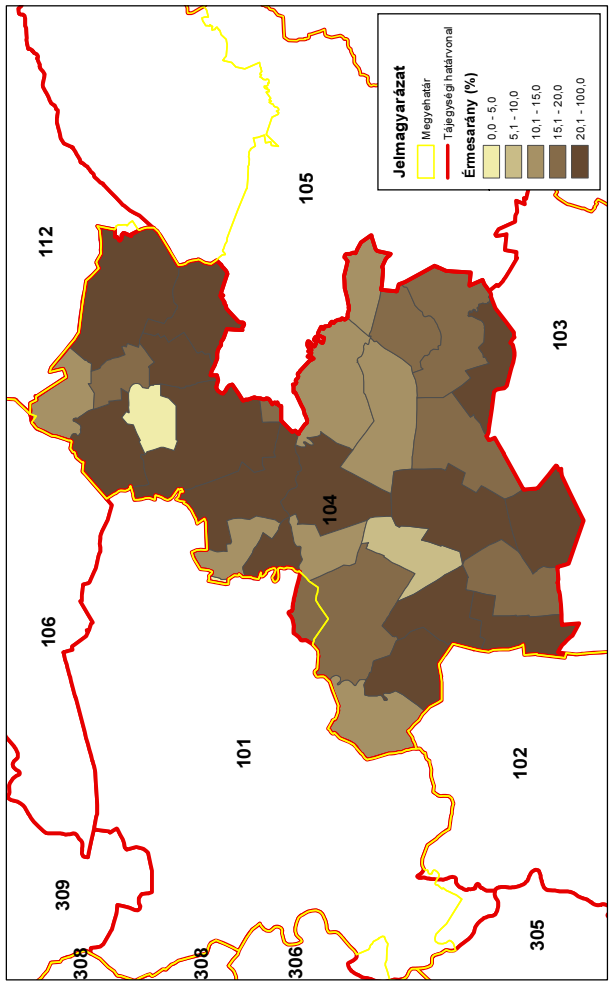

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

A muflon állománya, hasznosítása és minősége
Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben
• A muflon a **Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben** nem fordul elő.
A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele
• A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.
A muflon jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.
A muflon trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.

A szabad területi muflonállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **104**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
1999	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2000	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2001	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2002	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2003	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2004	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2005	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2006	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2007	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2008	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2009	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2010	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2011	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2012	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2013	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2014	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
Változás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Ivararány (1 kosra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*
1998	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
1999	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2000	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2001	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2002	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2003	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2004	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2005	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2006	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2007	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2008	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2009	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2010	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2011	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2012	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2013	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2014	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	-	-	-	-	-	-	-	-
1999	-	-	-	-	-	-	-	-
2000	-	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-	-
2002	-	-	-	-	-	-	-	-
2003	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	-	-	-	-	-	-
2005	-	-	-	-	-	-	-	-
2006	-	-	-	-	-	-	-	-
2007	-	-	-	-	-	-	-	-
2008	-	-	-	-	-	-	-	-
2009	-	-	-	-	-	-	-	-
2010	-	-	-	-	-	-	-	-
2011	-	-	-	-	-	-	-	-
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	-	-	-	-	-	-	-	-
2014	-	-	-	-	-	-	-	-

A muflon hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **104**

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései I.

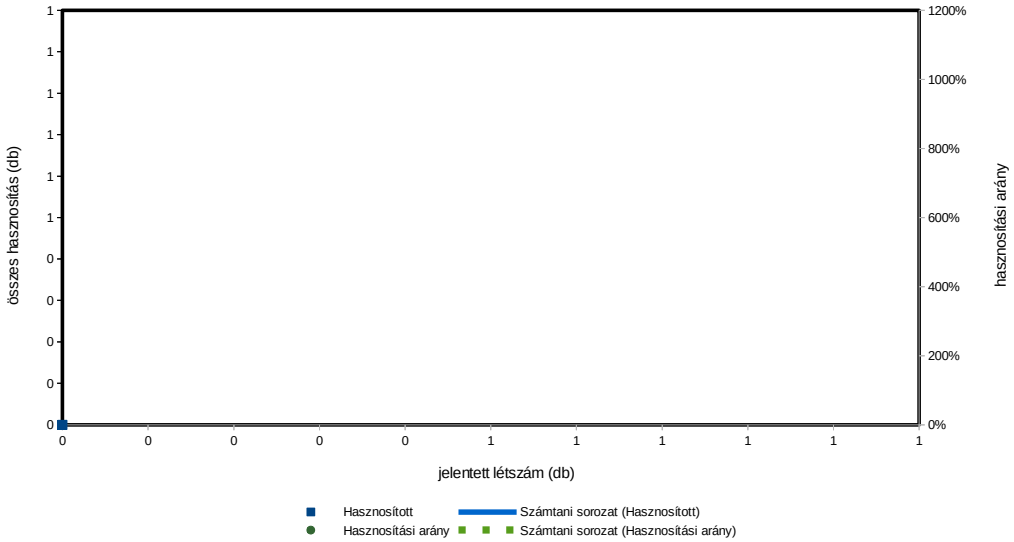

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései II.

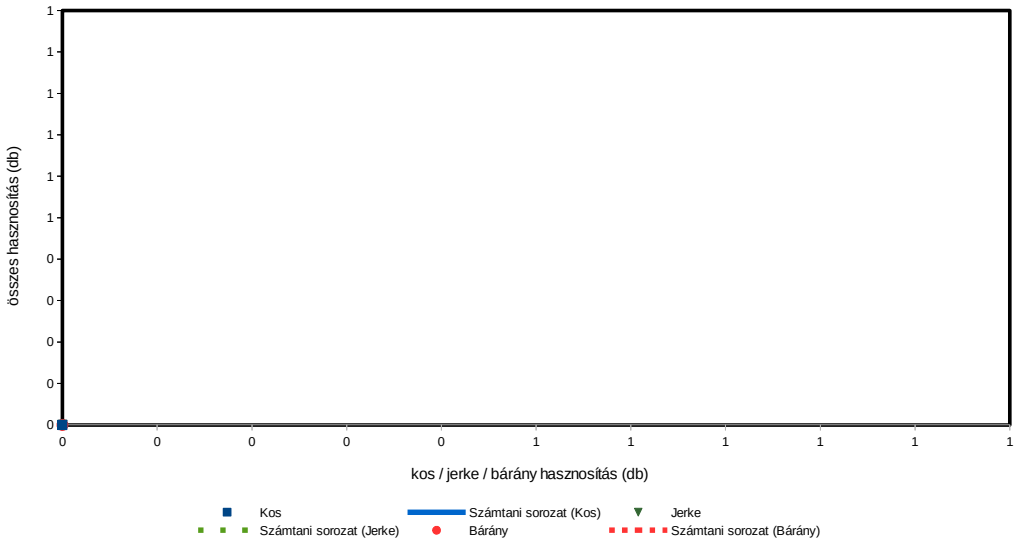

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései III.

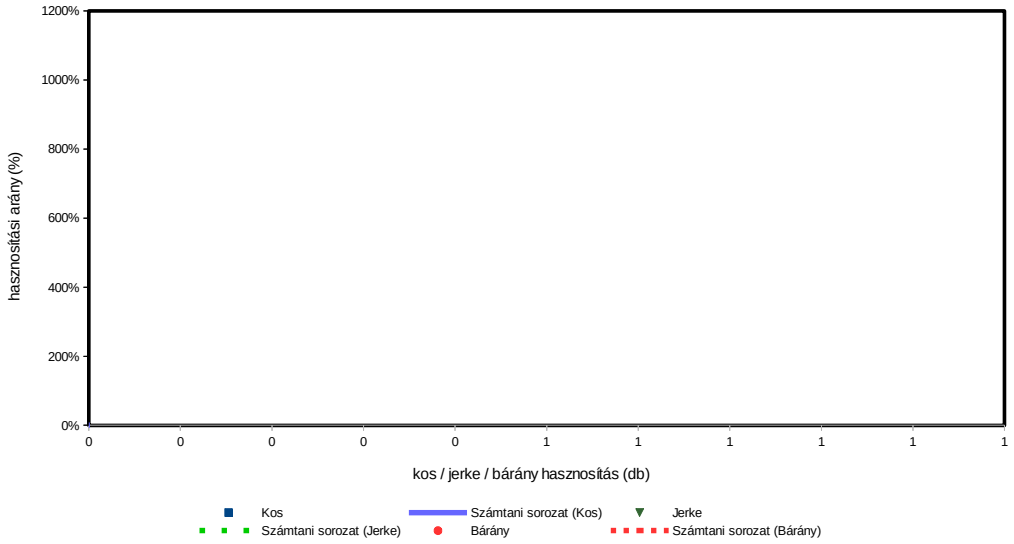

A vaddisznó állománya és hasznosítása

A vaddisznó állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi létszáma 1998-2014 között rapid növekedést mutatott (22→178 pld; **+709%**), melyet a teríték lekövetett (11→227 pld; **+1963%**). Aggasztó, hogy a vaddisznó esetében a vadgazdálkodási jelentésekben szereplő „becslések" erősen korrelálnak az előző évi lelövéssel, azaz inkább a vadászati eredmény indexeinek tekinthetők.
- A **Szarvasi vadgazdálkodási tájegység** 2007-2014 közötti térképein jól követhető a vaddisznó megtelepedésének rapid folyamata. A kezdeti 5-7 vadgazdálkodási egységhez képest az utolsó években már a vadgazdálkodási tájegység >90%-ában lőttek vaddisznót. Területi kivételnek csupán kisebb foltok mutatkoznak.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Hasznosítási arány egyes kivételektől eltekintve alacsony volt (30-70%) és értékei rendszertelenül ingadoztak. A grafikonok alapján a hasznosítás (db, %) és a kan/koca/süldő/malac lelövések pozitív, de bizonytalan kapcsolatban állnak.
- A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben fenntartott összetétel a vaddisznó terjedését és létszámának növekedését okozza. Az utolsó néhány évet leszámítva a kanokhoz képest (25-40%) nagyon kevés kocát lőttek (10-25%) és a süldő és malac lelövés is rendkívül kevés volt (50%). Ennek a kocák és a szaporulat kíméletét okozó lelövési összetételnek szerepe van a vaddisznó terjedésében, mert végeredményben állomány-növelő gazdálkodást eredményezett.
- Figyelembe véve, hogy az Alföldön, teljesen agrár környezetben a vaddisznónak nincs helye, az eddigi hasznosítási gyakorlat eredménytelennek tekinthető. A vaddisznólétszám további növekedésének megállítása érdekében a lelövéseket maximalizálni kell és elsősorban a kocakilövések minél magasabb arányát kell elérni.

A vaddisznó jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó megjelenése és rohamos elterjedése veszélyes a vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodóira nézve.
- A megtelepedett vaddisznó az intenzív mezőgazdasági rendszerekben rövidesen súlyos károkat okozhat, amik anyagilag ellehetetleníthetik az érintetteket. A jelenlegi vadkárhelyzet még nem veszélyes, de a növekvő trend és az exponenciálisan emelkedő vaddisznólétszám figyelmeztető együttállás.
- A vaddisznó megtelepülésének másik kockázata az apróvadban neki tulajdonítható-tóan keletkező veszteség. A vaddisznó mindenevő faj, ami a tojások, a fiókák és a szaporulat szempontjából többé-kevésbé bizonyított veszteségeket okozhat. Ezek a veszteségek kis sűrűségeknél nem tűnnek fel, de magas egyedszáma esetén az apróvad visszaesése mérhető a vadászati adatok alapján is.

A szabad területi vaddisznóállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **104**

Év	Jelentett				Hasznosított					Hasznosítási arány			
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes	Kan	Koca	Süldő	Összes
1998	2	5	15	**22**	4	4	3	0	**11**	200,0%	80,0%	20,0%	**50,0%**
1999	12	10	20	**42**	5	1	9	0	**15**	41,7%	10,0%	45,0%	**35,7%**
2000	11	11	21	**43**	11	4	9	1	**25**	100,0%	36,4%	42,9%	**58,1%**
2001	8	9	25	**42**	5	3	11	0	**19**	62,5%	33,3%	44,0%	**45,2%**
2002	8	9	28	**45**	8	2	13	0	**23**	100,0%	22,2%	46,4%	**51,1%**
2003	9	10	21	**40**	10	3	10	7	**30**	111,1%	30,0%	47,6%	**75,0%**
2004	11	11	25	**47**	8	3	13	0	**24**	72,7%	27,3%	52,0%	**51,1%**
2005	12	11	26	**49**	4	2	7	0	**13**	33,3%	18,2%	26,9%	**26,5%**
2006	10	9	28	**47**	11	7	18	0	**36**	110,0%	77,8%	64,3%	**76,6%**
2007	17	18	43	**78**	10	7	11	0	**28**	58,8%	38,9%	25,6%	**35,9%**
2008	10	11	32	**53**	28	12	20	10	**70**	280,0%	109,1%	62,5%	**132,1%**
2009	17	19	42	**78**	24	12	42	2	**80**	141,2%	63,2%	100,0%	**102,6%**
2010	42	52	139	**233**	25	17	38	3	**83**	59,5%	32,7%	27,3%	**35,6%**
2011	47	69	125	**241**	47	25	70	5	**147**	100,0%	36,2%	56,0%	**61,0%**
2012	69	98	157	**324**	56	49	101	22	**228**	81,2%	50,0%	64,3%	**70,4%**
2013	74	107	188	**369**	67	46	112	9	**234**	90,5%	43,0%	59,6%	**63,4%**
2014	35	44	99	**178**	55	54	106	12	**227**	157,1%	122,7%	107,1%	**127,5%**
Változás	1650,0%	780,0%	560,0%	709,1%	1275,0%	1250,0%	3433,3%	1100,0%	1963,6%	-21,4%	53,4%	435,4%	155,1%

Ivararány (1 kanra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított						
	Kan	Koca	Süldő	*Süldő/koca*	Kan	Koca	Süldő	Malac	*Süldő/koca*	*Malac/koca*	*(M+S)/koca*
1998	1	2,50	7,50	***3,00***	1	1,00	0,75	0,00	***0,75***	***0,00***	***0,75***
1999	1	0,83	1,67	***2,00***	1	0,20	1,80	0,00	***9,00***	***0,00***	***9,00***
2000	1	1,00	1,91	***1,91***	1	0,36	0,82	0,09	***2,25***	***0,25***	***2,50***
2001	1	1,13	3,13	***2,78***	1	0,60	2,20	0,00	***3,67***	***0,00***	***3,67***
2002	1	1,13	3,50	***3,11***	1	0,25	1,63	0,00	***6,50***	***0,00***	***6,50***
2003	1	1,11	2,33	***2,10***	1	0,30	1,00	0,70	***3,33***	***2,33***	***5,67***
2004	1	1,00	2,27	***2,27***	1	0,38	1,63	0,00	***4,33***	***0,00***	***4,33***
2005	1	0,92	2,17	***2,36***	1	0,50	1,75	0,00	***3,50***	***0,00***	***3,50***
2006	1	0,90	2,80	***3,11***	1	0,64	1,64	0,00	***2,57***	***0,00***	***2,57***
2007	1	1,06	2,53	***2,39***	1	0,70	1,10	0,00	***1,57***	***0,00***	***1,57***
2008	1	1,10	3,20	***2,91***	1	0,43	0,71	0,36	***1,67***	***0,83***	***2,50***
2009	1	1,12	2,47	***2,21***	1	0,50	1,75	0,08	***3,50***	***0,17***	***3,67***
2010	1	1,24	3,31	***2,67***	1	0,68	1,52	0,12	***2,24***	***0,18***	***2,41***
2011	1	1,47	2,66	***1,81***	1	0,53	1,49	0,11	***2,80***	***0,20***	***3,00***
2012	1	1,42	2,28	***1,60***	1	0,88	1,80	0,39	***2,06***	***0,45***	***2,51***
2013	1	1,45	2,54	***1,76***	1	0,69	1,67	0,13	***2,43***	***0,20***	***2,63***
2014	1	1,26	2,83	***2,25***	1	0,98	1,93	0,22	***1,96***	***0,22***	***2,19***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított					Kan / (kan+koca)	Süldő+malac
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes		
1998	9,1%	22,7%	68,2%	100%	36,4%	36,4%	27,3%	0,0%	100%	**50,0%**	**27,3%**
1999	28,6%	23,8%	47,6%	100%	33,3%	6,7%	60,0%	0,0%	100%	**83,3%**	**60,0%**
2000	25,6%	25,6%	48,8%	100%	44,0%	16,0%	36,0%	4,0%	100%	**73,3%**	**40,0%**
2001	19,0%	21,4%	59,5%	100%	26,3%	15,8%	57,9%	0,0%	100%	**62,5%**	**57,9%**
2002	17,8%	20,0%	62,2%	100%	34,8%	8,7%	56,5%	0,0%	100%	**80,0%**	**56,5%**
2003	22,5%	25,0%	52,5%	100%	33,3%	10,0%	33,3%	23,3%	100%	**76,9%**	**56,7%**
2004	23,4%	23,4%	53,2%	100%	33,3%	12,5%	54,2%	0,0%	100%	**72,7%**	**54,2%**
2005	24,5%	22,4%	53,1%	100%	30,8%	15,4%	53,8%	0,0%	100%	**66,7%**	**53,8%**
2006	21,3%	19,1%	59,6%	100%	30,6%	19,4%	50,0%	0,0%	100%	**61,1%**	**50,0%**
2007	21,8%	23,1%	55,1%	100%	35,7%	25,0%	39,3%	0,0%	100%	**58,8%**	**39,3%**
2008	18,9%	20,8%	60,4%	100%	40,0%	17,1%	28,6%	14,3%	100%	**70,0%**	**42,9%**
2009	21,8%	24,4%	53,8%	100%	30,0%	15,0%	52,5%	2,5%	100%	**66,7%**	**55,0%**
2010	18,0%	22,3%	59,7%	100%	30,1%	20,5%	45,8%	3,6%	100%	**59,5%**	**49,4%**
2011	19,5%	28,6%	51,9%	100%	32,0%	17,0%	47,6%	3,4%	100%	**65,3%**	**51,0%**
2012	21,3%	30,2%	48,5%	100%	24,6%	21,5%	44,3%	9,6%	100%	**53,3%**	**53,9%**
2013	20,1%	29,0%	50,9%	100%	28,6%	19,7%	47,9%	3,8%	100%	**59,3%**	**51,7%**
2014	19,7%	24,7%	55,6%	100%	24,2%	23,8%	46,7%	5,3%	100%	**50,5%**	**52,0%**

A vaddisznó hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **104**

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései I.

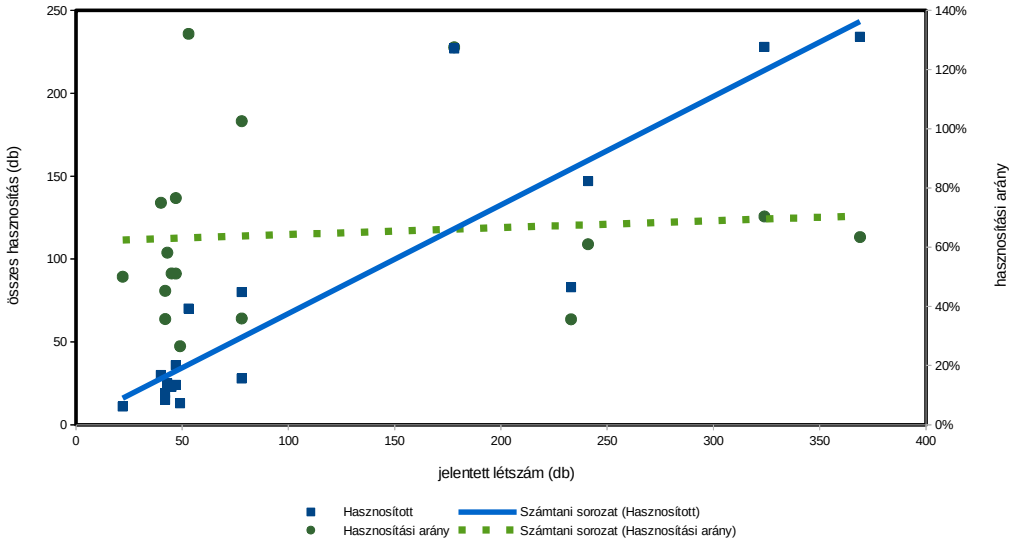

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései II.

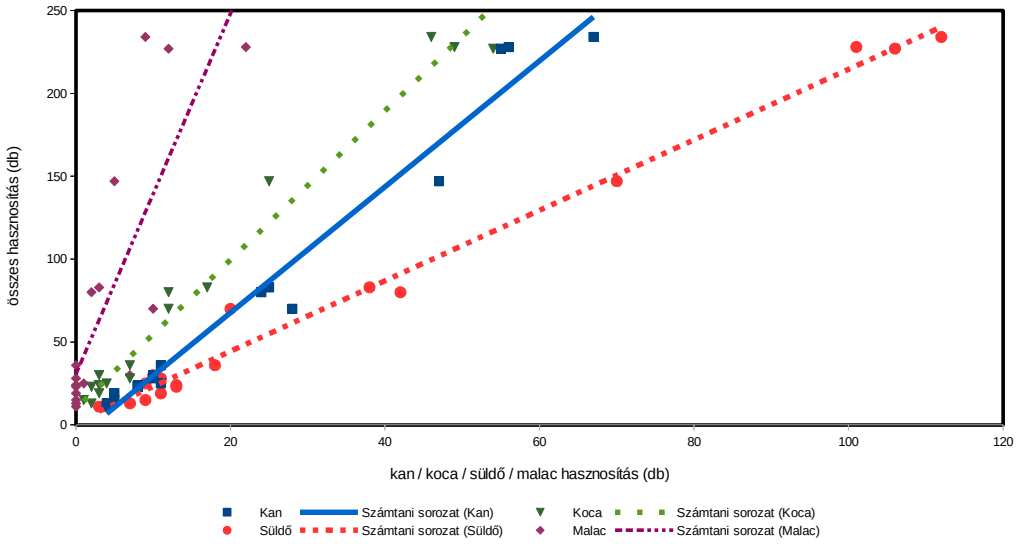

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései III.

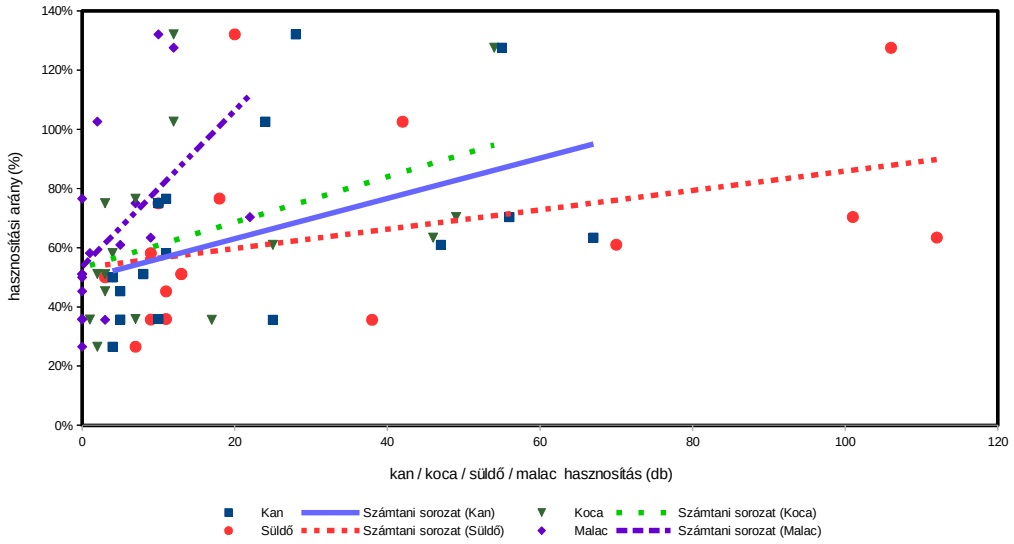

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2007

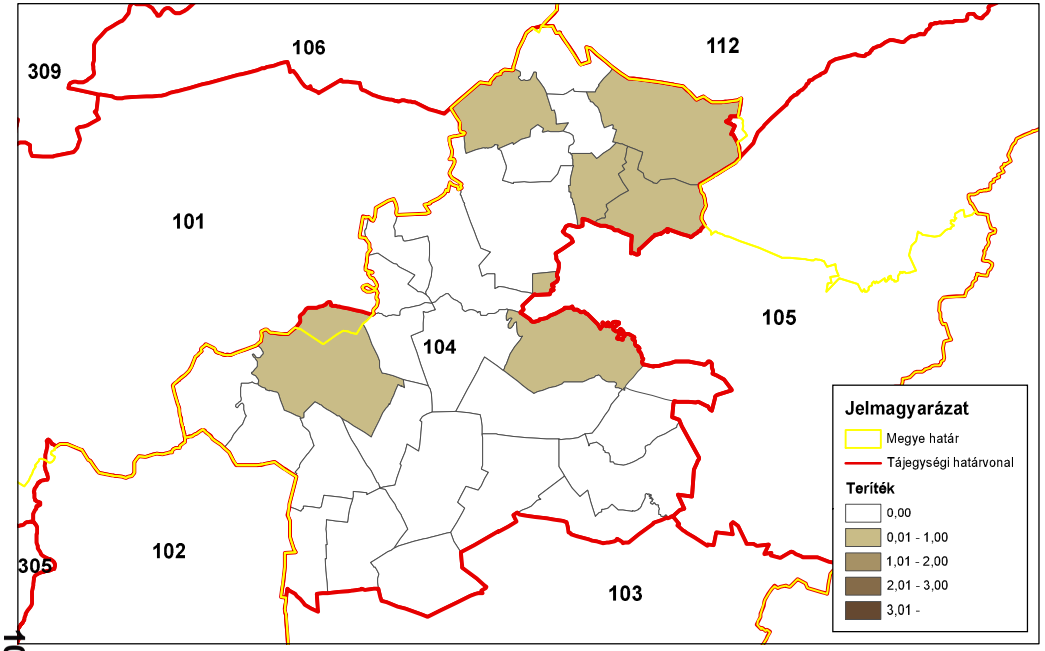

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2008

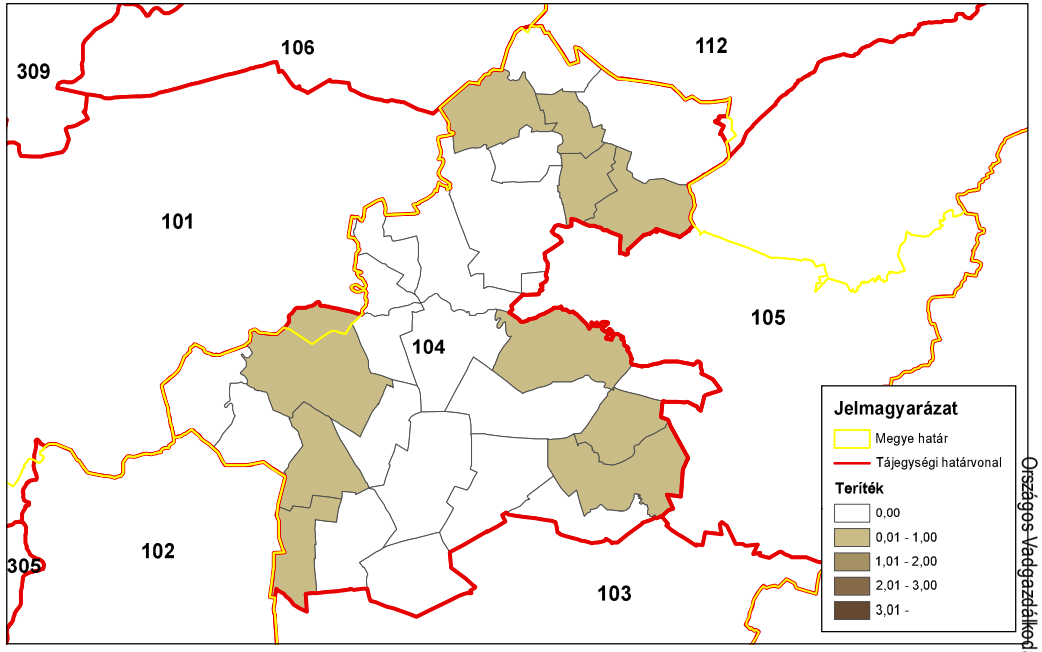

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2009

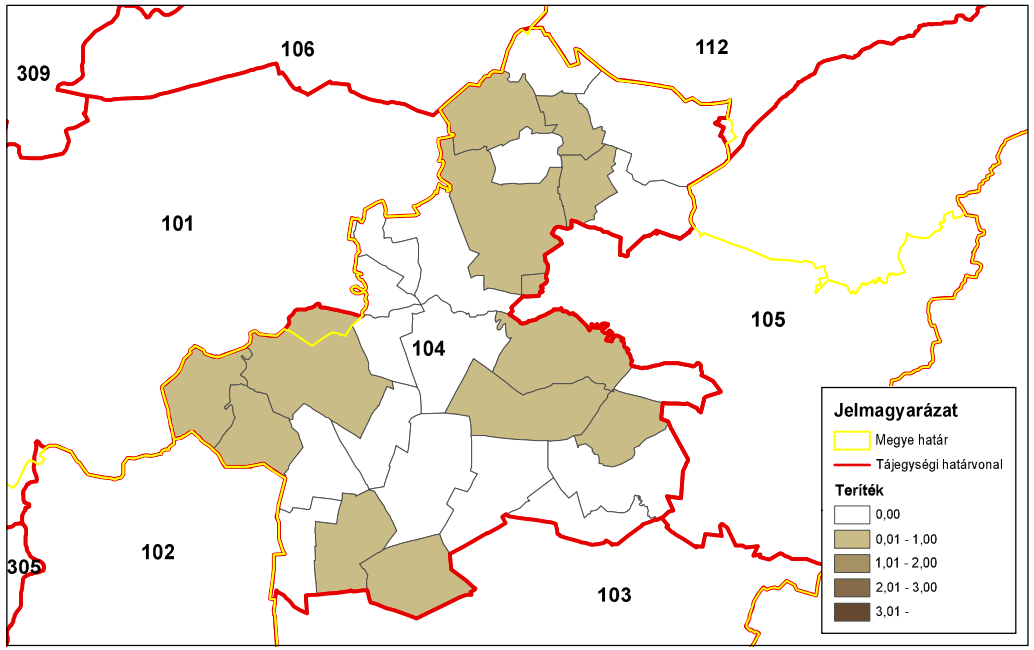

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2010

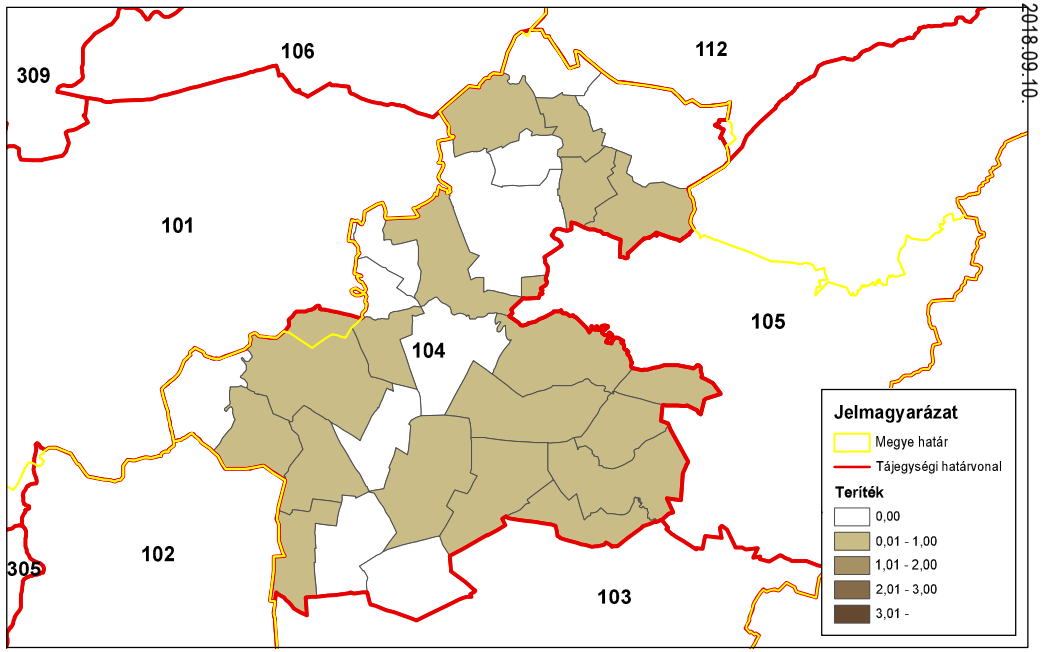

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2011

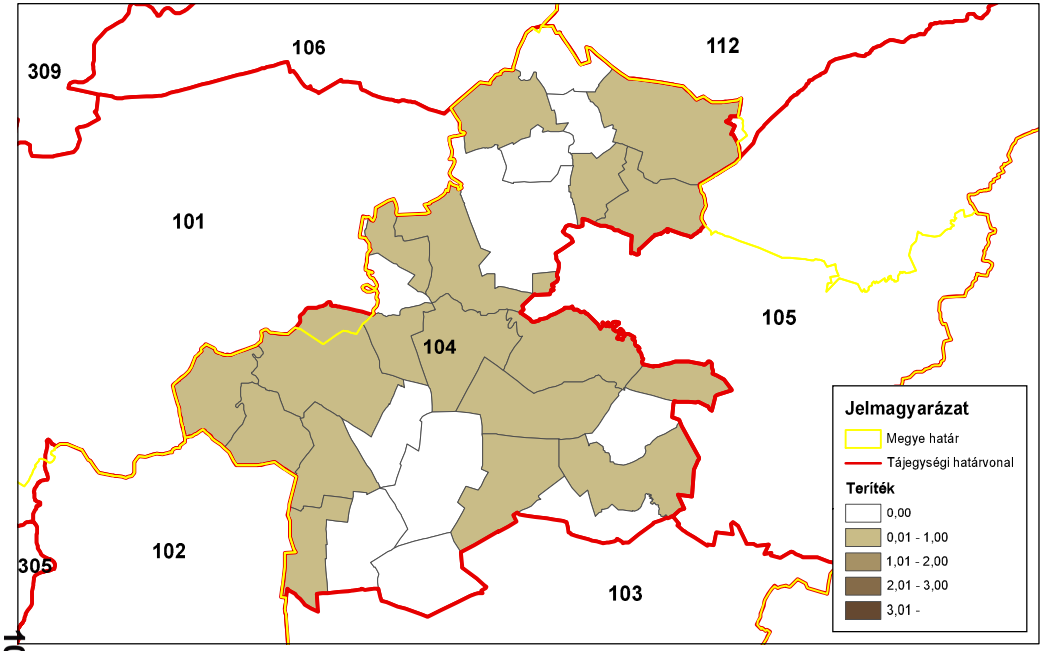

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2012

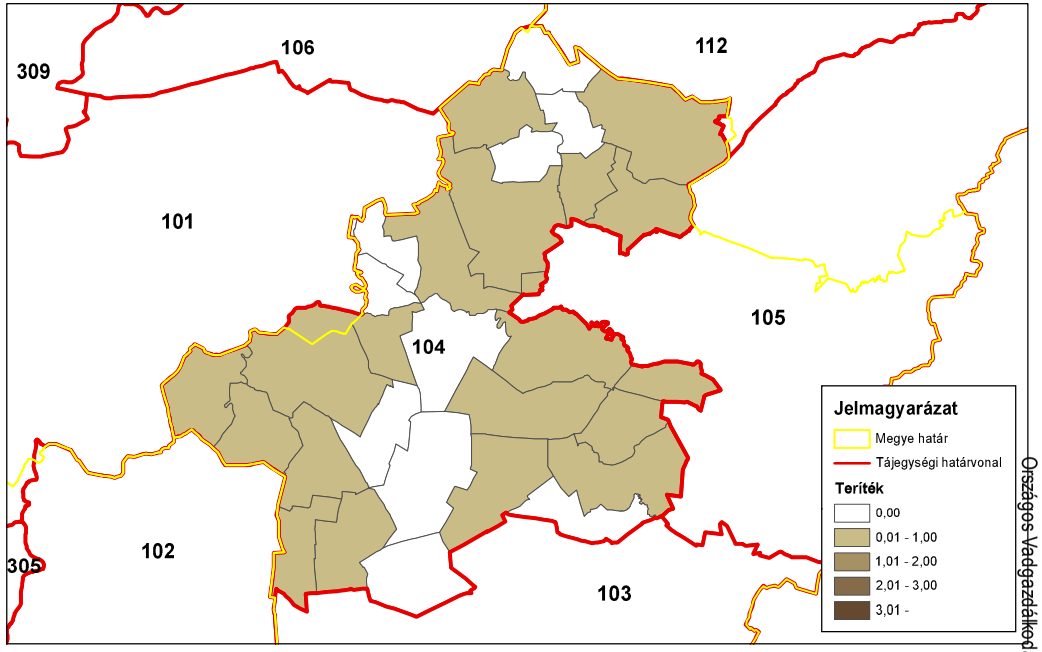

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2013

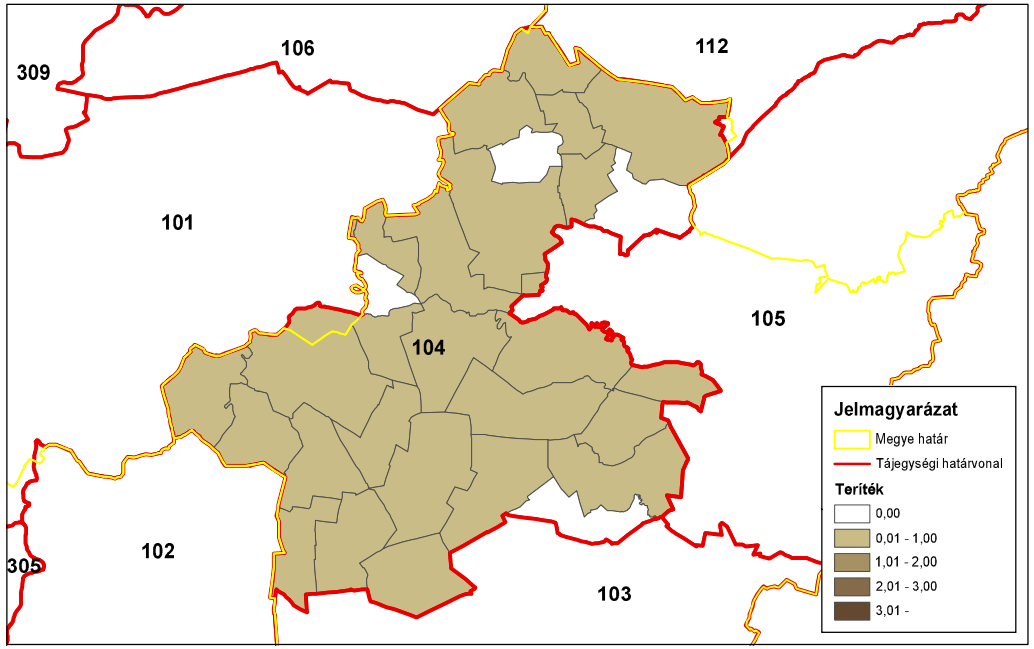

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2014

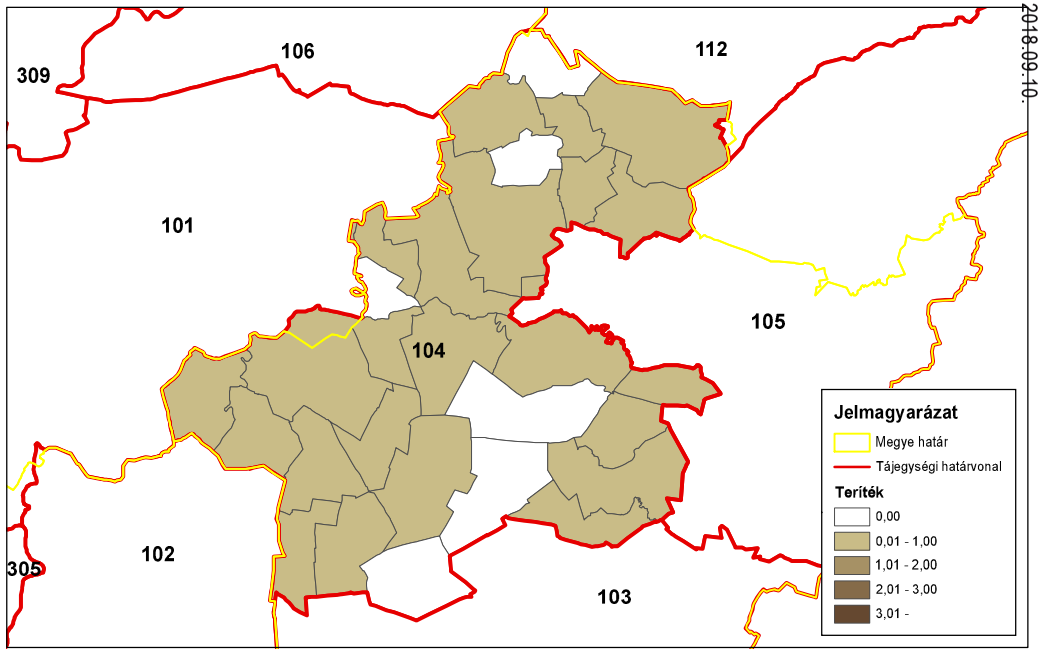

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	11	2	18,2%		1	1	0,0%	50,0%	50,0%
1999	6	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2000	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2001	27	3	11,1%	1	2		33,3%	66,7%	0,0%
2002	4	1	25,0%	1			100,0%	0,0%	0,0%
2003	13	2	15,4%		1	1	0,0%	50,0%	50,0%
2004	25	13	52,0%	1	2	10	7,7%	15,4%	76,9%
2005	14	5	35,7%	1		4	20,0%	0,0%	80,0%
2006	24	9	37,5%	2	4	3	22,2%	44,4%	33,3%
2007	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2008	35	8	22,9%	2	2	4	25,0%	25,0%	50,0%
2009	19	11	57,9%	3	1	7	27,3%	9,1%	63,6%
2010	11	7	63,6%	3	3	1	42,9%	42,9%	14,3%
2011	26	15	57,7%	2	6	7	13,3%	40,0%	46,7%
2012	8	8	100,0%	3	1	4	37,5%	12,5%	50,0%
2013	27	15	55,6%	1	7	7	6,7%	46,7%	46,7%
2014	28	13	46,4%	2	6	5	15,4%	46,2%	38,5%

A 104. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

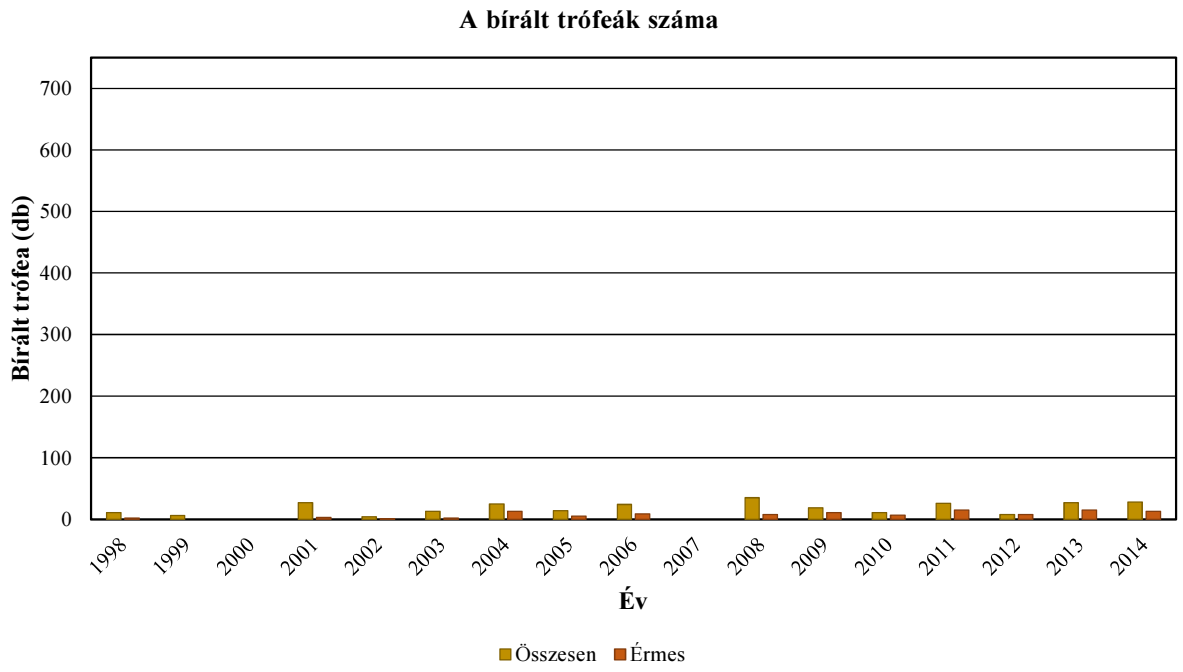

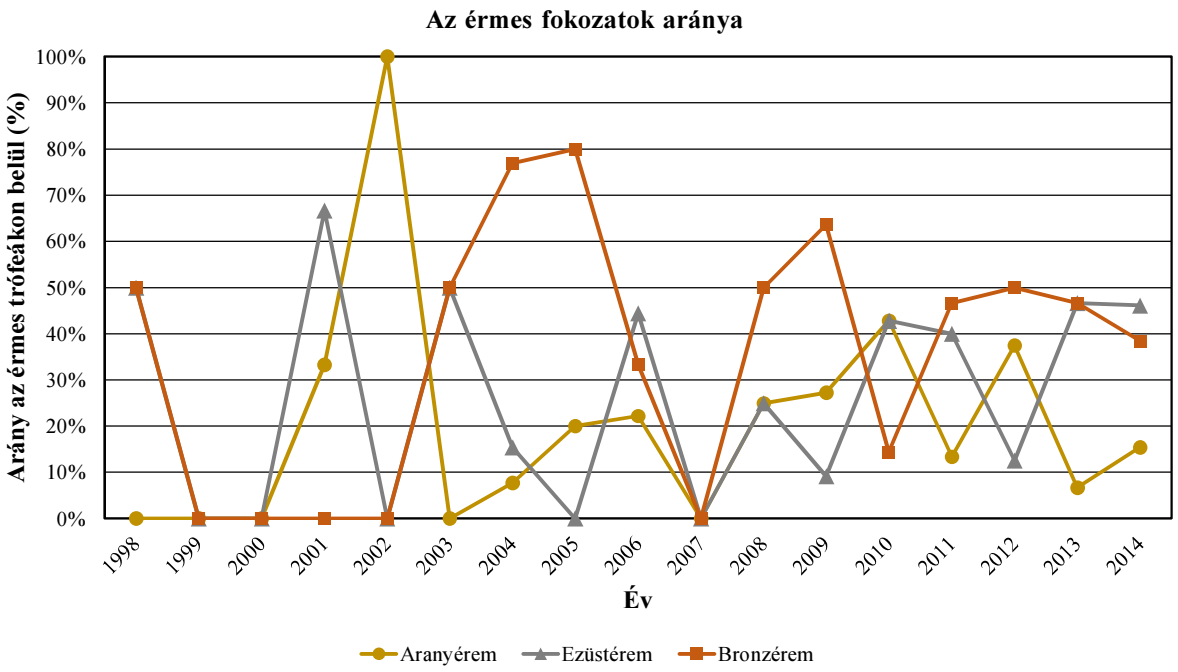

Vaddisznó érmesarány (%) 2003

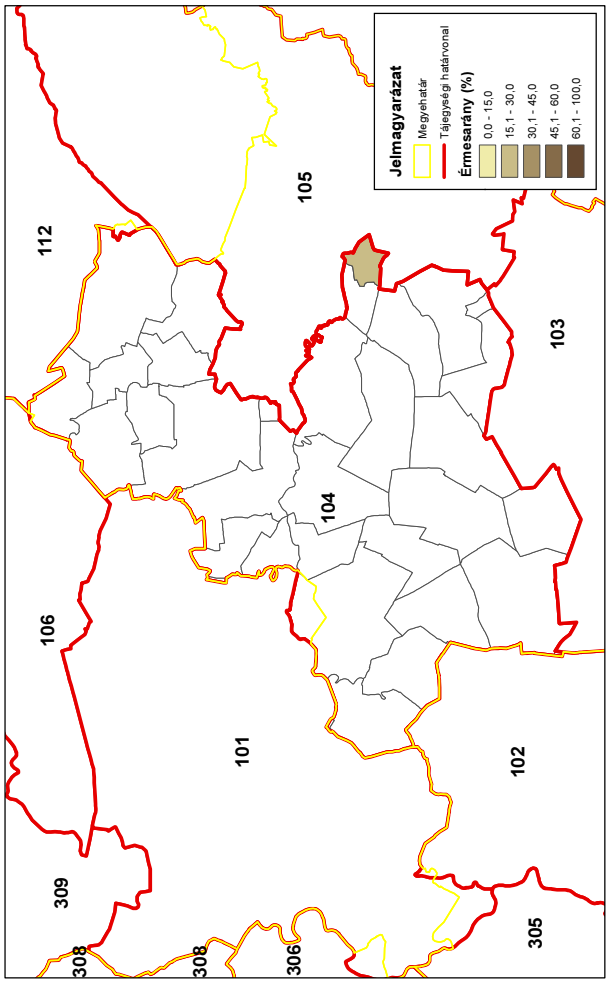

Vaddisznó érmesarány (%) 2014

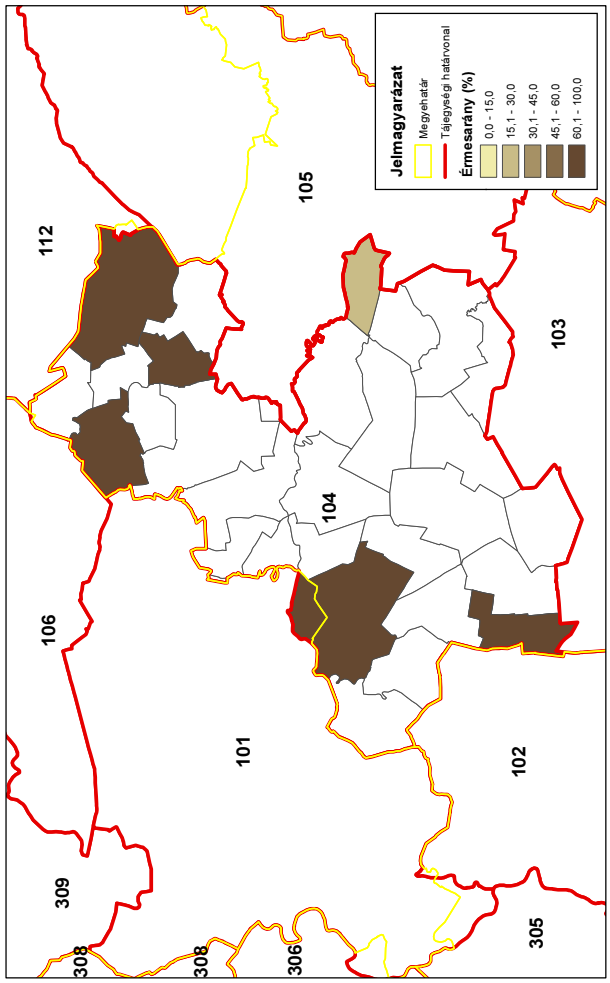

Vaddisznó érmesarány (%) 1998

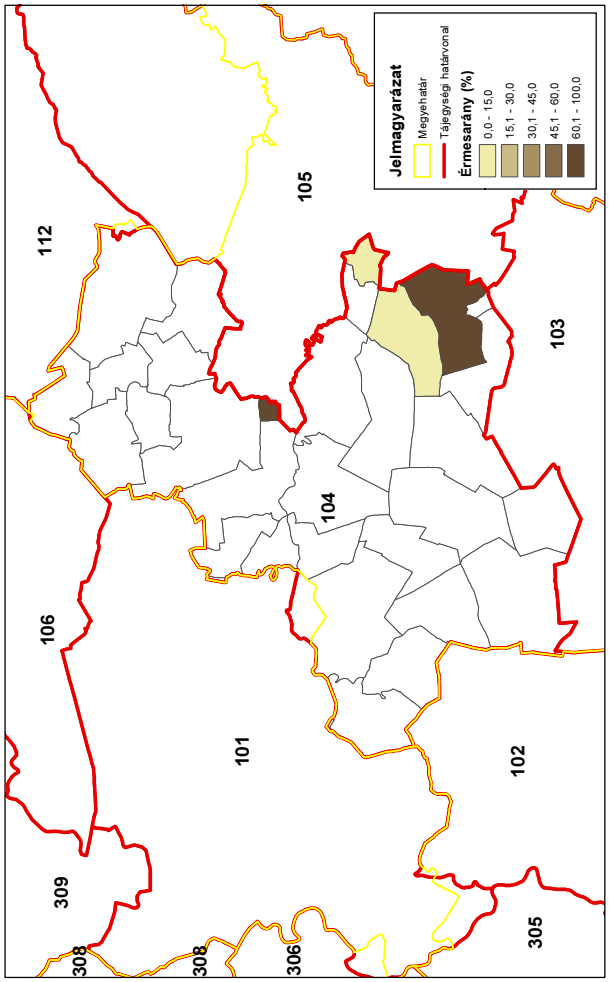

Vaddisznó érmesarány (%) 2008

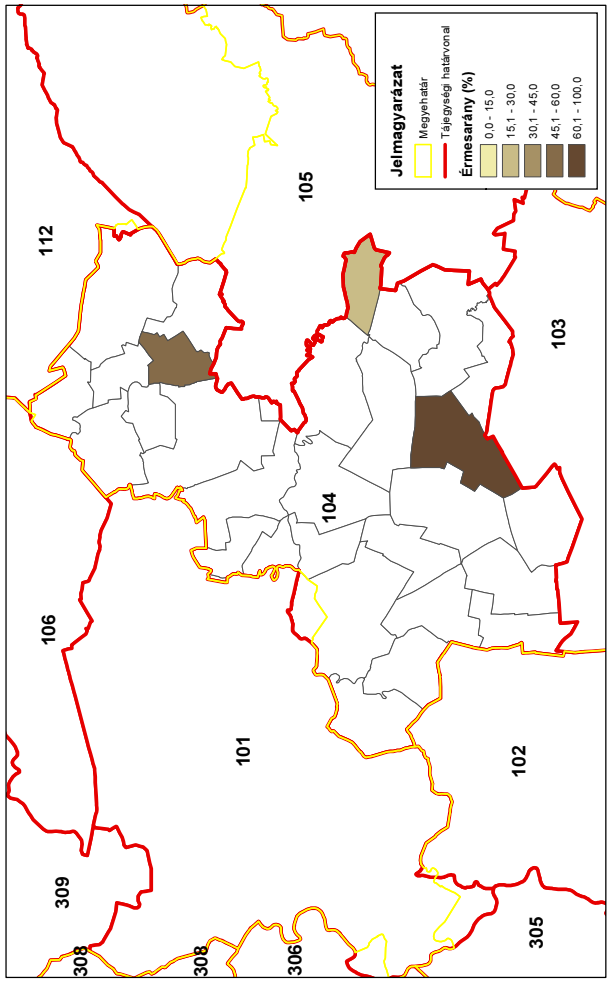

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Szarvasi vadgazdálkodási tájegység (104)** területén a mezei nyúl létszáma 1998-2014 között lényegében stabil (44 → 44 ezer), azonban jelentős ingadozás volt tapasztalható. 2002-ig növekedett (44 → 63 ezer pld), majd utána csökkent az állomány létszáma. A lelövések 2002-ig megháromszorozódtak, majd ingadozva, de csökkenés következett be (4,8→14,8→9 ezer pld). A lelövések összességében növekedtek a tájegységben. Az élő befogás 2001-ig megnégyszereződött (4→16 ezer pld), majd lecsökkent és 2011-tőlnövekszik megint (2,1→9,1 ezer pld).
- Az adatok alapján a nyúl állomány jelentett létszáma és a hasznosítás között látható összefüggés. A korreláció azonban csak közepes erősségű, tehát a tervszerűséget erősíteni kell.
- A lelövések és a befogások egymáshoz viszonyított arányát tekintve a lelövések voltak általában túlsúlyban (60% - 40%), de az utolsó két évben a befogások aránya emelkedett (50% - 50%). A lelövések aránya összességében csökkent, míg a befogások aránya növekedett.
- A tájegység közepén volt végig a legerősebb a hasznosítás, de 2014-re úgy tűnik, mintha egy déli és egy északi pólus alakult volna ki a teríték eloszlásban.
- Összességében a nyúl hasznosításának változása nem volt összhangban a létszám változásával, azaz a hasznosítás növekedése jelentősen meghaladta az állomány változásából levezethető lehetőségeket.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány 2001-ig jelentősen növekedett (20% → 50 %), majd ingadozásokkal visszaesett 2010-ben már csak 17%-ra. Ezután nagy ugrás következett (40%) és ilyen magas szinten maradt 2014-ig. Összességében a hasznosítási arány a térségben jelentősen növekedett (megduplázódott).
- A hasznosítás összetételében tapasztalható folyamatos igen magas befogási arány (30 - 60%) a törzsállomány hasznosításával veszélyeztetheti az állományt. Ugyanakkor ez nem látszik a jelentett populációnagyság alakulásán, ami jelentheti azt, hogy magasabb az állománysűrűség a jelentettnél vagy folyamatosan nagyon magas a nyulak szaporulata és a kisnyulak túlélése, ami azonban kevésbé valószínű. Alátámaszthatja a magasabb nyúl állomány jelenlétét az is, hogy míg a

A mezei nyúl állománya és hasznosítása
jelentett állomány stagnál a tájegységben a hasznosítás megduplázódott 1998-2014 között. Ugyanakkor az is lehetséges, hogy 1998-ban volt erősen alulhasznosítva a populáció.
A mezei nyúl jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A Szarvasi vadgazdálkodási tájegység az ország legjobb mezei nyulas térsége. A mezei nyúl meghatározó tényezője az eredményes vadgazdálkodásnak. Ezért a vadgazdálkodási tájegységben a mezei nyúllal való gazdálkodást elsődlegesnek kellene tekinteni. A mezei nyúl állománya stabil, a hasznosítása növekszik, sőt a fácán hasznosítással együtt nő, ami az apróvadas gazdálkodás sikeres alkalmazását mutatja. Továbbá, hogy itt a gazdálkodók még mindig inkább az apróvaddal szeretnének gazdálkodni. Azonban a magas befogási arány veszélyeztetheti a törzsállományt, aminek ellenőrzéséhez és a tudatosabb gazdálkodáshoz szükségesek bizonyos változtatások a becslések és a tervezés területén.

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **104**

Év	Becslés	Hasznosított			Arányok		
		Lelövés	Befogás	Összes	Lelövés	Befogás	Hasznosítás
1998	43 950	4 702	4 080	**8 782**	53,5%	46,5%	**20,0%**
1999	38 130	5 517	7 318	**12 835**	43,0%	57,0%	**33,7%**
2000	46 511	5 781	8 479	**14 260**	40,5%	59,5%	**30,7%**
2001	50 367	8 926	16 163	**25 089**	35,6%	64,4%	**49,8%**
2002	63 346	14 845	10 277	**25 122**	59,1%	40,9%	**39,7%**
2003	61 853	10 148	4 737	**14 885**	68,2%	31,8%	**24,1%**
2004	50 675	11 302	6 028	**17 330**	65,2%	34,8%	**34,2%**
2005	48 480	8 702	5 597	**14 299**	60,9%	39,1%	**29,5%**
2006	48 567	6 597	2 596	**9 193**	71,8%	28,2%	**18,9%**
2007	38 601	5 584	4 528	**10 112**	55,2%	44,8%	**26,2%**
2008	42 258	7 371	3 947	**11 318**	65,1%	34,9%	**26,8%**
2009	44 620	8 322	5 027	**13 349**	62,3%	37,7%	**29,9%**
2010	48 700	6 296	2 130	**8 426**	74,7%	25,3%	**17,3%**
2011	40 985	9 202	7 316	**16 518**	55,7%	44,3%	**40,3%**
2012	48 045	8 791	6 605	**15 396**	57,1%	42,9%	**32,0%**
2013	46 020	6 999	7 367	**14 366**	48,7%	51,3%	**31,2%**
2014	43 720	8 984	9 147	**18 131**	49,6%	50,4%	**41,5%**
Változás	-0,5%	91,1%	124,2%	106,5%	-7,5%	8,6%	107,5%
Minimum	38 130	4 702	2 130	8 426	35,6%	25,3%	17,3%
Maximum	63 346	14 845	16 163	25 122	74,7%	64,4%	49,8%

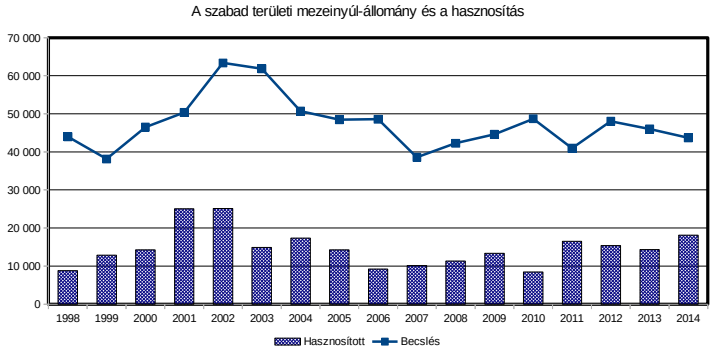

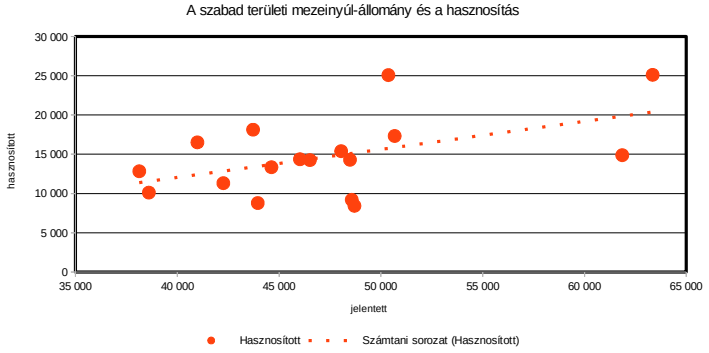

A mezei nyúl hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **104**

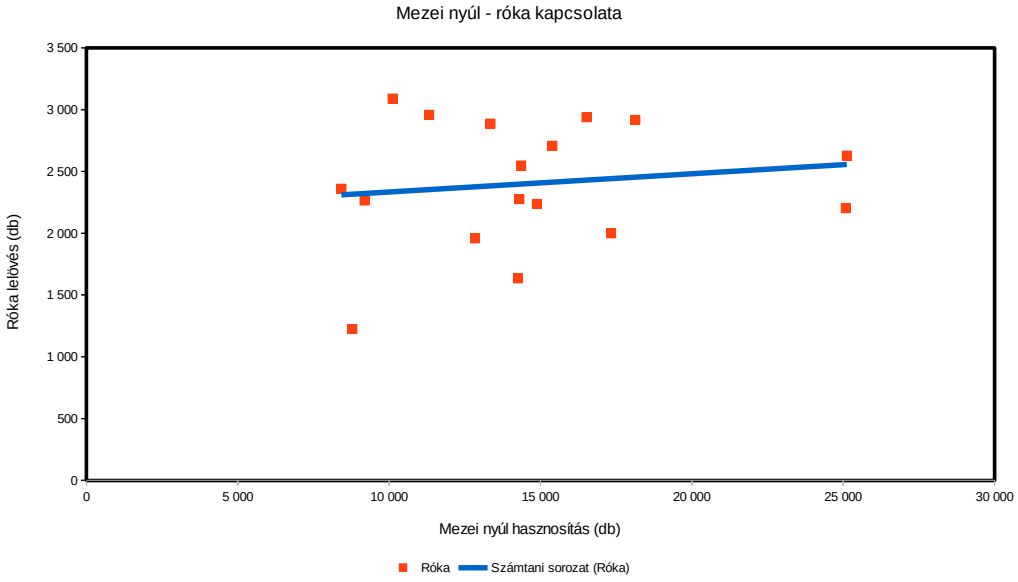

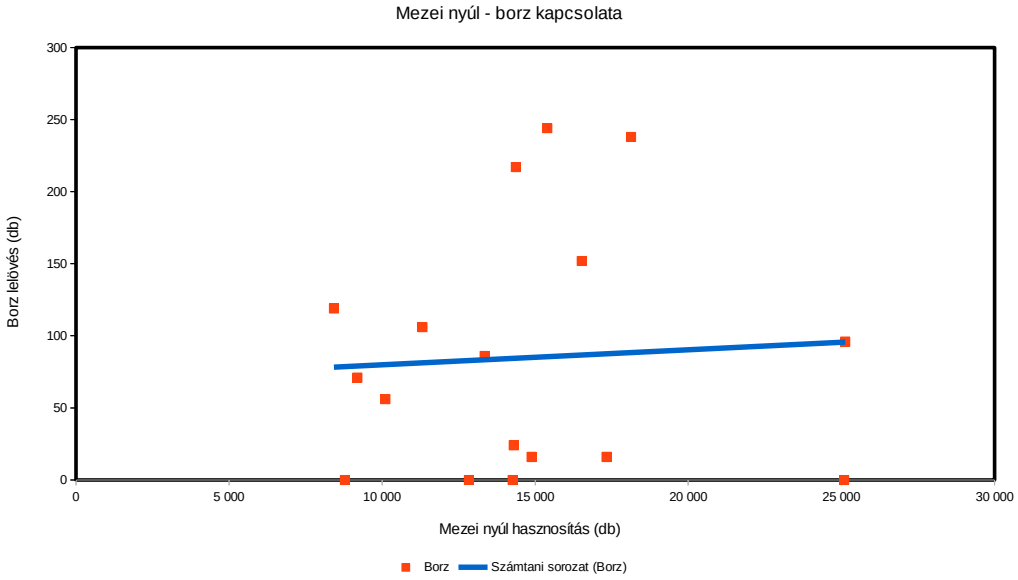

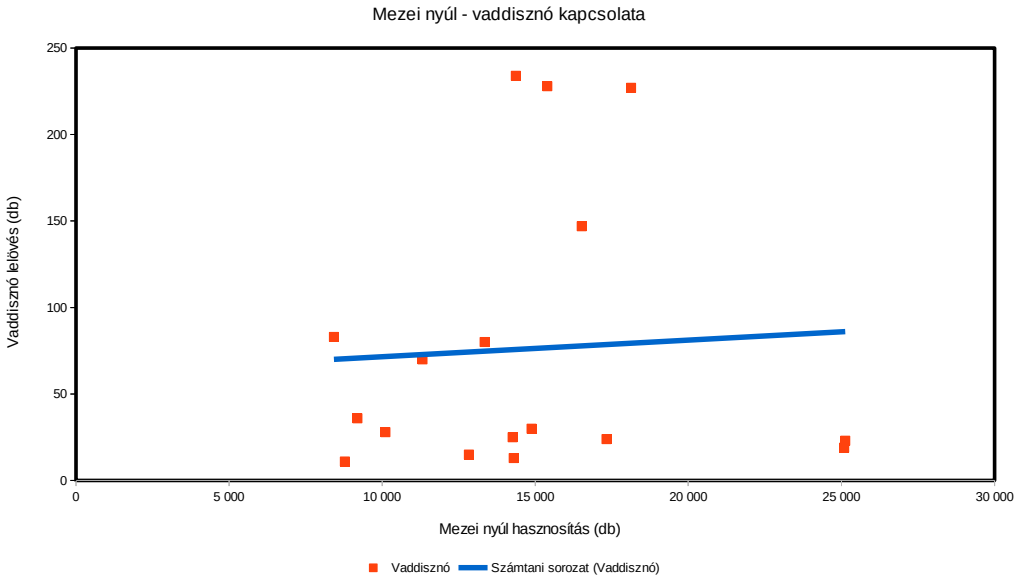

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2007

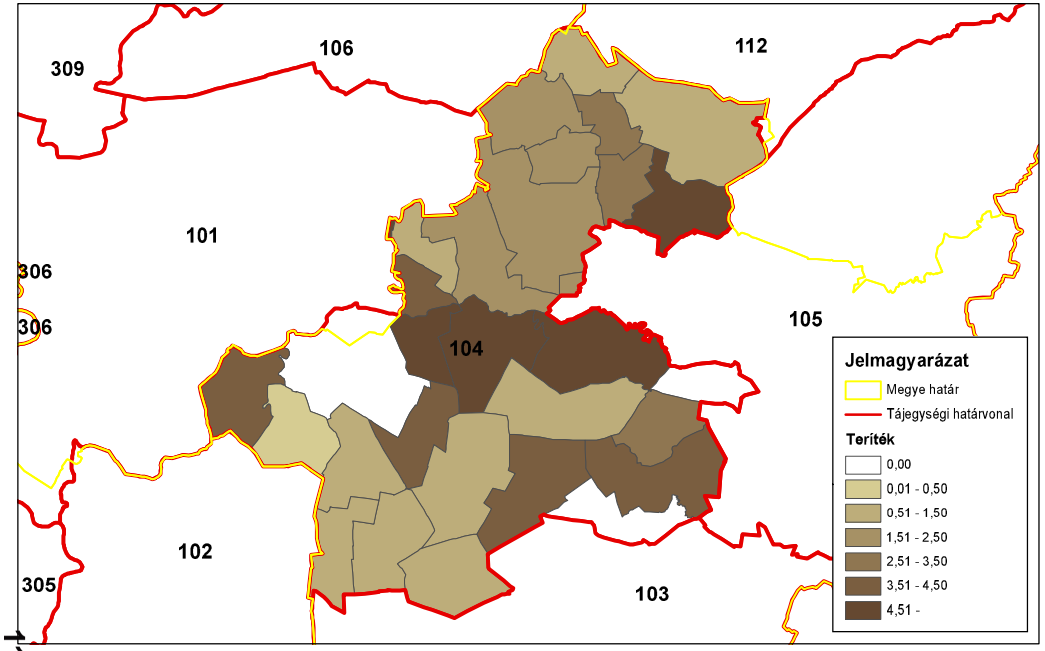

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2008

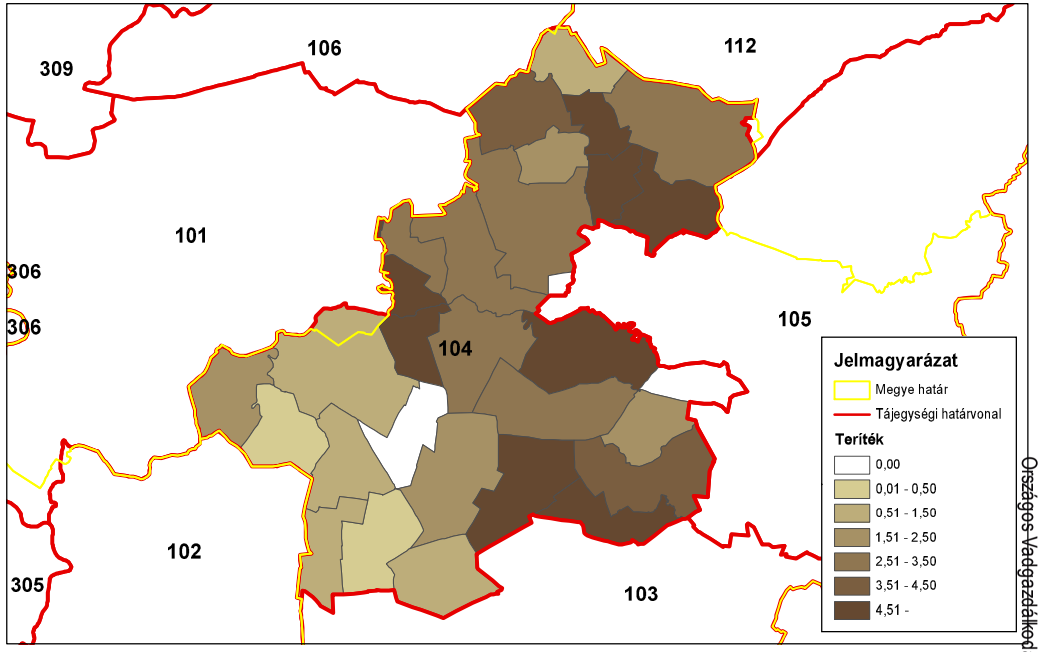

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2009

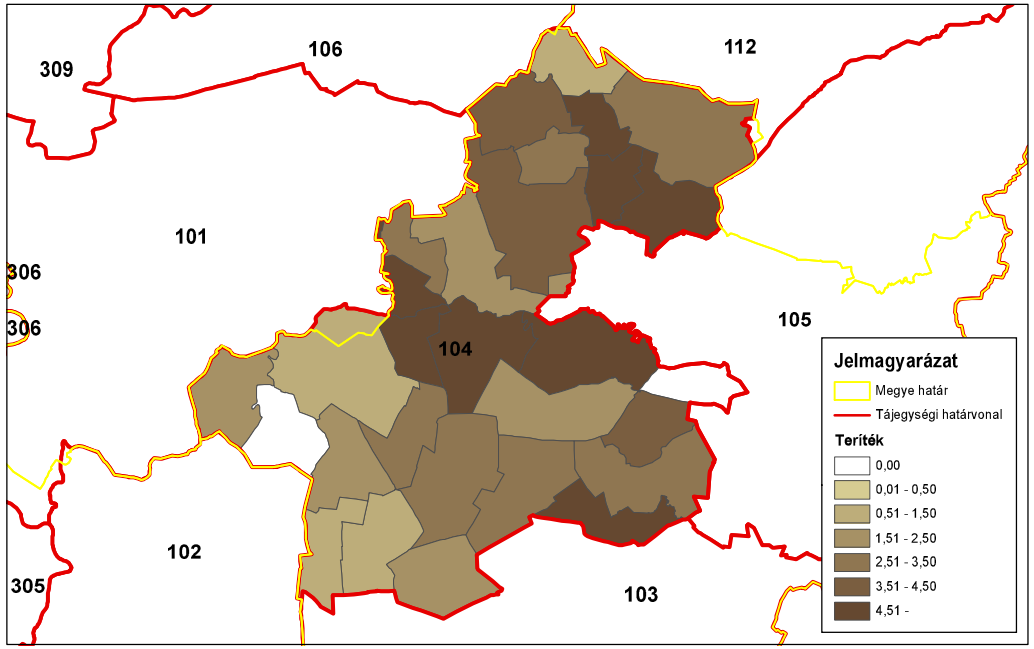

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2010

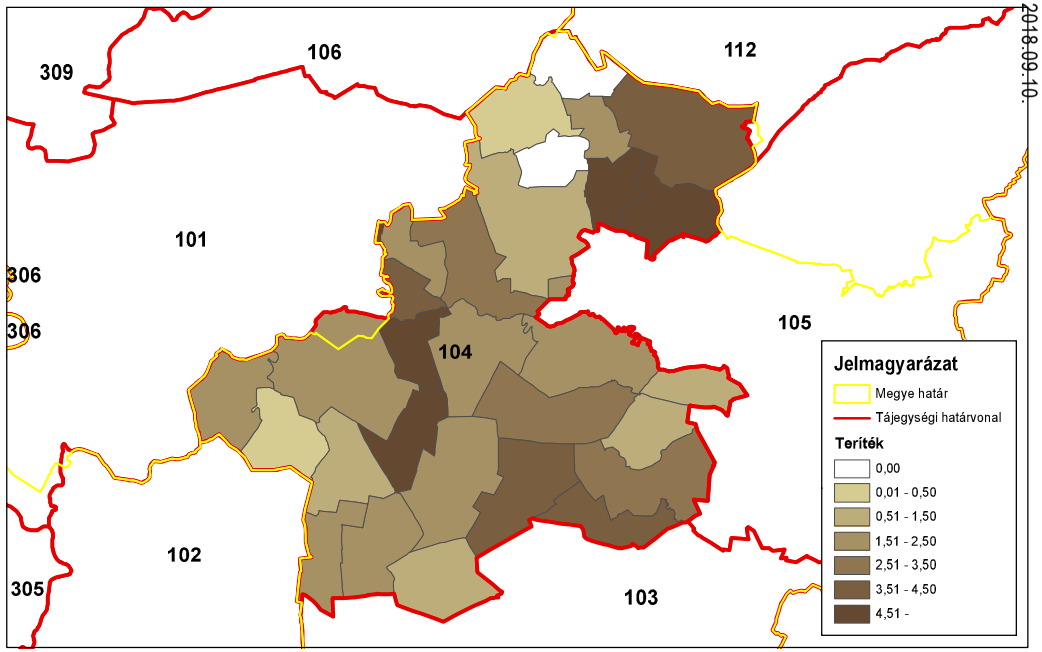

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2011

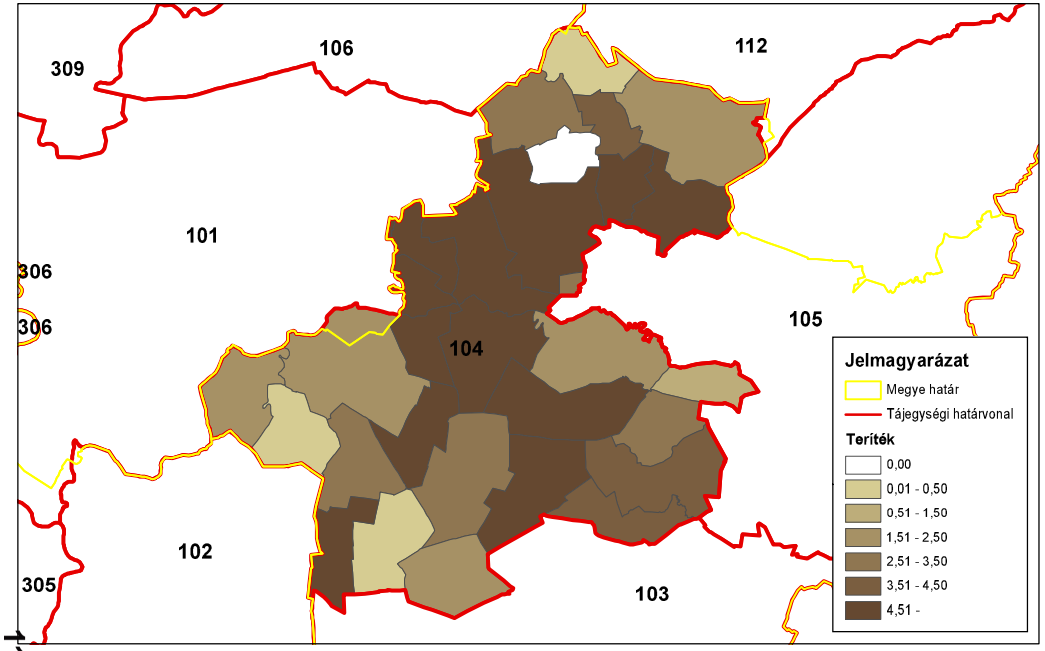

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2012

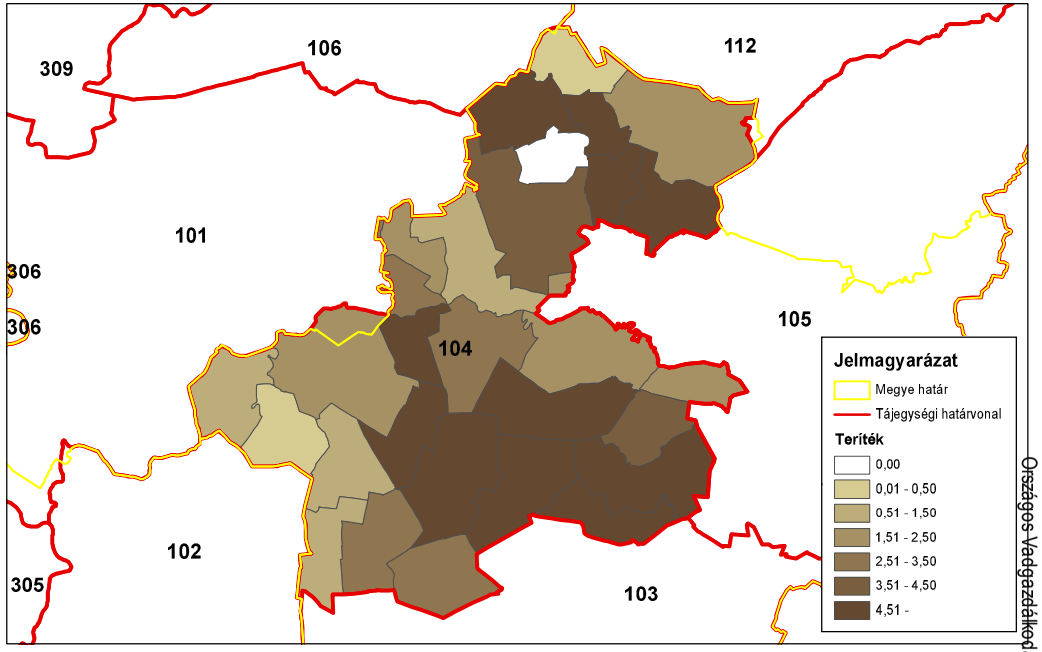

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2013

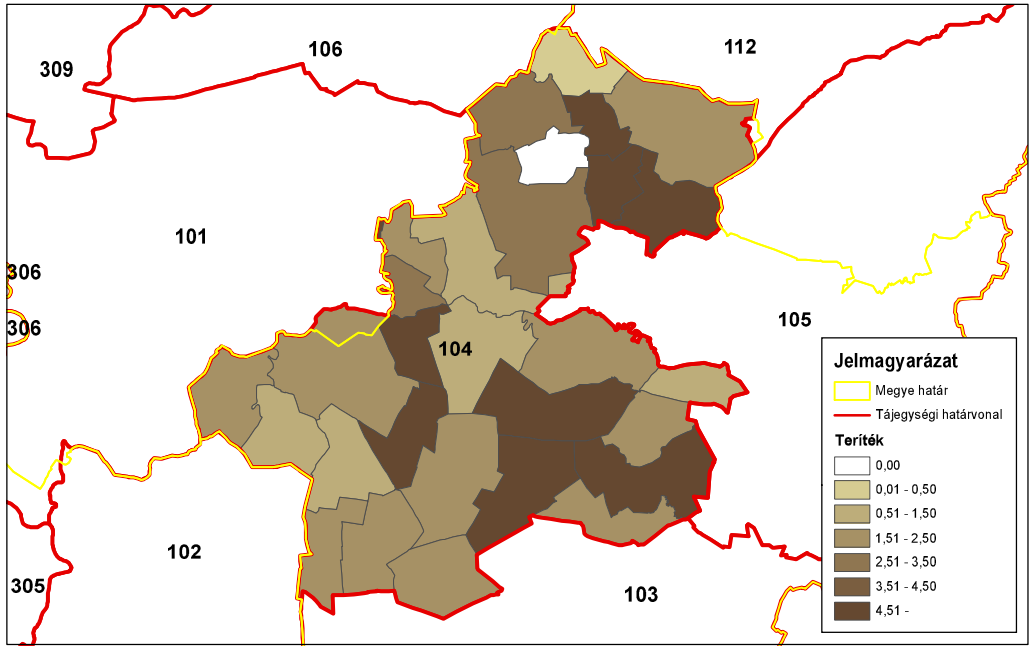

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2014

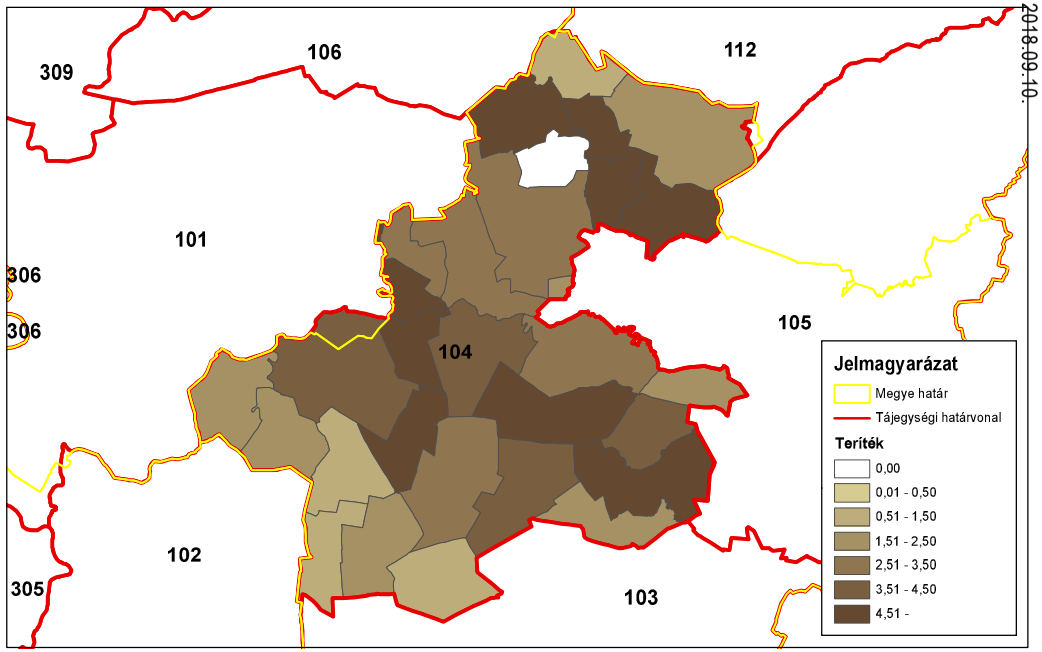

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A fácán állománya és hasznosítása

A fácán állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben (104)** a fácán jelentett létszáma az 1998-2014 közötti időszakban kisebb ingadozásokkal csökkenő trendet követett (41.8 ezer → 30 ezer; -28.1%).
- A vadgazdálkodási tájegységben a kibocsátott fácánok száma az első tervezési időszakban folyamatosan erősen csökkent, a másodikban állandósult (115 ezer → 76.7 ezer; -33.3%).
- A teríték egy-egy tervezési időszakon belül állandó szinten maradt, de a második ciklusban enyhén alacsonyabb mértékű volt (37.4 ezer → 35.3 ezer; -5.74%).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken látható, hogy a teríték a tájegység déli felében volt erőteljesebb, az északi részen valamivel ingadozóbb volt.
- A **Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben** az elmúlt két tervezési időszak során a fácán állománya, a kibocsátás és a teríték is csökkenő trendet mutat. Ez a fácán vadászati-vadgazdálkodási jelentőségének visszaszorulását jelzi.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás erősen ingadozott (65.7-127.8%). A kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás kevésbé ingadozott, jellemzően nőtt (28-50.8%; 41.4%).
- A kibocsátott fácánok 30%-os megtérülését feltételezve a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás a 17 év során az első ciklusban erősen, a másodikban enyhébben ingadozott (0-44.3%). A kibocsátás jelentős csökkenése és az állandó szintű teríték miatt a szabadterületi állomány túlhasznosítása már lehetségessé vált, de ennek igazolására tényleges megtérülési és felnevelt szaporulat adatok lennének szükségesek.

A fácán jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A VGTE a fácán szempontjából az 52 vadgazdálkodási tájegység rangsorának a jelentett állomány (3/52) és a hasznosítás (1/52) alapján is a felső negyedében található. A fácán kibocsátás drasztikus csökkenése a szabadterületi állomány csökkenésével is járt. A jövőben a jelenlegi szint fennmaradása vagy a további lassú csökkenés jelezhető előre.

A fácánállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **104**

Év	Becslés	Kibocsátás	Teríték	Hasznosítási mutatók		
				Teríték/Becslés	Teríték/kibocsátás	T-Hasznosítás
1998	41 830	115 065	37 443	89,5%	32,5%	**7,0%**
1999	34 680	96 638	44 338	127,8%	45,9%	**44,3%**
2000	44 330	104 014	29 157	65,8%	28,0%	**-4,6%**
2001	37 904	100 567	41 581	109,7%	41,3%	**30,1%**
2002	52 440	98 835	47 337	90,3%	47,9%	**33,7%**
2003	53 600	84 478	35 192	65,7%	41,7%	**18,4%**
2004	38 470	94 224	42 972	111,7%	45,6%	**38,2%**
2005	40 010	77 272	39 245	98,1%	50,8%	**40,1%**
2006	43 300	72 812	29 211	67,5%	40,1%	**17,0%**
2007	38 045	74 865	34 874	91,7%	46,6%	**32,6%**
2008	38 580	63 728	31 282	81,1%	49,1%	**31,5%**
2009	38 954	61 329	27 313	70,1%	44,5%	**22,9%**
2010	34 760	66 910	28 590	82,2%	42,7%	**24,5%**
2011	29 010	65 146	30 044	103,6%	46,1%	**36,2%**
2012	37 080	68 640	28 797	77,7%	42,0%	**22,1%**
2013	32 650	66 507	29 053	89,0%	43,7%	**27,9%**
2014	30 070	76 730	35 293	117,4%	46,0%	**40,8%**
Változás	-28,1%	-33,3%	-5,7%	31,1%	41,4%	484,0%
Minimum	29 010	61 329	27 313	65,7%	28,0%	-4,6%
Maximum	53 600	115 065	47 337	127,8%	50,8%	44,3%

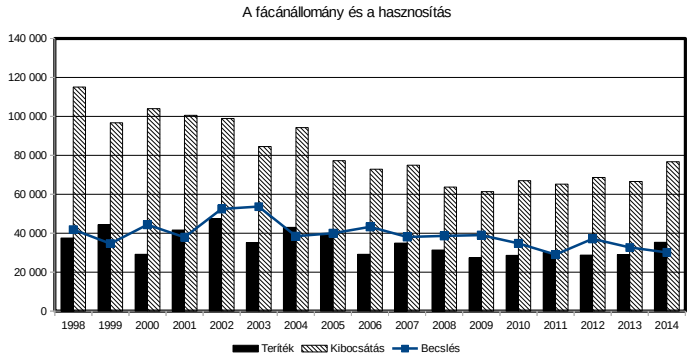

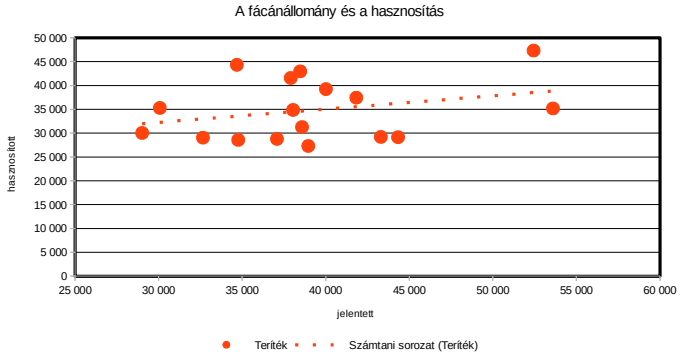

A fácán hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **104**

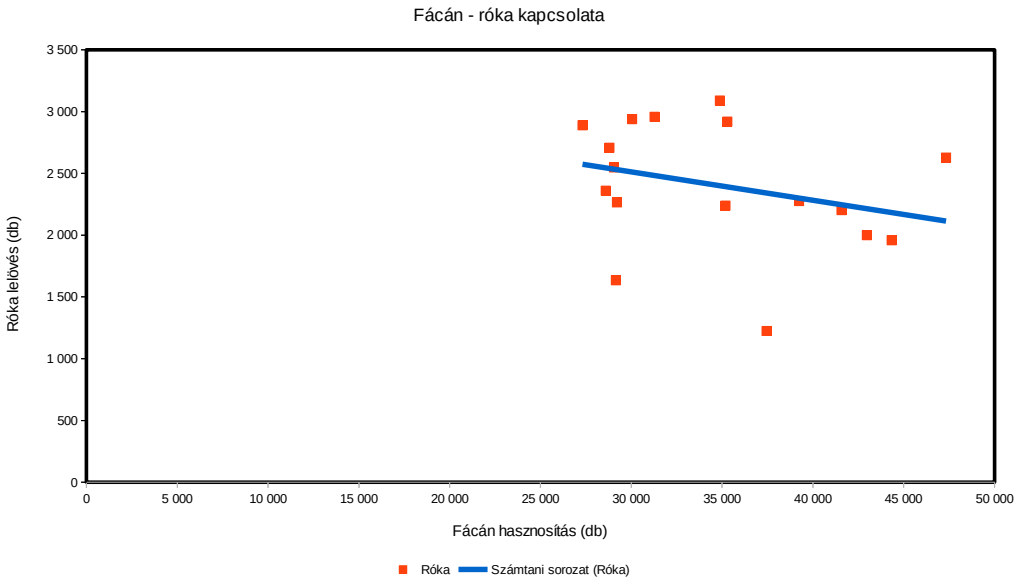

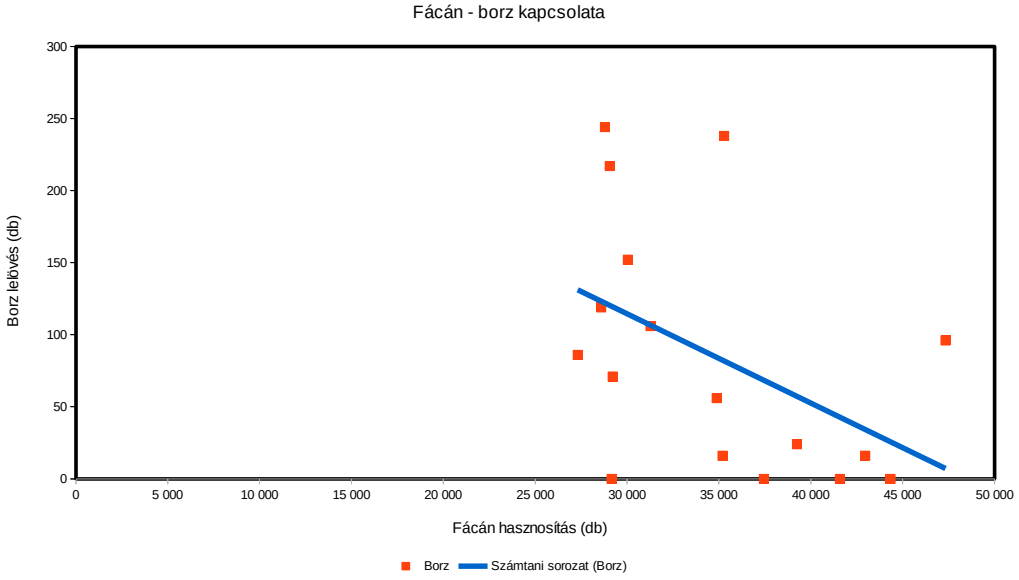

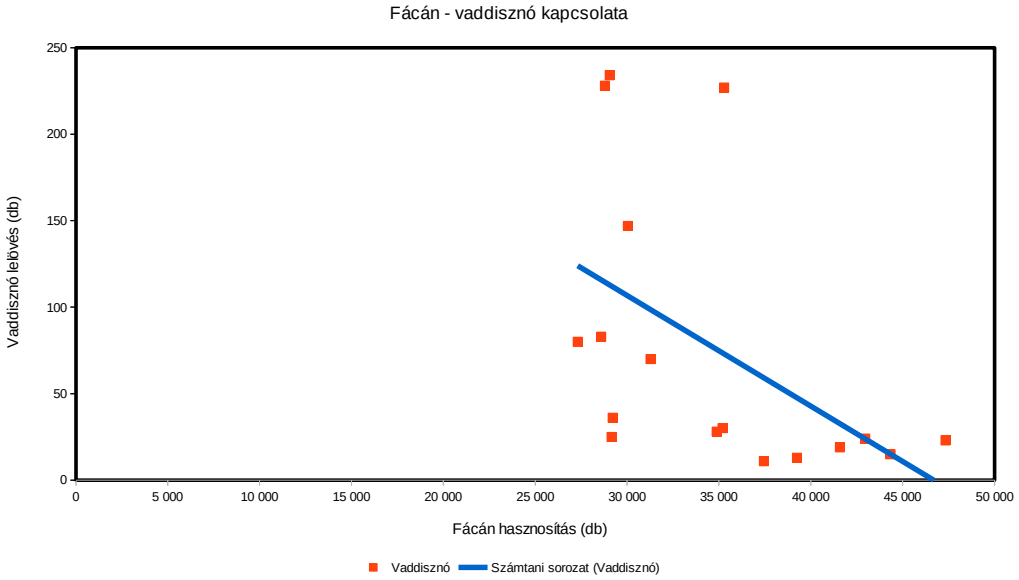

Fácán (teríték - db/km^2) 2007

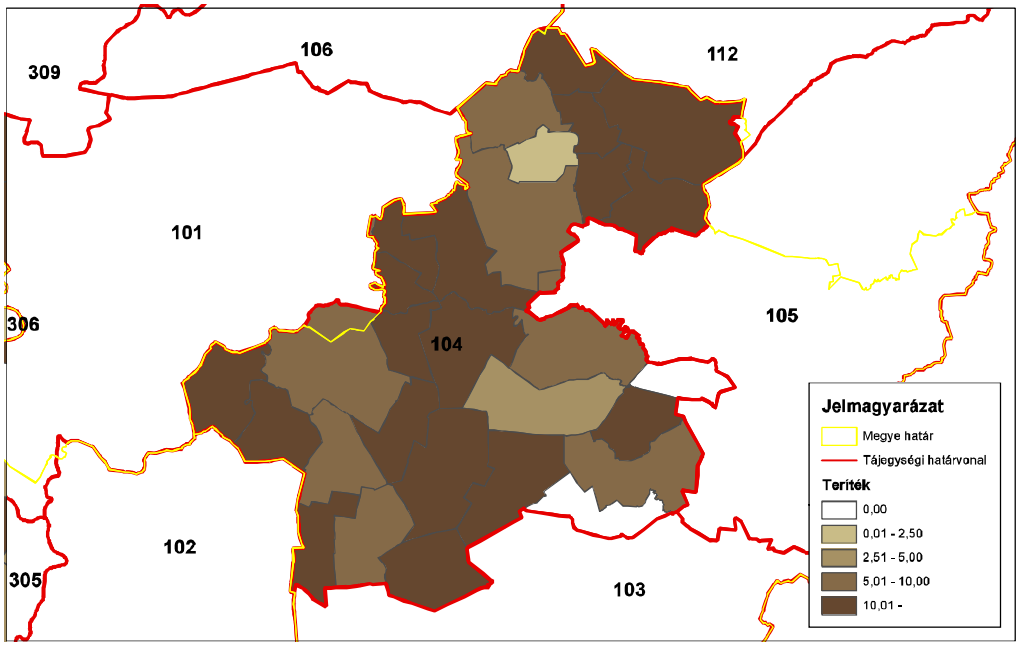

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2008

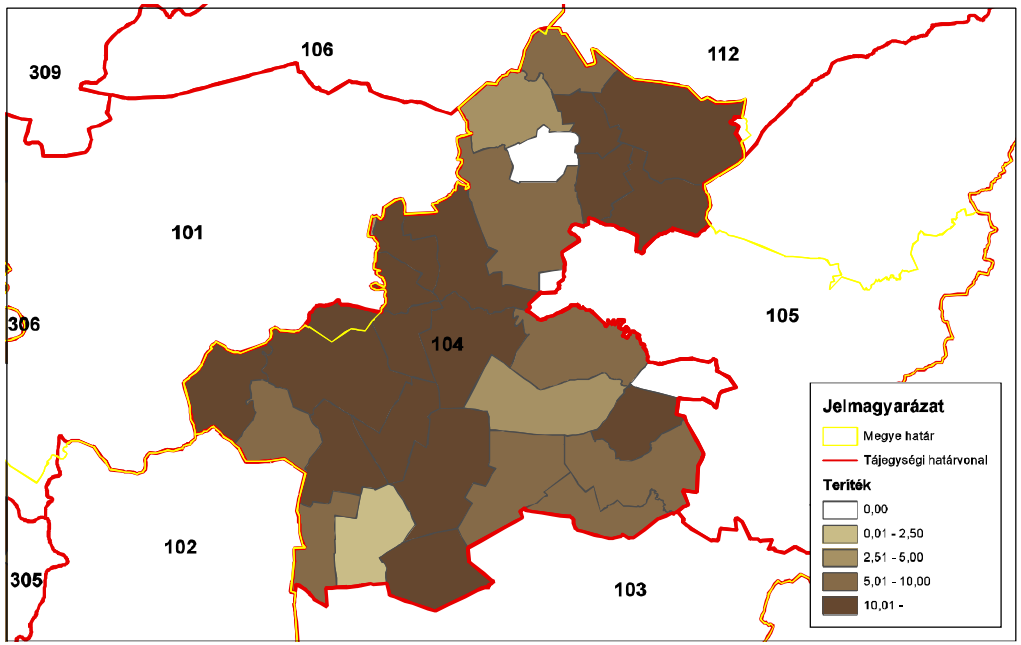

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2009

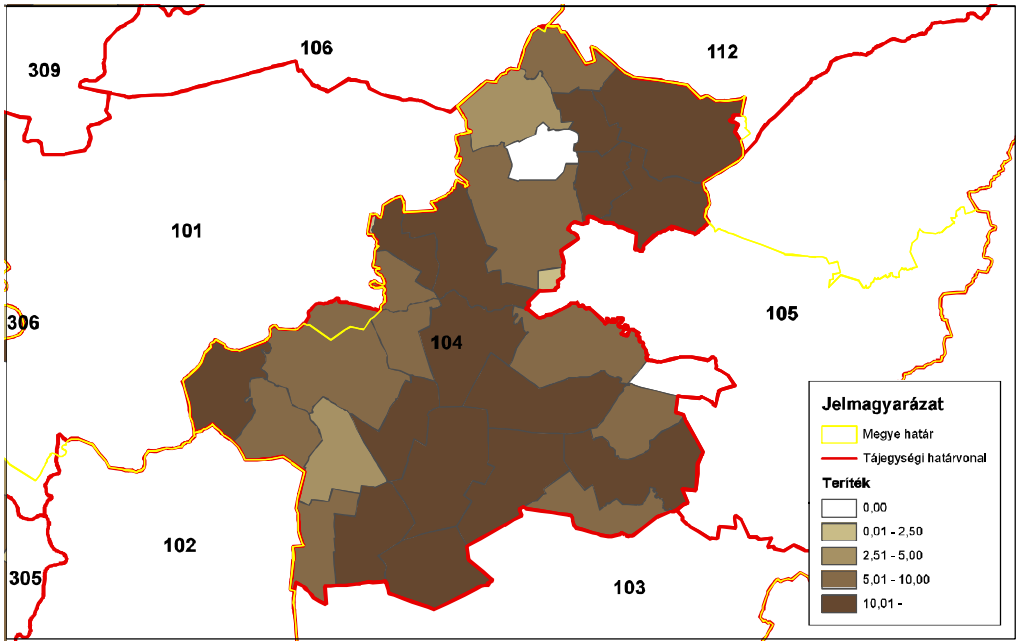

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2010

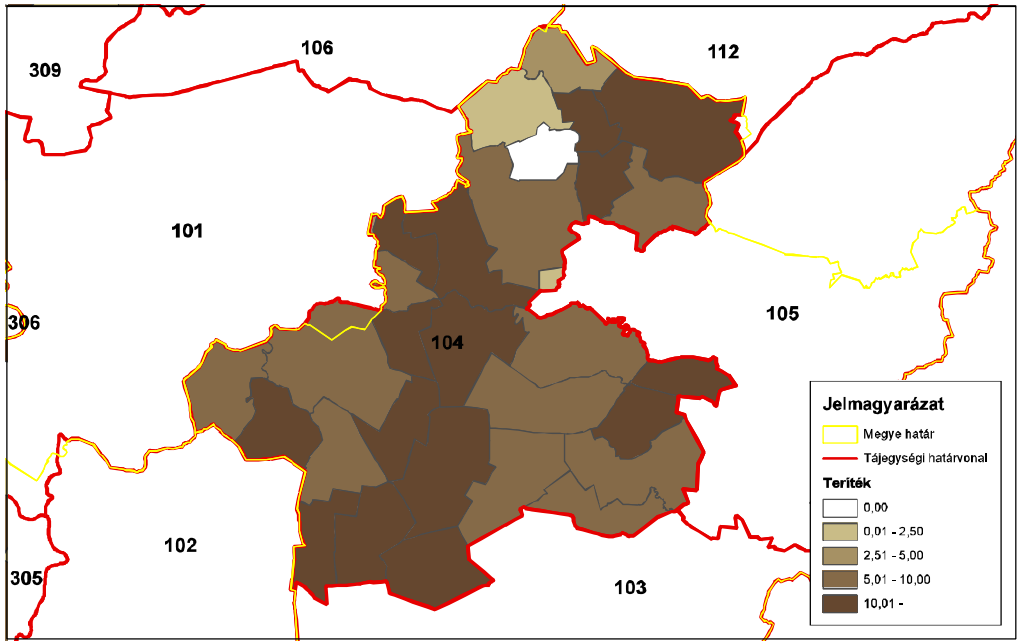

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2011

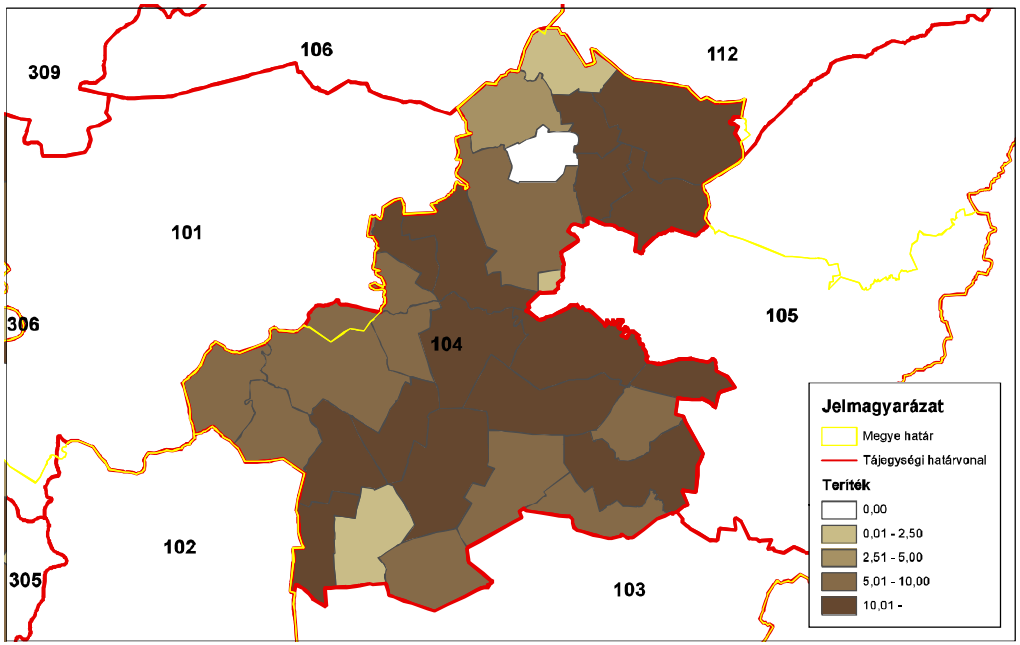

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2012

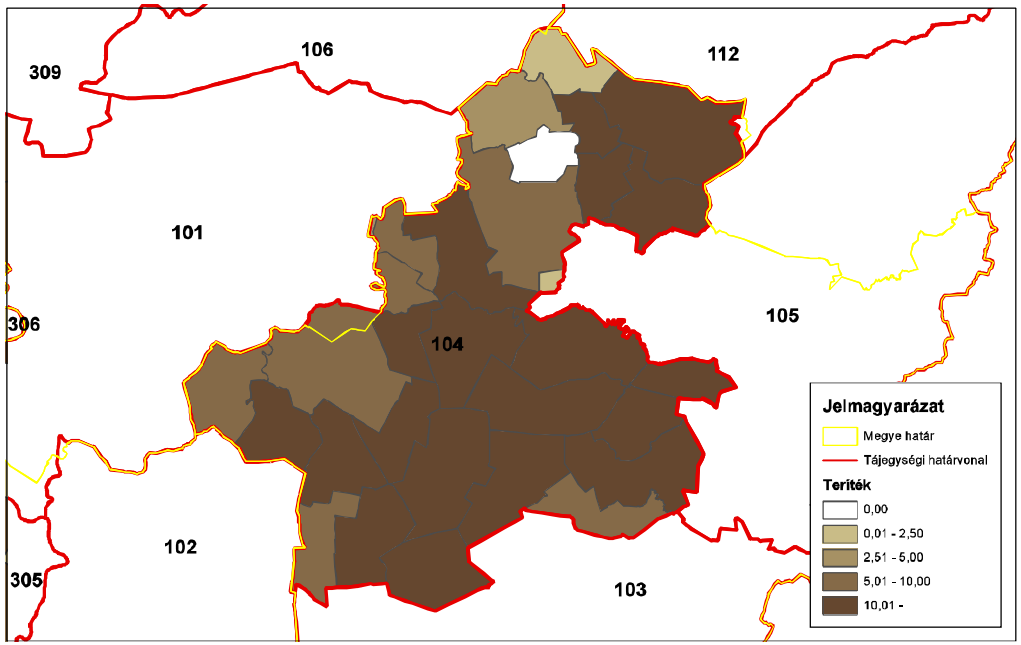

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2013

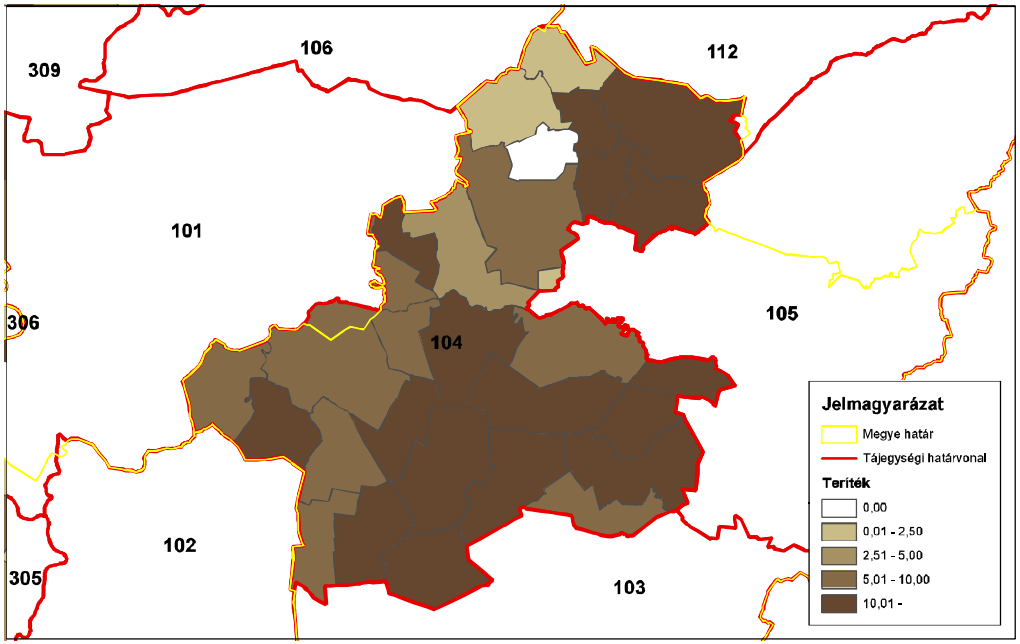

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2014

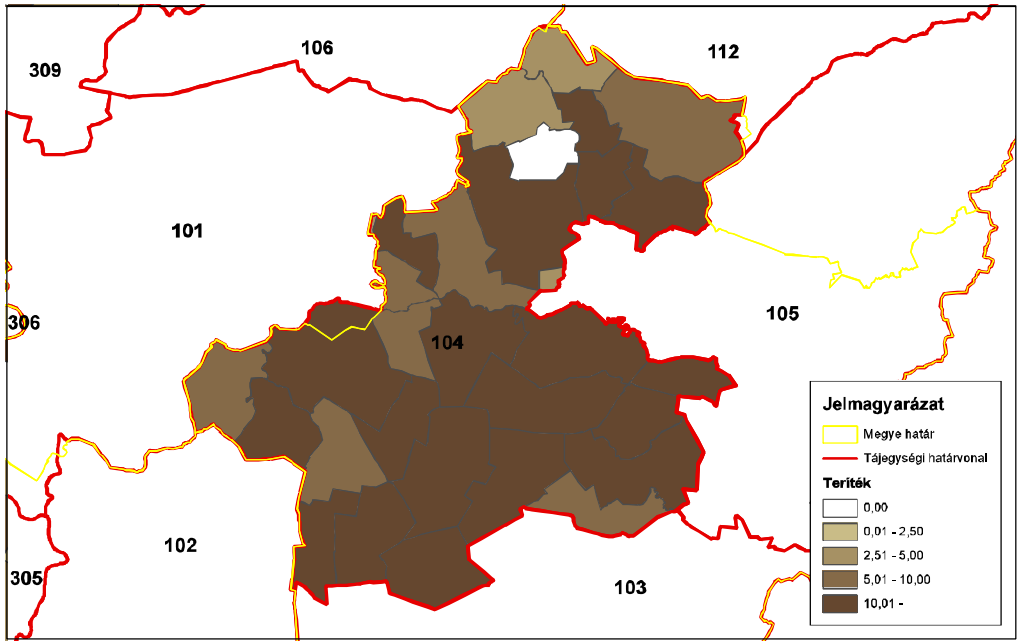

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl és a fácán kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **104**

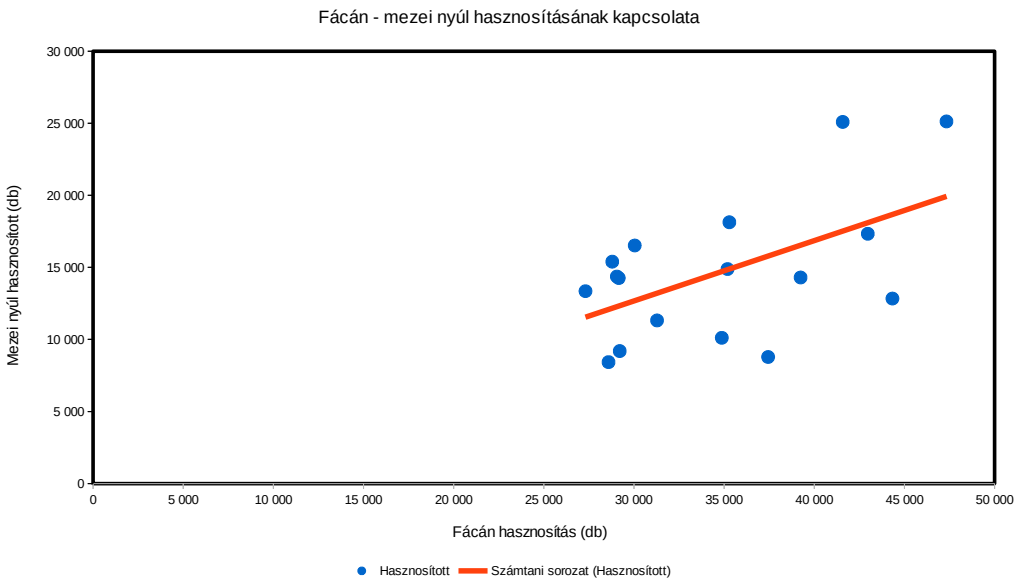

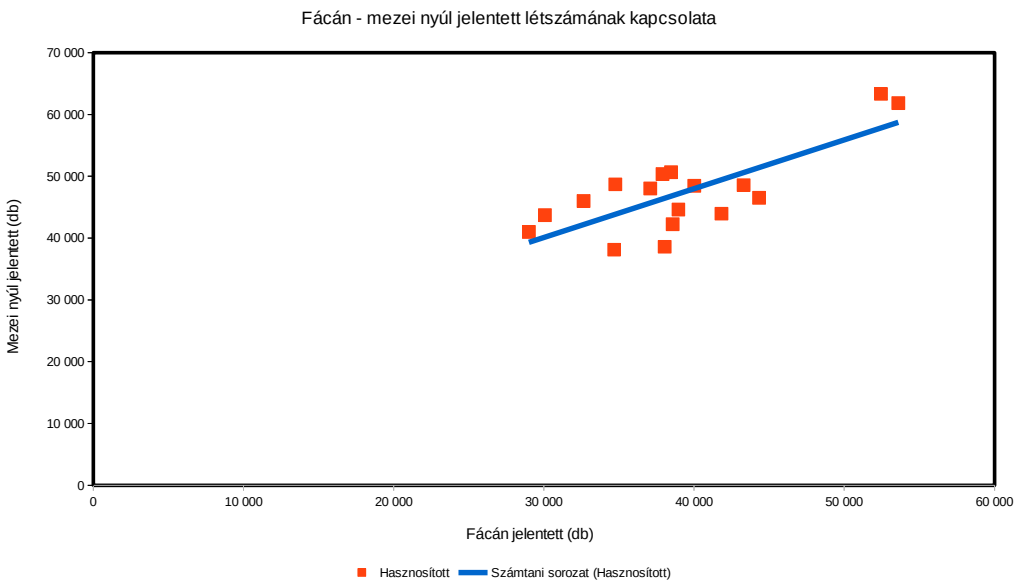

A hasznos apróvad hasznosítása

A hasznos apróvad hasznosítása
Az állomány létszámok és a terítékek a vadgazdálkodási tájegységben
• **Fogoly**: Az 1998-2014 közötti időszakban a fogoly létszáma 85.5%-al csökkent (3372→488 pld.). • **Szalonka:** A szalonka teríték a tavaszi vadászidény megszűntetéséig ingadozó volt (22-146 pld.), a monitoring program keretében jelentősen visszaesett. • **Vetési lúd**: 0-58 pld. között ingadoztak az elejtések. Ingadozó adatsor. • **Nagy lilik**: 0-131 pld. között ingadoztak az elejtések. Ingadozó, növekvő adatsor. • **Tőkés réce**: 2000-5800 pld. közötti elejtéseket jelentettek. Ingadozó adatsor. A röptetett réce lelövés 5000-20000 pld. között alakult. • **Szárcsa**: Lelövése 3-270 pld. között ingadozott. Ingadozó adatsor. • **Balkáni gerle**: Terítéke 500-8600 pld. között ingadozott. A 2000-es évek második felétől 3000 pld. alatti lelövés összesen egy esetben tapasztalható. • **Örvös galamb**: Lelövés 26-150 pld., vadászati jelentősége elhanyagolható.
A hasznos apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben
• A **Szarvasi vadgazdálkodási tájegység (104)** tipikusan apróvadas terület, legfontosabb apróvadfajai a mezei nyúl és a fácán, legfontosabb nagyvadfaja az őz. Az egyéb apróvadfajok közül jelentős a tőkés réce (szabad területi és röptetett réce egyaránt) és a balkáni gerle terítéke is. A nagy lilik szerepe növekszik. A további apróvadfajoknak nincs gazdálkodási jelentősége, a fogoly állománya erőteljesen csökkent a tájegységben.

A hasznos apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **104**

Év	Fogoly (becsült)	Fogoly (lőtt)	Szalonka	Vetési lúd	Nagy lilik	Tőkés réce	Röptetett réce	Böjti réce	Csörgő réce	Barátréce	Kerceréce	Szárcsa	Balkáni gerle	Örvös galamb
1998	3 372	0	22	6	16	3 659	5 397	26	75	38	33	82	1 023	42
1999	2 604	0	39	58	8	2 597	9 095	20	145	63	48	63	509	68
2000	2 834	0	67	19	4	5 704	7 961	182	246	106	172	53	1 076	101
2001	2 150	0	146	22	36	5 305	11 578	169	468	116	156	50	2 847	118
2002	2 229	26	55	3	2	3 074	16 693	118	240	73	50	58	3 181	51
2003	2 164	0	47	3	0	3 158	13 078	32	164	18	1	74	3 437	63
2004	1 575	0	20	5	6	3 828	16 516	4	119	16	0	89	2 312	104
2005	1 977	0	86	3	0	5 243	16 521	0	105	1	0	3	2 376	33
2006	2 087	0	43	3	4	4 135	19 745	0	172	0	0	264	3 196	26
2007	1 725	0	31	19	21	3 716	10 170	0	305	0	133	90	3 985	89
2008	1 660	0	26	0	10	3 635	9 832	0	87	0	10	18	2 833	145
2009	1 633	85	0	0	2	1 992	8 545	0	54	0	26	46	3 130	64
2010	1 322	0	0	4	90	2 152	10 312	0	52	0	0	40	3 326	55
2011	1 005	0	2	4	79	4 219	17 806	0	73	0	6	175	8 599	80
2012	1 008	0	0	0	41	2 277	11 803	0	0	0	0	3	8 142	112
2013	661	0	1	16	131	3 529	10 708	0	0	0	0	25	4 251	97
2014	488	0	1	24	111	2 346	8 422	0	0	0	0	172	3 391	140
Változás	-85,5%	-100,0%	-95,5%	300,0%	593,8%	-35,9%	56,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	109,8%	231,5%	233,3%
Minimum	488	0	0	0	0	1 992	5 397	0	0	0	0	3	509	26
Maximum	3 372	85	146	58	131	5 704	19 745	182	468	116	172	264	8 599	145
Átlagos	1793,8	6,5	34,5	11,1	33,0	3562,9	12010,7	32,4	135,6	25,4	37,4	76,8	3389,1	81,6

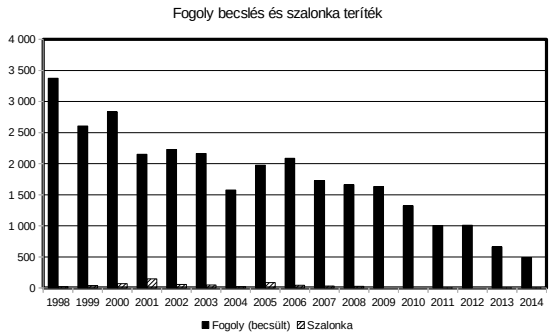

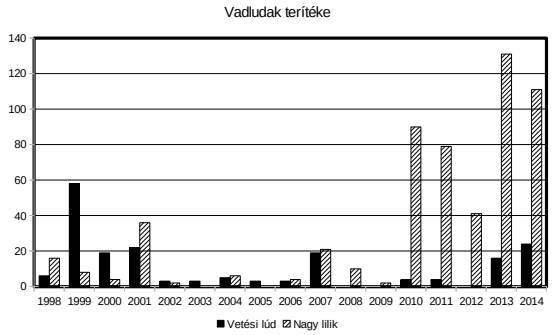

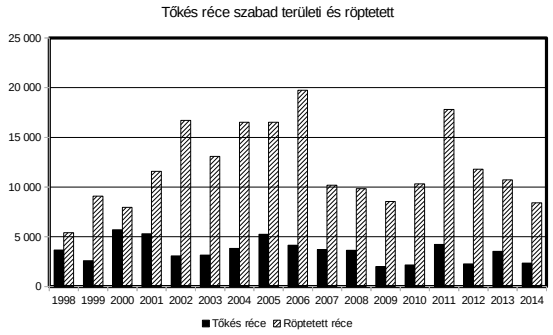

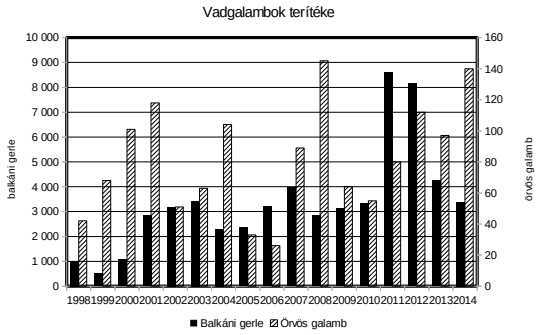

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2007

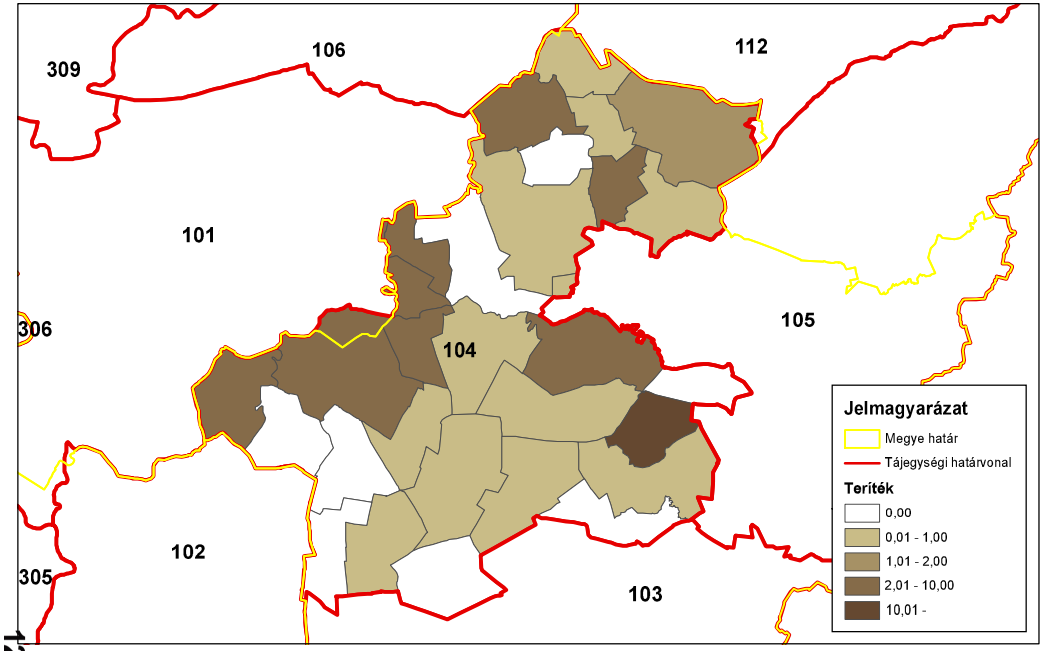

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2008

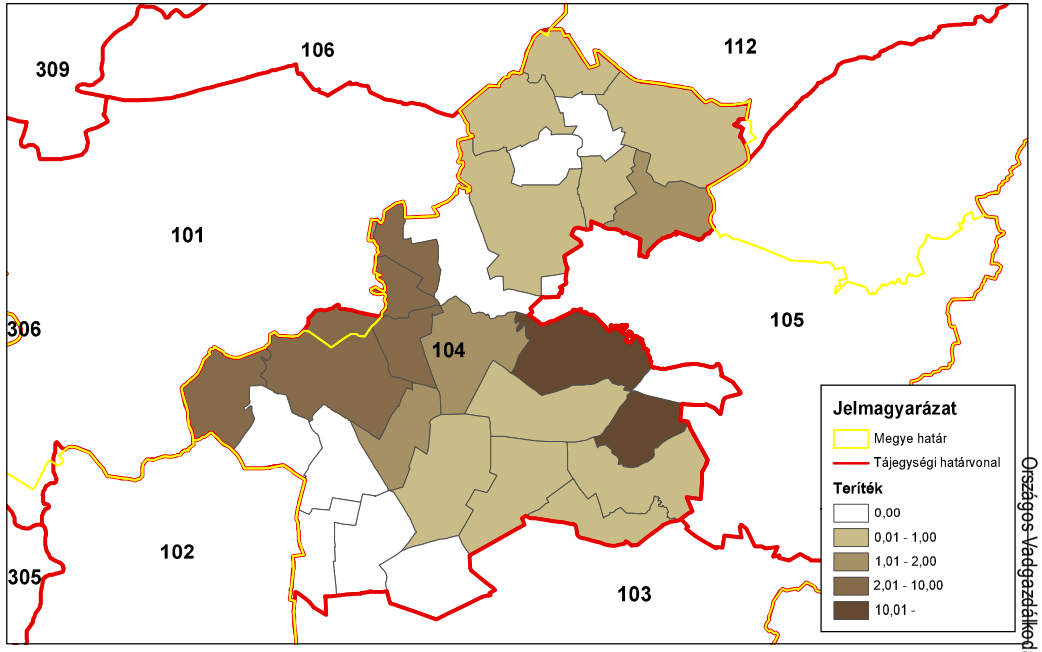

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2009

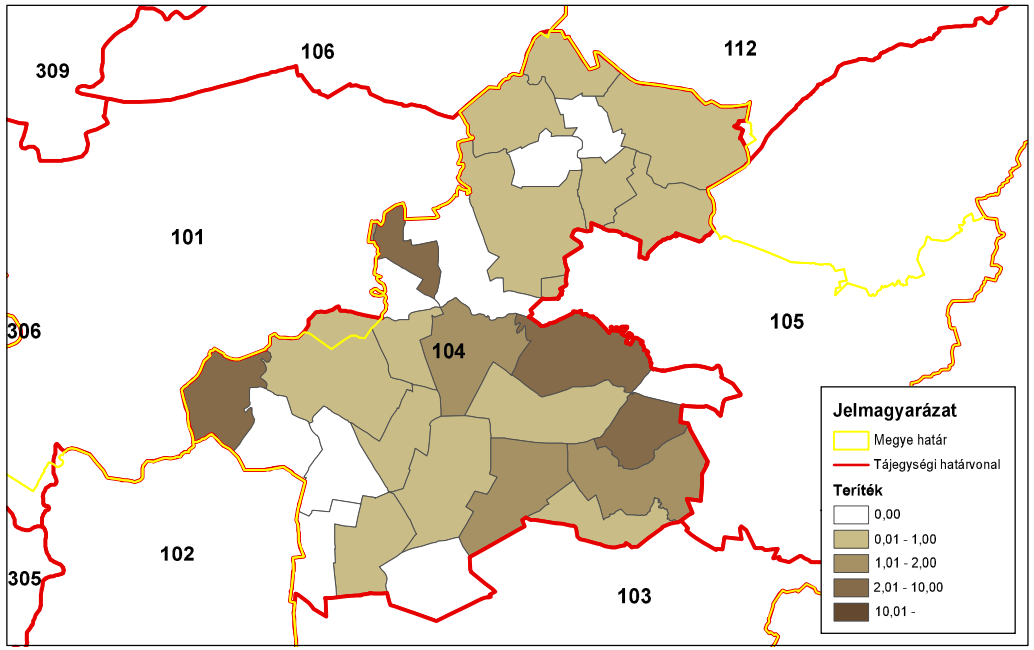

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2010

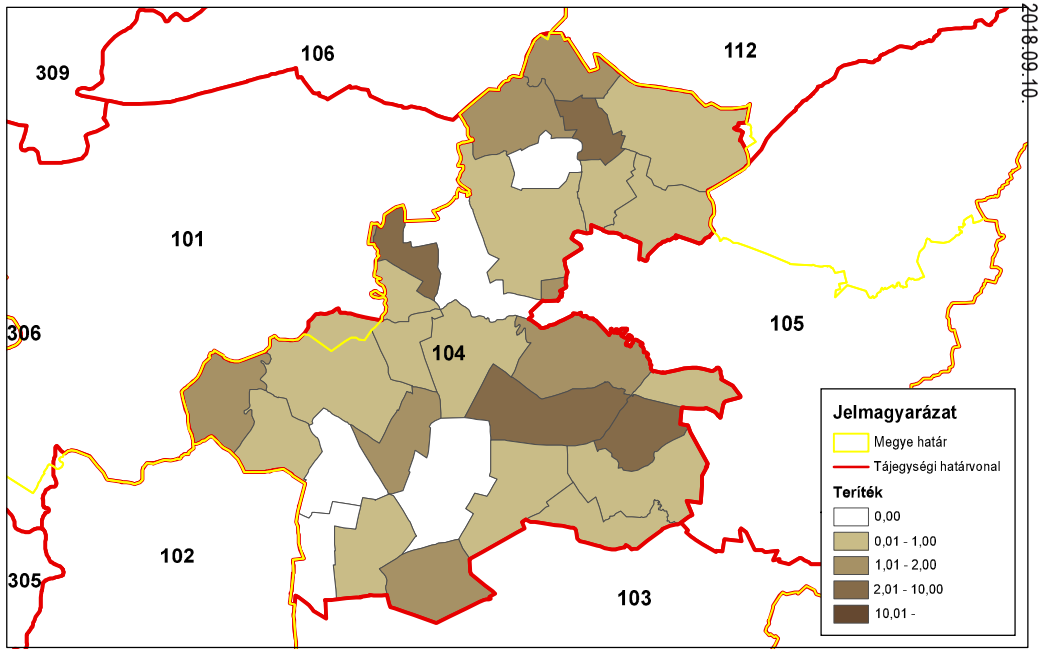

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2011

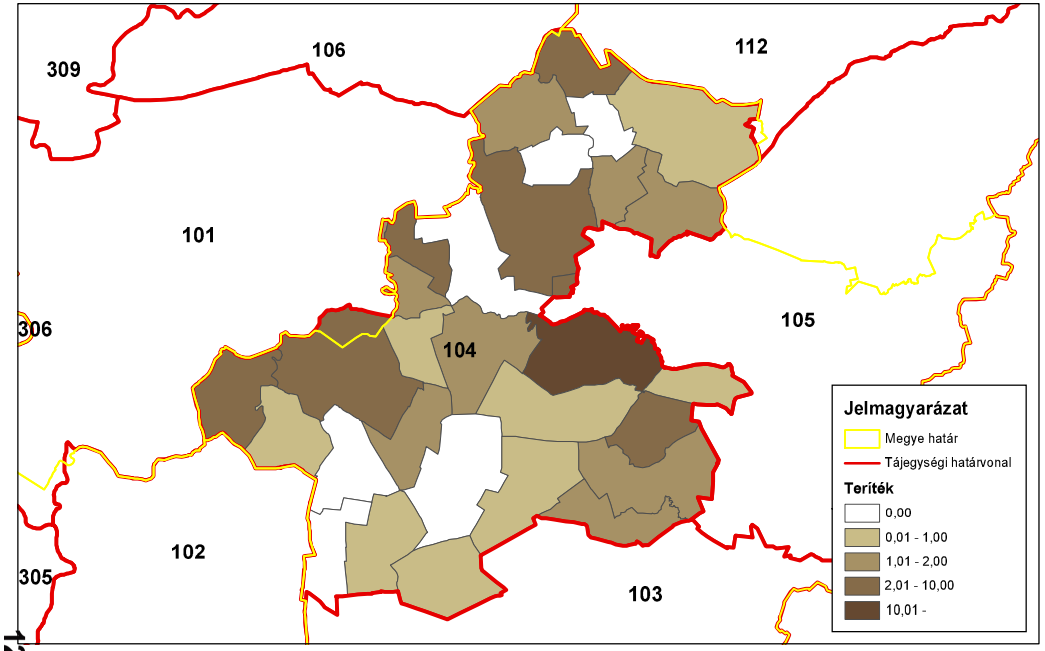

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2012

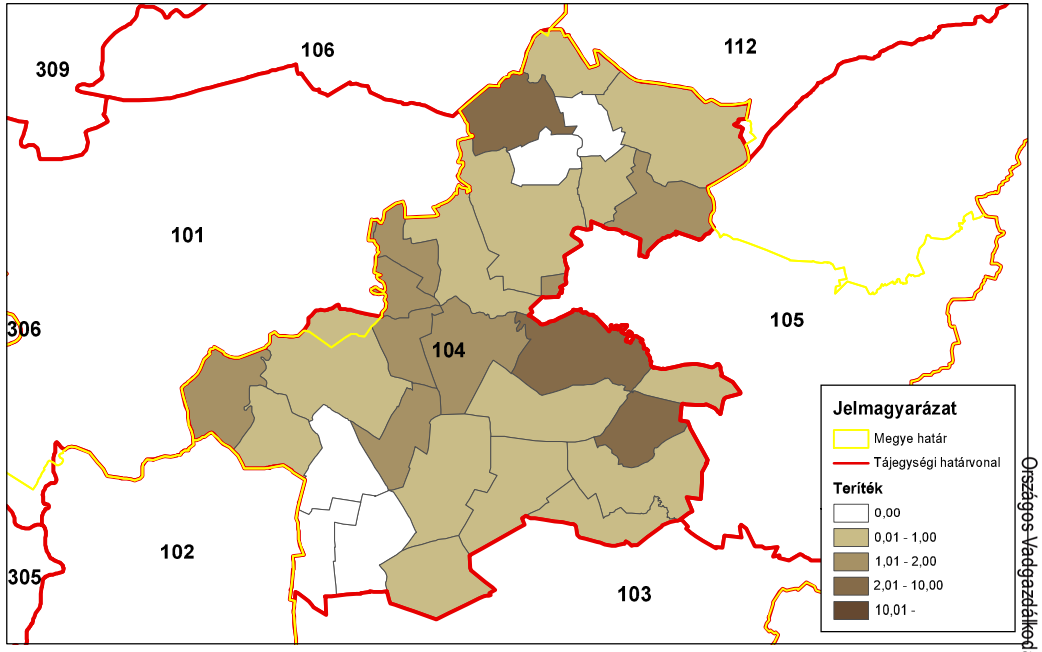

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2013

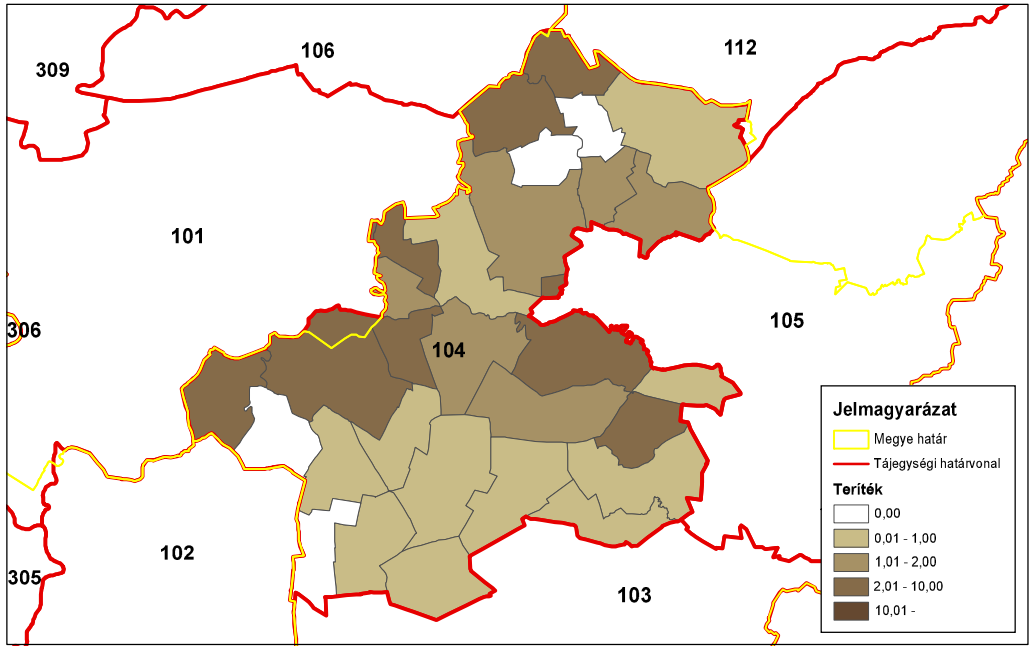

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2014

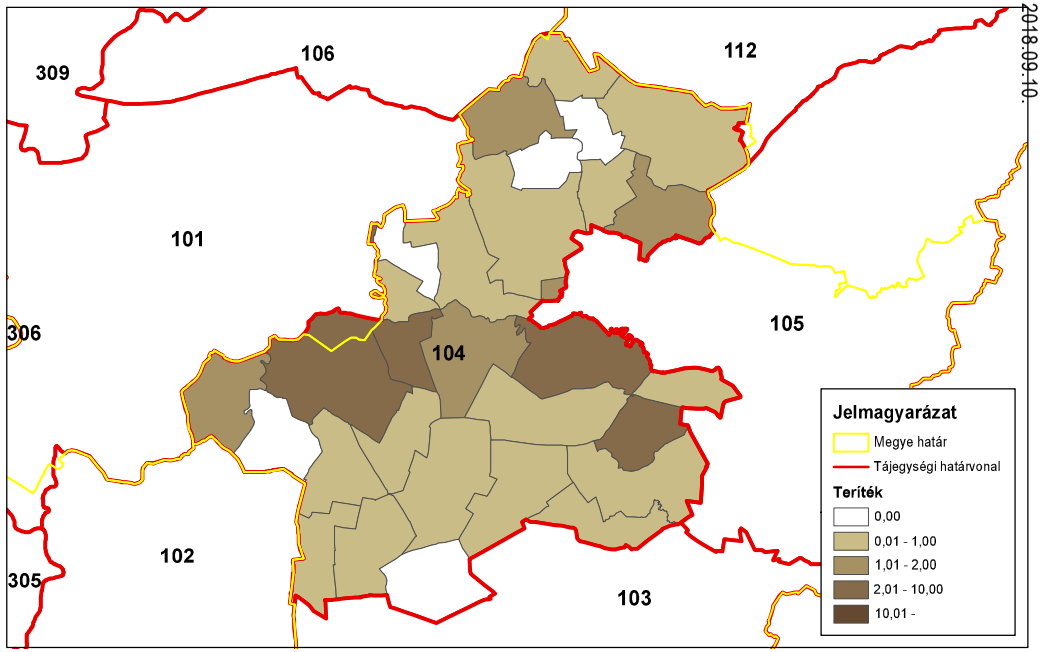

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- **Dolmányos varjú:** A dolmányos varjú lelövések száma ingadozó volt (460 → 1040 pld.)
- **Szarka:** A szarka lelövések száma erősen ingadozó képet mutatott (500 → 1500 pld.).
- **Szajkó:** A szajkó lelövések száma ingadozó volt (60–370 pld.).
- **Róka**: A róka terítéke 1998 és 2014 között 140%-kal emelkedett (1224 → 2918 pld.).
- **Borz**: Vadászhatóvá nyilvánítása óta dinamikusan emelkedik a lelövése (16 → 238 pld.).
- **Kóbor kutya**: A lelövések száma 2004-ben a harmadára csökkent, majd 200-300 pld. körül stabilizálódott.
- **Kóbor macska:** A lelövések száma 2004-ben a harmadára csökkent, majd 500 pld. körüli szintre állt be.
- **Házi görény:** Terítéke jelentéktelen, 7 és 64 pld között ingadozó. Az utolsó három évben az éves teríték a 30 pld-t sem éri el.
- **Nyest**: A nyest terítéke folyamatosan növekszik (45 → 272 pld), a borzéval megegyező nagyságrendű.
- **Üregi nyúl:** Nincs lelövése a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Pézsmapocok:** Alkalmanként vadászott faj a tájegységben (átlag: < 5 pld./év).
- **Aranysakál**: 2000-ben volt az első elejtés a tájegységben, 2007-óta az elejtések folyamatosak és dinamikusan növekednek (1 → 27 pld).
- **Nyestkutya**: A vizsgált 17 évben 6 alkalommal is jelentettek elejtést a tájegységből. A faj megtelepedését lehetőleg meg kell akadályozni. Elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.
- **Mosómedve**: Egy alkalommal (2014-ben) volt elejtés a tájegységben. Elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.

Az egyéb apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben (104)** az apróvad szempontjából legjelentősebb ragadozók, a róka és a borz terítékek növekvő értékeket mutatnak, és ez igaz a nyest esetében is, amiben a tájegység pozitívan tér el a vadgazdálkodási tájba tartozó többi tájegység jellemzőitől. A varjúfélék gyérítése viszont hektikus. A róka terítéke a tájegység északi és középső területein magasabb, a déli-, dél-keleti területrészeken a legalacsonyabb sűrűségű. 2007-óta egyszer sem fordult elő négyzetkilométerenként 2 példányt meghaladó teríték ebben a térségben. A kóbor kutya és kóbor macska kilövések száma nem a háziállatok tartásának javulása miatt csökken. A tájegységen belül az apróvadfajok szerepe fontos, ezért a házi görény gyérítésére is több figyelmet kellene fordítani. Az aranysakál állományának stabilizálását, vagy csökkenését legalább 2-es gyérítési rátával lehet elérni. A nyestkutya jelenlétét fokozott figyelemmel kell kísérni a tájegységben, mert az elejtések már majdnem rendszeresnek tekinthetők. A ragadozó és rabló életmódú fajokra az apróvad védelme érdekében a jövőben még nagyobb nyomást kell gyakorolni, aminek lehetőségeit a gazdálkodási ajánlások rész ismerteti.

A káros apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **104**

Év	Dolmányos varjú	Szarka	Szajkó	Róka	Borz	Kóbor kutya	Kóbor macska	Házi görény	Nyest	Üregi nyúl	Pézsmapocok	Arany sakál	Nyestkutya	Mosómedve
1998	739	1 299	188	1 224	0	913	1 457	7	45	0	19	0	0	0
1999	790	1 352	166	1 958	0	1 022	1 632	62	99	0	12	0	1	0
2000	741	1 056	110	1 635	0	882	1 334	64	152	0	4	1	0	0
2001	702	867	117	2 203	0	1 119	1 632	61	51	0	7	1	2	0
2002	631	611	132	2 628	96	1 115	1 707	5	71	0	0	0	0	0
2003	604	578	79	2 238	16	850	1 455	7	63	0	0	0	0	0
2004	576	576	184	2 000	16	413	546	18	105	0	0	0	0	0
2005	506	583	164	2 276	24	246	321	36	112	0	0	0	0	0
2006	464	531	75	2 265	71	212	337	36	139	0	0	0	1	0
2007	776	856	111	3 089	56	314	533	45	163	0	0	1	2	0
2008	644	1 284	97	2 959	106	323	539	30	190	0	1	2	1	0
2009	581	1 500	67	2 888	86	330	612	79	151	0	12	8	0	0
2010	562	1 070	256	2 360	119	272	512	28	157	0	10	8	0	0
2011	1 034	1 052	168	2 938	152	243	533	44	159	0	2	17	0	0
2012	779	1 002	128	2 708	244	212	561	21	241	0	3	31	0	0
2013	719	667	157	2 549	217	214	511	26	230	0	0	32	0	0
2014	948	925	376	2 918	238	151	356	23	272	0	0	27	1	1
Változás	28,3%	-28,8%	100,0%	138,4%	147,9%	-83,5%	-75,6%	228,6%	504,4%	-	-100,0%	2600,0%	0,0%	+
Minimum	464	531	67	1 224	0	151	321	5	45	0	0	0	0	0
Maximum	1 034	1 500	376	3 089	244	1 119	1 707	79	272	0	19	32	2	1
Átlagos	693,9	929,9	151,5	2402,1	84,8	519,5	857,5	34,8	141,2	0,0	4,1	7,5	0,5	0,1

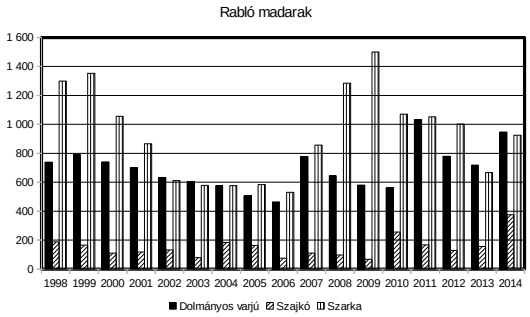

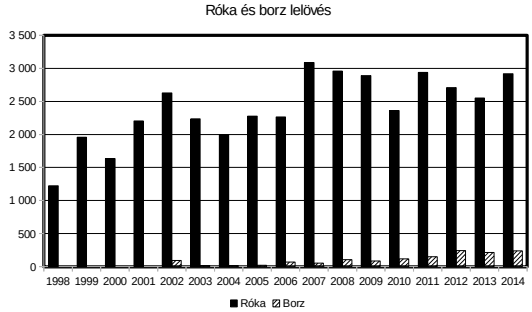

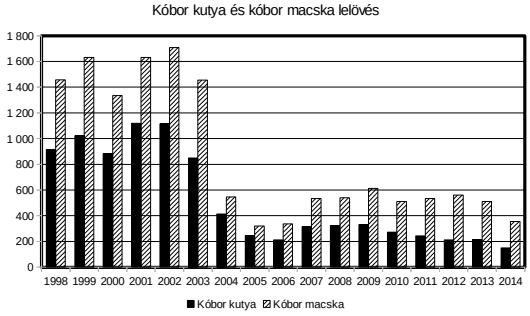

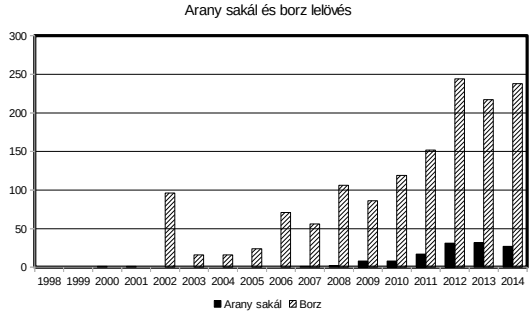

Róka (teríték - db/km^2) 2007

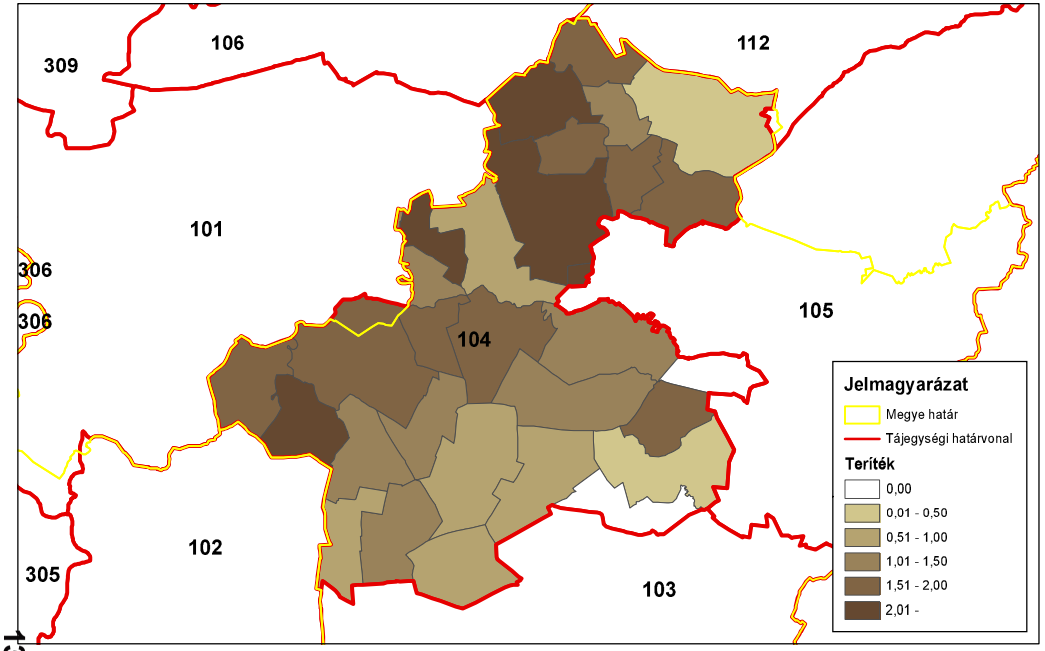

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2008

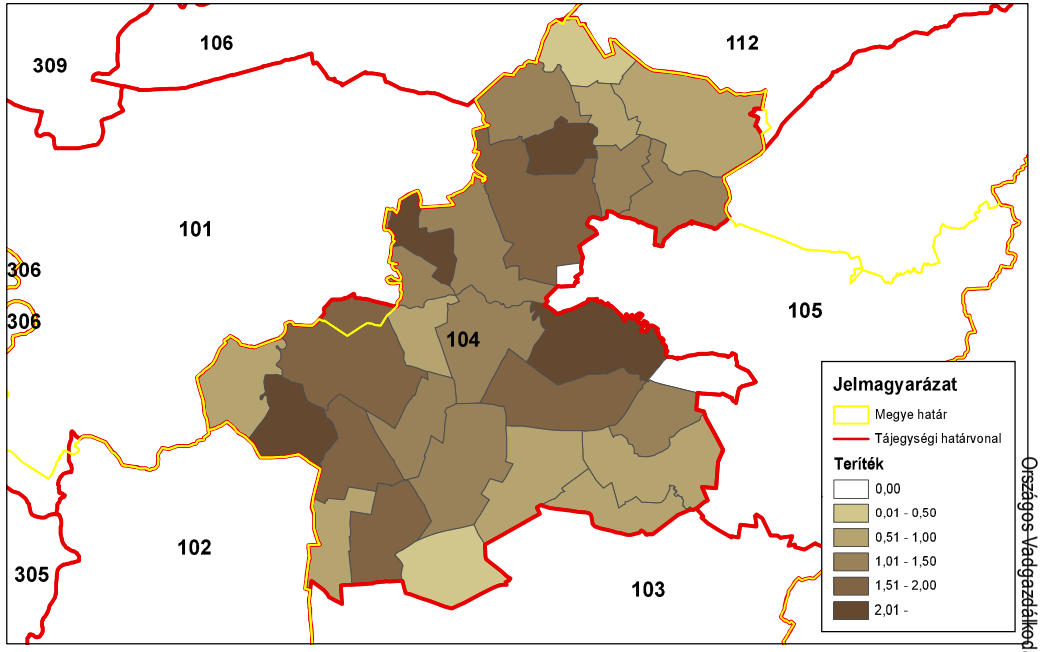

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2009

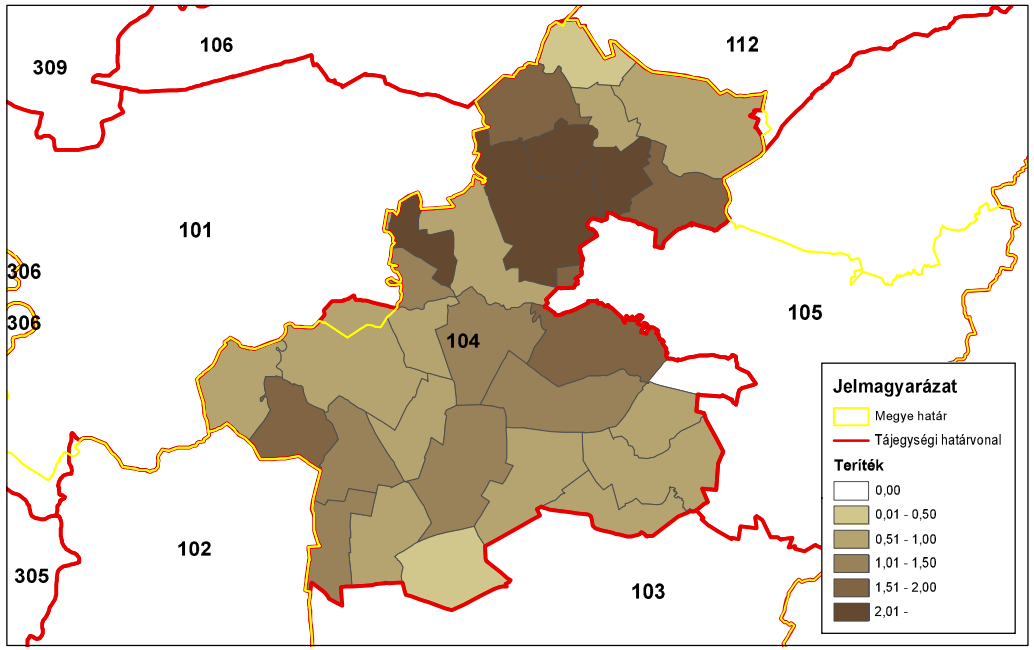

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2010

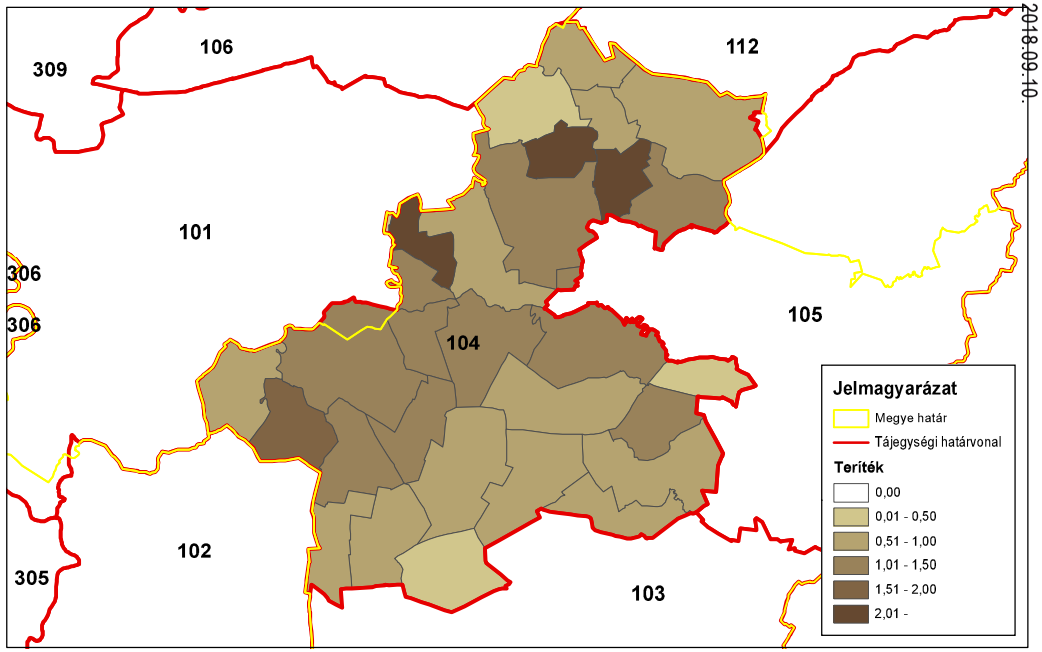

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Róka (teríték - db/km^2) 2011

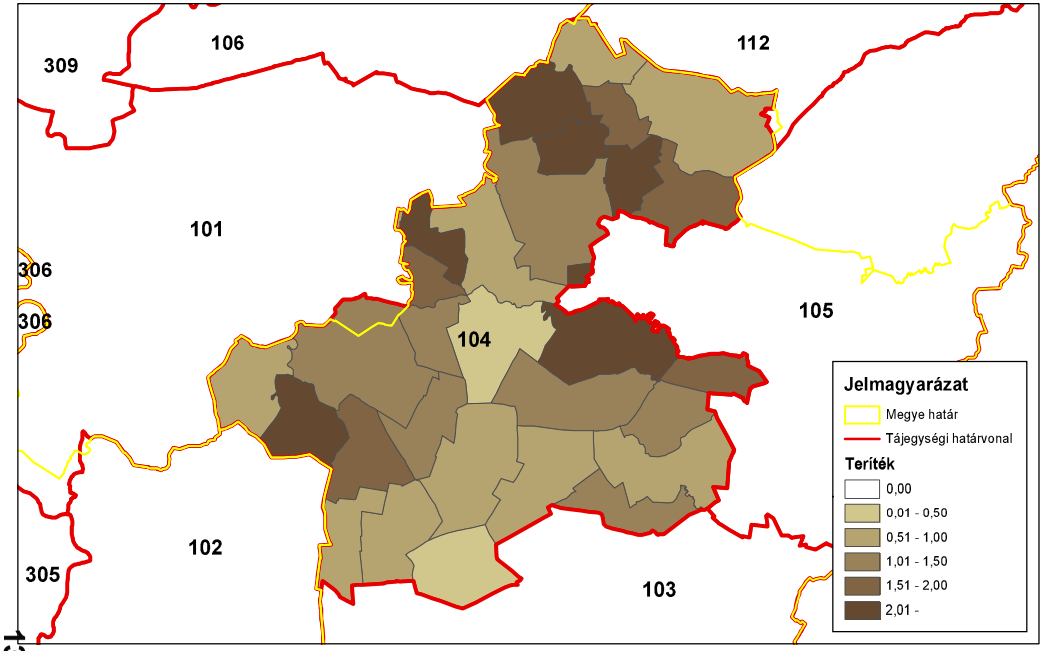

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2012

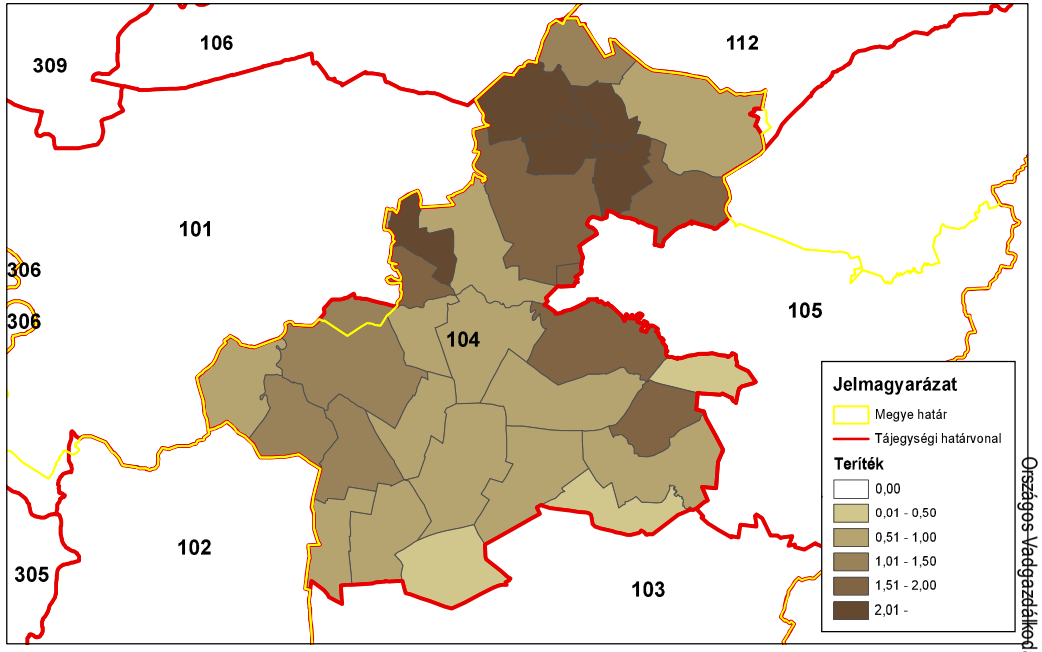

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2013

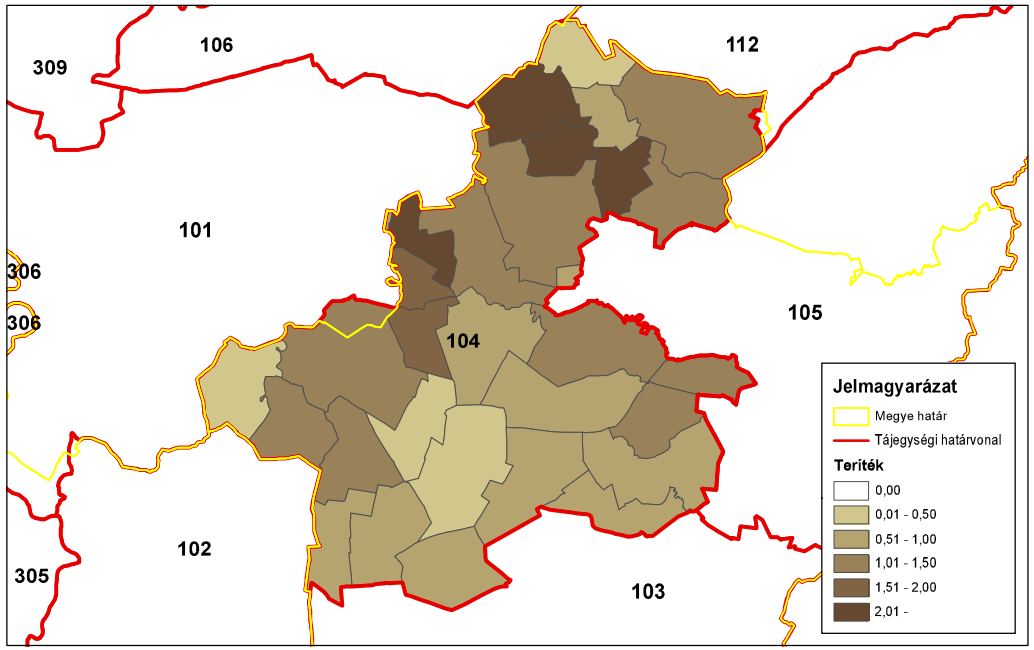

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2014

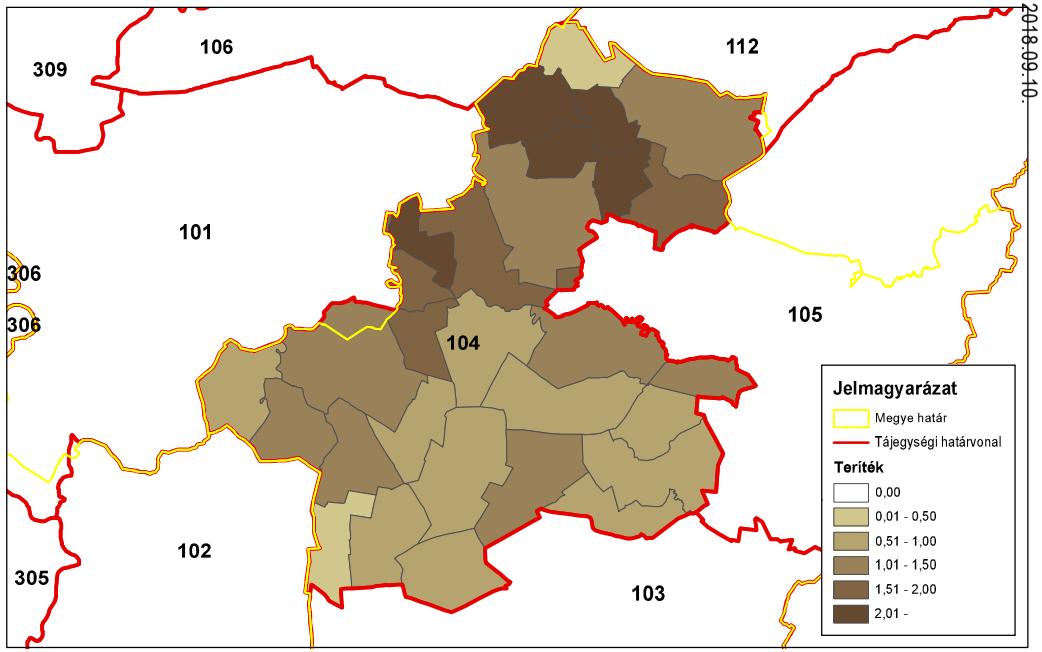

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Nagyvadgazdálkodás

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben a gímszarvas állomány mennyiségét tekintve kis jelentőségű. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban az alsó negyedben (44/52 és 45/52) helyezkedik el. A gímszarvas megjelenése a tájegység északi nyúlványának kezdetén tapasztalható.
- A gímszarvas tájegységben történő megtelepedése erősen kérdéses megalapozottságú.

Az állomány minőségének értékelése

- Az állomány a vadgazdálkodási tájegységek trófeabírálati rangsorolási táblázatában, a kevés adat következtében nem került rangsorolásra. Emiatt minősége sem ítélhető meg, azonban az egyértelmű, hogy országos viszonylatban egyáltalán nem jelentős.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Szarvasi vadgazdálkodási tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998 és 2014 között folyamatos növekedést mutatott, ez azonban az utolsó évben drasztikus csökkenésbe fordult át (2013: 43 pld. → 2014: 8 pld). Mindezt a teríték nagysága egyáltalán nem indokolta, hiszen az 2013-ban csupán 1 pld. volt. Érdekes kérdés, hogy vajon mi történhetett az állomány nagyobb részével.
- A teljes időszakra vonatkozó rendkívül alacsony hasznosítási arány (5,3%), valamint a nőivar teljes kímélete (1998 és 2014 között egyetlen tehén elejtés) azt jelzi, hogy a gímszarvast jelenleg is állománynövelő célú hasznosítási stratégiával kezelik. Ennek eredményessége ugyanakkor az utolsó év jelentett létszáma alapján, (annak megbízhatóságától függően) kérdéses.
- A vadkárok alakulása a gímszarvas szempontjából jelenleg csak vadgazdálkodási egység szintjén lenne értékelhető, azonban e nélkül is fel kell tenni a kérdést, hogy vajon kívánatos-e a tájegység területén a stabil gímszarvas állomány kialakítását segíteni?

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 0 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- Az állománybecslési módszerek közül a rendszeres, monitoringszerűen végrehajtott szinkronszámlás alkalmazása javasolt azon vadgazdálkodási egységek vonatkozásában, ahol a gímszarvas jelenleg előfordul.
- Az állomány kívánatos korösszetétele alapesetben: 25% idős, 35% középkorú,

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai
40% fiatal. Az újonnan benépesedő területek esetében a fiatalok irányába eltolódott korösszetétel a jellemző, amit a terítékadatok (döntően 1-3 éves bikák) jelen esetben meg is erősítenek. • Tisztázandó kérdés, hogy egy nagyon alacsony erdősültséggel rendelkező (összesen 7018ha; 3,0%), kifejezetten agrár jellegű térségben a gímszarvas esetében a trófea-centrikus gazdálkodás elvei alkalmazhatók-e.
Élőhely-javítási javaslatok
• A tájegység vonatkozásában a gímszarvas szempontjából nincsenek általánosan megfogalmazott és javasolt élőhely fejlesztési beavatkozások
A génmegőrzési kezelésű területek
• A tájegység területén belül nincs gímszarvas génmegőrzési rendeltetésű vadászterület (Mellékletekben csatolt táblázat).

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A dámszarvas a **Szarvasi vadgazdálkodási tájegység (104)** területén 2007-08-ig csaknem kizárólag kertben fordult elő. A szabad területi állomány hirtelen nőtt meg, egy vagy több kerti állomány „átminősítése" következtében. Ennek eredménye, hogy **a szabad területi állomány és a teríték is több, mint százszorosára nőtt.**
- Előfordulása kezdetben 2-4 vadgazdálkodási egységet érintett, ami 2010-2014-re 10-12 vadgazdálkodási egységre emelkedett.
- Az állomány **(31/52)** és a teríték **(34/52)** alapján is az **átlag alatti negyedbe** tartozik a tájegységek rangsorában.
- A dámszarvasnak a vadgazdálkodási tájegység területén "**kis jelentősége**" van.

Az állomány minőségének értékelése

- Az innen kikerült trófeák száma még csak néhány évben érte el a 30 db/év küszöböt, ezért a minőség nem értékelhető.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A hasznosítási arányok alacsonyak voltak (0→27%), ami a szinten-tartást sem teszi lehetővé, inkább a növekedés folytatódását engedi meg.
- Kezdetben sok bikát lőttek (100%→15%) a nőivar (0-36%) hasznosítása nem elegendő. A borjúként jelentett lelövés (40-50%) tartósan nem fenntartható arány. A tehenek aránya terítékben elégtelen az állomány növekedés megakadályozása szempontjából.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 600 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben nem indokolt a dámszarvas megtelepítése vagy megtelepedése, mert az élőhelyi feltételek hiányoznak. Egyidejűleg a gímszarvas terjeszkedik és a vaddisznó rohamosan növekszik a tájegységben. A három csülkösvad összeadódó hatásai robbanásszerűen növekvő mezőgazdasági károkat okozhatnak.

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai
• A vadgazdálkodási tájegységben országosan kiemelkedő a szántó és rét-legelő terület aránya (92%), miközben az erdő aránya elenyésző (3%). A fenntarthatóság küszöbértéke a terület legalább 10%-os, összefüggő tömbökből álló erdősültség. Ennél kisebb arány olyan peremterület, ahol a dámszarvas sem tartható. • Az állomány kezelésének célja a dámszarvas tartós megtelepedésének következetes akadályozása, ezért felülről nyitott lelövési tervezést lehet végezni. A nőivar és a szaporulat védelme nem szükséges. • Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: Az állományok létszámának pontos felmérésére nincs módszer. A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése a cél, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak (pl. összehangolt szinkronszámlálások, km-index becslése). • Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
Élőhely-javítási javaslatok
• A **Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben a** dámszarvas számára élőhelyi fejlesztés nem indokolt.
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
• A **Mellékletekben** található jegyzék tartalmazza.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

Az őz a **Szarvasi** vadgazdálkodási tájegységben „**nagyon jelentős**” nagyvad. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban a jelentett őzlétszámot (**12/52**) és a terítéket (**18/52**) tekintve **felső negyedben, illetve az átlag feletti negyedben** helyezkedik el, és gazdálkodási szempontból (teríték, bevételek, minőség) kiemelkedő a szerepe. Az őz a legfontosabb nagyvadfaj a tájegységben.

Az állomány minőségének értékelése

Az agancsok minősége a **Szarvasi** vadgazdálkodási tájegységben „**kiemelkedő**”. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolásában a felső negyedben helyezkedik el (**3/52**), az őzagancsok érmes aránya folyamatosan magas, kiemelkedő az állomány. Folyamatosan kiváló trófeabírálati eredmények jellemzők (15-29% érmes arányok).

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Szarvasi vadgazdálkodási tájegység területén az őz jelentett létszáma 1998 és 2013 között közel 2.5-szörösére nőtt (**132%** növekedés). Ugyanebben az időszakban az őz hasznosítása 5-szörösére nőtt (**+392%** emelkedés).
- A tájegységben a jelentett őzállomány annak ellenére emelkedett folyamatosan és erősen, hogy a lelövések 5X-sére emelkedtek. Az adatok alapján tartamosan a 4500-5500 őz lelövés lehet a fenntartható hasznosítás. Erre alapot ad, hogy a hasznosítási arány igen alacsony volt és a teríték hatalmas növekedése ellenére is alacsony (12→25%). Figyelembe véve az őz biológiai adottságait a 30-35% körüli hasznosítási szint is biztonságos, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban van.
- Az őz lelövések összetétele az utolsó 3-4 évet leszámítva, a hazánkban jellegzetes állomány-növelő összetételt mutatta. Főleg az első tervezési ciklus elején jóval kevesebb sutát lőttek, mint bakot és a suták hasznosítási aránya is kisebb volt. A sutákhoz viszonyítva a gidalelövés 1:1 arány körül alakult. Az állomány hasznosítása szempontjából kedvező, hogy míg kezdetben a bakok tették ki a teríték felét, ez fokozatosan az 1:1:1 felé haladt és csak enyhe baktöbbletet mutat a lelövési statisztika.
- A tájegységi adatok alapján úgy tűnik, hogy a vadgazdálkodási tájegységben a fokozatos teríték növekedés és a teríték összetételének következetes kiegyensúlyozása ellenére a lelövések még tovább növelhetők. Ennek révén el lehet érni egy olyan állapotot, ahol az őzállomány hasznosítása a biológiai adottságokkal (szaporodóképesség) összhangban áll, és a hasznosítás meghaladja a 30%-os szintet.
- Az őz meghatározó bevételi forrás a Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben (minőségi bakvadászat). A vadgazdálkodási tájegységben sem a vaddisznó, sem a gímszarvas jelenléte nem akkora, hogy a bevételi oldalon mérhető kapcsolat lenne kimutatható. Feltételezhető, hogy az őz által okozott károk elhanyagolhatóak, de helyi konfliktusokban fel is értékelődhet (főleg, ha a vaddisznó okozta károk az őzre vetülnek).
- A Szarvasi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok arányát tekintve a VGTE a felső negyed első felében található (3/52. hely), azaz országosan a legjobb területek közé tartozik. Az érmesek aránya 13-30% között ingadozott, jellemzőnek a 19-22% tekinthető. A bírált agancsok száma és az érmes arány között nagyon gyenge csökkenő trend mutatkozik. Az érmeseken belül átlagosan 20% az arany, 30-40% az ezüst és 40-60% bronzérmes (jelentős évek közti ingadozásokkal).
- A bírált trófeák korosztályi összetétele fokozatosan átalakult. Az idő előrehaladtával közel megduplázódott a fiatal korcsoport aránya (20 → 35%). Erős hullámzás-

Az őzgazdálkodás alapvonalai
sal, de a kezdeti 50%-ról 35%-ra csökkent az öreg bakok aránya.
Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám
• Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 5 500 egyed • Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 17 000 egyed
Állománykezelési elvek/modellek
• Az őzgazdálkodás céljait 4 fő szempont értékelése alapján célszerű meghatározni: 1. Megfelel-e az állomány mennyiségi hozama az elvárásoknak? (vadászati lehetőség és bevétel, vadhús árbevétele) 2. Megfelel-e az agancsok minősége a várakozásoknak? (agancsok nagysága, érmesek száma/aránya) 3. Kell-e a vadkárral foglalkozni? (mezőgazdasági, erdei kár, vadbalesetek) 4. A célokkal kapcsolatos biológiai és gazdálkodási korlátok (pl. a környezet tűrőképessége) • Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: Az őzállományok létszámának pontos felmérésére nincs módszer. A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése a cél, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak. Ezek a felmérések adatokat szolgáltatnak az ivarararányra és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a gidalövés hatása is. Az állomány trendje alapján megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma. Az elmúlt 2 évtized országosan és helyileg is bizonyította, hogy a lelövések fokozatos növelése (itt: +392%) nem vezet az őzállományok összeomlásához. • Az őzállomány állapotának legfontosabb jellemzői: a lőtt őzek testtömege és a testtömeg megoszlásának változása, az agancsok súlyának és súly szerinti eloszlásának változásai, valamint a szaporulat számának és megoszlásának változásai (magzatszám, felnevelt szaporulat). • Az őzállományokban a territorialitás miatt erős a nyomás az 1:1-től erősen eltérő ivararány kialakulására (1 : 2-3 bak:suta). Ez növeli az állomány számszerű szaporodóképességét, ami „elfiatalodó” koreloszláshoz vezethet. Ez a suták és a gidák megfelelően erős hasznosítása nélkül nem akadályozható meg. Ennek elmaradása miatt a sűrűségfüggő szabályozás néhány év alatt lecsökkenti az őzek súlyát és szaporulatát. • A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a fokozatos terítéknövelés (30-35%-ig) és a teríték összetételének kiegyensúlyozás (1:1:1) révén el lehet érni olyan egyensúlyt, amikor az őzállomány hasznosítása a populáció-biológiai jellemzőkkel összhangban áll, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kedvező létszám/teríték fenntartását. • A szabályos korösszetételű (élő) állomány eloszlását figyelembe véve a bakteríték javasolt összetétele 45±10% fiatal, 40±5% középkorú és 15±5% öreg bak. A populációdinamika összefüggéseit figyelembe véve, ettől lényegesen eltérő korösszetétel torzulások nélkül tartósan nem vehető ki egy állományból sem. • Az előbbiek miatt az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben kiváló képességű őzállomány él, amely országos rangsorban a felső negyed első felébe tartozik. Az őzbakok agancsainak szárhossza már a 4 éves korban megközelítheti a legnagyobb értékeket, és ez a szint 5-9 éves korban már alig változik. Az átlagos 24 órás agancssúly 5 éves korra a maximum sávjába kerül és 6-7 év közé esnek a legnagyobb átlagok. Az agancssúly később is ebben a tartományban marad, de a kevés idősebb bak esetében ezek a jellemzők erősen szóródnak, de zömmel az előző szinten vannak az átlagos értékek.
- Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek agancsai között jelentősek a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között legalább 10-25% eltérés mutatható ki. Az agancsok súlya változékonyabb és ilyen szempontból kevésbé megbízható jellemző.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az őz koncentrátum válogató kérődző, amely a magas táplálóanyag-tartalmú, nyersfehérjében gazdag, alacsony rosttartalmú táplálékokat keresi. A nagy táblás mezőgazdasági környezetben ezeket a főleg kétszikűekből álló táplálékokat nem, vagy térben és időben korlátozva találja meg. Ezért fontos az őznek is a szegélyek, sövények fasorok fenntartása, illetve az ezekben végzett élőhely-javítás. A mezei nyúl és a fácán számára végzett élőhelyi beavatkozások az őz számára is hasznosak.
- Az értéktelenebb egyszikű növényzettel, vagy részben gyomfajokkal borított kisebb foltszerű, vagy sávosan jelenlévő élőhelyek (árokpartok, tisztások, egyéb kieső területek) pillangós növényekkel (például: herefélék, szarvaskerep, csillagfürt) való felülvetése javasolt.
- Az őz számára a szegélyek és vonalas élőhelyi elemek a territóriumok kijelölése és fenntartása szempontjából is fontosak.
- Az őz kiegészítő takarmányozása indokolt lehet, egyébként a rossz minőségű vagy igényeinek nem megfelelő takarmányok kihelyezése káros.
- Az ásványi anyagellátás kiegészítésére sózók fenntartása/létesítése szükséges.

Ragadozók kezelése

- A vadászható ragadozókkal való gazdálkodás az őz szempontjából is fontos. Főleg az ellést követően a gidák veszteségeit okozhatja a róka, a kóbor kutya, az aranysakál és a vaddisznó is.
- A róka korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (>1,5 gyérítési rátára van szükség) kell kivenni a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia.
- Az aranysakál esetében a hatékonyabb utódnevelés miatt, a rókáét meghaladó vadászati hatékonyságra van szükség.
- A kóbor kutyák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani.

A génmegőrzési rendeltetésű területek

Nincs ilyen a vadgazdálkodási tájegységben.

A muflongazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Szarvasi** vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő. Vadgazdálkodási és vadászati jelentősége **nincs**.

Az állomány minőségének értékelése

A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 0 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő. Esetleges természetes megtelepedése vagy szándékos betelepítése sem támogatható. A tájegység természeti és vadgazdálkodási adottságai folytán a muflon megtelepedésének elősegítése nem kívánatos.

Élőhely-javítási javaslatok

Nem alkalmazható szempont.

A génmegőrzési kezelésű területek

Nem alkalmazható szempont.

Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása

Muflon zárt kertben sem található a vadgazdálkodási tájegységben.

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A vaddisznó a **Szarvasi vadgazdálkodási tájegység**ben "**kis jelentőségű**" A tájegységek rangsorában a jelentett létszám (**50/52**) és a teríték (**50/52**) alapján is az **alsó negyed**ben van. A döntően agrár térségben, a vadgazdálkodási tájegység apróvadas jellegével a vaddisznó megjelenése és gyors terjedése nem összeegyeztethető.

Az állomány minőségének értékelése

A vaddisznó trófeák minőségét nem értékeljük, mert egy erősen terjedő, jelentős kockázatokat hordozó vad esetében a minőség védelmének nincs alapja.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A **Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi jelentett létszáma 1998-2014 között rapid növekedést mutatott (**+709%**), melyet a teríték alakulása lekövetett (**+1963%**). A vaddisznó esetében a vadgazdálkodási jelentésekben szereplő „becslések" erősen korrelálnak az előző évi lelövéssel, azaz inkább a vadászati eredmény indexeinek tekinthetők.
- **A Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben a kezdeti 5-7 vadgazdálkodási egységhez képest az utolsó években már a vadgazdálkodási tájegység >90%-ában lőttek vaddisznót.**
- **Hasznosítási arány egyes kivételektől eltekintve alacsony volt (30-70%)** és értékei rendszertelenek. A tájegységben fenntartott összetétel a vaddisznó terjedését és létszámának növekedését okozza. Az utolsó néhány évet leszámítva a kanokhoz képest (25-40%) nagyon kevés kocát lőttek (10-25%) és a süldő- és malaclelövés is rendkívül kevés volt (50%). **Ennek a kocák és a szaporulat kíméletét okozó lelövési összetételnek szerepe van a vaddisznó terjedésében, mert végeredményben állomány-növelő gazdálkodást eredményezett.**
- Az alföldi agrár környezetben a vaddisznónak nincs helye, ezért az eddigi gyakorlat eredménytelennek tekinthető. A vaddisznólétszám további növekedésének megállítása érdekében a lelövéseket maximalizálni kell és elsősorban a kocakilövések minél magasabb számát és arányát kell elérni.
- A vaddisznó megtelepülésének további kockázata az apróvadban neki tulajdoníthatóan keletkező veszteség. A vaddisznó mindenevő, a tojások, a fiókák és az apróvad szaporulata szempontjából többé-kevésbé bizonyított veszteségeket okozhat. Ezek a veszteségek kis sűrűségeknél nem tűnnek fel, de magas egyedszáma esetén az apróvad visszaesése mérhető a vadászati adatok alapján is.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 0 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- **A vaddisznó megtelepedése a vadgazdálkodási tájegységben sehol sem támogatható, illetve nem tervezhető fenntartható szabad területi állománya.**

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

- A **Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területen való további terjeszkedést és megtelepülését minden törvényes eszközzel akadályozni kell, amihez a következők szükségesek:
- **Az évente meghatározott lelövési tervek teljesítése, a nőivar és a szaporulat bármilyen védelmének megszüntetése**;
- Az irreális értékek korrekciójának biztosítása (ivar- és korcsoportok adatainak ellenőrizhető hitelessége). Ennek érdekében a tájegység szintjén egységes vadállomány-felmérési (monitorozási) és tervezési módszertan kidolgozása és bevezetése (pl. szinkronizált jelző rendszer kialakítása a vadgazdálkodási tájegységben).
- **Az éves tervben a meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva szükséges meghatározni.**
- A vadgazdálkodási egységek között a vadászati nyomás összehangolt ellenőrzése, hogy **a vaddisznót gyengébben hasznosító területek ne legyenek a visszatöltődés forrásai.**
- A **felülről nyitott** lelövési tervszámok alkalmazása, azaz a nőivar és a szaporulat lelövését nem szükséges felülről korlátozni. Az ezzel ellentétes belső szabályozás kizárása.
- A rendelkezésre álló adatok alapján a 100-150% hasznosítási arány jó esetben a szinten tartáshoz volt elegendő. 2017-től kezdődően az érzékelhető **állománycsökkentéshez tartósan >150% hasznosítási arányt szükséges fenntartani.**
- A teríték összetételét az állomány csökkentése érdekében úgy célszerű meghatározni, hogy **a kifejlett kocák lelövése meghaladja a kanokét és az összes lelövés >75%-a malac+süldő legyen.** A malacok lövése azért is fontos, mert ezzel megelőzhető a fiatal kori szaporodás a küszöbtesttömeg elérésekor.
- Folyamatos figyelmet kell fordítani a vaddisznók terjedését segítő természetes és mesterséges folyosók és élőhelyfoltok vaddisznóktól való mentesítésére (fasorok, bozótosok, erdősávok, erdőfoltok, nádasok stb.).

Élőhely-javítási javaslatok

- Az állomány növelését célzó etetés kifejezetten káros és kerülendő.
- A vaddisznó etetésének csak a vadászat megkönnyítése (szórók), illetve a károsított területektől való elvonás lehet a célja; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. A szórók és etetők helyét úgy kell megválasztani, hogy a takarmányozás a természeti vagy gazdasági értékekben a kár veszélyét ne növelje.
- Szükséges a vadhatás-monitoring rendszeres alkalmazása. A károsítás és a túrás mértékének és mintázatának rendszeres felmérésével a hasznosítás mennyiségének és tér-időbeli eloszlásának tervezése és megvalósítása az élőhelyen mérhető paraméterekhez igazítható.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Apróvadgazdálkodás

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben** a mezei nyúl „**nagy jelentőségű**” vadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban a jelentett létszám (1/52) és a teríték (2/52) alapján is a felső negyedben helyezkedik el. Gazdálkodási szempontból szerepe nagy (apróvadas vadgazdálkodási tájegységek).

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány 43950-ről 43720-ra változott és állandósult.
- A hasznosítás (8782-ről 18131-re) és a hasznosítási arány (20%-ról 41,5-ra) növekszik
- A befogás és lelövés is növekszik, a korábbi nagyobb mértékű lelövés 2014-re lecsökkent és a befogás aránya megnőtt (70% - 30%-ról 50% - 50%-ra).

Állománykezelési elvek/modellek

- A mezei nyúl gazdálkodásban az alkalmazkodó hasznosítás bevezetése szükséges. Kötelezővé kellene tenni egy elfogadott létszámbecslési módszer (javasolt az éjszakai reflektoros létszámbecslés) használatát tél végén-kora tavasszal és ősszel, a vadászatok megkezdése előtt. Az őszi becslés alapján, amennyiben szükséges, módosítani lehet a tervezett hasznosítandó mennyiséget. A hasznosítás mennyiségét egy hasznosítási modell segítségével kell meghatározni: a Kovács-Heltay modell vagy a SZIE VMI modellje alapján számítsák ki.
- A december második felétől történő befogás gyakorlatilag a korábbi időszak viszontagságait átélt, életképes törzsállományba történő belenyúlást jelent. Ezért december 15. után a befogásokat a vadászati hatóság engedélyéhez kell kötni. A tartós túlhasznosítás megelőzése és az állomány regenerálódása érdekében elő lehet írni, hogy évente nem vadászott, pihentetett területek kerüljenek kijelölésre a vadgazdálkodási egységek 15-30%-án (mozaikszerű hasznosítás).
- A mezei nyúl szempontjából a róka lehet jelentős ebben a tájegységben is attól függetlenül, hogy nem látszik semmilyen összefüggés a lelövések között. A vaddisznó megjelent a térségben és erősen növekszik a populációja, ami nem kívánatos. A mezei nyúl hasznosítás adatain még nem érzékelhető a vaddisznó emelkedő létszámának hatása. Azonban ez nem is engedhető meg a tájegységben, ahol nagy jelentősége van a mezei nyúl gazdálkodásnak. Ennek megfelelően a vaddisznó visszaszorítása kiemelt cél.

Élőhely-javítási javaslatok

- Nagyon magas a szántóterületek aránya (82,5 %), ezért az alábbi szempontok szerint lehet az élőhelyet javítani a mezei nyúl számára:
- A növényborítás nélküli területek minimalizálása (másodvetés, tarlóvetés) Ehhez a következő növények javasoltak: őszi káposztarepce, takarmánykáposzta, takarmánykel, tarlórépa, olajretek, mohar, köles. (KAP Zöldítés

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
kihasználása) • A táblaméretek csökkentése a vetésszerkezet változatosságának növelése, ha ez lehetséges (KAP Zöldítés, AKG kihasználása). • A még meglévő természetes élőhelyfoltok zöldfolyosókkal (KAP Zöldítés – táblaszegélyek, fasorok), elsősorban füves élőhelyekkel, vagy takarmánytermő sávokkal való összekötése. • Változatos lágyszárú növény fajösszetétel kialakítása (fajszám: 30 <). • A vadászterület minden részére legyen hatással az élőhelyfejlesztés (több, kisebb, a területen szétszórt, elnyújtott, sávszerű vagy amorf kialakítás) • Szélfogó cserjesorok, -foltok, magasfüves (kaszálatlan) területek kialakítása (KAP Zöldítés). • Vadföldeken többéves vetőmagkeverékek telepítése ajánlott (Biodiverzitás vetőmag keverék; CL 1300 őz és nyúl keverék). Egynyári kultúrák esetén a vetésváltást több, kisebb részletben, hetes, hónapos különbségekkel végezzük. • Kaszálások során vadriasztó lánc használata szükséges, valamint a kaszálást mindig a tábla közepétől a szélei felé haladva végezzük. • Az agrárkörnyezet-gazdálkodási programok (AKG) zöldugar kezelésére vonatkozó szabályok a mezei nyúl élőhely kezelése során is alkalmazhatók, ahogy a kaszálás szabályai a vadlegelőkön és egyéb füves élőhelyeken is alkalmazhatók. • Ha az élőhelyfejlesztés nem lehetséges, akkor mindenképpen szükséges a nyári kiegészítő takarmányozás a vadgazdálkodási egységek területén már az aratást megelőzően, majd utána folyamatosan az őszi vadászatig. Az etetőhelyeket a teljesen üres táblákat szegélyező gyepsávokban, fasorokban érdemes kijelölni. Az etetőhelyeket egymástól 100-150 méter távolságban érdemes kialakítani. A takarmányféleségek közül – a mezei nyúl vegetációs vízigényét figyelembe véve – elsősorban a lédús takarmányokat javasoljuk. Ezek a takarmányrépa, tarlórépa, cukorrépa, sárgarépa, káposztafélék, kukorica szilázs. A lédús takarmányokon túl a jó minőségű lucerna- és réti széna kijuttatásáról is érdemes gondoskodni.
Ragadozók állománykezelése
• A róka állomány korlátozása a legfontosabb a mezei nyúl szempontjából. Legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. • A kistestű menyétfélék (nyest, közönséges görény) csapdázása idényen kívül is javasolt a vadászati hatóság engedélye esetén. • A kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Lásd a ragadozókra vonatkozó részt.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Szarvasi vadgazdálkodási tájegységben** a fácán "**nagy jelentőségű**" apróvadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett állomány (3/52) és a hasznosítás (1/52) alapján is a felső negyedben helyezkedik el, és gazdálkodási szempontból a fácán szerepe nagy (apróvadas vadgazdálkodási tájegység).

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány csökken (-28.1%)
- A hasznosítás egy-egy tervezési időszakon belül állandó szinten maradt, de a második ciklusban enyhén alacsonyabb mértékű volt, a trend csökkenő (-5.74%); a jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás erősen ingadozott (65.7-127.8%); a kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás kevésbé ingadozott, nőtt (28-50.8%; 41.4%).
- A kibocsátott fácánok száma az első tervezési időszakban folyamatosan erősen csökkent, a másodikban állandósult (115 ezer → 76.7 ezer; -33.3%); a kibocsátás jellemzően a becsült állomány kétszerese; a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás az első ciklusban erősen, a másodikban enyhébben ingadozott (0-44.3%).

Állománykezelési elvek/modellek

- A fácángazdálkodás tervezéséhez a következő változókról szükséges helyi, vagy egyéb vizsgálatokból felhasználható információ: a költő felnőtt madarak (törzsállomány) márciusi száma; a felnevelt szaporulat száma a felnevelés végéig; a populáció szeptemberi száma; elejtett egyedek száma (tyúk, kakas külön). Amennyiben kibocsátás történik, akkor a kibocsátott fácánok megtérülési aránya a kibocsátáskor jelölt fácánok alapján.
- A hasznosítási tervet a felnevelt szaporulatra (szabadterületi állomány) és a kibocsátott fácánok várható megtérülése (korábbi évek adatai) alapján elkülönítve célszerű megtervezni. A kibocsátott fácánok és a vad származású fácánok nem egyenértékűek.
- A fácán végleges hasznosítási tervszáma a vadgazdálkodók őszi állománybecslései és annak hatósági ellenőrzései alapján kerüljön meghatározásra. Szabadterületi fácán hasznosítása helyileg indokolt esetben csak meghatározott küszöb felett (jelenleg: 4 egyed / km^2) engedélyezhető. A szabadterületi vad állományra gyakorolt vadászati nyomás maradjon 25-40% alatt. Az őszi populációból a kakasok akár 75%-os hasznosítása biztosíthatja a fenntartható hozamot, vegyes ivarú kibocsátások esetén a tyúkok hasznosítása nem ajánlott. A tojók hasznosítását célszerűbb kerülni, mivel a fácánállomány legértékesebb részét a szaporulatot biztosító életképes tyúkok alkotják. Biológiailag megalapozott esetben a vadászati hatóság a tojók lelövését eltérően értékelheti.
- A kibocsátott tyúkok teljes védelmével a vad tyúkokra a visszavadászás során gyakorolt járulékos vadászati nyomás kizárható. A ragadozók csoportosulási válaszának elkerülése érdekében a kiscsoportos kihelyezést kellene előtérbe helyezni.

A fácángazdálkodás alapvonalai
• A kibocsátott egyedeket szükséges megjelölni (megfelelő minőségű lábgyűrű, szárnyjelölő), hogy a visszavadászási arány és a vad fácánokra gyakorolt vadászati nyomás mérhető legyen.
Élőhely-javítási javaslatok
• Javasolt – lehetőség szerint – minél nagyobb arányban olyan területek kialakítása, ahol a fészkelési időszakban nem, vagy alig folyik olyan tevékenység, amely a fészkelést akadályozná. Ilyenek: őszi búza és árpa, tritikále, rozs, vadföld és zöldugar. Kedvezőnek tekinthető még: repce, borsó, vörös here, bíborhere, mézontófű. • Fontos a fás, cserjés vegetációk megfelelő területaránya is. Javasolható a bodza, a kökény, gyepűrózsa jelenléte, illetve az ilyen növényzetű foltok, sávok megőrzése. • Alapvető a fészkelőhelyek védelme vagy kialakítása, elsősorban füves élőhelyek és pillangós zöldtakarmánynövények tábláinak biztosításával. • Természetbarát kaszálási módszereket kell alkalmazni a fészkelőhelyeken (fészkelési időt elkerülő munkálatok, alternáló kasza és vadriasztó lánc használata, bentről kifelé és lassú haladás, max. 3 m munkaszélesség, búvósáv-rendszer meghagyása). • Gyom- és rovartáplálék biztosítása szükséges a szegélyvegetáció védelmével. • Téli túlélést vadföldekkel (1-3 ha/100 ha; kelkáposzta, lenmag, gabonafélék, köles, repce, esetleg kukorica és cirok), gabonafélék önetetőből történő etetésével (1 db/ 100 ha) segíteni kell.
Ragadozók állománykezelése
• A róka állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről az év első felére koncentrálva. • A fácán fészkelőterületein a borz állományának teljes lecsökkentését kell elérni. • Az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdázás javasolt. • A fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is fontos a fácán szaporodási időszakában, így szükséges lehet engedélyt kérni az idényen kívüli vadászatukhoz és csapdázásukhoz. • A kóbor kutyák és macskák jelenlétét is minimálisra kell szorítani a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával. Az apróvad szempontjából a macskák hatását általában alulértékelik. • A növekvő vaddisznó állomány szabályozása is alapvető lehetséges fészekpredációjuk csökkentése miatt.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai

Az állomány számszerű hasznosításának és területi megoszlásának értékelése

- **Szarvasi vadgazdálkodási tájegység (104):**
- **Üregi nyúl**: Vadászati jelentősége nincs a tájegységben.
- **Fogoly**: Vadászati jelentősége elhanyagolhatóvá vált.
- **Tőkés réce**: Terítéke a röptetett récével együtt jelentős.
- **Nyári lúd**: A rendelkezésre álló adatok alapján helyzete még nem megítélhető.
- **Vetési lúd**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nagy lilik**: Vadászati jelentősége másodlagos.
- **Kanadai lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nílusi lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Szárcsa**: Vadászati jelentősége másodlagos.
- **Örvös galamb**: Terítéke másodlagos.
- **Balkáni gerle**: Terítéke jelentős.

Állománykezelési elvek/modellek

- Jogszabályban meghatározott korlátozások (2016. júniusi állapot szerint):
  - Fogoly a vadászati idényben azokon a vadászterületeken vadászható, ahol az adott vadászati évben legalább 500 példány fogoly kibocsátása történt, a vadászati hatóság által a vad zárttéri tartásáról és kibocsátásáról adott engedélyben foglaltak szerint. Az engedélyben meg kell határozni a kibocsátás feltételeit, a hasznosítás mértékét, mely legfeljebb negyven százalék lehet, továbbá a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét.
  - Tőkés récére augusztus 15-től augusztus 31-ig kizárólag húzáson és a vízparttól – azaz a vízzel borított terület és a szárazföld találkozásától – számított 50 méteren kívül szabad vadászni. Tőkés récéből és szárcsából naponta, személyenként összesen legfeljebb nyolc darab ejthető el. Tenyésztett tőkés réce tilalmi időben is napi terítékkorlátozás nélkül lőhető.
  - Nyári lúdból, vetési lúdból és nagy lilikből naponta, személyenként összesen legfeljebb hat darab ejthető el, melyből a nyári ludak száma nem lehet több kettőnél. A vetési lúd és a nagy lilik vadászati idénye Hajdú-Bihar, Békés és Csongrád megye teljes közigazgatási területén, valamint Jász-Nagykun-Szolnok megye tiszántúli területén december 1-jén kezdődik és január 31-ig tart. A nyári lúd vadászati idénye Hajdú-Bihar megye teljes közigazgatási területén, valamint Jász-Nagykun-Szolnok megye tiszántúli területén szintén december 1-jén kezdődik és december 31-éig tart.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
• Az elejtett kanadai lúdról és nílusi lúdról fotódokumentációt kell készíteni, melyet meg kell küldeni a Nyugat-Magyarországi Egyetemnek. Az elejtett példányt a fotódokumentáció elküldését követő két munkanapig meg kell őrizni. • Tőkés réce kibocsátása esetén a kibocsátás utáni első hetekben fokozott figyelmet kell fordítani a madarak tó-felület közelébe tartására. A szoktató etetés javasolt távolsága 400-800 méter. A visszavadászási aránynak legalább 70% közelében kell lennie. A visszavadászást a tófelületre való kibocsátás során felhelyezett jelölő gyűrűk segítségével ellenőrizhetjük. • Fogoly kibocsátása esetén a kibocsátott madarak tájegység szintű kötelező és egyforma jelölését megfontolásra javasoljuk. • A tájegység legfontosabb ragadozói a róka, a borz és megjelent és szaporodik az aranysakál. Az apróvad fajok jelentősége miatt fontos a kistestű menyétfélék és a vaddisznó korlátozása is a vadászterületeken. E fajok esetében a tájegységi terv *"A ragadozógazdálkodás alapvonalai"* c. részben leírtak az irányadók, amelyek az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb (kisebb ragadozó hatással járó) környezetet teremtenek.
Élőhely-javítási javaslatok
A Szarvasi vadgazdálkodási tájegység azon részein, ahol a fogoly előfordul olyan búvóhelyek kialakítása a cél, amely alól a fogoly ki tud látni (ernyőszerű védelem a ragadozó madár fajok ellen). Fontos, hogy a búvóhelyek az őszi-téli időszakban is védelmet nyújtsanak. Ehhez jó megoldás a cserjesávok alsó részének (50-100 cm magasságig) sűrítése, zártabbá tétele, akár szalmabálákkal is. A búvóhelyek mellett található gabona- és kukoricatáblákon a táblaszegélyek 6-20 méter széles sávjában a termény lábon hagyása (lábon történő megvásárlása és későbbi, télvégi letakarítása) javasolt. A megfelelő búvóhelyek kialakítása a kibocsátó helyeken is fontos. A vízivad megtartását elősegítik, ha az alacsonyabban fekvő részeken, hosszabb-rövidebb ideig a csapadékvíz visszatartására törekszünk. Ugyanezen fajok számára a gabona és pillangós növényekből álló vadföldek megfelelőek tudnak lenni. A vadföldek kialakítása a röptetett réce kibocsátó helyek közelében is fontos. Egyebekben a fácán és a mezei nyúl gazdálkodás során leírt élőhely- és vadföldgazdálkodási javaslatok az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb élőhelyi környezetet teremtenek.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

Az állományok számszerű csökkentésének és a területi megoszlás értékelése

- **Róka:** A **Szarvasi vadgazdálkodási tájegység (104)** legfontosabb ragadozója. Állománya csak akkor befolyásolható, ha a tájegység egészében egységes szemlélettel és megfelelő intenzitással gyérítik. Megfelelő célkitűzés lehet a kevésbé erőteljes vadászati nyomást gyakorló vadgazdálkodási egységek felzárkóztatása a tájegység északi részén tapasztalható terítéksűrűséghez (> 2 pld./km^2).
- **Borz:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Aranysakál:** Állományváltozását tájegységi szinten nyomon kell követni. Állományának felszámolására kell törekedni.
- **Nyest:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Házi görény:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Pézsmapocok:** Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nyestkutya:** Faunaidegen, inváziós faj. Állományváltozását tájegységi szinten nyomon kell követni. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Mosómedve:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Kóbor kutya:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Kóbor macska:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Dolmányos varjú:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szarka:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szajkó:** Vadászati jelentősége másodlagos.

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben a mezei nyúl, és a fácán terítéke a felső negyedbe, az őzé az átlag feletti negyedbe tartozik.A tájegység ragadozó fajaival való gazdálkodást ennek megfelelően kell tervezni és végrehajtani.
- A Szarvasi vadgazdálkodási tájegység legfontosabb ragadozó faja a róka. Állomá-

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

nyának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia. Lehetőleg meg kell akadályozni, hogy a szukák lefialjanak. Az ennek ellenére keletkezett fialó kotorékokat kiásással kell megszüntetni. A süldő rókák már nem hagyhatják el a kotorékot - a gabona tarlókon való vadászat a süldő rókákra már nem csökkenti az apróvadfajok szaporulatában a kártételt. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdák alkalmazása egyaránt javasolt.

- A borz állományának stabilizálásához (a további növekedés megakadályozásához), állományának csökkentéséhez 0,7-es gyérítési rátát kell elérni. Állománycsökkentése elsősorban a fácán fészkelő területein indokolt. Szükség esetén, idényen kívüli vadászati engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett, a kotorékhoz kötött vadászati módok és a csapdázás javasolt.
- A fészkelő helyek környezetében a kistestű menyétfélék (nyest, görény) csapdázása és szükség esetén a vándorpatkány csapdázása javasolt. Ez utóbbi faj esetében elsősorban az etetőhelyek környékén, akár a járatkezelésen alapuló mérgezés is meggondolandó lehet.
- Ugyanezeken a területeken fontos a fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is. Jelentős fészkelő állomány mellett az idényen kívüli vadászathoz és csapdázáshoz engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól.
- Az apróvadas vadászterületeken a kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Az élvefogó csapdák alkalmazása e fajok esetében kifejezetten hatékony és egyben a felesleges konfliktus lehetőségeket is csökkenti.
- Az apróvadas vadászterületeken a vaddisznó is ragadozó és így folyamatosan gyérítendő fajnak számít, megtelepedését, állománynövekedését lehetőleg meg kell akadályozni.
- A tájegységben a nyestkutya jelenlétére az elmúlt évek adatai alapján fokozott figyelemmel kell lenni, a megjelenő egyedeket csapdázással, vagy fegyveres vadászattal kell eltávolítani.
- A tájegységben megjelent és szaporodik az aranysakál. Állományának csökkentéséhez legalább a 2-es gyérítési ráta elérése javasolt. Vadászati módjai a csapdázás és az egyéni fegyveres vadászat.

4. Mellékletek

- **A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe**
- **A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke**
- **A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján**
- **A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei**
- **Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai**

A 104 számú vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási egységei

É

0 2,5 5 10 Km

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2018

Készült: 2018.08.23.
A vadgazdálkodási egységek határvonalainak pontosítása még folyamatban van.

A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke

VGTE	Megye	Kód	Név	Telephely	Város	Közterület	Isz.
104	04	950150	Sárréti Vadásztársaság Bucsa	Bucsa	Bucsa	Pf. 13.	5527
104	04	950250	Kunsági Vadásztársaság	Ecsegfalva	Ecsegfalva	Jókai út 1/A.	5515
104	04	950350	KAROLIN Vadásztársaság	Szeghalom	Szeghalom	Töviskes 1238.	5520
104	04	950450	Füzesgyarmati Vadásztársaság	Füzesgyarmat	Füzesgyarmat	Széchenyi u. 6.	5525
104	04	950550	Körösmenti Vadásztársaság Gyomaendrőd	Gyomaendrőd	Gyomaendrőd	Arany J. u. 4.	5500
104	04	950650	Dévaványai Vadásztársaság	Dévaványa	Dévaványa	Kossuth u. 36.	5510
104	04	950660	BARTHA-AGRÁR Kft.	Dévaványa	Dévaványa	Külterület 072/23. hrsz.	5510
104	04	950750	Szeghalmi Töviskési Vadásztársaság	Szeghalom	Szeghalom	Kinizsi u. 85.	5520
104	04	950850	Hunor Vadásztársaság	Szeghalom	Szeghalom	Kossuth u. 9/1.	5520
104	04	950950	Gyomaendrőd CSEJTI Vadásztársaság	Gyomaendrőd	Gyomaendrőd	Pf. 1.	5502
104	04	950960	Kisréti Vadásztársaság Gyomaendrőd	Gyomaendrőd	Gyomaendrőd	II. ker. Tanya 2.	5502
104	04	950970	Fazekasi Vadásztársaság Gyomaendrőd	Gyomaendrőd	Gyomaendrőd	II. ker. 515.	5500
104	04	951050	Széchenyi Zsigmond Vadásztársaság	Gyomaendrőd	Gyomaendrőd	Mirhóháti u. 22.	5500
104	04	951150	Köröstarcsai Petőfi Vadásztársaság	Köröstarcsa	Köröstarcsa	Kossuth u. 9.	5622
104	04	951950	Békésszentandrási Tessedik Sámuel Vadásztársa	Békésszentandrás	Békésszentandrás	Hunyadi u. 40.	5561
104	04	952050	Táncsics Vadásztársaság Szarvas	Szarvas	Szarvas	Mátyás király u. 14.	5540
104	04	952150	Mezőberény Vadásztársaság	Mezőberény	Mezőberény	Luther u. 23.	5650
104	04	952550	Békési Kittenberger Kálmán Vadásztársaság	Békés	Békés	Pf. 15.	5630
104	04	952750	Szarvasi Arborétum Vadásztársaság	Szarvas	Szarvas	II. kk. Tanya 148.	5540
104	04	952850	Nagyrátai Vadásztársaság	Kondoros	Kondoros	Hősök útja 19.	5553
104	04	952950	Csabacsűdi Vadásztársaság	Örménykút	Örménykút	Dózsa Gy. u. 81.	5556
104	04	953050	Kondorosi Gazdák Vadásztársaság	Kondoros	Kondoros	Szabadság u. 41.	5553
104	04	953150	HUNOR Vadásztársaság Kamut	Kamut	Kamut	Tanya 65.	5673
104	04	953250	Földvár Vadásztársaság	Murony	Murony	Békési u. 36.	5672
104	04	953260	Borosgyáni Vadásztársaság Egyesület	Békéscsaba	Békéscsaba	Kisrét tanya 121.	5600
104	04	953270	Békés-Marói Vadásztársaság Egyesület	Békés	Békés	Rákóczi u. 31.	5630
104	04	953650	Gádoros-Nagyszénás NIMRÓD Vadásztársaság	Gádoros	Gádoros	Kossuth u. 14.	5932
104	04	953660	Petőfi Vadásztársaság Nagyszénás	Nagyszénás	Nagyszénás	Orosházi út 478/1.	5931
104	04	953750	Csorvási Vadásztársaság	Csorvás	Csorvás	Bajcsy-Zsilinszky u. 16.	5920
104	04	954060	Megyer Vadásztársaság	Békéscsaba	Békéscsaba	Ipari út 44-46.	5600
104	04	956450	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas	Szarvas	Anna-liget 1.	5540
104	04	956650	Hidashát-Bélmegyer Vadgazdálkodási Társaság	Bélmegyer	Bélmegyer	Tanya 198.	5643

A gímszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	46.8	49	AN	45.0	50	AN			
102	Maros-csongrádi	42.0	41	AN	41.0	40	AN			
103	Békési	40.0	39	ÁAN	40.0	39	ÁAN			
104	Szarvasi	42.8	44	AN	43.3	45	AN			
105	Körös-berettyói	33.0	33	ÁAN	33.0	33	ÁAN	31.7	34	AH
106	Nagykunsági	46.5	48	AN	45.0	49	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	37.0	37	ÁAN	37.8	37	ÁAN	13.0	12	FH
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	42.5	43	AN	43.8	46	AN			
109	Nyírségi	34.0	34	ÁAN	33.8	34	ÁAN	37.0	37	AH
110	Felső-tiszavidéki	28.3	28	ÁAN	31.5	32	ÁAN	18.3	18	KH
111	Tiszamenti	44.0	45	AN	43.0	44	AN			
112	Sárrét-bihari	44.5	47	AN	44.0	47	AN			
201	Börzsöny-gödöllői	13.0	15	ÁFN	13.3	14	ÁFN	27.5	31	AH
202	Nógrád-cserháti	19.5	19	ÁFN	18.3	17	ÁFN	26.0	28	AH
203	Bükki	16.0	16	ÁFN	18.5	18	ÁFN	32.0	35	AH
204	Cserehát-aggteleki	21.5	21	ÁFN	25.3	25	ÁFN	22.3	24	KH
205	Bükkalja-taktaközi	39.5	38	ÁAN	37.8	38	ÁAN	36.0	36	AH
206	Zemplén-bodrogközi	24.5	25	ÁFN	25.8	27	ÁAN	19.3	20	KH
301	Pesti-síksági	31.5	31	ÁAN	30.8	31	ÁAN	14.3	14	KH
302	Észak-bácskiskuni	35.0	35	ÁAN	35.3	35	ÁAN	38.0	38	AH
303	Illancs-bugaci	16.3	17	ÁFN	20.3	21	ÁFN	15.8	15	KH
304	Közép-bács-kiskuni	29.3	30	ÁAN	30.8	30	ÁAN	26.0	29	AH
305	Alsó-tiszamenti	36.8	36	ÁAN	36.3	36	ÁAN	30.0	33	AH
306	Kiskunsági	42.0	42	AN	42.0	42	AN			
307	Közép-pesti	41.3	40	AN	42.8	43	AN			
308	Tápió-vidéki	47.3	51	AN	45.0	52	AN			
309	Jászsági	47.0	50	AN	45.0	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.3	46	AN	41.0	41	AN			
311	Tisza-tói	47.3	52	AN	44.0	48	AN			
401	Mezőföldi	32.3	32	ÁAN	30.0	29	ÁAN	16.0	16	KH
402	Külső-somogyi	11.8	13	FN	12.3	12	FN	7.0	6	FH
403	Kapos-tolnai	25.3	26	ÁFN	22.5	22	ÁFN	26.3	30	AH
404	Zselic-közép-somogyi	19.8	20	ÁFN	19.0	20	ÁFN	9.5	8	FH
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	3.3	2	FN	4.5	3	FH
406	Mecseki	7.3	5	FN	7.0	6	FN	8.3	7	FH
407	Dél-baranyai ártéri	9.3	8	FN	13.5	15	ÁFN	2.8	1	FH
408	Tolnai-hegyháti	2.0	2	FN	3.3	3	FN	6.0	5	FH
409	Gemenci	28.8	29	ÁAN	26.8	28	ÁAN	12.3	11	FH
410	Dél-balatoni	8.3	7	FN	5.0	5	FN	9.5	9	FH
501	Hanság-mosoni	24.0	23	ÁFN	22.8	23	ÁFN	21.3	23	KH
502	Vas-soproni-síksági	12.3	14	ÁFN	9.8	9	FN	24.5	27	AH
503	Alpokaljai	16.5	18	ÁFN	9.8	10	FN	19.5	21	KH
504	Rába-menti-kemenesháti	6.3	4	FN	3.3	4	FN	18.8	19	KH
505	Zalai-dombsági	10.5	11	FN	7.8	7	FN	3.0	2	FH
506	Zala-kisbalatoni	10.3	10	FN	10.3	11	FN	5.5	4	FH
507	Bakonyi	2.8	3	FN	3.0	1	FN	13.3	13	FH
508	Marcal-medencei	9.5	9	FN	9.8	8	FN	10.3	10	FH
509	Bakonyalja-komáromi	24.3	24	ÁFN	25.0	24	ÁFN	28.0	32	AH
510	Vértes-hegységi	7.3	6	FN	13.3	13	FN	24.3	26	KH
511	Velencei	26.3	27	ÁAN	25.5	26	ÁFN	23.0	25	KH
512	Dunazugi	11.5	12	FN	13.8	16	ÁFN	17.5	17	KH
513	Balaton-felvidéki	21.5	22	ÁFN	18.5	19	ÁFN	20.0	22	KH

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | felső harmad **FH** | középső harmad **KH**

átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN** | alsó harmad **AH**

A dámszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéк	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	43.0	45	AN	40.8	43	AN			
102	Maros-csongrádi	42.3	44	AN	41.0	45	AN			
103	Békési	14.0	10	FN	11.8	10	FN	11.5	10	AF
104	Szarvasi	31.8	31	ÁAN	33.0	34	ÁAN			
105	Körös-berettyói	3.5	3	FN	3.8	4	FN	5.0	3	FF
106	Nagykunsági	44.5	49	AN	41.5	50	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	14.5	12	FN	8.5	8	FN	6.0	4	FF
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobág	35.8	37	ÁAN	35.3	36	ÁAN			
109	Nyírségi	27.3	28	ÁAN	32.3	32	ÁAN		NÉ	NÉ
110	Felső-tiszavidéki	19.0	18	ÁFN	20.5	20	ÁFN	9.7	9	AF
111	Tiszamenti	18.3	17	ÁFN	19.0	19	ÁFN		NÉ	NÉ
112	Sárrét-bihari	39.8	42	AN	35.8	38	ÁAN			
201	Börzsöny-gödöllői	30.5	29	ÁAN	28.8	29	ÁAN		NÉ	NÉ
202	Nógrád-cserháti	20.8	23	ÁFN	15.3	14	ÁFN		NÉ	NÉ
203	Bükki	33.8	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN			
204	Cserehát-aggteleki	45.0	51	AN	40.8	44	AN			
205	Bükkalja-taktaközi	35.0	36	ÁAN	35.8	37	ÁAN			
206	Zemplén-bodrogközi	39.3	41	AN	41.3	46	AN			
301	Pesti-síksági	31.5	30	ÁAN	32.8	33	ÁAN			
302	Észak-bácskiskuni	24.3	26	ÁFN	28.3	28	ÁAN		NÉ	NÉ
303	Illancs-bugaci	38.5	39	ÁAN	40.3	42	AN			
304	Közép-bács-kiskuni	7.5	6	FN	9.0	9	FN	7.3	6	FF
305	Alsó-tiszamenti	20.3	21	ÁFN	25.5	25	ÁFN		NÉ	NÉ
306	Kiskunsági	43.5	46	AN	41.3	47	AN			
307	Közép-pesti	4.3	5	FN	6.5	6	FN	16.0	13	AF
308	Tápió-vidéki	37.3	38	ÁAN	39.3	41	AN			
309	Jászsági	44.8	50	AN	41.5	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	45.0	52	AN	41.5	52	AN			
311	Tisza-tói	43.8	47	AN	41.5	48	AN			
401	Mezőföldi	41.0	43	AN	35.8	39	ÁAN			
402	Külső-somogyi	9.3	8	FN	8.3	7	FN	9.0	8	AF
403	Kapos-tolnai	4.0	4	FN	3.5	3	FN	6.3	5	FF
404	Zselic-közép-somogyi	16.0	14	ÁFN	12.8	12	FN	16.7	14	AF
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	2.0	1	FN	12.8	11	AF
406	Mecseki	18.0	16	ÁFN	17.8	17	ÁFN		NÉ	NÉ
407	Dél-baranyai ártéri	24.5	27	ÁAN	23.8	24	ÁFN		NÉ	NÉ
408	Tolnai-hegyháti	1.8	2	FN	2.0	2	FN	7.5	7	FF
409	Gemenci	39.0	40	AN	38.5	40	AN			
410	Dél-balatoni	20.0	20	ÁFN	22.5	23	ÁFN			
501	Hanság-mosoni	44.0	48	AN	41.5	49	AN			
502	Vas-soproni-síksági	14.0	11	FN	22.0	22	ÁFN			
503	Alpokaljai	19.8	19	ÁFN	14.5	13	FN			
504	Rába-menti-kemenesháti	22.8	25	ÁFN	26.0	26	ÁFN			
505	Zalai-dombsági	32.0	32	ÁAN	26.0	27	ÁAN			
506	Zala-kisbalatoni	33.5	33	ÁAN	34.8	35	ÁAN			
507	Bakonyi	15.3	13	FN	15.5	15	ÁFN	14.3	12	AF
508	Marcal-medencei	16.0	15	ÁFN	15.8	16	ÁFN		NÉ	NÉ
509	Bakonyalja-komáromi	21.5	24	ÁFN	21.0	21	ÁFN		NÉ	NÉ
510	Vértes-hegységi	10.0	9	FN	12.3	11	FN		NÉ	NÉ
511	Velencei	8.3	7	FN	4.8	5	FN	3.3	2	FF
512	Dunazugi	20.3	22	ÁFN	18.3	18	ÁFN	2.0	1	FF
513	Balaton-felvidéki	34.5	35	ÁAN	31.0	30	ÁAN			

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

FF
felső fél
FF

AF
alsó fél
KH

NÉ
Nem értékelhető
NÉ
>30 bemutatott trófea

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

Az őz állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéк	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	8.8	6	FN	14.5	10	FN	5.3	4	FN
102	Maros-csongrádi	10.5	10	FN	13.5	8	FN	12.3	12	FN
103	Békési	10.3	9	FN	25.3	24	ÁFN	6.0	5	FN
104	Szarvasi	12.5	12	FN	22.8	18	ÁFN	4.5	3	FN
105	Körös-berettyói	4.5	1	FN	10.5	6	FN	8.8	8	FN
106	Nagykunsági	23.5	25	ÁFN	28.0	27	ÁAN	7.0	6	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	16.0	15	ÁFN	36.3	39	ÁAN	11.0	10	FN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	28.0	28	ÁAN	46.8	51	AN	1.8	1	FN
109	Nyírségi	11.0	11	FN	28.5	28	ÁAN	10.8	9	FN
110	Felső-tiszavidéki	16.5	18	ÁFN	30.0	34	ÁAN	15.8	17	ÁFN
111	Tiszamenti	16.3	16	ÁFN	31.0	35	ÁAN	13.0	14	ÁFN
112	Sárrét-bihari	37.5	38	ÁAN	47.3	52	AN	3.3	2	FN
201	Börzsöny-gödöllői	47.3	50	AN	29.3	31	ÁAN	34.5	34	ÁAN
202	Nógrád-cserháti	51.8	52	AN	36.8	42	AN	37.3	37	ÁAN
203	Bükki	42.8	43	AN	36.3	40	AN	38.5	40	AN
204	Cserehát-aggteleki	46.8	48	AN	46.3	50	AN	27.8	26	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	43.0	44	AN	45.8	49	AN	25.5	25	ÁFN
206	Zemplén-bodrogközi	41.3	41	AN	37.0	43	AN	29.3	29	ÁAN
301	Pesti-síksági	45.0	47	AN	44.5	48	AN	37.5	38	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.0	31	ÁAN	32.8	37	ÁAN	28.5	28	ÁAN
303	Illancs-bugaci	17.3	19	ÁFN	22.5	17	ÁFN	24.5	23	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	21.3	20	ÁFN	23.8	19	ÁFN	37.5	39	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	13.8	13	FN	5.8	4	FN	15.3	15	ÁFN
306	Kiskunsági	23.5	26	ÁFN	20.3	15	ÁFN	22.0	21	ÁFN
307	Közép-pesti	28.0	29	ÁAN	14.8	11	FN	35.3	35	ÁAN
308	Tápió-vidéki	36.0	37	ÁAN	28.5	29	ÁAN	20.8	18	ÁFN
309	Jászsági	22.3	23	ÁFN	24.3	23	ÁFN	7.5	7	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	22.8	24	ÁFN	20.3	14	ÁFN	12.8	13	ÁFN
311	Tisza-tói	21.3	21	ÁFN	36.8	41	AN	11.8	11	FN
401	Mezőföldi	31.8	32	ÁAN	43.8	47	AN	22.3	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	35.8	35	ÁAN	29.5	32	ÁAN	43.5	45	AN
403	Kapos-tolnai	8.5	5	FN	30.0	33	ÁAN	35.3	36	ÁAN
404	Zselic-közép-somogyi	30.8	30	ÁAN	29.3	30	ÁAN	39.5	41	AN
405	Belső-somogyi	35.8	36	ÁAN	27.5	26	ÁFN	47.8	50	AN
406	Mecseki	32.0	34	ÁAN	23.8	20	ÁFN	41.5	42	AN
407	Dél-baranyai ártéri	21.8	22	ÁFN	37.5	44	AN	20.8	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	7.5	3	FN	20.8	16	ÁFN	43.0	44	AN
409	Gemenci	6.3	2	FN	24.0	21	ÁFN	28.3	27	ÁAN
410	Dél-balatoni	38.0	39	ÁAN	35.3	38	ÁAN	44.3	46	AN
501	Hanság-mosoni	8.3	4	FN	3.0	2	FN	30.8	30	ÁAN
502	Vas-soproni-síksági	9.5	8	FN	2.0	1	FN	32.3	33	ÁAN
503	Alpokaljai	31.8	33	ÁAN	8.0	5	FN	45.0	48	AN
504	Rába-menti-kemenesháti	39.0	40	AN	10.5	7	FN	51.5	52	AN
505	Zalai-dombsági	43.3	45	AN	13.5	9	FN	49.5	51	AN
506	Zala-kisbalatoni	43.3	46	AN	24.0	22	ÁFN	44.5	47	AN
507	Bakonyi	41.3	42	AN	14.8	12	FN	47.3	49	AN
508	Marcal-medencei	16.3	17	ÁFN	3.5	3	FN	20.8	20	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	13.8	14	ÁFN	15.0	13	FN	24.5	24	ÁFN
510	Vértes-hegységi	9.0	7	FN	26.0	25	ÁFN	31.0	31	ÁAN
511	Velencei	26.8	27	ÁAN	32.3	36	ÁAN	15.5	16	ÁFN
512	Dunazugi	46.8	49	AN	42.5	46	AN	31.5	32	ÁAN
513	Balaton-felvidéki	51.3	51	AN	42.3	45	AN	42.5	43	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A muflon állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás							
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang
101	Tiszazugi								
102	Maros-csongrádi								
103	Békési								
104	Szarvasi								
105	Körös-berettyói								
106	Nagykunsági								
107	Hajdúsági Erdőspuszták								
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy								
109	Nyírségi	20.0	21	AF	14.0	16	AF		
110	Felső-tiszavidéki								
111	Tiszamenti								
112	Sárrét-bihari								
201	Börzsöny-gödöllői	7.8	8	FF	7.0	7	FF	7.5	2
202	Nógrád-cserháti	5.8	6	FF	4.0	4	FF	5.0	5
203	Bükki	2.5	2	FF	3.0	3	FF	2.5	6
204	Cserehát-aggteleki	15.0	17	AF	15.3	15	AF		
205	Bükkalja-taktaközi								
206	Zemplén-bodrogközi	3.0	3	FF	2.5	1	FF	2.8	7
301	Pesti-síksági	13.5	12	AF	12.0	11	FF		
302	Észak-bácskiskuni								
303	Illancs-bugaci								
304	Közép-bács-kiskuni								
305	Alsó-tiszamenti								
306	Kiskunsági								
307	Közép-pesti								
308	Tápió-vidéki								
309	Jászsági								
310	Mátra-alja-dél-hevesi	12.5	11	FF	16.0	19	AF		
311	Tisza-tói	18.5	20	AF	19.0	22	AF		
401	Mezőföldi								
402	Külső-somogyi	14.5	16	AF	14.0	14	AF		
403	Kapos-tolnai								
404	Zselic-közép-somogyi	13.5	13	AF	16.3	18	AF		
405	Belső-somogyi	18.0	19	AF	18.0	20	AF		
406	Mecseki	20.5	22	AF	20.0	21	AF		
407	Dél-baranyai ártéri								
408	Tolnai-hegyháti								
409	Gemenci								
410	Dél-balatoni								
501	Hanság-mosoni								
502	Vas-soproni-síksági	14.3	15	AF	16.0	17	AF		
503	Alpokaljai	10.8	10	FF	10.5	10	FF		
504	Rába-menti-kemenesháti								
505	Zalai-dombsági								
506	Zala-kisbalatoni	8.5	9	FF	8.8	8	FF		
507	Bakonyi	3.0	4	FF	4.3	5	FF	4.1	3
508	Marcal-medencei	13.8	14	AF	12.3	12	AF		
509	Bakonyalja-komáromi	16.3	18	AF	13.5	13	AF		
510	Vértes-hegységi	4.8	5	FF	5.0	6	FF	5.0	4
511	Velencei	7.5	7	FF	9.5	9	FF		
512	Dunazugi	2.3	1	FF	2.8	2	FF	1.9	1
513	Balaton-felvidéki								

felső fél
FF

alsó fél
AF

>30 bemutatott trófea

A vaddisznó állományának és terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Átlag rangpont / rang / besorolás					
		Jelentett	Rang		Teríték	Rang	
101	Tiszazugi	49.3	49	AN	47.5	46	AN
102	Maros-csongrádi	48.8	47	AN	48.5	49	AN
103	Békési	48.8	48	AN	48.3	48	AN
104	Szarvasi	49.3	50	AN	48.5	50	AN
105	Körös-berettyói	38.0	38	ÁAN	40.3	40	AN
106	Nagykunsági	42.8	43	AN	40.0	39	ÁAN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	31.0	30	ÁAN	31.3	30	ÁAN
108	Hajdúsági Lőszhát-Hortobágy	38.5	39	ÁAN	40.5	41	AN
109	Nyírségi	34.5	35	ÁAN	33.5	34	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	27.0	28	ÁAN	28.3	28	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	41	AN	41.8	42	AN
112	Sárrét-bihari	50.8	52	AN	50.0	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	6.0	6	FN	7.3	7	FN
202	Nógrád-cserháti	13.0	13	FN	5.0	1	FN
203	Bükki	11.3	10	FN	11.0	11	FN
204	Cserehát-aggteleki	12.0	11	FN	8.0	8	FN
205	Bükkalja-taktaközi	37.8	37	ÁAN	32.3	32	ÁAN
206	Zemplén-bodrogközi	23.8	24	ÁFN	20.3	21	ÁFN
301	Pesti-síksági	33.0	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.8	32	ÁAN	37.0	37	ÁAN
303	Illancs-bugaci	25.5	25	ÁFN	29.8	29	ÁAN
304	Közép-bács-kiskuni	31.8	33	ÁAN	37.3	38	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	42.3	42	AN	43.0	43	AN
306	Kiskunsági	43.3	44	AN	44.3	44	AN
307	Közép-pesti	30.8	29	ÁAN	32.8	33	ÁAN
308	Tápió-vidéki	46.3	46	AN	49.5	51	AN
309	Jászsági	49.3	51	AN	46.3	45	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.8	45	AN	47.8	47	AN
311	Tisza-tói	39.8	40	AN	35.8	36	ÁAN
401	Mezőföldi	35.3	36	ÁAN	33.8	35	ÁAN
402	Külső-somogyi	5.0	5	FN	11.8	12	FN
403	Kapos-tolnai	25.8	27	ÁAN	25.0	25	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	18.0	19	ÁFN	22.5	23	ÁFN
405	Belső-somogyi	2.8	1	FN	5.5	4	FN
406	Mecseki	6.3	7	FN	6.3	6	FN
407	Dél-baranyai ártéri	15.5	16	ÁFN	17.5	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	6.3	8	FN	13.5	15	ÁFN
409	Gemenci	31.0	31	ÁAN	25.5	26	ÁFN
410	Dél-balatoni	11.0	9	FN	12.8	14	ÁFN
501	Hanság-mosoni	21.0	20	ÁFN	22.0	22	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.3	12	FN	9.5	9	FN
503	Alpokaljai	22.3	22	ÁFN	10.0	10	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	14.3	14	ÁFN	5.3	3	FN
505	Zalai-dombsági	16.5	18	ÁFN	12.0	13	FN
506	Zala-kisbalatoni	14.5	15	ÁFN	15.3	16	ÁFN
507	Bakonyi	3.8	2	FN	5.3	2	FN
508	Marcal-medencei	16.0	17	ÁFN	16.5	18	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	25.5	26	ÁFN	26.5	27	ÁAN
510	Vértes-hegységi	4.0	3	FN	15.8	17	ÁFN
511	Velencei	23.5	23	ÁFN	24.5	24	ÁFN
512	Dunazugi	4.8	4	FN	6.3	5	FN
513	Balaton-felvidéki	21.5	21	ÁFN	18.8	20	ÁFN

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

A mezei nyúl és a fácán állományának és terítékének, valamint a róka terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Mezei nyúl: átlag rangpont / rang						Fácán: átlag rangpont / rang						Róka: átlag rangpont / rang		
		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Terítéken	Rang	
101	Tiszazugi	2.8	3	FN	2.8	1	FN	7.5	7	FN	9.5	8	FN	17.0	14	ÁFN
102	Maros-csongrádi	6.3	5	FN	5.0	3	FN	11.5	11	FN	10.5	9	FN	9.3	4	FN
103	Békési	2.5	2	FN	9.0	7	FN	1.0	1	FN	4.3	3	FN	14.0	6	FN
104	Szarvasi	1.3	1	FN	4.8	2	FN	3.0	3	FN	1.8	1	FN	10.0	5	FN
105	Körös-berettyói	9.0	10	FN	15.3	15	ÁFN	2.5	2	FN	8.5	7	FN	17.8	16	ÁFN
106	Nagykunsági	8.3	7	FN	12.8	13	FN	11.0	9	FN	7.0	5	FN	14.8	8	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	25.0	25	ÁFN	25.8	26	ÁFN	19.8	18	ÁFN	22.0	20	ÁFN	32.0	34	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	19.0	19	ÁFN	26.3	27	ÁAN	24.3	24	ÁFN	29.0	31	ÁAN	17.8	17	ÁFN
109	Nyírségi	15.8	14	ÁFN	16.3	16	ÁFN	11.3	10	FN	21.8	19	ÁFN	27.3	31	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	20.5	20	ÁFN	21.3	22	ÁFN	9.0	8	FN	25.3	24	ÁFN	33.8	36	ÁAN
111	Tiszamenti	13.8	13	FN	17.0	18	ÁFN	14.5	14	ÁFN	16.5	17	ÁFN	32.0	35	ÁAN
112	Sárrét-bihari	10.5	11	FN	14.0	14	ÁFN	14.5	15	ÁFN	22.5	23	ÁFN	23.8	25	ÁFN
201	Börzsöny-gödöllői	36.0	36	ÁAN	33.5	33	ÁAN	41.8	41	AN	35.3	36	ÁAN	44.8	47	AN
202	Nógrád-cserháti	39.5	39	ÁAN	40.0	40	AN	41.0	40	AN	13.3	12	FN	46.3	48	AN
203	Bükki	31.8	33	ÁAN	27.3	28	ÁAN	33.5	33	ÁAN	26.8	27	ÁAN	41.3	42	AN
204	Cserehát-aggteleki	45.3	45	AN	43.3	43	AN	48.5	48	AN	48.8	51	AN	51.5	52	AN
205	Bükkalja-taktaközi	29.5	28	ÁAN	24.3	25	ÁFN	31.5	31	ÁAN	30.3	32	ÁAN	42.5	45	AN
206	Zemplén-bodrogközi	30.8	31	ÁAN	31.3	30	ÁAN	33.5	34	ÁAN	35.3	35	ÁAN	46.8	49	AN
301	Pesti-síksági	23.5	23	ÁFN	10.5	11	FN	27.8	29	ÁAN	22.3	21	ÁFN	23.3	24	ÁFN
302	Észak-bácskiskuni	17.8	18	ÁFN	21.5	23	ÁFN	18.8	17	ÁFN	33.8	34	ÁAN	26.8	30	ÁAN
303	Illancs-bugaci	16.0	15	ÁFN	18.8	20	ÁFN	14.0	12	FN	28.8	29	ÁAN	16.8	13	FN
304	Közép-bács-kiskuni	17.3	17	ÁFN	19.8	21	ÁFN	20.8	20	ÁFN	28.8	30	ÁAN	26.5	29	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	10.8	12	FN	5.3	4	FN	5.8	5	FN	14.3	15	ÁFN	18.3	19	ÁFN
306	Kiskunsági	8.3	8	FN	10.0	9	FN	4.0	4	FN	14.0	14	ÁFN	24.3	27	ÁAN
307	Közép-pesti	25.8	26	ÁFN	18.5	19	ÁFN	25.8	27	ÁAN	14.3	16	ÁFN	18.5	21	ÁFN
308	Tápió-vidéki	21.3	22	ÁFN	12.0	12	FN	26.5	28	ÁAN	25.8	26	ÁFN	17.3	15	ÁFN
309	Jászsági	8.8	9	FN	10.0	10	FN	14.3	13	FN	5.5	4	FN	7.3	3	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	5.3	4	FN	6.0	5	FN	6.0	6	FN	10.8	10	FN	16.0	12	FN
311	Tisza-tói	7.8	6	FN	9.5	8	FN	16.8	16	ÁFN	3.3	2	FN	3.3	1	FN
401	Mezőföldi	29.5	29	ÁAN	31.8	31	ÁAN	21.8	21	ÁFN	7.3	6	FN	21.0	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	45.3	46	AN	40.0	41	AN	42.3	42	AN	41.0	42	AN	31.8	33	ÁAN
403	Kapos-tolnai	32.3	34	ÁAN	35.0	35	ÁAN	25.5	26	ÁFN	39.0	39	ÁAN	15.8	10	FN
404	Zselic-közép-somogyi	48.5	49	AN	45.8	45	AN	43.0	44	AN	37.8	37	ÁAN	41.3	43	AN
405	Belső-somogyi	50.5	52	AN	49.5	50	AN	50.8	52	AN	51.5	52	AN	48.3	50	AN
406	Mecseki	44.0	44	AN	47.5	49	AN	44.5	47	AN	48.3	50	AN	24.0	26	ÁFN
407	Dél-baranyai ártéri	42.3	41	AN	46.0	46	AN	36.3	38	ÁAN	42.5	43	AN	26.3	28	ÁAN
408	Tolnai-hegyháti	32.3	35	ÁAN	38.8	39	ÁAN	33.8	35	ÁAN	43.8	45	AN	18.3	20	ÁFN
409	Gemenci	20.5	21	ÁFN	22.8	24	ÁFN	20.3	19	ÁFN	25.8	25	ÁFN	15.8	11	FN
410	Dél-balatoni	50.0	51	AN	47.3	48	AN	39.0	39	ÁAN	27.8	28	ÁAN	34.3	39	ÁAN
501	Hanság-mosoni	16.0	16	ÁFN	6.5	6	FN	24.3	25	ÁFN	11.0	11	FN	6.5	2	FN
502	Vas-soproni-síksági	24.3	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	35.3	36	ÁAN	32.8	33	ÁAN	15.0	9	FN
503	Alpokaljai	37.8	38	ÁAN	36.0	36	ÁAN	43.5	45	AN	37.8	38	ÁAN	29.3	32	ÁAN
504	Rába-menti-kemenesháti	48.3	48	AN	45.8	44	AN	49.8	50	AN	44.8	46	AN	41.3	44	AN
505	Zalai-dombsági	45.8	47	AN	50.8	52	AN	35.3	37	ÁAN	45.3	47	AN	34.5	40	AN
506	Zala-kisbalatoni	48.8	50	AN	50.3	51	AN	32.5	32	ÁAN	39.3	40	AN	34.0	37	ÁAN
507	Bakonyi	43.0	42	AN	47.0	47	AN	50.0	51	AN	47.5	49	AN	44.0	46	AN
508	Marcal-medencei	30.3	30	ÁAN	34.0	34	ÁAN	22.8	22	ÁFN	19.3	18	ÁFN	21.8	23	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	28.8	27	ÁAN	27.8	29	ÁAN	30.0	30	ÁAN	22.3	22	ÁFN	18.0	18	ÁFN
510	Vértes-hegységi	36.0	37	ÁAN	37.3	38	ÁAN	42.3	43	AN	40.3	41	AN	34.0	38	ÁAN
511	Velencei	31.0	32	ÁAN	32.5	32	ÁAN	22.8	23	ÁFN	13.8	13	FN	14.5	7	FN
512	Dunazugi	43.3	43	AN	36.3	37	ÁAN	48.8	49	AN	47.3	48	AN	40.0	41	AN
513	Balaton-felvidéki	40.5	40	AN	41.5	42	AN	44.3	46	AN	43.3	44	AN	48.5	51	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A fontosabb bevételi és kiadás tételek rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben (1000 Ft/km² alapján)

VGTE	Név	Külföldi bérlelövés bevétele			Belföldi bérlelövés bevétele			Élővad értékesítés			Lőtt vad értékesítés			Térített erdei kár			Térített mezőgazdasági kár		
		Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás
101	Tiszazugi	28.3	26	ÁFN	27.3	26	ÁFN	7.5	7	FN	39.5	37	ÁAN	38.3	45	AN	38.8	39	ÁAN
102	Maros-csongrádi	30.0	28	ÁAN	35.8	39	ÁAN	2.5	2	FN	35.0	33	ÁAN	38.0	43	AN	36.5	32	ÁAN
103	Békési	35.5	38	ÁAN	44.8	48	AN	2.0	1	FN	38.5	36	ÁAN	38.0	44	AN	37.8	35	ÁAN
104	Szarvasi	24.0	25	ÁFN	31.0	32	ÁAN	3.5	3	FN	33.3	31	ÁAN	40.3	50	AN	37.0	33	ÁAN
105	Körös-berettyói	20.8	19	ÁFN	26.8	25	ÁFN	7.5	8	FN	31.0	29	ÁAN	32.0	35	ÁAN	38.0	36	ÁAN
106	Nagykunsági	33.0	33	ÁAN	31.5	33	ÁAN	4.0	4	FN	41.0	43	AN	34.0	38	ÁAN	41.5	44	AN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	30.0	29	ÁAN	22.8	20	ÁFN	22.8	16	ÁFN	40.0	39	ÁAN	29.3	26	ÁFN	27.8	28	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.3	42	AN	36.5	41	AN	27.3	25	ÁFN	39.5	38	ÁAN	40.0	48	AN	49.0	51	AN
109	Nyírségi	30.0	30	ÁAN	43.0	47	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN	29.3	27	ÁAN	39.3	40	AN
110	Felső-tiszavidéki	35.3	37	ÁAN	26.0	22	ÁFN	30.5	32	ÁAN	40.8	42	AN	30.5	31	ÁAN	27.5	27	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	43	AN	38.0	42	AN	19.3	13	FN	42.8	46	AN	40.5	51	AN	45.3	48	AN
112	Sárrét-bihari	43.3	45	AN	45.5	49	AN	11.5	9	FN	45.0	48	AN	36.5	40	AN	49.8	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	36.3	39	ÁAN	15.8	13	FN	23.5	18	ÁFN	14.0	15	ÁFN	14.5	12	FN	18.0	16	ÁFN
202	Nógrád-cserháti	20.8	20	ÁFN	5.5	3	FN	36.0	41	AN	9.0	9	FN	10.0	8	FN	20.5	20	ÁFN
203	Bükki	45.8	47	AN	12.5	9	FN	29.3	29	ÁAN	20.0	20	ÁFN	15.5	16	ÁFN	28.3	29	ÁAN
204	Cserehát-aggteleki	49.5	51	AN	22.5	19	ÁFN	36.5	42	AN	28.8	28	ÁAN	19.3	20	ÁFN	18.8	18	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	50.8	52	AN	41.5	46	AN	22.8	17	ÁFN	50.8	52	AN	32.5	37	ÁAN	40.5	42	AN
206	Zemplén-bodrogközi	44.8	46	AN	21.8	18	ÁFN	26.5	23	ÁFN	32.5	30	ÁAN	25.0	23	ÁFN	25.0	25	ÁFN
301	Pesti-síkságí	42.3	44	AN	27.8	27	ÁAN	31.0	34	ÁAN	40.3	40	AN	28.0	25	ÁFN	32.0	31	ÁAN
302	Észak-bács-kiskuni	46.0	48	AN	35.0	38	ÁAN	32.0	36	ÁAN	40.3	41	AN	36.8	41	AN	37.5	34	ÁAN
303	Illancs-bugaci	33.5	36	ÁAN	29.3	30	ÁAN	20.5	14	ÁFN	25.5	25	ÁFN	34.8	39	ÁAN	23.5	24	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	32.8	31	ÁAN	5.3	2	FN	24.5	21	ÁFN	21.3	22	ÁFN	39.3	47	AN	38.3	37	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	29.8	27	ÁAN	30.8	31	ÁAN	13.0	10	FN	33.8	32	ÁAN	30.8	32	ÁAN	39.8	41	AN
306	Kiskunsági	37.0	41	AN	49.3	51	AN	28.0	26	ÁFN	42.0	45	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN
307	Közép-pesti	46.0	49	AN	31.8	35	ÁAN	27.0	24	ÁFN	37.8	34	ÁAN	29.8	29	ÁAN	42.3	45	AN
308	Tápió-vidéki	46.0	50	AN	47.3	50	AN	32.5	37	ÁAN	45.3	49	AN	40.5	52	AN	47.8	49	AN
309	Jászsági	33.3	35	ÁAN	39.8	43	AN	7.0	6	FN	47.5	51	AN	30.8	33	ÁAN	44.3	46	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	36.5	40	AN	41.3	45	AN	15.5	11	FN	45.5	50	AN	37.3	42	AN	47.8	50	AN
311	Tisza-tói	21.8	22	ÁFN	26.5	23	ÁFN	5.3	5	FN	38.0	35	ÁAN	40.0	49	AN	40.8	43	AN
401	Mezőföldi	21.3	21	ÁFN	16.3	14	ÁFN	23.8	19	ÁFN	41.3	44	AN	32.0	36	ÁAN	38.5	38	ÁAN
402	Külső-somogyi	17.3	16	ÁFN	17.3	16	ÁFN	29.3	30	ÁAN	16.0	16	ÁFN	5.8	4	FN	4.3	3	FN
403	Kapos-tolnai	21.8	23	ÁFN	26.5	24	ÁFN	35.3	40	AN	21.5	23	ÁFN	31.3	34	ÁAN	18.3	17	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	8.8	8	FN	17.5	17	ÁFN	37.3	45	AN	9.5	10	FN	15.0	14	ÁFN	10.0	8	FN
405	Belső-somogyi	5.3	3	FN	8.8	6	FN	28.3	27	ÁAN	3.5	2	FN	14.8	13	FN	1.8	1	FN
406	Mecseki	17.0	15	ÁFN	11.3	8	FN	37.0	43	AN	7.0	6	FN	14.3	11	FN	11.5	13	FN
407	Dél-baranyai ártéri	22.8	24	ÁFN	36.0	40	AN	31.8	35	ÁAN	17.8	18	ÁFN	22.0	22	ÁFN	12.0	14	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	3.3	1	FN	12.8	10	FN	34.3	39	ÁAN	4.5	3	FN	7.5	6	FN	7.0	7	FN
409	Gemenci	33.0	34	ÁAN	31.5	34	ÁAN	16.8	12	FN	27.0	26	ÁFN	30.0	30	ÁAN	30.0	30	ÁAN
410	Dél-balatoni	14.5	12	FN	14.8	12	FN	22.5	15	ÁFN	7.8	7	FN	4.3	1	FN	4.3	4	FN
501	Hanság-mosoni	14.8	13	FN	14.5	11	FN	25.0	22	ÁFN	21.0	21	ÁFN	17.0	18	ÁFN	26.0	26	ÁFN
502	Vas-soproni-síkságí	12.5	10	FN	23.3	21	ÁFN	37.5	48	AN	6.5	5	FN	27.0	24	ÁFN	14.5	15	ÁFN
503	Alpokaljai	7.0	4	FN	49.8	52	AN	40.8	50	AN	13.0	14	ÁFN	11.5	9	FN	10.0	9	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	3.8	2	FN	34.0	37	ÁAN	42.0	51	AN	6.3	4	FN	5.3	3	FN	4.3	5	FN
505	Zalai-dombsági	7.3	5	FN	28.3	28	ÁAN	42.8	52	AN	9.8	11	FN	8.5	7	FN	3.5	2	FN
506	Zala-kisbalatoni	10.3	9	FN	16.3	15	ÁFN	37.3	46	AN	12.8	13	FN	12.5	10	FN	5.8	6	FN
507	Bakonyi	8.5	7	FN	9.5	7	FN	29.3	31	ÁAN	2.8	1	FN	5.0	2	FN	10.5	10	FN
508	Marcal-medencei	7.3	6	FN	40.0	44	AN	39.5	49	AN	8.5	8	FN	17.5	19	ÁFN	10.5	11	FN
509	Bakonyalja-komáromi	20.3	18	ÁFN	32.5	36	ÁAN	24.3	20	ÁFN	28.5	27	ÁAN	19.3	21	ÁFN	22.3	23	ÁFN
510	Vértes-hegységi	15.5	14	ÁFN	8.5	5	FN	37.0	44	AN	16.0	17	ÁFN	5.8	5	FN	19.3	19	ÁFN
511	Velencei	13.8	11	FN	5.5	4	FN	30.5	33	ÁAN	18.8	19	ÁFN	39.0	46	AN	21.0	21	ÁFN
512	Dunazugi	18.0	17	ÁFN	2.5	1	FN	33.3	38	ÁAN	10.5	12	FN	15.3	15	ÁFN	11.0	12	FN
513	Balaton-felvidéki	32.8	32	ÁAN	29.0	29	ÁAN	37.3	47	AN	24.8	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	21.8	22	ÁFN

felső negyed FN | átlag feletti negyed ÁFN | átlag alatti negyed ÁAN | alsó negyed AN

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

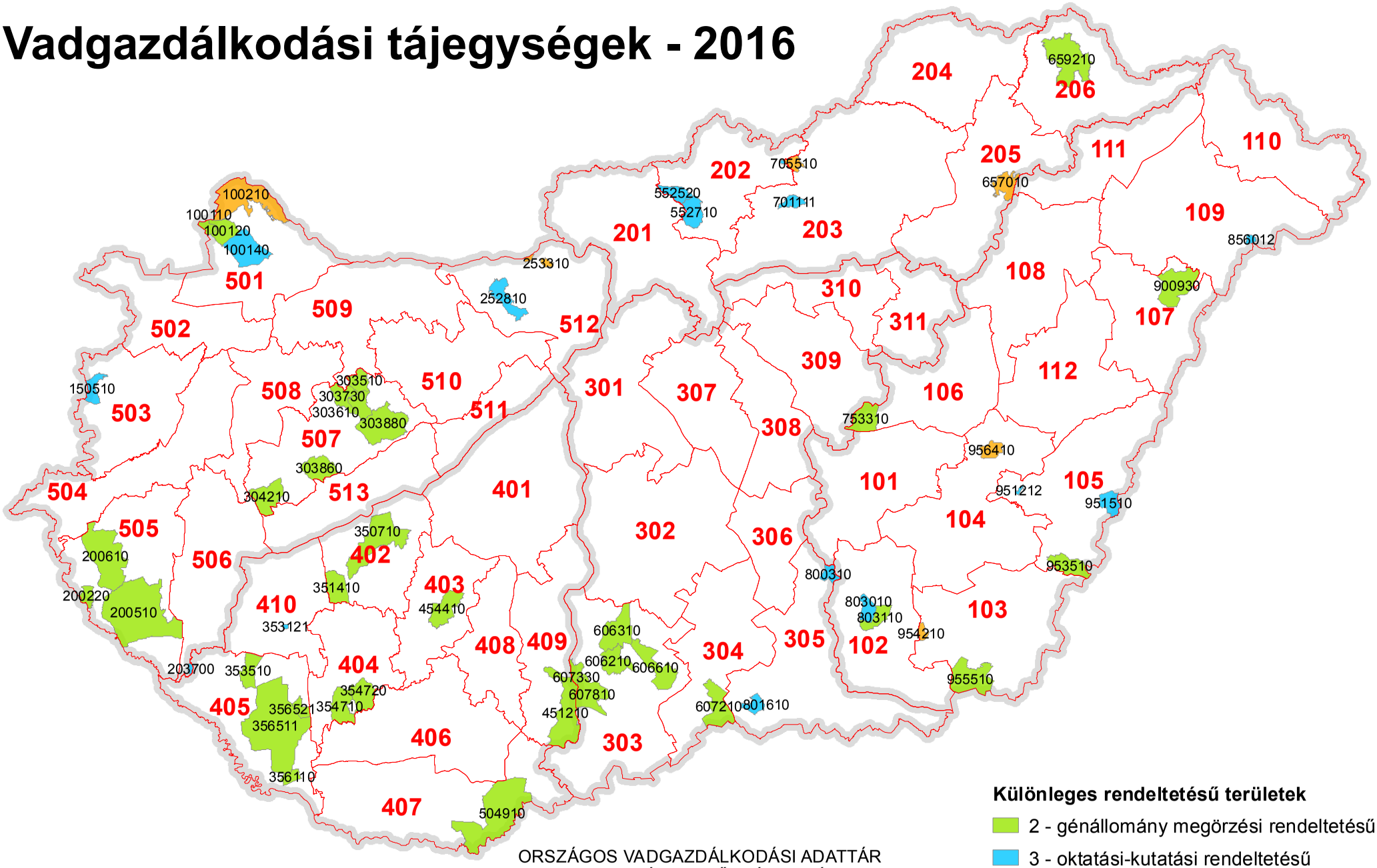

Különleges rendeltetésű területek

- 2 - génállomány megörzési rendeltetésű
- 3 - oktatási-kutatási rendeltetésű
- 4 - természetvédelmi rendeltetésű

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.08.02.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
102	803110	CSON	2 - génállomány megőrzési	DALERD ZRT.-Tompahát	Szeged
102	803010	CSON	3 - oktatási-kutatási	Derekmező ZRT.	Derekegyház
102	803650	CSON	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	955510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt.	Mezőhegyes
103	954260	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	954860	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
104	956450	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
105	953510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	DALERD Zrt. Gyulai Erd. Gyulai Vter.	Szeged, Zsótér u. 4/B.
105	951212	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Ladány-erdei Vadászter.	Szeged
105	951510	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Biharugrai Vadászter.	Szeged
106	753310	SZOL	2 - génállomány megőrzési	Hofi Géza Vadásztársaság Egyesület	Tiszapüspöki
106	755750	SZOL	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
108	901750	HAJD	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
109	856012	SZAB	3 - oktatási-kutatási	Bátortrade KFT.	Nyírbátor
202	550110	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Bárna-Vad Kft.	Bárna
202	552520	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Nyugat-Cserhát Vadásztársaság	Cserhátsurány
202	552710	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Sasbérc Vadásztársaság Egyesület	Buják
202	552010	NOGR	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
203	701111	HEVE	3 - oktatási-kutatási	Baláta Vadásztársaság	Bodony
203	705510	HEVE	4 - természetvédelmi	Istenmezeje Vadásztársaság	Istenmezeje
204	651700	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
205	653300	BORS	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
205	657010	BORS	4 - természetvédelmi	657010 FTVK	Kesznyéten, Szamárhát
206	659210	BORS	2 - génállomány megőrzési	Északerdő ZRt.	Pálháza
206	658901	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
303	606210	BACS	2 - génállomány megőrzési	Hajósi Földtulajdonosok Vadászó Közössége	Hajós
303	606310	BACS	2 - génállomány megőrzési	Homokmégyi Dózsa Vt.	Kalocsa
303	606610	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt Kecskemét	Kecskemét
303	607330	BACS	2 - génállomány megőrzési	Gemenc ZRt. Lenes- Karasz	Baja
303	607810	BACS	2 - génállomány megőrzési	Kékhegyi Vt.	Sükösd
304	607210	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt.	Kelebia
305	800310	CSON	3 - oktatási-kutatási	Bársony I. Mg. Szakközépiskola	Csongrád
401	403950	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
401	403650	FEJE	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
402	350710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG ZRt. Szántód	Szántód

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
402	351410	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Tuskósi Vadászegyesület	Somogybabod
404	354710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Nyugat-Zselici Vadászterület	Bőszénfa
404	354720	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Kelet-Zselici Vadászterület	Kaposvár
405	353510	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Sefag Zrt. Segesd	Segesd
405	356110	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Barcs	Barcs
405	356511	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt Lábodi Vadászerdészete	Lábod
405	356521	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Mike és Környéke Földtulajdonosai Vt.	Mike
405	356060	SOMO	4 - természetvédelmi	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Pécs
406	500460	BARA	2 - génállomány megőrzési	Szentgyörgyvölgy Farm Mg. Ker. és Idegenforg. Kft.	Budapest
407	504910	BARA	2 - génállomány megőrzési	Bóly ZRT	Bóly
409	451210	TOLN	2 - génállomány megőrzési	Gemenc Zrt.	Baja
410	353121	SOMO	3 - oktatási-kutatási	Fauna-Jagd Kft.	Libickozma
501	100110	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Három Fenyő Vadásztársaság	Várbalog-Albertkázmérpuszta
501	100120	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Lajta-Mosonszolnok Földtulajdonosi Közösség	Mosonmagyaróvár
501	100140	GYOR	3 - oktatási-kutatási	Lajta Hanság Zrt.	Mosonmagyaróvár
501	100210	GYOR	4 - természetvédelmi	Felső-szigetközi Vadászszövetség	Mosonmagyaróvár
502	103850	GYOR	4 - természetvédelmi	Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság	Sarród
503	150510	VAS	3 - oktatási-kutatási	Alpokaljai Vadászati Közösség VT.	Kőszeg
505	200220	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Földtulajdonosok Vadászati Közössége	Letenye-Gosztola
505	200510	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa-Bánokszentgyörgy-Leteny
506	203700	ZALA	3 - oktatási-kutatási	Kanizsa-Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa
506	202850	ZALA	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
507	303510	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Cuhai Vén Róka Vadásztársaság	Borzavár
507	303610	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Királykúti Vadásztársaság	Zirc
507	303730	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Magas-Bakony Vadgazdálkodás Sport- és Környez	Csesznek
507	303860	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Kabhegy 2004 Nonprofit Kft.	Pétfürdő
507	303880	VESZ	2 - génállomány megőrzési	VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	Veszprém
507	304210	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	Budapest
511	404550	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
512	252810	KOMA	3 - oktatási-kutatási	Gyarmatpusztai FVK	Bajna
512	252920	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
512	253310	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
513	303360	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	303950	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	304050	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak

Magyarország vadgadálkodási tájegységei

A vadaskertek száma a vadgazdálkodási egységekben

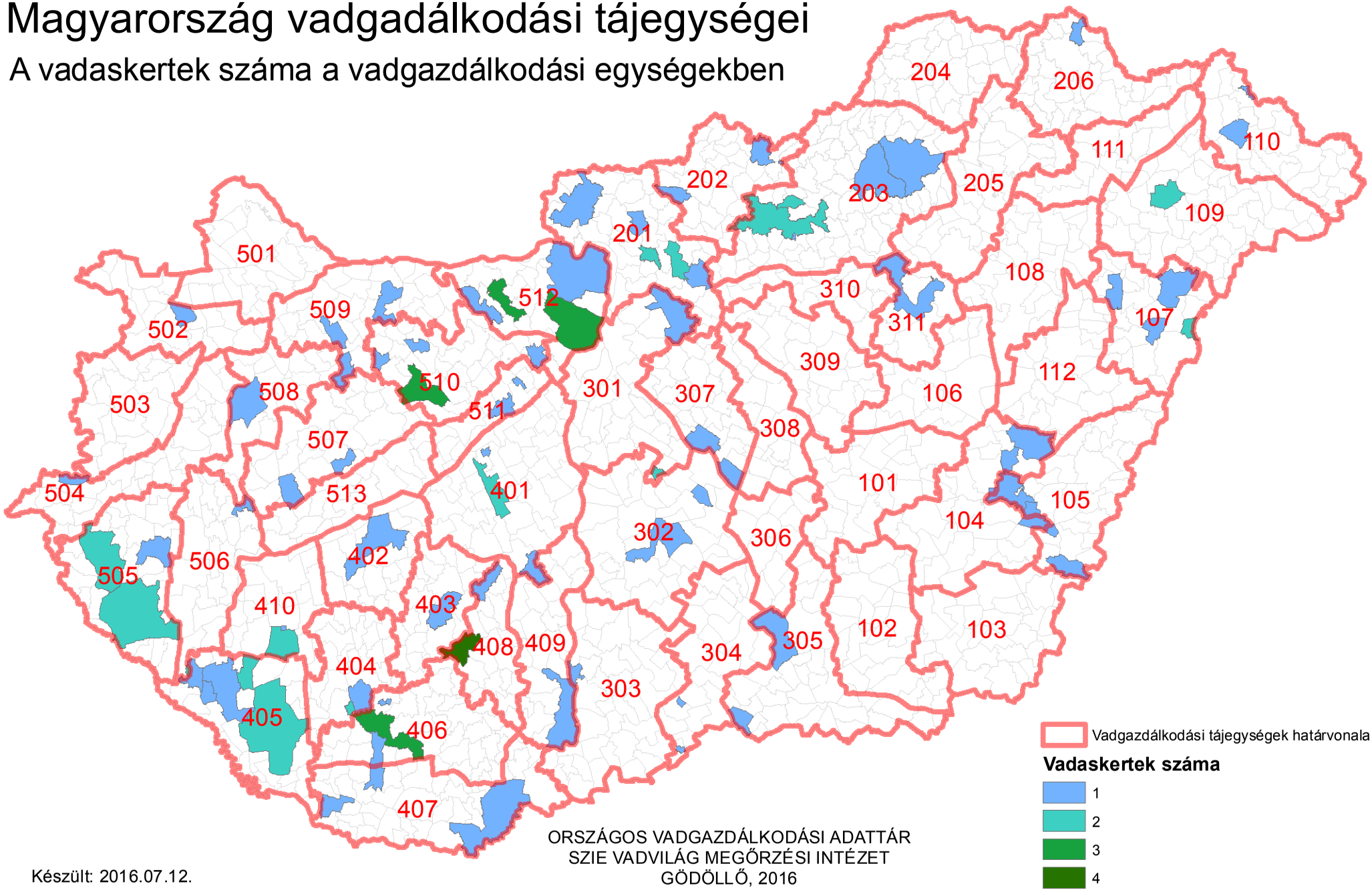

Készült: 2016.07.12.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2016.09.10.

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
104	950450	Füzesgyarmati Vt.	Füzesgyarmat	Füzesgyarmati dámoskert	190.00		X			
104	950750	Töviskesi Vt.	Szeghalom	Töviskesi vaddisznóskert	120.00				X	
104	956650	Hidashát-Bélmegyer Vadgazdálkodási Társaság	Bélmegyer	Bélmegyer-Vadas-i vaddisznó és muflon kert	200.25				X	X
105	951212	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Szeged	Körösladányi vaddisznóskert	418.00				X	
107	900930	Nyírerdő ZRT.	Nyírabony-Gúthpuszta	Nyírmártonfalvai vaddisznóskert	204.64				X	
107	903050	Nyírerdő ZRT.	Haláp	Monostorpályi vaddisznóskert	478.70				X	
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Magoskereszti vegyesvadas kert	425.90		X		X	X
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Csikóslaposi vaddisznóskert	335.00				X	
201	553260	Cserháti Szent Hubertus Vt.	Balassagyarmat	Alsópetényi vadaskert	210.20				X	X
201	570450	Ipoly Erdő Zrt.	Balassagyarmat	Honti muflonoskert	297.00					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Püspökszilágyi muflonkert	201.50					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Kisnémedi vaddisznóskert	269.60				X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Galgamácsai vegyes nagyvadas kert	282.60	X			X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Kálló-Galgamácsai vaddisznóskert	439.30				X	
201	571750	Virágospuszta Vt.	Kartal	Dámkert	209.39		X			
202	550110	Bárna Vad KFT	Bárna	Bárnai vadaskert	231.90	X	X	X	X	X
202	550210	Salgótarjáni FTK, Ipoly Erdő Zrt. Salgótarjáni Erdészete	Kazár	Kazári vaddisznóskert	275.60				X	
202	552520	Nyugat-Cserhát Vt.	Cserhátsurány	Cserhátsurányi vadaskert	210.00				X	X
203	652350	Északerdő Zrt.	Kisgyőr	Kisgyőr-Mocsolyás, dámoskert	119.80		X			
203	700650	Egererdő Zrt.	Szilvásvárad	Szilvásváradi vadaskert	284.90				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Baláta vadaskert	228.71				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Keselyű fészek vaddisznóskert	254.82				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Kisnána	Verpeléti vadaskert	1183.90				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Gyöngyössolymos	Gyöngyössolymosi (Mátrafüredi) vadaskert	348.30				X	X
203	701850	Mátra- Hunting Kft.	Pálosvörösmart	Tekeres(Abasári) vadaskert	253.90	X			X	X
206	659400	Táltosok Vt	Füzérkomlós	Szonta Safari vegyesvadas kert	511.43	X	X	X	X	X
301	572850	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Isaszegi vaddisznóskert	880.00	X			X	
301	579350	SAE Sarlóspuszta Agrár- Erdész Kft.	Tatárszentgyörgy	Sarlóspusztai vaddisznóskert	203.27				X	
302	601410	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Kecskemét-Hetényegyháza	Nyíri-erdei vadaskert	1235.20		X	X	X	
303	607320	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Hajós	Hajósi vaddisznóskert	462.30				X	
303	607330	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Dusnok, Lenes	Lenesi vaddisznóskert	453.30				X	
304	607251	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Tompa	Mélykút-Tinójárás vegyesvadas kert	606.00		X		X	
304	607252	Kunbajai Vadaskert Vt.	Bácsalmás	Bácsszöllős-Kunbajai vadaskert	601.00	X	X	X	X	
305	800660	Kisteleki Vt.	Kistelek		216.34				X	X
305	801710	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Ásotthalom	Ásotthalmi vaddisznóskert	687.30		X		X	
307	578550	Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Szolnok	Pusztavacsi vegyesvadas kert	500.90		X		X	
307	579460	Vadker Kft. / Nefag Zrt. / Csókáserdei Vt.	Szolnok	Nagykőrösi vegyesvadas kert	676.10		X		X	
311	703610	Tepélypusztai Vadászati Társaság	Mezőtárkány-Tepélypuszta	Besenyőteleki vadaskert	274.00				X	X
401	403950	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Belsőbárándi vadaskert	155.67				X	
401	403970	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Táci vadaskert	404.70				X	
401	403970	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Soponyai (Csiripi) vaddisznóskert	436.00		X	X	X	
401	450610	Gyulaj Zrt. Németkér TK	Pincei Erdészet	Kistápéi vaddisznóskert	267.00				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Tótokilapi vaddisznóskert	258.20				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Kereki vaddisznóskert	211.50				X	
402	350730	Revír Vt.	Siófok	Kási vaddisznóskert	210.60				X	
403	454400	Gyulaj Zrt. Tamási	Tamási	Gyulaji dámrezervátum	7376.00		X		X	
404	354710	SEFAG Zrt. Nyugat Zselic	Kaposvár	Sásostói vaddisznóskert	299.20				X	
404	354720	SEFAG Zrt. Kelet Zselic	Kaposvár	Tótfalusi vaddisznóskert	186.90				X	
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vadászkert	805.81	X	X			X
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vaddisznóskert	399.00				X	
405	353310	SEFAG Zrt. Iharos	Iharos	Ciperesi vaddisznóskert	300.00				X	
405	353450	Kaszó Zrt.	Kaszó	Iharosi vaddisznóskert	250.00				X	
405	353460	Újmajori Vt.	Csurgó	Újmajori vaddisznóskert	322.20				X	
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Lapodi dámoskert	128.60	X	X			X

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Csöpröndi vaddisznóskert	249.00				X	
406	500350	Királykút Vt.	Szászvár	Királykúti vegyesvadaskert	506.99	X	X	X	X	X
406	500411	Szentgyörgyvölgy Farm Kft.	Budapest	Gödrei vegyesvadas kert	762.40	X	X		X	X
406	501110	Mecseki Erdészeti Zrt.	Pécs	Sasréti vegyesvadas kert	800.00	X		X	X	X
406	501151	Mecsekerdő Zrt.	Pécs	Sasréti vaddisznóskert	400.00				X	
406	501570	Bükkösd Bikkmány	Bükkösd	Bükkösd	526.40	X	X	X	X	X
407	504910	Bólyi Mg. Termelő és Szolg. Zrt.	Bóly	Békáspusztai vaddisznóskert	301.34				X	
408	453410	Gyulaj Zrt. Pincehely TK	Nagyszékely	Nagyszékelyi vadaskert	701.20	X	X		X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csurgó	Csurgói vaddisznóskert	716.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert I.	387.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert komplexum	747.10				X	
408	453710	Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.	Papd	Papdi vadaskert	228.78				X	
409	451210	Gemenci Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Baja	Gemenci vadászterület	13298.10	X		X	X	
410	353121	Fauna Jagd Kft	Nagybajom	Háromházi vaddisznóskert	312.20				X	
410	356610	Dél Dunántúli Fauna Vt.	Nagybajom	Csikóta vaddisznóskert	216.00				X	
502	104750	Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.	Győr	Gálici vaddisznóskert	300.00				X	
504	153650	Szombathelyi Erdészeti Zrt.	Szombathely	Gasztony-Csákánydoroszlói vaddisznóskert	524.90	X	X	X	X	
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Bánokszentgyörgyi dámoskert	92.20		X			
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Homokkomárom-Zsigárdi vaddisznóskert	205.70				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Kerkakutasi vaddisznóskert	237.50				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Hernyéki vaddisznóskert	329.00				X	
505	201250	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Pölöskei vaddisznóskert	210.30				X	
506	203700	SEFAG Zrt.		Liszói vadaskert	624.85	X	X	X	X	
506	203700	Kanizsa Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa	Sági vadaskert	621.93	X	X	X	X	X
507	303150	Bakonyerdő Zrt.	Pápa	Sáskai vaddisznóskert	416.20				X	
507	303890	Koronás Szarvas Kft	Pétfürdő	Koronás Szarvas Kft	3891.40	X	X	X	X	X
508	301250	Marcal-Bitvaközi Vt.	Pápa	Dabronyi vaddisznóskert	248.10				X	
509	102050	Kisalföldi Erdőgazdaság	Győr	Sokorópátkai-Ravazdi vaddisznóskert	247.20				X	
509	105800	Bakonyi Erdészeti és Faipari Zrt.	Pápa	Gici vaddisznóskert	322.60				X	
510	250750	Feketevíz Vt.	Győr	Rédei vegyesvadas kert	522.10	X	X		X	
510	251850	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Császári vadaskert	216.32	X	X		X	X
510	253550	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Dolinai vadaskert	366.00				X	
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Fehérvárcsurgói vadas kert	1197.00	X		X	X	X
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Tímári vegyesvadas kert	972.00	X	X	X	X	
510	400351	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Vadhányási vadaskert	510.00	X		X	X	
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Vérti vegyesvadas kert	970.55	X	X	X	X	X
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Ginzai vadaskert	291.16				X	X
511	403550	Tradicionális Vt.	Budapest	Lovasberényi vaddisznóskert	338.30				X	
511	404510	VADEX Mezőf. Zrt.	Vál	Váli vegyesvadas kert	653.00	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Muflonkert (Bagolyhegyi vadaskert)	122.50					X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Történelmi kert	322.80	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Rókási vaddisznóskert	300.80	X		X	X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budakeszi-Páty vegyes nagyvadas fotó szafari és vadaskert	1745.00	X	X		X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Postaréti vadaskert					X	
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budapest-Budakeszi vegyes nagyvadas vadaskert	336.00	X	X	X	X	X

Az agrárminiszter

13/2018. (VII.3.)) AM rendelete

a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

4. melléklet a 13/2018 (VII.3) AM rendelethez

A vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati irányelvei

Az elejtés szakszerűtlenségének minősítése során, a táblázatokban részletezett hibapont megítélése a megadott trófeajellegek együttes értékelésével kell végezni, a hibapont besoroláshoz minden paraméternek teljesülnie kell!

II. A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 104. számú Szarvasi, a 108. számú Hajdúsági Löszhát-Hortobágy, a 109. számú Nyírségi valamint a 111. számú Tiszamenti vadgazdálkodási tájegységekben							
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Szemág (jelleg, hossz)**	**Lapát hossz/szélesség (cm)**		**Tömeg / pont (kg) / IP**		**Lapát jellege**
1	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 12 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,3		szabályos, elágazó, ellaposodó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	van	30	13	2,5		szabályos, zárt, csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	van	30	14	3		szabályos, zárt, jól csipkézett lapát
2	**1.** (2.)	-	-	-	-		szabályos, min. 15 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,5		szabályos, min. 30 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	van	30	14	3		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	35	15	3,5		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
3	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 20 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,7		szabályos, min. 45 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	35	16	3,5		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	17	4		szabályos, zárt, erősen csipkézett lapát

A Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a legalább 10 éves dámbika, amelynek agancsa közel szimmetrikus, legalább 30 cm hosszú és 14 cm széles, zárt lapáttal rendelkezik, amelynek tömege eléri a 3 kg-ot.

III. Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei

Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei a 101. számú Tiszazugi, a 102. számú Maros-csongrádi, a 103. számú Békési, a 104. számú Szarvasi, a 105. számú Körös-berettyói, a 106. számú Nagykunsági, a 108. számú Hajdúsági Löszhát-Hortobágy valamint a 112. számú Sárrét-bihari vadgazdálkodási tájegységekben.				
Hibapont	**Felrakás** (bak kora)	**Trófea tömeg legalább (g)**	**Ágak hossza legalább (cm)**	**Általános jelleg**
1	**1.** (1)	160		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es villás, tompa ágvég
	2. (2)	220	2	szabályos hatos
	3. (3)	300	3	szabályos hatos
	4. (4)	350	4	szabályos hatos
	5. (5)	400	5	szabályos hatos
2	**1.** (1)	250		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es hatos, tompa ágvég
	2. (2)	330	3	szabályos hatos
	3. (3)	380	4	szabályos hatos
	4. (4)	430	5	szabályos hatos
	5. (5)	480	5	szabályos hatos
3	**1.** (1)	280		megadott tömeggel 15 cm-es hatos, tompa ágvég
	2. (2)	350	3	szabályos hatos
	3. (3)	400	4	szabályos hatos
	4. (4)	450	5	szabályos hatos
	5. (5)	500	5	szabályos hatos

Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

Ádámfi, T. (1976): Vadállománybecslés. MAVOSz füzetek. Magyar Vadászok Országos Szövetsége, Budapest

Bencze, L. (1966): Vadgazdálkodástan. Erdészeti technikusok tankönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1972): Vadgazdálkodásunk természeti adottságai. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1979): A vadállomány fenntartásának lehetőségei. A vadászati ökológia alapjai. Akadémiai Kiadó, Budapest

Berdár, B. (szerk.) (1983): Az őz és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Beregi, A. (2011): Vadegészségtan. Jegyzet vadgazda mérnök szakos hallgatók részére. Vadvilág Megőrzési Intézet, Szent István Egyetem, Gödöllő

Bicsérdy, Gy., Egri, B., Sugár, L. és Sztojkov, V. (2000): Vadbetegségek. Sugár, L. (szerk.). Mezőgazda Kiadó, Budapest

Bod, L. (1994): A somogyi szarvas. Lipták Vadászati és Kereskedelmi Bt., Balatonfenyves, Kaposvár

Csányi, S. (2007): Vadbiológia. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Heltai, M. (szerk.) (2010): Vadbiológiai olvasókönyv. Szemelvények a vadbiológia új eredményeiről a Vadvilág Megőrzési intézet munkatársainak ismeretterjesztő cikkei alapján. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Majzinger, I. (2018): Az őz: ökológia és alkalmazkodó gazdálkodás. Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő

Csányi, S. és Mátrai, K. (1988): Őzállományok ökológiája. A nemzetközi őzkutatások eredményei. Csányi, S. (szerk.). Állami Gazdaságok Országos Egyesülése, Vadgazdálkodási Bizottság, Budapest

Demeter, A. és Kovács, Gy. (1986): Állatpopulációk nagyságának és sűrűségének becslése. Bernát, G. (szerk.). Korunk tudománya. Akadémiai Kiadó, Budapest

Faragó, S. (1995): Mezei és vizi élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem. Erdőmérnöki Kar. Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Faragó, S. (szerk.) (2007): Magyar vadász enciklopédia. Totem Kiadó, Budapest

Faragó, S. (szerk.) (2012): A LAJTA Project. Egy tartamos mezei vad és ökoszisztéma vizsgálat 20 éve. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron

Faragó, S., Dittrich, G., Faludiné Blickle, B., Gosztonyi, L., Jánoska, F., Kolics, L., Mohácsi, S. és Papp, S. (2013): Program a fogoly (*Perdix perdix*) védelmére Magyarországon. Magyar Apróvad Közlemények, 11: 167-202

Faragó, S. és Náhlik, A. (1997): A vadállomány szabályozása. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Farkas, D. (2004): Nézd és lásd! Kézikönyv az őzről. Szekszárdi Nyomda Kft., Szekszárd

Feiszt, O. és Varga, E. (2016): A zalai gímszarvas. Zalai Gímszarvasért Alapítvány

Heltai, M. (2002): Emlős ragadozók magyarországi helyzete és elterjedése. PhD értekezés, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Szent István Egyetem, Gödöllő

Heltai, M. (2004): Élőhelyfejlesztés és -javítás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (szerk.) (2010): Emlős ragadozók Magyarországon. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Heltai, M. (2014): Élőhelyfejlesztés mezőgazdasági területeken. Jegyzet vadgazda mérnöki szakos

hallgatók részére. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (2018): Az aranysakál állományával való gazdálkodás problémái. Nimród Vadászújság, 106 (5): 12-13

Heltai, M. és Lanszki, J. (2015): Az aranysakálról röviden, de tényszerűen. Nimród Vadástújság, 103 (5): 16-17

Heltay, I. (1989): A róka ökológiája és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Heltay, I. és Kabai, P. (szerk.) (2006): Hivatásos vadászok kézikönyve. I-II. Országos Magyar Vadászkamara, Budapest

Kőhalmy, T. (1990): Vadgazdálkodás. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Kőhalmy, T. (1995): Vadbefogás, vadtelepítés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron

Kőhalmy, T. (szerk.) (1995): Vadászati enciklopédia. Mezőgazda Kiadó, Budapest, (1. kiadás)

Kőhalmy, T. (1995): Erdei élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Kőhalmy, T., Mészáros, K. és Völgyi, L. (2002): A vad által és a vadban okozott károk, valamint a vadászati kár. Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron

Kovács, Gy. és Heltay, I. (1985): A mezeinyúl. Ökológia, gazdálkodás, vadászat. Hubertus Bt. és a Magyar Mezőgazdaság Kft. kiadványa, Budapest (2. kiadás)

Majzinger, I. és Csányi, S. (2017): Útmutató az adatokon alapuló mezei nyúl gazdálkodáshoz. Szent István Egyetemi Kiadó, Hódmezővásárhely — Gödöllő. 70pp.

Mátrai, G. (1980): A muflon és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Mátrai, G. (2004): Erdei élőhelyfejlesztés. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Mátrai, G. (2004): Vadföld- és legelőgazdálkodás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Nagy, E. (1984): A fácán és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Náhlik, A. (szerk.) (2014): A vaddisznóállomány helyzete és a gazdálkodás perspektívái Magyarországon. NYME Kiadó, Sopron

Páll, E. (szerk.) (1985): A gímszarvas és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Páll, E. (2001): A vaddisznó. Nimród Vadászakadémia. 8. kötet. Nimród Alapítvány, Budapest

Sárkány, P. és Vallus, P. (szerk.) (1971): A vadászat kézikönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szabolcs, J. (1975): A dámvad. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2., átdolgozott kiadás)

Szederjei, Á. (1963): A vad etetése, óvása, befogása. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. és Studinka, L. (1962): Nyúl, fogoly, fácán. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1959): Őz. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1965): Szarvas. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2. kiadás)

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): A csapdázás elmélete és gyakorlata. Vad-Ész Mérnökiroda Bt., Gödöllő

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): Ragadozógazdálkodási stratégia - a jövő lehetőségei. Magyar Apróvad Közlemények, 6: 59-78

Szunyoghy, J. (1963): A magyarországi szarvas. Kandidátusi értekezés, Természettudományi Múzeum, Budapest